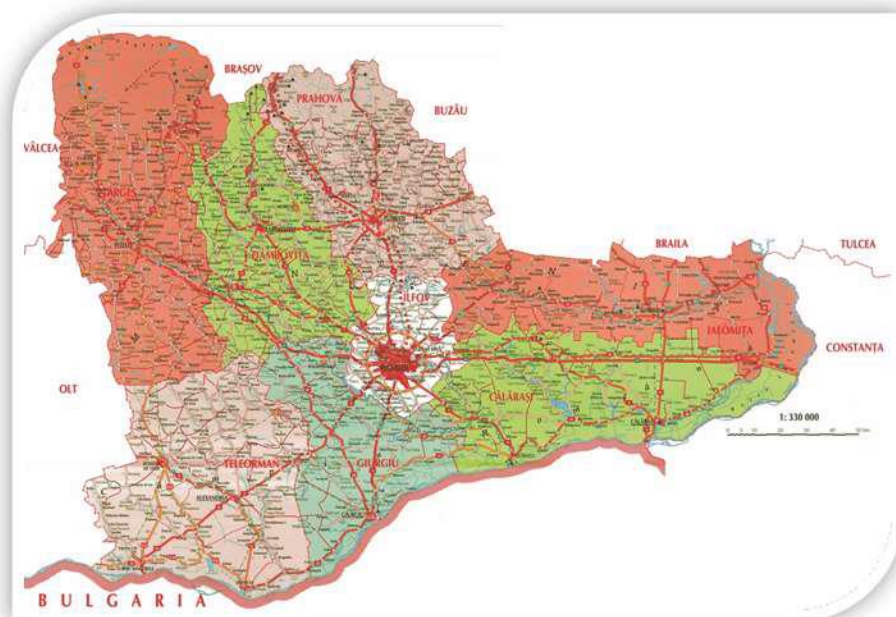

RAPORT DE MEDIU

PENTRU

PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA 2021-2027

BENEFICIAR

Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia (ADR Sud Muntenia)

EXECUTANT

S.C. ECOLOGIC A.M.B. S.R.L.

Expert S.E.A. dipl. Ecolog Adrian Balan

Ec. Alexandru Balan

2021

CUPRINS

1. INTRODUCERE SI METODOLOGIE.....	7
1.1. Obiectivele procedurii SEA sunt:	8
1.2 Metodologie	8
1.3 CRITERII PENTRU DETERMINAREA EFECTELOR SEMNIFICATIVE POTENȚIALE ASUPRA MEDIULUI.....	10
1.4 CONTEXTUL ȘI CONȚINUTUL POR 2021-2027	10
1.5 Relația POR cu alte planuri, programe, strategii europene și naționale relevante.....	10
1.6 Documente strategice la nivel comunitar/internațional considerate relevante pentru POR	10
1.7 Strategii naționale relevante pentru POR.....	18
1.8 Documente strategice la nivelul Regiunii considerate relevante pentru POR	27
1.9 Obiectivele generale, specifice și Priorități prioritare al POR 2021-2027.....	27
1.10 Descrierea programului.....	28
2. ASPECTE RELEVANTE ALE STARII MEDIULUI SI ALE EVOLUTIEI SALE PROBABILE IN SITUAȚIA NEIMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI	38
2.1. Relații în cadrul sistemelor teritoriale.....	38
2.2 Încadrare în teritoriu	39
2.3. Starea actuală a mediului și caracteristicile de mediu ale zonelor posibil a fi afectate prin implementarea POR 2021-2027.....	42
Categorii de probleme de mediu	42
2.4 . Categorii de probleme de mediu relevante pentru POR 2021-2027	44
2.5 Relieful și caracteristicile geotehnice ale amplasamentului	47
2.6 Problemă de mediu identificată	48
2.7 Clima.....	48
2.8 Aer și zgomot.....	51
2.9 Punctele de trecere ale frontierei:.....	55
2.10 Drumuri naționale principale:	56

2.11 Drumuri naționale secundare:	58
Drumuri județene	59
2.12 Porturile din regiunea Sud Muntenia și infrastructura rutieră de acces către acestea	63
2.13 Punctele de trecere a frontierei din regiunea Sud Muntenia	65
2.14 Rețeaua de drumuri publice	68
2.16 Zgomot.....	70
2.17 Calitatea aerului	70
2.18 Problema de mediu relevantă, identificată.....	79
2.19 Schimbări climatice	80
2.20 Problemă de mediu identificată	91
2.21 Apele de suprafață.....	91
2.22 Apele subterane.....	92
2.23 Calitatea apelor	92
2.24 Apa potabilă și alimentarea cu apă:	93
2.25 Problemă de mediu identificată	97
2.26 Solurile.....	98
2.27 Calitatea solurilor.....	99
2.28 Problemă de mediu identificată	102
2.29 Resurse naturale	102
2.30 Vegetația forestieră	103
Fondul forestier.....	103
2.31 Problemă de mediu identificată	106
2.32 Biodiversitate	106
2.33 Fauna și flora.....	115
2.34 Situri de Importanță Comunitară	126
2.35 Situri de Importanta Comunitara	128
2.36 Situri de protectie speciala avifaunistica.....	130

Formulare standard Natura 2000	131
2.37 Problemă de mediu identificată	137
2.38 Considerații privind evaluarea de mediu pentru acțiuni le propuse prin POR	137
2.39 Peisaj și patrimoniul cultural	138
2.40 Patrimoniul natural protejat	139
2.41 Patrimoniul construit protejat – monumente istorice.....	139
2.42 Problemă de mediu identificată	142
2.43 Turismul.....	142
Potențialul turistic al Regiunii Sud Muntenia.....	142
2.44 Infrastructura de turism.....	143
2.46 Turismul montan.....	145
2.47 Turismul rural	147
2.48 Turismul cultural - religios	147
2.49 Problemă de mediu identificată	148
2.50 Spatii verzi	148
2.51 Problemă de mediu identificată	151
2.52 Factorul antropic	151
2.53 Economia	152
Specializarea funcțională a zonei de sud.....	154
Zone defavorizate.....	154
2.54 EVOLUȚIA PROBABILĂ A CALITĂȚII MEDIULUI ÎN SITUAȚIA NEIMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI	157
2.55 Orice problema de mediu relevanta pentru POR 2021-2027.....	161
Zone cu riscuri naturale	161
2.57 Gestiunea deșeurilor.....	177

3. OBIECTIVELE DE PROTECTIA MEDIULUI STABILITE LA NIVEL NATIONAL RELEVANTE PENTRU POR 2021-2027 189

3.1 Obiective de mediu relevante pentru POR 2021-2027 și probleme de mediu identificate în raport cu Prioritățile și Obiectivele specifice ale POR	192
--	-----

3.2 Impactul prognozat al obiectivelor POR.....	205
Propuneri de acțiuni pentru Drumurile Județene care trec prin sau vecinătatea siturilor Natura 2000.....	205
Formulare standard Natura 2000 pot fi vizionate accesând linkurile de mai jos:.....	206
Informații privind speciile și habitatele de interes comunitar din siturile intersectate de Drumurile Județene.....	207
Propuneri de acțiuni/ idei de proiecte pentru turism conf. OUG 88/2020.....	213
3.3 Principalele tipuri de impact produs de activitățile întreprinse pentru realizarea acțiunii lor propuse în cadrul POR, asupra principalilor factori de mediu.....	218
Aer.....	218
Schimbări climatice	218
Apă.....	223
Sol	223
Populația și sănătatea umană	223
Peisaj.....	224
3.4 Biodiversitate	224
3.5 Evaluarea impactului, criteriile stabilite în evaluare, scor și pondere	225
3.6 Impactul cumulativ al investițiilor propuse prin toate prioritățile prioritare și OS.	254
4. POTENȚIALELE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI ÎN CAZUL IMPLEMENTĂRII POR 2021-2027	256
4.1 Evoluția posibilă în situația implementării POR 2021-2027	256
5. EFECTE TRANSFRONTIERA SI CUMULATIVE	260
5.1 Impactul transfrontalier.....	260
5.2 Impactul cumulativ, efecte sinergice	260
6. MĂSURI PROPUSE PENTRU A PREVENI EFECTELE NEGATIVE.....	261
6.1 Măsuri generale.....	261
6.2 Măsuri specifice pe Priorități prioritare și Obiective Specifice, acțiuni, și măsuri specifice	264
6.3 Detalierea măsurilor recomandate	279

1. Faza de construcție.....	279
a) Factorul de mediu aer	279
b) Factorul de mediu apă.....	279
c) Factorul de mediu sol.....	280
d) Schimbări climatice	282
e) Zgomot.....	283
f) Biodiversitate	284
g) Peisajul.....	285
h) Mediul social și economic	285
i) Patrimoniu cultural	286
2. Faza de operare a obiectivelor nou construite propuse prin POR.....	287
3. Faza de dezafectare:	287
6.4 Măsuri în zonele cu riscuri naturale.....	288
6.5 Expunerea motivelor care au condus la selectarea variantelor alese și o descriere a modului în care s-a efectuat evaluarea, inclusiv orice dificultăți (cum sunt deficiențele tehnice sau lipsa de know-how) întâmpinate în prelucrarea informațiilor cerute;	288
6.6 Alternativa zero.....	288
6.7 Evoluția stării mediului în cazul neimplementării POR 2021-2027	288
7. DESCRIEREA MĂSURILOR DE MONITORIZARE	290
7.1 Monitorizarea privind reducerea impactului asupra mediului	290
<i>Obiectivele programului de monitorizare constau în:</i>	290
<i>Indicatori de monitorizare și control al efectelor asupra mediului</i>	290
8. DIFICULTATI ÎNTAMPINATE.....	297
9. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	298
10. RECOMANDĂRI.....	301
11. REZUMAT NETEHNIC	302
12. BIBLIOGRAFIE.....	317

INFORMATII GENERALE

Denumirea proiectului si autorul atestat al Raportului de Mediu

Proiectul se numeste :

RAPORT DE MEDIU pentru Programul Operațional Regional Sud Muntenia 2021-2027

Titularul / beneficiarul proiectului :

Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia (ADR Sud Muntenia)

Autorul atestat al Raportului de Mediu :

SC ECOLOGIC AMB SRL, înscrisă în Registrul Evaluatoarelor de Studii de Mediu, la poziția 655 din data 07.04.2021 pentru RM, RIM, BM, RS, EA și a listei publicate de MMAP privind LISTA EXPERȚILOR CARE ELABOREAZĂ STUDII DE MEDIU, document constituit în baza prevederilor Ordinului MMAP nr. 1134/20.05.2020 publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 445/27.05.2020, pentru următoarele Studii de Mediu confirmate de MMAP : **RM, RIM, BM, RA/RSR, RS, EA.**

Adresa : Str. 13 Decembrie nr. 68 A, Pașcani Jud. Iași

Telefon : 0734 534616 0743 919741

E-mail ecologic_amb@yahoo.com

1. INTRODUCERE SI METODOLOGIE

După cum rezultă din strategia UE privind dezvoltarea durabilă, un obiectiv major îl constituie promovarea unei dezvoltări regionale mai echilibrate prin reducerea disparităților economice și menținerea viabilității comunităților rurale și urbane așa cum se recomandă prin perspectiva europeană a dezvoltării teritoriale. În acest sens se prevede încurajarea inițiativelor locale destinate abordării problemelor cu care se confruntă zonele urbane și elaborarea de recomandări privind strategii integrate pentru zone urbane și sensibile din punct de vedere al mediului.

Raportul de Mediu a fost elaborat în cadrul procedurii de Evaluare Strategică de Mediu (SEA), care se realizează în baza cerințelor Directivei Consiliului European nr. 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (denumită în continuare Directiva SEA) și Anexa nr. 2 a Hotărârii de Guvern 1076/2004 de stabilire a procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, care transpune în legislația națională prevederile Directivei menționate.

Pe parcursul elaborării RM, au fost consultate și analizate: reglementări relevante, metodologii și proceduri, surse bibliografice și date statistice din rapoartele disponibile pe site-urile web ale autorităților publice din țară, precum și a celor internaționale, acestea fiind prezentate în referințele și sursele bibliografice de la sfârșitul raportului de mediu.

1.1. Obiectivele procedurii SEA sunt:

- asigurarea unui nivel înalt de protecție a mediului;
- integrarea aspectelor de mediu în pregătirea și adoptarea planurilor și programelor, pentru o dezvoltare durabilă.

Scopul principal al procedurii SEA este acela de a evalua riscul de mediu încă din faza de elaborare a unui plan sau program. Efectuarea de consultări, elaborarea raportului de mediu și luarea în considerare a raportului de mediu și a rezultatelor consultărilor în procesul de luare a deciziilor sunt de asemenea, cerințe ale actelor normative enumerate mai sus.

Procedura SEA derulată în cadrul realizării Programul Operațional Regional 2021-2027 (POR Sud Muntenia 2021-2027) are rolul de a propune modificările necesare pentru a mări beneficiile pentru mediu și pentru a reduce eventualele impacturi negative asupra mediului generate de implementarea programului.

POR Sud Muntenia 2021-2027 are în vedere prioritățile Politicii de Coeziune pentru perioada 2021-2027 privind sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon, neutralitate climatică, asigurând bunăstarea cetățenilor și creșterea competitivității.

Evaluarea strategică de mediu are astfel și rolul de a verifica modul în care POR 2021-2027 sprijină obiectivele de mediu ale Uniunii Europene, așa cum sunt acestea precizate strategiile relevante.

Evaluarea strategică de mediu s-a dezvoltat pe parcursul procesului de programare a POR Sud Muntenia 2021-2027.

Cerințele Directivei SEA subliniază importanța implicării posibililor parteneri interesați și a societății civile în procesul de consultare și de informare, pe toată durata derulării acestei proceduri. Precizăm că din acest punct de vedere au fost respectați toți pașii prevăzuți de lege privind implicarea și informarea publicului în luarea deciziilor de mediu.

1.2 Metodologie

POR Sud Muntenia 2021-2027 intră în categoria planurilor și programelor prevăzute la art. 14 alin. (2) din HG 1076/2006, care sunt supuse în mod obligatoriu procedurii SEA. Astfel, autoritatea competentă de mediu, APM Argeș, a transmis titularului adresa privind necesitatea supunerii acestui program procedurii SEA și lista autorităților interesate de efectele implementării POR Sud Muntenia 2021-2027, participante în grupul de lucru (GL), prevăzut de art. 14 al HG 1076/2004.

Elaborarea Raportului de Mediu s-a realizat parcurgând următoarele etape:

- Analiza stării actuale a mediului la nivelul regiunii Sud Muntenia (aspecte relevante pentru POR Sud Muntenia 2021-2027), luând în considerare datele și informațiile existente;
- În urma caracterizării stării actuale a mediului se identifică un set de aspecte de mediu și probleme de mediu relevante pentru POR;

- Pentru aspectele de mediu și problemele de mediu identificate au fost formulate obiective relevante de mediu cărora POR Sud Muntenia 2021-2027 trebuie să se adreseze;
- Analiza planurilor și programelor de mediu relevante și a strategiilor conexe la nivel european și național;
- Identificarea domeniilor de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021-2027, printr-o analiză multicriterială, în baza caracterizării stării mediului și a analizării strategiilor, planurilor și programelor de mediu relevante în raport cu POR Sud Muntenia 2021-2027;
- Formularea obiectivelor de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021-2027, pentru domeniile selectate și agreerea acestora în cadrul sesiunilor GL (Grupul de Lucru);
- Evaluarea POR Sud Muntenia, a Priorităților, obiectivelor specifice precum și a tipurilor de acțiuni, în raport cu obiectivele de mediu relevante;
- Analiza evoluției probabile a stării mediului, în condițiile neimplementării POR 2021-2027 și în condițiile implementării programului, în formele de evoluție ale acestuia, până la varianta finală;
- Întocmirea unor propuneri de măsuri de prevenire, diminuare și compensare a potențialelor efecte adverse asociate implementării POR Sud Muntenia 2021-2027;
- Propunerea unor indicatori de mediu, dacă este cazul, pentru monitorizarea impactelor de mediu și recomandări, ca urmare a implementării programului.

Metodologia utilizată în cadrul procedurii SEA pentru POR Sud Muntenia 2021-2027 a inclus cerințele Directivei SEA și ale HG 1076/2004, recomandările metodologice ale "Manualului privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe" elaborat de MMGA și ANPM, aprobat prin Ordinul 117/2006, precum și recomandările metodologice din unele ghiduri elaborate în cadrul proiectului EuropeAid/121491/D/SER/ RO-Phare 2004/016-772.03.03/ „Întărirea capacității instituționale pentru implementarea și punerea în aplicare a Directivei SEA și Directivei de Raportare" și anume:

- Ghid generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe;
- Ghid privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe de amenajare a teritoriului și urbanismului;
- Ghid privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe de dezvoltare;
- Ghid privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe în domeniul transporturilor;
- Ghid privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe de dezvoltare a zonelor industriale.

Pentru evaluarea POR Sud Muntenia 2021-2027, a Priorităților și a obiectivelor specifice în raport cu obiectivele de mediu relevante s-a folosit analiza matricială și multicriterială, astfel prioritățile de investiții au fost evaluate în raport cu mai multe criterii, cum ar fi:

- Impactul direct sau indirect al activităților propuse asupra mediului;
- Durata posibilului impact;
- Scara potențialului impact (la nivel local sau regional)
- Probabilitatea impactului;
- Posibilitatea de a crea sinergii pozitive sau negative asupra mediului.

POR Sud Muntenia 2021-2027 se aplică Regiunii de Dezvoltare Sud Muntenia, cu județele Prahova, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman, Argeș, Dâmbovița și s-a construit pe o abordare de jos în sus, în largi parteneriate, pentru asigurarea corelării cu Strategia de Dezvoltare Regională din Planul de Dezvoltare Regiunea Sud Muntenia, precum și cu strategiile naționale sectoriale.

Totodată, s-a asigurat corelarea și cu politica de coeziune a UE, fiind luate în considerare obiectivele acesteia, precum și cu prioritățile de investiții stabilite în regulamentele aprobate pentru perioada 2021-2027.

1.3 CRITERII PENTRU DETERMINAREA EFECTELOR SEMNIFICATIVE POTENȚIALE ASUPRA MEDIULUI

a. Caracteristicile planurilor și programelor cu privire, în special, la:

- gradul în care planul sau programul creează un cadru pentru acțiuni și alte activități viitoare fie în ceea ce privește amplasamentul, natura, mărimea și condițiile de funcționare, fie în privința alocării resurselor;
- gradul în care planul sau programul influențează alte planuri și programe, inclusiv pe cele în care se integrează sau care derivă din ele;
- relevanța planului sau programului pentru integrarea considerațiilor de mediu, mai ales din perspectiva promovării dezvoltării durabile;
- problemele de mediu relevante pentru plan sau program;
- relevanța planului sau programului pentru implementarea legislației naționale și comunitare de mediu (de exemplu, planurile și programele legate de gospodărirea deșeurilor sau de gospodărirea apelor).

b. Caracteristicile efectelor și ale zonei posibil a fi afectate cu privire, în special, la:

- natura cumulativă a efectelor;
- natura transfrontieră a efectelor
- riscul pentru sănătatea umană sau pentru mediu;
- mărimea și spațialitatea efectelor (zona geografică și populația potențial afectată);
- valoarea și vulnerabilitatea arealului posibil a fi afectat, date de:
  - caracteristicile naturale speciale sau patrimoniul cultural;
  - depășirea standardelor sau a valorilor limita de calitate a mediului;
  - folosirea terenului în mod intensiv;
  - efectele asupra zonelor sau peisajelor care au un statut de protejare recunoscut pe plan național, comunitar sau internațional

1.4 CONTEXTUL ȘI CONȚINUTUL POR 2021-2027

1.5 Relația POR cu alte planuri, programe, strategii europene și naționale relevante

1.6 Documente strategice la nivel comunitar/internațional considerate relevante pentru POR

Pentru perioada 2021-2027, Uniunea Europeană a făcut o propunere ambițioasă pentru bugetul european care să sprijine domenii importante precum **inovarea și mediul înconjurător**,

urmărind o **simplificare** nu doar de ordin administrativ, ci și a concentrării investițiilor în **5 obiective principale de politică (OP)**:

Obiective specifice

1. O Europă mai inteligentă (o transformare economică inovatoare și inteligentă),

- Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
- Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
- Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
- Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat

2. O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și Justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor

- Promovarea măsurilor de eficiență energetică
- Promovarea energiei regenerabile prin investiții în capacitatea de producție
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor
- Promovarea utilizării eficiente a apei
- Dezvoltarea economiei circulare sau accelerarea tranziției către aceasta, prin investiții în sectorul deșeurilor și prin utilizarea eficientă a resurselor

3. O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale

- Îmbunătățirea conectivității digitale
- Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente, sigure și intermodale
- Dezvoltarea și îmbunătățirea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezistente la climă, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră

4. O Europă mai socială (implementarea Pilonului european al drepturilor sociale),

- Sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea infrastructurii
- Îmbunătățirea accesului la locuri de muncă pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, inclusiv pentru tineri și pentru persoanele inactive, precum și promovarea activităților independente și a economiei sociale;
- Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii, pentru a asigura o asistență și un sprijin în timp util și adaptate în ceea ce privește corelarea cererii și a ofertei, tranzițiile și mobilitatea pe piața muncii
- Sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea infrastructurii

- Promovarea unei mai bun echilibru între viața profesională și cea privată, inclusiv accesul la servicii de îngrijire a copiilor, un mediu de lucru sănătos și bine adaptat care ține cont de riscurile pentru sănătate, adaptarea lucrătorilor la schimbare și o îmbătrânire sănătoasă și activă
- Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii
- Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței pe piața muncii a sistemelor de educație și formare
- Promovarea unor oportunități flexibile de perfecționare și recalificare pentru toți, inclusiv prin facilitarea tranzițiilor profesionale și promovarea mobilității profesionale
- Promovarea unui acces egal, în special pentru grupurile defavorizate, la o educație și o formare profesională incluzive și de calitate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari și continuând cu învățământul tehnic și general și formarea profesională, și cu învățământul terțiar
- Îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate, prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale
- Promovarea unei incluziuni active, inclusiv în vederea promovării egalității de șanse, a participării active și a îmbunătățirii capacității de inserție profesională
- Promovarea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, cum ar fi romii
- Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară
- Facilitarea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; îmbunătățirea accesibilității, eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate; îmbunătățirea accesului la servicii de îngrijire pe termen lung

5. O Europă mai aproape de cetățeni (dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale).

La nivel național, România a realizat primele analize pe baza Raportului de Țară 2019 – **Anexa D: Orientări în materie de investiții privind finanțarea politicii de coeziune în perioada 2021-2027**. De asemenea, pentru conturarea viitoarelor programe operaționale, s-au organizat întâlniri cu partenerii de la nivel național și regional pe fiecare obiectiv de politică și s-a purtat un dialog permanent cu reprezentanții Comisiei Europene.

La nivel regional, ADR SUD MUNTENIA a elaborat **Planul pentru Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027**. Elaborarea acestui document strategic de programare se bazează pe consultări cu autoritățile regionale, locale, cu organizațiile societății civile, cu parteneri economici și sociali, astfel încât să reflecte nevoile de dezvoltare ale regiunii, urmând ca pe baza acestuia, să se contureze un Program Operațional Regional dedicat Regiunii Sud Muntenia.

De asemenea, în elaborarea POR 2021-2027 s-a ținut cont de recomandările din raportul de țară. Toate Prioritățile sunt în concordanță cu această strategie.

POR Sud Muntenia 2021-2027 contribuie la realizarea priorităților acestei strategii prin intermediul acțiunilor propuse în cadrul Priorităților 1, 2 și 3:

- Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate, aspect susținut de acțiunile propuse în cadrul Priorității 1;
- Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, aspect susținut de acțiunile propuse în cadrul Priorității 2
- Reducerea emisiilor de dioxid de carbon, ca factor pentru îndeplinirea obiectivului de creștere sustenabilă, aspect susținut de acțiunile propuse în cadrul Priorității 3 și 4;

Agenda 2030

Agenda 2030 cuprinde cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), reunite informal și sub denumirea de Obiective Globale. Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei până în 2030. Obiectivele europene pentru 2030 sunt:

1. Fără sărăcie - Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context
2. Foamete 0 - Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile
3. Sănătate și bunăstare - Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă
4. Educație și calitate - Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. Egalitate de gen Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor
6. Apă curată și sanitație - Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți
7. Energie curată și la prețuri accesibile - Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern
8. Muncă decentă și creștere economică - Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți
9. Industrie, inovație și infrastructură - Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației
10. Inegalități reduse - Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări
11. Orașe și comunități durabile - Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

12. Consum și producție responsabile - Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile
13. Acțiune climatică - Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor
14. Viața acvatică - Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă
15. Viața terestră - Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate
16. Pace, justiție și instituții publice - Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă
POR 2021-2027 este în concordanță cu obiectivele Agendei 2030, referitoare la:
  - creșterea economică - Prioritatea 1
  - orașe și comunități durabile - Prioritatea 2
  - protecția mediului și energie curată, schimbări climatice, protecția naturii și a biodiversității - Prioritatea 2
  - inovație și infrastructură - Prioritățile 3 și 4
  - educație - Prioritatea 5Promovarea unei abordări integrate la nivel regional. POR 2021-2027 ajută la realizarea acțiunilor de dezvoltare durabilă prin asigurarea faptului că factorii economici, sociali și de mediu sunt integrați în strategia regională și în planul privind dezvoltarea infrastructurilor locale de transport, educație, sociale etc.

Al-8-lea Program de Acțiune pentru Mediu pentru perioada 2021 - 2030

O nouă agendă strategică 2019-2024

Agendă strategică oferă un cadru și o direcție generale pentru acest răspuns. Agenda este menită să călăuzească lucrările instituțiilor UE în următorii cinci ani. Sunt patru priorități principale:

- protejarea cetățenilor și a libertăților
- dezvoltarea unei baze economice solide și pline de vitalitate
- construirea unei Europe verzi, echitabile, sociale și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei
- promovarea intereselor și valorilor europene pe scena mondială.

Acțiunile propuse prin Prioritatea 2 a POR Sud Muntenia 2021-2027 b(i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră au menirea să contribuie la construirea unei Europe verzi, echitabile, sociale și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei și asigurarea unui mediu sănătos pentru cetățeni.

Prioritatea 1 promovează dezvoltarea unei baze economice solide și pline de vitalitate și acțiuni de inovare, transfer tehnologic, îmbunătățire a capacităților de producție și digitalizare, pentru o mai bună folosire a resurselor, economii de energie în domeniul industrial.

Pactul ecologic european

Pactul ecologic european își propune să îmbunătățească bunăstarea oamenilor. Întreprinderea măsurilor necesare pentru ca Europa să devină neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei și pentru protejarea habitatului nostru natural va fi benefică pentru oameni, pentru planetă și pentru economie.

Uniunea Europeană;

- va deveni neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei până în 2050
- va proteja viața umană, animalele și plantele, prin reducerea poluării
- va ajuta companiile să devină lideri mondiali în domeniul produselor și tehnologiilor curate
- va contribui la asigurarea unei tranziții echitabile și incluzive

Măsurile întreprinse

Climă

UE va fi neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei în 2050. Comisia va propune un act legislativ european privind clima prin care acest angajament politic va deveni o obligație juridică și care va impulsiona investițiile. Atingerea acestui obiectiv va necesita acțiuni în cadrul tuturor sectoarelor economiei noastre:

Energie

Decarbonizarea sectorului energetic. Producția și utilizarea energiei reprezintă peste 75 % din emisiile de gaze cu efect de seră ale UE.

Clădiri

Clădirile sunt responsabile de 40 % din consumul nostru de energie. Renovarea clădirilor, pentru a-i ajuta pe oameni să își reducă facturile la energie și consumul de energie Industria europeană utilizează materiale reciclate în proporție de doar 12 %.

Industrie

Sprijinirea industriei pentru a inova și pentru a deveni lideri mondiali în domeniul economiei verzi.

Mobilitate

Transporturile reprezintă 25 % din emisiile noastre. Introducerea unor forme de transport privat și public mai puțin poluante, mai ieftine și mai sănătoase.

Prin POR, prioritățile din Pactul ecologic european vor fi realizate prin atingerea standardelor de eficiență energetică, creșterea accesului populației la serviciile educaționale, promovarea unui transport durabil, îmbunătățirea infrastructurii orașelor în domeniul mobilității, reducerea poluării aerului, cu efecte benefice și directe asupra sănătății umane.

Pachetul Aer curat pentru Europa

Pachetul pentru un aer curat vizează să reducă în mod semnificativ poluarea atmosferică în întreaga UE. Strategia propusă stabilește obiective pentru reducerea, până în 2030, a efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății și a mediului și cuprinde propuneri legislative pentru a pune în aplicare standarde mai stricte privind emisiile și poluarea atmosferică.

Pachetul a fost publicat de Comisie la 18 decembrie 2013 și constă într-o comunicare privind programul „Aer curat pentru Europa” și trei propuneri legislative privind emisiile și poluarea atmosferică.

Pachetul pentru un aer curat este alcătuit din mai multe elemente:

- programul „Aer curat pentru Europa” – o strategie a Comisiei care prezintă măsuri menite să garanteze că obiectivele existente sunt atinse și care stabilește noi obiective privind calitatea aerului pentru perioada până în 2030
- o directivă revizuită privind plafoanele naționale de emisie, în care sunt prevăzute plafoane de emisie stricte pentru principalii șase poluanți
- o propunere de directivă privind reducerea poluării provenind de la instalații medii de ardere
- o propunere de aprobare a normelor internaționale modificate privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi (Protocolul de la Göteborg) la nivelul UE

Pachetul Energie - Schimbări Climatice

Pachetul privind Cadrul 2030 în domeniul energiei și schimbărilor climatice, lansat de Comisia Europeană în ianuarie 2014 este o continuare a **Pachetului „Energie – Schimbări Climatice - 2020”** bazându-se pe experiența acumulată la nivel UE din implementarea acestuia.

Cadrul 2030 în domeniul energiei și schimbărilor climatice imprimă perspectiva pe termen lung a politicii UE cu orizont 2050, fiind în linie cu perspectiva prezentată de Comisie în **„Foaia de parcurs privind tranziția până în 2050 către o economie cu un conținut scăzut de carbon”, „Foaia de parcurs privind energia în orizont 2050” și Cartea Albă în domeniul transporturilor**

Aceste documente oglindesc obiectivul UE de reducere a emisiilor de GES cu 80 - 95% până în 2050.

Cadrul 2030 propus de Comisia Europeană cuprinde:

- Comunicarea privind viitorul cadru pentru politicile în domeniul energiei și schimbărilor climatice pentru perioada 2020-2030;
- Propunerea de Decizie privind reformarea EU ETS pe termen lung.
- Noul Cadru stabilește trei obiective - cheie pentru anul 2030:
- țintă minimă de reducere la nivel UE a emisiilor de gaze cu efect de seră de 40% față de nivelul din 1990;
- un nivel minim obligatoriu la nivel UE de 27% pentru ponderea energiei din surse regenerabile în totalul consumului de energie, ce urmează să fie atins prin angajamente/contribuții corespunzătoare ale statelor member;
- ținta indicativă de cel puțin 27% la nivel UE, ce va fi revizuită până în 2020 cu posibilitatea de a fi majorată la 30% în orizont 2030.

În acest context, utilizarea energiei regenerabile pentru respectarea noilor prevederi legislative cuprinse în Pachetul Energie - Schimbări Climatice va avea un rol semnificativ.

Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice

În data de 29.07.2021, Comisia Europeană a publicat noi orientări tehnice privind imunizarea la schimbările climatice a acțiunii lor de infrastructură pentru perioada 2021-2027.

Orientările vor contribui la integrarea considerentelor legate de climă în viitoarele investiții și acțiuni în materie de infrastructură, de la clădiri și infrastructuri de rețea până la o gamă largă de sisteme și active construite. În acest mod, investitorii europeni instituționali și privați vor putea lua decizii în cunoștință de cauză cu privire la acțiuni le considerate compatibile cu Acordul de la Paris și cu obiectivele climatice ale UE.

Orientările adoptate vor ajuta astfel UE să pună în aplicare [Pactul verde european](#), să respecte cerințele prevăzute de Legea europeană a climei și să aloce fondurile UE pentru realizarea unor obiective mai ecologice. Orientările sunt aliniată la o traiectorie de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu -55 % din emisiile nete până în 2030 și cu obiectivul de realizare a neutralității climatice până în 2050, urmează principiul „eficiența energetică înainte de toate” și principiul de „a nu aduce prejudicii semnificative” și îndeplinesc cerințele prevăzute în legislație pentru mai multe fonduri ale UE, cum ar fi InvestEU, Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE), Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul de coeziune (FC) și Fondul pentru o tranziție justă (FTJ).

Efectele schimbărilor climatice au deja repercusiuni asupra activelor și a infrastructurilor cu durate lungi de viață, cum ar fi căile ferate, podurile sau centralele electrice, iar aceste efecte

urmează să se intensifice în viitor. De exemplu, construirea de clădiri în zone care ar putea fi afectate de creșterea nivelului mării necesită o atenție deosebită; în mod similar, toleranța la căldură a liniilor de cale ferată trebuie să fie calculată în funcție de temperatura maximă proiectată, și nu de valorile istorice. Prin urmare, este esențial să se identifice în mod clar – și, prin urmare, să se investească în – infrastructura care este pregătită pentru un viitor neutru din punct de vedere climatic și rezilient la schimbările climatice.

Imunizarea la schimbările climatice este un proces care integrează în dezvoltarea acțiunii lor de infrastructură măsuri de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea. Orientările tehnice adoptate astăzi stabilesc principii și practici comune pentru identificarea, clasificarea și gestionarea riscurilor climatice fizice în cursul planificării, dezvoltării, executării și monitorizării acțiunii lor și programelor de infrastructură. Procesul este împărțit în doi piloni (atenuare și adaptare) și două faze (examinare și analiză detaliată), iar partea de documentare și verificare a modalităților de imunizare la schimbările climatice este considerată un element esențial al raționamentului pentru luarea deciziilor de investiții.

Mai precis, pentru infrastructura cu o durată de viață care depășește anul 2050, orientările prevăd că exploatarea, întreținerea și dezafectarea finală a oricărui proiect ar trebui să se desfășoare într-un mod neutru din punct de vedere climatic, care poate include considerații legate de economia circulară, cum ar fi reciclarea sau reconversia materialelor. Reziliența la schimbările climatice a noilor acțiuni de infrastructură ar trebui asigurată prin măsuri de adaptare adecvate, bazate pe o evaluare a riscurilor aferente schimbărilor climatice.

POR prevede măsuri și acțiuni concrete în domeniul schimbărilor climatice în cadrul Priorităților 2, 3, 4.

1.7 Strategii naționale relevante pentru POR

Dintre documentele/strategiile naționale în domeniul protecției mediului referitoare la obiectivele naționale, regionale relevante pentru POR menționăm:

OBIECTIV DE POLITICA	STRATEGII NAȚIONALE RELEVANTE
OP 1	<p>Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România Orizont 2020 tp://www.imm.gov.ro/ro/2018/11/14/actiuni/</p> <p>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 Document de politică în domeniul e-comert (în pregătire) https://www.adr.gov.ro/imbunatatirea-normelor-procedurilor-si-mecanismelor-necesare-ministerului-comunicatiilor-si-pentru-societatea-informationala-in-vederea-continuarii-dezvoltarii-sectorului-de-comert-electronic-ecom/</p> <p>Document de politică în domeniul e-guvernare tps://www.adr.gov.ro/stabilirea-cadrului-de-dezvoltare-a-instrumentelor-de-e-guvernare-egov/</p>
OP 2	<p>Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050, proiect tp://energie.gov.ro/transparenata-decisionala/strategia-energetica-a-romaniei-2019-2030-cu-perspectiva-anului-2050/</p> <p>Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 - https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro.pdf</p>

	<p>Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050 (document atașat în e-mail)</p> <p>Strategia Națională privind Schimbările Climatice</p> <p>tp://mmediu.ro/categorie/strategia-nationala-privind-schimbarile-climatice-rezumat/171</p>
OP 3	<p>Master Planul de Transport – Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport 2020-2030</p>
OP 4	<p>Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România</p> <p>tps://edu.ro/strategia-privind-reducerea-p%C4%83r%C4%83sirii-timpurii-%C8%99colii-%C3%AEn-rom%C3%A2nia</p> <p>Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020</p> <p>tps://edu.ro/strategia-educa%C5%A3iei-%C5%9Fi-form%C4%83rii-profesionale-din-rom%C3%A2nia</p> <p>Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015-2020</p> <p>tps://edu.ro/strategia-na%C8%9Bional%C4%83-de-%C3%AEnv%C4%83%C5%A3are-pe-tot-parcursul-vie%C5%A3ii</p> <p>Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020</p> <p>tps://edu.ro/strategia-na%C8%9Bional%C4%83-pentru-%C3%AEnv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2nt-ter%C8%9Biar</p> <p>Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018-2023</p> <p>tps://edu.ro/consultare-public%C4%83-proiectul-de-hot%C4%83r%C3%A2re-de-guvern-privind-aprobarea-strategiei-pentru-modernizarea</p> <p>România Educată – viziune și strategie 2018-20301</p> <p>tp://www.romaniaeducata.eu/wp-content/uploads/2018/11/Romania-Educata-Viziune.pdf</p>
OP 5	<p>Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului</p> <p>http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/219401</p> <p>Hotărâre nr. 558 din 4 august 2017 privind aprobarea Programului pentru dezvoltarea investițiilor în turism - Masterplanul investițiilor în turism - și a criteriilor de eligibilitate a acțiunilor lor de investiții în turism</p> <p>tp://turism.gov.ro/web/programe-si-strategii-2/</p> <p>Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>tp://b2b-strategy.ro/b2b/wp-content/uploads/Strategia-na%C8%9Bional%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-pentru-dezvoltarea-turismului-Volumul-1.pdf</p> <p>Raportul privind operaționalizarea unei rețele de Organizații de Management al Destinației (OMD) în România</p> <p>tps://www.oecdilibrary.org/docserver/9074fc18en.pdf?expires=1596105723&id=id&accname=guest&checksum=269FF84EC5B875D9CCB9F43A0B4BDCA7</p> <p>Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022</p> <p>http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/_SCPN%202016-2022inavizare.pdf</p> <p>Strategia de dezvoltare teritorială a României</p> <p>tps://www.mlpda.ro/pages/sdtr</p>
Orizontal	<p>Raportul de țară din 2020 privind România</p> <p>http://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2020/pdf_2020/raportul_de_tara_2020_privind_romania.pdf</p> <p>Programul Național de Reformă</p> <p>tps://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2020/05/ANEXA-5.pdf</p>

1 În cadrul proiectului "Noi perspective în educație" (SIPOCA 398, 24 de luni) este programată dezvoltarea politicii publice Educația 2030. Cadrul de politică strategic la nivel național are în vedere actualizarea și prelungirea până în 2030 a strategiilor naționale existente, astfel încât măsurile de actualizare să răspundă îndeplinirii condiției favorizante.

<p>Recomandări specifice de țară, 2020 tps://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-csr-comm-recommendation-romania_ro.pdf</p> <p>Strategia Națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 tp://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2018/12/Strategia-na%C8%9Bional%C4%83-pentru-dezvoltarea-durabil%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf</p> <p>Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării http://suerd.gov.ro/ro/wp-content/uploads/sites/3/2018/10/Comunicarea-COM-SUERD-2010_715_danube_ro.pdf</p> <p>Planul de acțiune al Strategiei UE pentru regiunea Dunării https://danube-region.eu/wp-content/uploads/2020/04/EUSDR-ACTION-PLAN-SWD202059-final.pdf</p>

Aceste documente strategice sunt relevante atunci când stabilesc condiții și aspecte care trebuie să fie reflectate corespunzător în programul evaluat sau îl pot influența. Identificarea relațiilor dintre diferite documente strategice relevante și programul supus evaluării servește următoarelor scopuri:

- identificarea existenței eventualelor sinergii sau potențiale neconcordanțe și constrângeri;
- identificarea aspectelor care au fost deja tratate în alte politici, planuri, programe sau acțiuni ;
- verificarea informațiilor de mediu colectate pentru SEA efectuată pentru alte politici, planuri, programe sau acțiuni , care pot fi utilizate pentru SEA programului evaluat;
- considerarea efectelor cumulative asupra receptorilor cheie în urma implementării mai multor planuri/programe conectate, pentru a fundamenta evaluarea opțiunilor alternative și a formelor specifice de impact ale programului evaluat.

Prezentăm în continuare un scurt rezumat al documentelor strategice și modalitate în care au fost sau vor fi integrate în POR.

Strategia națională de dezvoltare durabilă a României. Orizonturi 2010-2020-2030

"Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă, Orizonturi 2013-2020-2030" stabilește modalități concrete pentru trecerea, într- un interval de timp rezonabil și realist, la un nou model de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural. Ca orientare generală, sunt stabilite următoarele obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

- Orizont 2013: Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile, conform exigențelor UE, în ansamblul programelor și politicilor publice ale României.
- Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual (cu referință la cifrele anului 2006) al UE-27 potrivit indicatorilor de bază ai dezvoltării durabile.
- Orizont 2030: Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Domeniile Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României relevante pentru POR sunt:

- Schimbările climatice și energia curată;
- Transportul durabil;
- Producția și consumul durabile;
- Conservarea și gestionarea resurselor naturale;
- Incluziunea socială

Se poate observa că toate investițiile prioritare cuprinse în primele 6 Priorități ale POR Sud Muntenia 2021-2027 sunt corelate cu această strategie:

Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice - sunt în strânsă legătură cu domeniul SNDR privind „Producția și consumul durabile”.

Prioritatea 2: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul - se referă în mod concret la domeniul SNDR „Schimbările climatice și energia curată”.

Prioritatea 3 O regiune cu mobilitate urbană durabilă

Prioritatea 4: O regiune mai accesibilă – abordează acțiuni din domeniul SNDR referitor la "Transportul durabil".

Prioritatea 5: O regiune educată - abordează acțiuni din domeniul SNDR referitor la "Incluziunea socială".

Prioritatea 6: O regiune atractivă - investițiile susținute sunt în deplină concordanță cu domeniile „Producția și consumul durabile” și „Conservarea și gestionarea resurselor naturale”.

Prioritatea 7 – se referă la acțiunile întreprinse pentru asistența tehnică.

Toate prioritățile și obiectivele SNDR se regăsesc în cadrul POR, iar în cadrul celor 6 Priorități se propun acțiuni conținute, la nivel strategic.

POR va contribui la promovarea și susținerea progresului economic și social la nivelul regiunii, având o importantă contribuție la dezvoltarea durabilă a regiunii. POR are, cu alte cuvinte, la bază, prioritățile de investiții ale programului regional de dezvoltare.

Planul Național de Acțiune pentru Protecția Mediului (PNAPM)

Obiectivele PNAPM pentru România

PNAPM trebuie să se concentreze asupra inițiativelor care duc la reducerea emisiilor poluatoare și poate fi caracterizat astfel :

- Definiște problemele de mediu și de ierarhizare în funcție de priorități;
- Stabilește obiectivele specifice de protecție a mediului care trebuie îndeplinite într-o perioadă limitată de timp;
- Stabilește ierarhizarea de priorități pentru activitățile din diferite sectoare economice;
- Stabilește o listă de priorități pentru investițiile urgente necesare.

Identificarea problemelor prioritare

Organizațiile internaționale de mediu au sugerat următoarele criterii pentru stabilirea problemelor prioritare de mediu :

- Riscuri pentru sănătatea umană,
- Pagube de mediu,
- Concentrarea în principal pe problemele locale,
- Tratarea Prioritatea a poluării în curs față de cea trecută,
- Acțiuni de prevenire/minimizare a poluării cauzate de activități noi,
- Pierderi în domeniul productivității și al moștenirii culturale.

Pentru România sunt propuse câteva criterii asemănătoare :

- Sănătatea umană și calitatea vieții,
- Menținerea și îmbunătățirea potențialului naturii, conform principiului dezvoltării durabile,
- Acțiuni de prevenire/minimizare a poluării cauzate de activități noi,
- Pierderi în ceea ce privește productivitatea și moștenirea culturală,
- Protecția împotriva calamităților naturale și a poluărilor accidentale,
- Racordarea la prevederile convențiilor și programelor internaționale privind protecția mediului.

În contextul POR, aceste obiective privind sănătatea umană și calitatea vieții, menținerea și îmbunătățirea potențialului naturii, conform principiului dezvoltării durabile și acțiunile de prevenire/minimizare a poluării cauzate de activități noi se regăsesc în Prioritățile 2 și 3.

Master Planul General de Transport – MPGT 2014 - 2030

Master Planul General de Transport este un document strategic integrat care stă la baza planificării investițiilor în transporturi pentru perioada 2014-2030.

Scopul Master Programului este acela de identificare a acțiunilor și politicilor ce vor răspunde cel mai bine cerințelor de transport din România, pentru toate modurile de transport, constituind, astfel, o bază analitică solidă în alegerea acestor politici.

Master Planul General de Transport, care are la bază Modelul național de transporturi, servește drept bază pentru selectarea acțiunilor lor de drumuri din cadrul ambelor Programe operaționale, Programul Operațional Infrastructura Mare și Programul Operațional Regional.

Obiectivul general al MPGT constă în asigurarea condițiilor pentru a realiza un sistem de transport eficient, durabil, flexibil, sigur, echilibrat între modurile de transport, în armonie cu mediul și în conectivitate cu rețelele transeuropene de transport - precondiții esențiale pentru dezvoltarea economică a țării.

În cadrul POR Sud Muntenia 2021-2027, acest obiectiv se regăsește în:

Prioritatea 4 - O regiune mai accesibilă, OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere, cu următoarele acțiuni:

- Investiții (construire, reabilitare, modernizare, extindere) în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, precum și măsuri pentru reducerea impacturilor semnificative asupra IVA și refacerea conectivității coridoarelor ecologice, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme;

- Investiții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului prin investiții în infrastructura rutieră (pasaje, extinderi la 4 benzi, variante ocolitoare, etc), inclusiv sisteme de management al traficului;

- Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic. Măsurile orientative enumerate mai jos se vor aplica în funcție de specificul și necesitatea fiecărui drum județean:

- amenajări de tip intersecție giratorie pentru intersecțiile la nivel;
- introducerea sectoarelor de drum de 2+1 benzi de circulație (unde este cazul);
- parapete de siguranță, acostament;
- pasarele pietonale;
- iluminarea drumului public pe timp de noapte, în special în intersecții și în zonele cu activitate pietonală, precum și a trecerilor pentru pietoni;
- materiale retro-reflectorizante pentru a asigura vizibilitatea;
- marcaje rezonatoare, orizontale și verticale;
- limitatoare de viteză în localități rurale cu drumuri cu o singură bandă;
- trotuare (unde este cazul);
- benzi dedicate pentru viraje la stânga (unde este cazul), etc.

Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare pentru selectarea acțiunilor lor:

- conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă;
- concordanța cu documentele strategice relevante;
- numărul de persoane (populație aflată în localitățile traversate) deservit de drumul județean respectiv, pentru asigurarea conexiunii cu rețeaua TEN-T;
- capacitatea financiară și administrativă de realizare și menținere a investiției preconizate de către UAT (urile) beneficiar(e);
- calitatea, maturitatea și sustenabilitatea acțiunilor lor;
- complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POT, PNRR, PNDR, etc.);
- respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea.

Nu vor fi finanțate lucrări și investiții ce privesc mentenanța / întreținerea drumurilor județene.

Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon

Acest document furnizează date de intrare importante pentru actualizarea strategiei naționale privind schimbările climatice 2013-2020, acoperind în detaliu perioada din prezent până în 2030 și trasând foaia de parcurs pentru 2050.

În particular, documentul contribuie cu următoarele informații suplimentare:

- Informații generale detaliate despre impacturile climatice probabile din România în sectoare economice (energie, transport, agricultură etc). Este formulată o declarație de viziune a obiectivelor naționale privind politicile în domeniul schimbărilor climatice și modul în care aceste politici sunt legate de strategia sa de dezvoltare „verde”, urmată de un set de obiective care transpun viziunea aceasta în domenii specifice de politici. Este detaliată structura instituțională necesară pentru îndeplinirea acestora.

- Pentru componenta de reducere a emisiilor de GES, prezentul document include date privind țintele pentru 2030 și 2050 și implicațiile acestor ținte pentru creșterea și distribuția economică la nivelul României. Documentul conține, de asemenea, informații privind costurile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și potențialul existent în acest sector. Dezbateră sectorială a cuprins mai multe informații despre sursele de emisii și modul în care pot fi reduse printr-o gamă de politici, în special cazul pentru sectoarele energiei, transporturilor, agriculturii și dezvoltării rurale. În majoritatea cazurilor, obiectivele strategice sunt mai concentrate și specifice comparativ cu Strategia Națională a României privind schimbările climatice 2013 - 2020.

- Acest document include următoarele două secțiuni care nu au existat în strategia anterioară: (a) Finanțarea dezvoltării „verzi” cu emisii reduse de carbon, (b) Monitorizare și raportare. Capitolul referitor la finanțare oferă date despre sursele de finanțare pentru reducerea emisiilor de GES și modul în care acestea pot, de asemenea, înlesni dezvoltarea „verde”.

- Secțiunea referitoare la adaptarea la schimbările climatice furnizează mai multe informații cantitative despre impacturile probabile ale schimbărilor climatice, în multe cazuri dezagregate spațial în interiorul țării. Aceste informații aplicându-se în mod special pentru agricultură și dezvoltare rurală, apă, industrie, energie, turism, biodiversitate, sănătate publică, educație publică și conștientizare și asigurări. Un nou sector privind mediul rezidențial („Living Environment“ - infrastructuri și urbanism) a fost adăugat strategiei actualizate. Componenta privind prioritățile de adaptare este mai bine concentrată decât în Strategia Națională privind schimbările climatice 2013 -2020. Pentru anumite sectoare, cum ar fi biodiversitatea, unde anterior nu au existat politici sau măsuri, în prezent acestea au fost identificate și incluse.

Prin POR Sud Muntenia, în perioada 2021-2027, investițiile în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport secundară vor asigura pe de o parte mobilitatea (populației și a bunurilor) la un nivel superior, dar în același se vor reduce costurile de transport de mărfuri și călători, crescându-se siguranța traficului. În același timp, aceste investiții vor duce la

diversificarea și creșterea eficienței activităților economice, la economisirea de energie. Prin urmare, prioritățile 2, 3 și 4 prezintă relevanță pentru strategiile de energie și schimbări climatice.

Astfel, legătura dintre POR și acest document strategic se notează în special prin acțiunile propuse în cadrul Priorității 2 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul, în cadrul căreia sunt promovate acțiuni pentru creșterea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice și în sectorul locuințelor, dar și acțiuni de protecție și conservare a naturii, a infrastructurii verzi și albastre, precum și de reducere a poluării.

În cadrul Priorității 3, OS b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, sunt prevăzute investiții care au ca rezultat reducerea emisiilor de CO₂ prin măsuri concrete de îmbunătățire a eficienței energetice și promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea schimbărilor climatice. Prioritatea 4, OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere sprijină acțiuni de îmbunătățire a infrastructurii de transport de importanță locală și regională, care contribuie, de asemenea la eficientizarea traficului și, prin urmare, la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Prin urmare, obiectivele referitoare la energie, transport, construcții, infrastructură și turism din Strategia Națională privind Schimbările Climatice sunt abordate, în mod direct, de către POR Sud Muntenia 2021-2027 prin acțiuni susținute în cadrul Priorităților menționate mai sus.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030

Documentul național de referință ce abordează problematica schimbărilor climatice este Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, elaborat de Ministerul Mediului și al Schimbărilor Climatice.

Planul identifică 5 dimensiuni principale: securitate energetică, decarbonare, eficiență energetică, piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate.

Uniunea Europeană a stabilit obiective privind energia și clima la nivelul anului 2030, după cum urmează:

- Obiectivul privind reducerea emisiilor interne de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu 1990;
- Obiectivul privind un consum de energie din surse regenerabile de 32% în 2030;
- Obiectivul privind îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% în 2030;
- Obiectivul de interconectare a pieței de energie electrică la un nivel de 15% până în 2030.

În contextul POR Sud Muntenia 2021-2027, aceste documente strategice se reflectă în special în cadrul următoarelor Priorități:

Prioritatea 2 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul prin care se are în vedere sprijinirea acțiunilor pentru creșterea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile în

infrastructura publică, inclusiv clădiri publice, dar și acțiuni de protecție și conservare a naturii, a infrastructurii verzi și albastre, precum și de reducere a poluării.

Cu o contribuție la susținerea acestei strategii vin și activitățile propuse în cadrul Priorităților 3 – O regiune cu mobilitate urbană durabilă, 5 - O regiune educată și 6 - O regiune atractivă.

Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România

Scopul acestui document este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism, în defavoarea formelor clasice și de a crește rolul pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a arealelor respective și în prosperitatea populației locale. Obiectivul general al Strategiei Naționale de Dezvoltare a Ecoturismului în România este acela de a crea condiții de dezvoltare a ecoturismului urmărindu-se realizarea unui produs Eco turistic competitiv pe plan național și internațional.

În cadrul POR Sud Muntenia 2021-2027, prevederile acestui document strategic se regăsesc în cadrul Priorității 6 - O regiune atractivă.

Prin această prioritate se urmărește conservarea, protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural precum și valorificarea economică durabilă a potențialului turistic cultural și natural al regiunii. Investițiile din cadrul acestei priorități vor contribui direct și indirect la îndeplinirea obiectivului general al Strategiei Naționale de Dezvoltare a Ecoturismului în România.

Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030

Printre obiectivele strategiei se numără dezvoltarea capitalului uman și în scopul stabilirii unei legături mai bună între necesarul de forță de muncă din acest sector și practicile educaționale existente, la nivel național, inclusiv în ceea ce privește programele de formare și certificare profesională.

Strategia, are ca obiect provocările și oportunitățile și se concentrează pe trei direcții, jucând rolul unui plan de creștere sustenabilă a turismului în România, cu următoarele obiective:

- să consolideze în continuare poziția României ca destinație turistică principală, de primă clasă, care poate fi vizitată tot anul și care îndeplinește standardele UE de furnizare a produselor și serviciilor;
- să prețuiască oamenii, tradiția, locurile, patrimoniul natural și cultural al României;
- să dezvolte vizibilitatea și reputația României pe principalele piețe de turism internaționale.

În cadrul POR Sud Muntenia 2021-2027, prevederile acestui document strategic se regăsesc în cadrul Priorității 6 - O regiune atractivă.

În cadrul acestei Priorități, se urmărește conservarea, protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural precum și valorificarea economică durabilă a potențialului turistic cultural și natural al regiunii. Investițiile din cadrul acestei priorități vor contribui direct și indirect la îndeplinirea obiectivului general al Strategiei naționale a României pentru dezvoltarea turismului.

1.8 Documente strategice la nivelul Regiunii considerate relevante pentru POR

- **Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a regiunii Sud Muntenia 2021-2027**
- **Planul de Dezvoltare Regională 2021 - 2027.**

Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a regiunii Sud Muntenia 2021-2027, oferă cadrul strategic general pentru strategiile de dezvoltare teritorială integrate, ca de exemplu Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) și Strategia de Dezvoltare Județeană (SDJ), elaborate de către autoritățile teritoriale din regiunea Sud - Muntenia la nivel de municipiu reședință de județ sau consiliu județean, în conformitate cu regulamentele europene.

Planul de Dezvoltare Regională.

Planul de Dezvoltare ia în considerare nevoile majore ale regiunii și are în vedere valorificarea întregului potențial de dezvoltare durabilă.

Principalele secțiuni ale PDR Sud Muntenia și în mod particular strategia de dezvoltare regională, au avut ca scop identificarea problemelor și nevoilor comunităților, stabilirea corectă a priorităților și măsurilor și conturarea unui portofoliu regional de acțiuni .

Prioritățile de dezvoltare cuprinse în PDR sunt reflectate corespunzător în prioritățile de investiții ale POR 2021-2027. Obiectivele specifice ale programului dezvoltare regională, cum ar fi creșterea numărului locurilor de muncă, creșterea accesibilității regiunilor și a mobilității locuitorilor, creșterea calității vieții etc sunt acoperite în totalitate de obiectivele specifice ale POR.

1.9 Obiectivele generale, specifice și Priorități prioritare al POR 2021-2027

POR Sud Muntenia 2021-2027, este un document strategic de programare care acoperă domeniile: specializare inteligentă și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiență energetică, dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate, infrastructura verde și eficiența energetică a clădirilor, infrastructura educațională, regenerare urbana și turism, cultură/patrimoniu cultural.

Acesta își propune continuarea viziunii strategice privind dezvoltarea regiunii, completând direcțiile, acțiunile și prioritățile din PDR 2014-2020 și implementate prin POR 2014-2020 și alte programe naționale.

POR SM 2021–2027 și-a stabilit drept obiectiv general stimularea creșterii economice inteligente, durabile și echilibrate în RSM. Se așteaptă ca acest lucru să ducă la o îmbunătățire a calității vieții comunităților locale prin susținerea capacității de inovare și digitalizare a administrației locale și a economiei regionale, dezvoltarea durabilă a infrastructurii și serviciilor și valorificarea potențialului cultural și turistic al regiunii.

POR Sud Muntenia 2021-2027 pleacă de la lecțiile învățate în perioada de programare POR 2014 – 2021 și își propune implementarea viziunii strategice pentru o dezvoltare durabilă și echilibrată a regiunii, completând direcțiile, acțiunile și prioritățile pentru dezvoltarea acesteia din PDR 2021-2027, RIS3 2021 - 2027 și SIDTSM.

1.10 Descrierea programului

POR Sud Muntenia 2021 – 2027 este structurat pe priorități de investiții, obiective specifice și acțiuni indicative.

Prioritate	Obiectiv specific	Acțiuni indicative
1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	<p>Investiții pentru dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare-inovare și colaborare cu mediul academic, de afaceri și cu autorități și instituții publice locale/centrale prin dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și echipamentelor necesare relevante, activități de cercetare-dezvoltare și pregătirea ofertei de cercetare pentru piață și/sau valorificarea rezultatelor cercetării aferente nevoilor identificate în întreprinderi și alte organizații de tip public și privat;</p> <p>Srijinirea transferului tehnologic în beneficiul IMM-urilor prin crearea și dezvoltarea (reabilitarea, modernizarea, extinderea) infrastructurii entităților de transfer tehnologic, dotarea acestora cu utilaje, echipamente, linii pilot, de testare, validare și certificare, tehnologii automatizate și digitale și dezvoltarea și/sau achiziționarea de servicii necesare transferului tehnologic;</p> <p>Investiții în activități de cercetare – inovare în IMM-uri (inclusiv microîntreprinderi) pentru acțiuni de inovare de produs, proces, servicii, inovare organizațională și de model de afaceri pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică în domeniile de specializare inteligentă.</p>
	a(ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	<p>Valorificarea avantajelor digitalizării prin dezvoltarea de servicii pentru siguranța și în beneficiul cetățenilor, al mediului de afaceri și de cercetare și al autorităților și instituțiilor publice locale/centrale, inclusiv asigurarea securității cibernetice și interoperabilității acestora, prin dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și echipamentelor necesare relevante, precum și prin achiziționarea, dezvoltarea, testarea și pilotarea de soluții și aplicații;</p> <p>Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul digitalizării administrației publice.</p>
	a(iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în	Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv în vederea adoptării tehnologiilor și a instrumentelor digitale, în activități specifice economiei circulare, internaționalizării, certificării și omologării produselor și serviciilor, în vederea updatării tehnologice, ce va conduce la îmbunătățirea capacităților tehnice, industriale și organizaționale pentru dezvoltarea de produse și servicii;

Prioritate	Obiectiv specific	Acțiuni indicative
	<p>cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive</p>	<p>Promovarea antreprenorialului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor, de afaceri și parcurilor industriale, cu posibilitatea de a acorda granturi companiilor localizate în cadrul acestor structuri de afaceri;</p> <p>Sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare prin sprijinirea clusterelor și rețelelor de afaceri în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii, inclusiv pentru dezvoltarea colaborării interregionale, internaționale și intersectoriale.</p>
	<p>a(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat</p>	<p>Dezvoltarea competențelor la nivelul IMM-urilor / universităților și organizațiilor de CDI / autorităților publice/entităților implicate în PDA pentru specializare inteligentă;</p> <p>Dezvoltarea competențelor și abilităților pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat la nivelul IMM-urilor din domeniile regionale de specializare inteligentă;</p> <p>Dezvoltarea abilităților personalului din instituțiile de cercetare și învățământ superior pentru a crește fezabilitatea comercială și relevanța pentru piață a acțiunilor lor de cercetare, precum și capacitatea de a lua parte la procese de tip open innovation;</p> <p>Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea RIS3 și a MDA.</p>
<p>2. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul</p>	<p>b(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>	<p>Investiții în clădirile publice, inclusiv în monumente istorice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;</p> <p>Investiții în clădirile rezidențiale (inclusiv locuințe individuale și sociale) în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;</p> <p>Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul eficienței energetice.</p>

Prioritate	Obiectiv specific	Acțiuni indicative
	<p>b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</p>	<p>Realizarea/amenajarea/dotarea de parcuri și grădini publice, inclusiv „parcuri de buzunar”, păduri urbane, grădini botanice, zone verzi existente (de ex. grădini zoologice) care ar putea fi reabilitate ca și IVA;</p> <p>Sisteme urbane durabile de drenaj, inclusiv, dar fără a se limita la pavaje permeabile, acoperișuri și pereți verzi; campie mlăștinoasă, iazuri de retenție, zone umede construite folosind soluțiile bazate pe natură;</p> <p>Colectarea apei pluviale și realizarea de bazine de retenție sau alte forme de stocare a apei pentru gestionarea inundațiilor și a secetei;</p> <p>Îmbunătățirea calității apei prin realizarea de insule plutitoare/zone umede plutitoare/grădini plutitoare în râuri/lacuri/pâraie existente;</p> <p>Amenajarea terenurilor slab utilizate sau abandonate prin aducerea terenului la starea inițială în vederea refacerii ecosistemului sub formă de spații verzi naturale și semi-naturale urbane (păduri, tufișuri, pajiști, zone umede (mlăștini), lacuri și râuri/pâraie, zone stâncoase etc.);</p> <p>Împădurirea și reîmpădurirea zonelor expuse la alunecări de teren care înconjoară orașele și sunt localizate în intravilanul localităților;</p> <p>Crearea de coridoare verzi – albastre prin:</p> <p>reabilitarea, regularizarea, dragarea și amenajarea râurilor, lacurilor și canalelor, inclusiv a malurilor acestora. Măsurile ar putea include lucrări pentru managementul sedimentelor din amonte, reținerea/îndepărtarea elementelor mari din plastic, realizarea de terasamente naturale pentru managementul și protecția împotriva inundațiilor, retragerea controlată a apelor care creează noi spații și infrastructura pentru utilizarea activă a malurilor de apă pentru pietoni, bicicliști, activități educaționale etc. și crearea spațiilor de biodiversitate;</p> <p>realizarea de străzi, treceri/pasarele pentru pietoni/bicicliști, trasee de ciclism/pietonale, „ecoducte”, spații verzi de-a lungul: drumurilor, liniilor de cale ferată/tramvai, etc. folosind soluții tehnice bazate pe natură;</p> <p>conversia/reabilitarea coridoarelor de transport abandonate/dezafectate (linii de cale ferată) în căi de acces permeabile/piste de biciclete, combinate cu refugii.</p> <p>Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/modernizarea</p>

Prioritate	Obiectiv specific	Acțiuni indicative
		<p>infrastructurilor conexe de utilitate publică, inclusiv a facilităților/infrastructurii de acostare pentru nave turistice fluviale;</p> <p>Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul planificării și dezvoltării infrastructurii verzi-albastre;</p> <p>Elaborarea Planurilor pentru infrastructura verde-albastră.</p>
<p>3. O regiune cu mobilitate urbană durabilă</p>	<p>b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon</p>	<p>Înființarea, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport urban ecologice și infrastructura de transport necesară acestora (configurarea/modernizarea/lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională în vederea dezvoltării transportului public și implementării măsurilor de siguranță rutieră (pasarele pietonale, intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat) pentru reducerea de CO2 și dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management a traficului, aplicații mobility as a service, sisteme park & ride și terminale intermodale, etc.)</p> <p>Înființarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate, inclusiv configurarea/ modernizarea/ lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională, precum și intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare, etc;</p> <p>Achiziționarea de autobuze/microbuze pentru transport școlar;</p> <p>Dezvoltarea unor culoare de mobilitate urbană, inclusiv prin intervenții în depourile/ autobazele pentru transport public și infrastructura tehnică aferentă precum și pentru retehnologizarea lor;</p> <p>Realizarea de parcări și echipamente și servicii necesare punerii în practică a politicilor de parcare de la nivelul fiecărui oraș;</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi, inclusiv infrastructură de producere de energie din surse regenerabile;</p> <p>Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul mobilității urbane;</p> <p>Elaborarea/actualizarea PMUD și a SIDU.</p>

Prioritate	Obiectiv specific	Acțiuni indicative
4. O regiune mai accesibilă	c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	<p>Investiții (construire, reabilitare, modernizare, extindere) în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, precum și măsuri pentru reducerea impacturilor semnificative asupra infrastructurii verzi și refacerea conectivității coridoarelor ecologice, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme;</p> <p>Investiții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului prin investiții în infrastructura rutieră (pasaje, extinderi la 4 benzi, variante ocolitoare, etc), inclusiv sisteme de management al traficului;</p> <p>Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic. Măsurile orientative enumerate mai jos se vor aplica în funcție de specificul și necesitatea fiecărui drum județean:</p> <p>amenajării de tip intersecție giratorie pentru intersecțiile la nivel;</p> <p>introducerea sectoarelor de drum de 2+1 benzi de circulație (unde este cazul);</p> <p>parapeți de siguranță, acostament;</p> <p>pasarele pietonale;</p> <p>iluminarea drumului public pe timp de noapte, în special în intersecții și în zonele cu activitate pietonală, precum și a trecerilor pentru pietoni;</p> <p>materiale retro-reflectorizante pentru a asigura vizibilitatea;</p> <p>marcajele rezonatoare, orizontale și verticale;</p> <p>limitatoare de viteză în localități rurale cu drumuri cu o singură bandă;</p> <p>trotuare (unde este cazul);</p> <p>benzi dedicate pentru viraje la stânga (unde este cazul) etc.</p>
5. O regiune educată	d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții	<p>Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea infrastructurii educaționale destinate educației pentru nivelul antepreșcolar și preșcolar (creșe, grădinițe și învățământ special);</p> <p>Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea infrastructurii educaționale și a campusurilor școlare pentru învățământul general obligatoriu (învățământul primar și secundar, inclusiv asigurarea de spații pentru Programul Școală după Școală (SDS), liceal și postliceal, centre de excelență și învățământ special, palatele și cluburile copiilor);</p>

Prioritate	Obiectiv specific	Acțiuni indicative
	<p>prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online</p>	<p>Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea unităților de învățământ și a campusurilor școlare pentru formarea profesională prin învățământ profesional și tehnic (școli profesionale), învățământ dual și special;</p> <p>Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea și dotarea infrastructurii sportive asociate unităților de învățământ publice, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ publice;</p> <p>Reabilitarea/ modernizarea/ dotarea infrastructurii aferente centrelor regionale de formare profesională a adulților;</p> <p>Achiziționarea de autobuze/microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un declin al populației școlare.</p>
<p>6. O regiune atractivă</p>	<p>e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;</p>	<p>Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare precum și activități de marketing și promovare turistică;</p> <p>Investiții (reabilitare/modernizare/extindere și dotare) în clădiri destinate utilizării publice pentru activități culturale și recreative, socio-culturale, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază;</p> <p>Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și de agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;</p> <p>Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;</p> <p>Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari/centrelor multidisciplinare de tineret;</p> <p>Investiții de regenerare urbană (creare/ modernizare/ reabilitare/ extindere/ dotare) în spațiile destinate utilizării publice (parcuri, zone verzi de mici dimensiuni, piețete, scuaruri, piețe publice, locuri de joacă pentru copii, etc.) prin demolarea clădirilor/structurilor situate pe terenurile supuse intervențiilor, amenajarea spațiilor verzi (aducerea terenului la starea inițială; modelarea terenului; montarea elementelor constructive de tipul alei, foșoare, pergole, grilaje etc.; plantarea/gazonarea suprafețelor, inclusiv plantare</p>

Prioritate	Obiectiv specific	Acțiuni indicative
		<p>arbori), precum și crearea de facilități pentru activități sportive și recreative de mici dimensiuni (ex. terenuri de sport, etc.), instalare rețele Wi-Fi și iluminat public, în spațiile publice, dotare cu mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc.). De asemenea, sunt eligibile pe amplasamentul proiectului de regenerare urbană și înlocuirea și/sau racordarea la utilități publice, inclusiv realizare alei pietonale, trotuare, piste de biciclete, parcări, căi de acces, modernizarea străzilor urbane adiacente terenurilor supuse intervențiilor (în situații excepționale, numai în măsura în care astfel de investiții sunt necesare pentru a asigura funcționalitatea proiectului integrat de regenerare urbană); Elaborare/actualizare SIDT (SIDU și SIDJ).</p>
	<p>e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității <u>în alte zone decât cele urbane.</u></p>	<p>Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare precum și activități de marketing și promovare turistică; Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural; Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul; Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari / centrelor multidisciplinare de tineret. Elaborarea/actualizarea SIDT (SIDJ).</p>
<p>7. Asistență tehnică</p>		<p>Asigurarea funcționării sistemului de management și control pentru implementarea și monitorizarea eficientă a PORSM, inclusiv: sprijinirea AMPOR SM și a OI (dacă este cazul) inclusiv prin costuri administrative, respectiv de personal pentru implementarea diferitelor etape ale POR (identificarea și dezvoltarea acțiunilor lor, pregătirea și întocmirea de documentații tehnico-economice pentru acțiuni, programare, pregătire/lansare ghiduri, selecție, evaluare tehnică și financiară, contractare, monitorizare, management financiar, control și audit acțiuni);</p>

Prioritate	Obiectiv specific	Acțiuni indicative
		<p>achiziția de bunuri și servicii necesare desfășurării activităților specifice AM POR SM / OI POR; achiziția/modernizarea/reabilitarea/consolidarea de spații de birouri/arhivă pentru AM POR SM (inclusiv costuri legate de amortizarea acestor spații); sprijin (organizatoric/logistic) pentru asigurarea cadrului partenerial al POR SM: Comitet de Monitorizare, comitete/grupuri de lucru implicate în implementarea programului cu participarea reprezentanților din mediul privat, ai organizațiilor neguvernamentale, reprezentanților autorităților publice locale și regionale, etc; sprijinirea activităților Organismului Intermediar (inclusiv costuri de personal) necesare pentru închiderea Programului Operațional Regional 2014 – 2020 (monitorizare ex-post, închidere de program etc) având în vedere inclusiv asigurarea tranziției personalului către AM PORSM.</p> <p>Asigurarea evaluării programului și elaborarea de studii relevante pentru o bună implementare a programului</p> <p>elaborare studii/analize/expertize specifice pentru POR 2014 – 2020, POR Sud-Muntenia și PDR Sud-Muntenia 2021 - 2027 (inclusiv ca suport pentru evaluarea cadrului de performanță, elaborarea rapoartelor de progres, costuri simplificate etc.);</p> <p>sprijinirea pregătirii PORSM, PDR Sud-Muntenia, RIS3 și a oricărei altei strategii/studiu necesare pentru perioada de programare post 2027 (studii, analize, pregătirea de acțiuni , cadru partenerial/ consultări publice, lansare POR SM etc.).</p> <p>Întărirea capacității administrative a AM POR SM, beneficiarilor și partenerilor regionali de a pregăti și implementa acțiuni și asigurarea informării corespunzătoare a acestora, inclusiv prin:</p> <p>sprijinirea dezvoltării capacității administrative a instituțiilor implicate în sistemul de management și control al POR SM prin organizarea de întâlniri de lucru, schimburi de experiență și bune practici și sesiuni specifice de instruire pe domenii de interes în implementarea fondurilor: achiziții publice, managementul acțiunilor lor cu finanțare europeană, ajutor de stat, nereguli, prevenirea corecțiilor financiare, managementul neregulilor, antifraudă, dezvoltarea abilităților tehnice ale personalului, etc;</p>

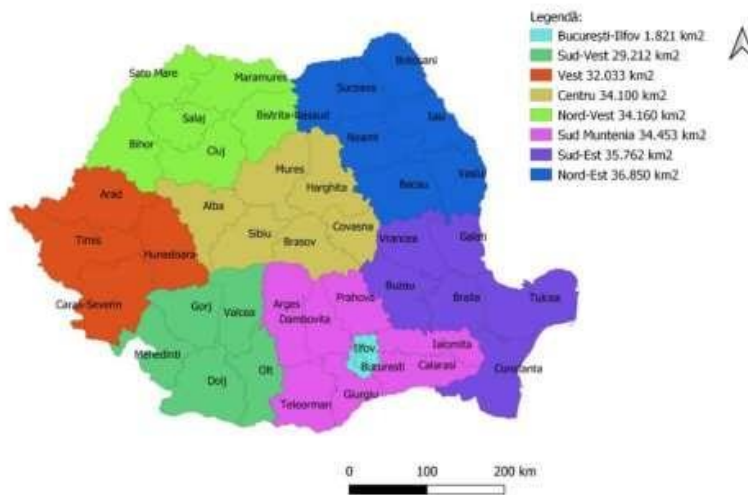
Prioritate	Obiectiv specific	Acțiuni indicative
		<p>întărirea capacității de implementare la nivelul potențialilor beneficiari, a entităților beneficiare de finanțare și a organismelor care concursa la implementarea programului, inclusiv prin asigurarea informării prin structuri de tip Help-desk;</p> <p>sprijinirea dezvoltării capacității administrative a beneficiarilor și a potențialilor beneficiari ai POR SM prin organizarea de sesiuni specifice de instruire în scopul îmbunătățirii cunoștințelor și a competențelor acestora (conferințe, mese rotunde, seminarii, ateliere etc);</p> <p>susținerea activităților structurii de sprijinire a dezvoltării urbane / teritoriale, în vederea furnizării de sprijin autorităților locale.</p> <p>Asigurarea transparenței și promovării PORSM, inclusiv prin:</p> <p>sprijin pentru elaborarea și implementarea Strategiei/Planului de comunicare;</p> <p>organizarea de evenimente de comunicare, informare și promovare, campanii mass-media;</p> <p>dezvoltarea și gestionarea instrumentelor/campaniilor de comunicare;</p> <p>alte activități de informare și comunicare specifice POR Sud-Muntenia, realizarea și distribuirea de materiale informative și publicitare, vizite la acțiuni etc.</p>

2. **ASPECTE RELEVANTE ALE STĂRII MEDIULUI ȘI ALE EVOLUTIEI SALE
PROBABILE ÎN SITUAȚIA NEIMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI**

2.1. Relații în cadrul sistemelor teritoriale

Regiunea Sud Muntenia este amplasată în partea de sud a României, învecinându-se la nord cu regiunea Sud Muntenia, la est cu regiunea Sud - Est, la vest cu regiunea Sud – Vest, iar la sud cu Bulgaria, limita fiind dată de fluviul Dunărea. Cu o suprafață de 34.453 km², reprezentând 14,5% din suprafața României, regiunea Sud Muntenia ocupă locul al III-lea ca mărime din cele opt regiuni de dezvoltare.

Harta României cu evidențierea regiunilor de dezvoltare și a județelor componente

Sursa: Institutul Național de Statistică

Din punct de vedere administrativ, regiunea Sud Muntenia este formată din șapte județe (Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova și Teleorman), 16 municipii, 32 de orașe și 519 comune cu 2019 sate. În ceea ce privește suprafața regiunii, se poate observa că cele mai mari ponderi sunt deținute de județele Argeș (19,8%), Teleorman (16,8%) și Călărași (14,8%), iar cea mai mică de județul Giurgiu (10,2%).

Organizarea administrativ teritorială a regiunii Sud Muntenia, la 31 decembrie 2018

	Suprafața totală (km ²)	Ponderea în Regiune (%)	Număr municipii	Număr orașe	Număr comune	Număr sate
Sud Muntenia	34467	-	16	32	519	2019
Argeș	6822	19,8	3	4	95	576
Călărași	5087	14,8	2	3	50	160
Dâmbovița	4056	11,8	2	5	82	353
Giurgiu	3544	10,2	1	2	51	167
Ialomița	4455	12,9	3	4	59	127
Prahova	4715	13,7	2	12	90	405
Teleorman	5788	16,8	3	2	92	231

Sursa: Direcția Regională de Statistică Călărași

2.2 Încadrare în teritoriu

O caracteristică aparte, cu multiple implicații de ordin socio - economic, o reprezintă faptul că este singura regiune din țară care conține o regiune enclavă în partea mediană, și anume regiunea București –Ilfov.

Un alt aspect important cu influențe majore în dezvoltarea regiunii îl constituie și prezența, în partea de sud a regiunii, fluviului Dunărea. Declarat parte a Coridorului Pan - european de transport VII al Uniunii Europene, fluviul reprezintă o cale navigabilă importantă, care face legătura între regiunea Sud Muntenia, portul Constanța, centrele industriale din vestul Europei și portul Rotterdam. Prin utilizarea Portului Constanța, rutele navigabile dintre Canalul Suez, zona de est a Mării Mediterane și Europa Centrală se scurtează cu cca. 300 km. Totodată, prin sistemele RO-RO și ferry-boat dezvoltate în portul Constanța, se realizează conectarea dintre spațiul european și Orientul Mijlociu, zona caucaziană și zona caspică, pe trasee cu mare potențial de resurse energetice și de trafic de mărfuri. Astfel, prin poziția sa ca port la Marea Neagră și punct terminus al legăturii cu Marea Nordului, Portul Constanța reprezintă principala placă turnantă a fluxurilor de trafic din bazinul Mării Negre.

Porturile din regiunea Sud Muntenia sunt conectate la rețele de drumuri naționale, europene și de căi ferate, iar facilitățile portuare existente și cele care vor fi dezvoltate permit ca unele dintre acestea (de exemplu portul Giurgiu) să fie transformate în noduri principale logistice pentru transportul multimodal.

Cu toate acestea, din cauza unei infrastructuri de transport insuficient dezvoltată pentru traversarea fluviului pe zona de graniță cu Bulgaria, Dunărea reprezintă o barieră naturală, limitând posibilitățile de cooperare.

Astfel, prin poziția sa geografică, regiunea Sud Muntenia prezintă o serie de specificități care influențează conformația și dinamica sistemului de așezări. Dintre acestea, pot fi menționate următoarele:

1) *Proximitatea față de municipiul București* – care a împiedicat afirmarea altor orașe din jurul său ca poli de atracție și a absorbit majoritatea resurselor de dezvoltare din teritoriile învecinate acestora, ceea ce a determinat fenomenul de hipertrofiere a rețelei urbane din regiunea Sud Muntenia;

2) *de dezvoltare Brașov-Ploiești-București-Giurgiu* care străbate regiunea de la nord la sud – este principalul coridor de dezvoltare al României, concentrând circa 30% din populația urbană a țării și o mare parte din activitatea industrială;

3) *Conurbația Valea Prahovei* – este o aglomerare liniară de orașe de dimensiuni similare (mici) – Azuga, Bușteni, Sinaia, Comarnic, Breaza – cu un profil economic similar, dominat de sectorul turistic, nevoi și provocări comune de dezvoltare: accesibilitatea redusă (lipsa unei autostrăzi), infrastructura turistică deficitară, promovarea insuficientă a potențialului turistic, dotarea tehnico-edilitară deficitară, expansiunea necontrolată a zonelor rezidențiale (secundare), îmbătrânirea demografică, managementul integrat al zonelor protejate, transportul în comun, etc;

4) *Existența a 5 orașe-pereche pe Dunăre* – cu potențial de dezvoltare urbană integrată (inclusiv în cadrul unor zone funcționale urbane cu caracter transfrontalier) dar între care există, la acest moment, legături de slabă intensitate din cauza infrastructurii deficitare de traversare a Dunării.

Regiunea Sud Muntenia are o poziție geografică strategică, fiind o regiune de graniță, dar și un punct de intersecție a mai multor Priorități prioritare TEN-T care leagă Sud Muntenial și nordul Europei de zona mediteraneană și Asia, respectiv:

- Prioritatea TEN-T VII (Fluviul Dunărea) – coridor fluvial, care leagă Portul Rotterdam de Portul Constanța, fiind cel mai important traseu navigabil din Uniunea Europeană, din perspectivă strategică și a traficului de mărfuri și persoane;
- Prioritatea TEN-T IV – coridor intermodal (feroviar și rutier), care leagă zona centrală a Europei (orașele Dresden și Nurenberg) de Porturile Constanța, Salonic și Istanbul (prin 3 ramificații), via Praga-Viena-Budapesta-București-Sofia;
- Prioritatea TEN-T IX – coridor intermodal (feroviar și rutier), care leagă nordul Europei (orașele Helsinki și Kaliningrad) de porturile Odessa și Alexandroupolis, via Sankt-Petersburg-Moscova- Kiev-București.

Plasarea geostrategică a României în cadrul Uniunii Europene și calitatea de stat membru al Uniunii Europene sunt vitale pentru evoluția acesteia, dar implică atât drepturi, cât și obligații, printre careși adaptarea la cerințele politicilor Uniunii Europene.

În perioada de programare 2007-2013, regiunile din Uniunea Europeană au fost împărțite și finanțate de Comisia Europeană, în două categorii, în funcție de venituri, respectiv: regiuni mai puțin dezvoltate și regiuni mai dezvoltate. În schimb, pentru exercițiul financiar 2014-2020, Comisia Europeană a stabilit crearea unei noi categorii de regiuni, așa-numitele „regiuni de tranziție”, al căror PIB pe cap de locuitor a fost cuprins între 75% și 90% din media Uniunii Europene. Exercițiul financiar 2021-2027 păstrează categoriile de regiuni din perioada anterioară, însă aduce schimbări din punctul de vedere al cofinanțării și al încadrării regiunilor în funcție de PIB/locuitor. Astfel, Comisia Europeană stabilește ca cele trei categorii definite vor fi eligibile pentru investiții după cum urmează:

- Regiunile mai puțin dezvoltate, al căror PIB/locuitor este mai mic de 75% din media Uniunii Europene, vor avea în continuare prioritate maximă în cadrul acestei politici.

- Regiunile de tranziție, al căror PIB/ locuitor este cuprins între 75% și 100% din media Uniunii Europene;
- Regiunile mai dezvoltate, cu un PIB/ locuitor mai mare de 100% din media Uniunii Europene.

Regiunea Sud Muntenia se încadrează în categoria regiunilor „mai puțin dezvoltate”, fiind caracterizată de un PIB/ locuitor mai mic de 70% comparativ cu media Uniunii Europene.

2.3. Starea actuală a mediului și caracteristicile de mediu ale zonelor posibil a fi afectate prin implementarea POR 2021-2027

POR 2021-2027 este elaborat pentru Regiunea Sud Muntenia, nefiind cunoscute localizări teritoriale concrete ale activităților planificate.

Prin urmare, în acest capitol sunt identificate și scoase în evidență aspectele de mediu existente relevante pentru POR Sud Muntenia. Caracteristicile de mediu ale zonelor unde vor fi realizate concret acele acțiuni susținute de program vor fi evaluate prin procedura EIA, acolo unde aceasta este aplicabilă.

Analiza stării actuale a mediului a fost realizată pentru fiecare domeniu de mediu relevant.

Domeniile de mediu, precum și aspectele sociale și economice considerate a fi relevante pentru POR Sud Muntenia sunt următoarele:

- Calitatea aerului
- Calitatea apei/gospodărirea apelor
- Schimbările climatice
- Biodiversitatea
- Starea de sănătate a populației și calitatea mediului urban
- Producția și consumul durabile
- Solul
- Managementul riscurilor naturale
- Deșeuri
- Peisajul și patrimoniul cultural
- Conștientizare

Determinarea acestor domenii s-a făcut ținând cont, orientativ, de anexa 5 a Ghidului practic al planificării de mediu elaborat de Ministerul Mediului și ANPM în 2009, prin care s-au propus următoarele codificări ale categoriilor de probleme/aspecte de mediu, prezentate în tabelul de mai jos.

Categoriile de probleme de mediu (anexa 5 Ghidul practic al planificării de mediu)

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ASPECTE DE MEDIU
01	Calitatea necorespunzătoare a aerului
02	Combaterea fenomenului schimbărilor climatice
03	Poluarea generată de surse de poluare majore și riscul de accidente majore
04	Cantitatea și calitatea necorespunzătoare a resurselor de apă
04.1	Cantitatea și calitatea necorespunzătoare a apei potabile
04.2	Poluarea apelor de suprafață
05	Gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor menajere
06	Poluarea generată de activitățile din agricultură
07	Poluarea solului și apelor subterane
08	Degradarea mediului natural și construit
09	Urbanizarea mediului
10	Pericole generate de catastrofe/fenomene naturale și antropice
11	Poluarea mediului datorată activităților de transport
12	Degradarea mediului datorită turismului și agrementului
13	Asigurarea necorespunzătoare a stării de sănătate a populației
14	Insuficientă implicare politică și administrativă a factorilor de decizie în soluționarea problemelor de mediu
15	Structuri organizatorice instabile, neconcordante cu obiectivele generale/specifice de protecție a mediului înconjurător
16	Educație ecologică
17	Calitatea vieții

Analizând Priorități și obiectivele specifice ale POR Sud Muntenia 2021-2027, precum și acțiunile propuse, au fost selectate, ca fiind relevante, categoriile de probleme/aspecte de mediu prezentate la fiecare capitol, privind Starea actuală a mediului, raportate la anexa 5 a Ghidului practic al planificării de mediu, elaborat de Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice și ANPM în 2009.

2.4 . Categoriile de probleme de mediu relevante pentru POR 2021-2027

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE MEDIU	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
01	Calitatea necorespunzătoare a aerului	<p>Calitatea aerului depășește limitele stabilite de normele legale în unele localități din Regiunea Sud Muntenia din cauza:</p> <ul style="list-style-type: none"> infrastructurilor locale vechi de încălzire și iluminat; creșterii numărului de autovehicule rutiere; traficului congestionat cauzat de infrastructura insuficientă și de proasta calitate și lipsa susținerii pentru transporturile publice; inexistența infrastructurilor nemotorizate; activităților industriale cu procese tehnologice învechite. <p>Este astfel necesară regândirea, modernizarea, transportului public urban, creșterea infrastructurii pentru bicicliști, în scopul transformării într-un transport ecologic.</p>
02	Combaterea fenomenului schimbărilor climatice	<p>Creșterea nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din procesele de ardere poate contribui la fenomenul de schimbare a climei. Multe procese tehnologice sunt energoface și au randamente energetice mici, nu folosesc surse alternative regenerabile de energie. Eficiența energetică a sistemelor de încălzire a clădirilor publice și rezidențiale este scăzută, aflându-se sub media europeană.</p> <p>Consumurile excesive de combustibili, datorate lipsei de eficiență energetică a obiectivelor publice, dar și a clădirilor rezidențiale, afectează calitatea aerului și pot exista depășiri ale limitelor stabilite de normele legale pentru emisiile de poluanți din gazele de ardere. Infrastructurile de încălzire locale sunt de multe ori vechi. Randamentul global energetic al clădirilor este deficitar (lipsa izolațiilor, pierderi de energie etc).</p> <p>Sursele de energie regenerabilă în instituții/ infrastructuri publice și locuințe nu sunt suficient utilizate.</p>
04	Cantitatea și calitatea necorespunzătoare a resurselor de apă	<p>Dintre principiile care stau la baza politicii privind protecția apei, se pot menționa: principiul precauției, acțiuni preventive, rectificarea și corectarea prejudiciilor la sursă, principiul poluatorul plătește, integrarea politicii privind protecția apei în alte politici comunitare, folosirea datelor științifice și tehnice disponibile. Obiectivul de mediu pentru un corp de apă de suprafață se consideră a fi atins atunci când corpul de apă atinge starea bună, respectiv se încadrează în starea chimică bună și starea ecologică foarte bună sau bună, respectiv potențial ecologic maxim sau bun.</p>

04.2	Poluarea apelor de suprafață	<p>Probleme de poluare a apei sunt datorate apei uzate netratate provenita din surse municipale și industriale ca și poluării difuze datorate activităților agricole și gestionării incorecte a deșeurilor. Realizarea de noi capacități de producție sau extinderea capacităților existente, pot să aiba un impact asupra apelor de suprafață, dacă respectivele investiții sunt efectuate în zone care nu sunt dotate cu sisteme de canalizare și stații de epurare. Realizarea unor obiective economice noi, extinderea capacităților de producție, modernizarea sau realizarea de noi obiective turistice și de agrement, de învățământ, sociale, trebuie să se facă cu asigurarea sistemelor corespunzătoare de epurare a apelor uzate și cu asigurarea parametrilor de calitate pentru deversare a acestora în sursele de apă de suprafață, cu respectarea valorilor maxim admise pentru indicatorii prevăzuți de legislația în vigoare.</p>
07	Poluarea solului și apelor subterane	<p>Potențialele surse de poluare a solurilor din teritoriul studiat sunt de natură biologică. Principalul factor care poate cauza poluarea solurilor este depozitarea întâmplătoare pe sol a deșeurilor menajere, gestionarea și amplasarea necorespunzătoare a deșeurilor și dejecțiilor zootehnice din gospodăriile populației și aplicarea de tratamente cu insecticide și fungicide. Calitatea solului poate fi afectată de activități din industria extractivă minieră, deversări de produse petroliere, activități industriale, depozite industriale și municipale menajere, depozite de pesticide și dejecții animaliere.</p> <p>Realizarea unor lucrări de infrastructură, abordarea incorectă a problemei deșeurilor generate de reabilitare/construcție de noi obiective economice, procesele industriale, agricultura, turism, construcțiile, pot constitui surse punctiforme de poluare a solului și freaticului, dacă nu se asigură infrastructura adecvata.</p>
08	Degradarea mediului natural și construit	<p>Deteriorarea capitalului natural și construit este un proces complex, de lungă durată și cu o evoluție dependentă de ritmul, formele și forțele dezvoltării și sistemelor socio-economice. Dintre presiunile directe și indirecte amintim: exploatarea excesivă a resurselor naturale, depozitățile necontrolate de deșeuri, siturile industriale abandonate din jurul marilor orașe, degradarea monumentelor naturale și istorice arhitecturale.</p>
09	Urbanizarea mediului	<p>Datorită procesului de extindere a zonelor rezidențiale, comerciale și industriale există o presiune continuă asupra zonelor împădurite și spațiilor verzi. Urbanizarea mediului conduce la pierderi de biodiversitate (pierderi de habitate sau fragmentarea acestora). Dezvoltarea necontrolată a construcțiilor și a activităților de turism, recreere și agrement peste capacitatea de suportabilitate a mediului fac ca presiunile exercitate să fie semnificative.</p>

10	Pericole generate de catastrofe/ fenomene naturale si antropice	Amplasarea unor noi obiective industriale, locuințe sau unități de turism în zone cu riscuri de alunecare, inundabile sau punerea în funcțiune de noi capacități care utilizează în procesul tehnologic substanțe și preparate chimice periculoase pot genera accidente de mediu și poluare semnificativă, dacă nu sunt amplasate conform Regulamentului Local de Urbanism și nu sunt luate măsurile preventive corespunzătoare.
11	Poluarea mediului datorată activităților de transport	La nivelul UE, sectorul Transporturilor rămâne în continuare sectorul cu cel mai mare impact asupra emisiilor de gaze cu efect de seră, având o tendință de creștere de 26% între 1990 și anul 2007, respectiv 0,5% între anul 2006 și 2007, datorate în principal creșterii cererii pentru transportul pasagerilor și a bunurilor precum și preferinței pentru utilizarea transportului rutier ca modalitate de transport, în schimbul altor modalități de transport mai puțin poluante. Conform celor mai recente date publicate la nivel european, tendința emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul transporturi este de creștere în următorii ani, comparativ cu dinamica creșterii emisiilor generate de alte sectoare precum cele industriale, rezidențial sau cel de producere a energiei.
12	Degradarea mediului datorită turismului și agrementului	Practicile necontrolate în domeniul turismului conduc la deteriorarea mediului și la pierderea diversității naturale și a patrimoniului. Dezvoltarea necontrolată a construcțiilor și a activităților de turism, recreere și agrement peste capacitatea de suportabilitate a mediului fac ca presiunile exercitate să fie semnificative.
13	Asigurarea necorespunzătoare a stării de sănătate a populației	Deteriorarea sănătății umane se datorează poluării actuale a mediului (aer, apă și sol) și poluării istorice (de ex. pesticide, deseuri etc.). În marile aglomerări urbane, dar și în zonele rurale, datorită infrastructurilor de transport necorespunzătoare, rămâne problema semnificativă a zgomotului ca factor de risc pentru sănătate. Sursele antropice de poluare ale aerului sunt sistemele de încălzire locală, activitățile industriale și traficul. Principalii poluanți atmosferici sunt particulele în suspensie, oxizii de azot și dioxidul de sulf. Principalii indicatori de sănătate care pot fi influențați de poluarea aerului se referă la bolile respiratorii și cardiovasculare. Insuficiența spațiilor verzi, situate sub media europeană, lipsa aliniamentelor plantate și a perdelelor de protecție și neîntreținerea corespunzătoare a acestora, pot conduce la o deteriorare a calității factorului de mediu aer cu implicații nefaste asupra sănătății umane. Calitatea vieții în mediul urban și sănătatea locuitorilor depind în mod considerabil de infrastructura și serviciile existente, inclusiv de suprafața zonelor verzi.

16	Educația ecologică	Există în continuare, în ciuda eforturilor realizate de sectorul guvernamental, cel privat și al societății civile, o nevoie crescândă de programe educaționale specializate pe diverse teme de mediu (de la gestionarea corectă a deșeurilor și până la problemele generate de schimbările climatice, turism și transport durabile, dar și protecția unor factori de mediu cum ar fi apele de suprafață și subterane)
----	--------------------	--

2.5 Relieful și caracteristicile geotehnice ale amplasamentului

Relieful regiunii este dispus în fâșii paralele, orientate pe direcția vest-est, coborând în trepte de la nord spre sud și cuprinde trei trepte principale de relief:

- treapta înaltă a munților, cu o mare diversitate morfologică și cu o energie de relief accentuată;
- treapta dealurilor subcarpatice și a podișurilor piemontane, cu relief specific de eroziune;
- treapta joasă, de câmpie, cu relief de acumulare.

1. Munții. Culmile montane se desfășoară pe două direcții paralele ce corespund Priorităților majore de cutare a formațiunilor geologice, cu o direcție vest-est specifică, în general, munților de la vest de Dâmbovița și o direcție perpendiculară de la nord-sud la est de această vale. În partea nordică a regiunii, de la vest la est, se întinde lanțul muntos al Carpaților Meridionali cu masivele Munții Făgăraș, Munții Bucegi și Leaota, Munții Gârbovei, Munții Grohotișu și Ciucaș. În masivul Făgăraș se găsesc cele mai înalte vârfuri muntoase din România și anume, Vârful Moldoveanu (2.544 m) și Vârful Negoiu (2.535 m).

2. Dealurile subcarpatice și podișurile piemontane reprezintă treapta intermediară între munți și câmpie, desfășurată la marginea Carpaților Meridionali și Orientali. Au altitudini care scad de la 800 - 900 m la contactul cu muntele, la 200 - 300 m la contactul cu câmpia. Unitățile deluroase din cadrul regiunii Sud Muntenia aparțin Subcarpaților Getici și de Curbură. În cuprinsul lor, la contactul cu Carpații, se evidențiază o unitate mai înaltă, de dealuri submontane, ce alternează cu mici depresiuni intercalate. Spre sud, la vest de județul Argeș, se dezvoltă o unitate piemontană la contactul cu câmpia reprezentând partea estică a Podișului Getic.

3. Câmpia ocupă cea mai mare parte a regiunii Sud Muntenia, fiind situată în partea de sud a acesteia și corespunzând părții centrale și estice a Câmpiei Române. Aici se remarcă altitudinile coborâte, interfluviile plane și largi, văile puțin adâncite în suprafața

inițială, flancate de terase și de lunci bine dezvoltate. Din punct de vedere geologic, la suprafață predomină depozitele loessoide, dispuse peste o acoperitură de pietrișuri și nisipuri.

De la vest la est se succed **Câmpia Piteștilor**, **Câmpia Târgoviștei** și **Câmpia Ploieștilor**, acestea reprezentând unitățile de câmpie înaltă.

Câmpia Găvanu-Burdea reprezintă o prelungire a Piemontului Getic pe dreapta Argeșului, extinzându-se de la Vedea la Argeș. **Câmpia Burnazului** se desfășoară între Dunăre la sud, Câlniștea la nord, Teleorman cu Vedea la vest și Argeș la est, în cadrul regiunii găsim-se extremitatea sa vestică. Tot în cadrul regiunii Sud Muntenia se găsește și jumătatea sudică a **Câmpiei Boianului**, ce scade în altitudine de la nord-vest spre sud-est. Morfogenetic, câmpia este constituită din nivelul propriu-zis de câmp și terasele Dunării, în partea sudică. Partea sudică și sud-estică revine **Câmpiei Bărăganului**, cu unitățile componente: Câmpia Mostiștei, Bărăganul de Sud și Central. În partea sud-estică a regiunii se individualizează foarte bine **lunca Dunării**, o unitate mai joasă cu o lărgime apreciabilă (6-15 km), remarcându-se existența următoarelor sectoare: Mostiștea - Călărași, Călărași - Vadu Oii (Balta Borcea) și Vadu Oii - Giurgeni.

2.6 Problemă de mediu identificată

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE MEDIU	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
10	Pericole generate de catastrofe/ fenomene naturale si antropice	Amplasarea unor noi obiective industriale, locuințe sau unități de turism în zone cu riscuri de alunecare, inundabile sau punerea în funcțiune de noi capacități care utilizează în procesul tehnologic substanțe și preparate chimice periculoase pot genera accidente de mediu și poluare semnificativă, dacă nu sunt amplasate conform Regulamentului Local de Urbanism și nu sunt luate măsurile preventive corespunzătoare.

2.7 Clima

Integrată climatului temperat-continental, cu nuanțe de excesivitate mai pronunțate pe măsura înaintării spre est și sud-est, regiunea Sud Muntenia beneficiază de toate tipurile climatice dezvoltate altitudinal, de la clima de luncă joasă din câmpie, la cea de dealuri și podișuri, până la cea de munte. Totodată, suprapus acestor tipuri climatice, regiunea Sud Muntenia primește și influențe climatice de tranziție umede (oceanice și submediteraneene) în vest și de ariditate (continental - excesive) din est și sud-est.

Etajarea latitudinală a reliefului și expoziția treptelor majore ale acestuia (de la altitudini de 10 m prezente în Balta Ialomiței, până la cele de peste 2.500 m aparținând Carpaților Românești) determină o multitudine de trăsături climatice secundare și de topoclimate, bine

evidențiate în regiunea de interes. Printre acestea, amintim efectele de foehn resimțite pe versanții sudici și sud-estici ai Carpaților Meridionali, adăpostul orografic prezent tot timpul anului în ariile de depresiune subcarpatice sau prezența și acutizarea contrastelor termice și hidrice, favorizate de advecțiile de aer fierbinte tropical (generator al fenomenelor de secetă și uscăciune) sau rece polar și arctic (care determină producerea fenomenelor periculoase de iarnă îngheț, brumă, viscol, polei).

Particularitățile climatice ale regiunii analizate, determinate de cele ale suprafeței subiacente¹ și de radiația solară specifică, se dezvoltă pe fondul etajelor climatice.

Regimul termic se remarcă prin reducerea valorilor tuturor parametrilor de la sud spre nord, de la medii anuale de peste 11⁰ C caracteristice luncii, teraselor Dunării, sudului Bărăganului și Bălții Ialomiței, până la valori mai scăzute, de -2⁰ C frecvente pe cele mai mari înălțimi muntoase.

Particularitățile geografice locale impuse, în special, de etajarea reliefului, determină și etajarea tuturor elementelor climatice, iar morfologia și micromorfologia acestuia determină alte caracteristici locale (topoclimatice) care se dezvoltă pe etaje climatice. În consecință:

- **Temperatura medie anuală** se reduce de la sud spre nord, respectiv de la valori de peste 11⁰ C caracteristice luncii și teraselor Dunării, porțiunilor sudice ale Bărăganului de Sud și Bălții Ialomiței, până la valori de mai puțin de -2⁰ C pe plaiurile alpine;
- **Temperatura medie a lunii celei mai reci - ianuarie** scade dinspre sud și sud-est, de la circa 2⁰ C în lunca Dunării, la valori mai mici de -3⁰ C pe câmpurile interfluviale, fiind ușor mai crescută în regiunea deluroasă cu altitudini de 300 - 500 m, după care scade din nou o dată cu creșterea altitudinii până la mai puțin de -10⁰ C pe plaiurile alpine;
- **Temperatura medie a lunii celei mai calde - iulie** variază în același sens, de la valori mai mari de 23⁰ C în regiunile sudice din lunca și terasele Dunării, la valori de 22-23⁰ C pe câmpurile interfluviale, atingând temperaturi de 20-22⁰ C în zonele de deal și podiș situate la 500 m altitudine, pentru ca să se reducă sensibil până la mai puțin de 8⁰ C în zonele alpine.

Cantitatea anuală de precipitații

Regimul hidric prezintă mari contraste în cuprinsul regiunii Sud Muntenia, atât în ceea ce privește variabilitatea cantitativă, cât și repartiția teritorială a parametrilor aferenți. Astfel, procesele pluvio- genetice acoperă o gamă deosebit de neuniformă în cuprinsul teritoriului, dependentă de multitudinea caracteristicilor locale ale suprafeței subiacente, influențate activ de circulația generală atmosferică.

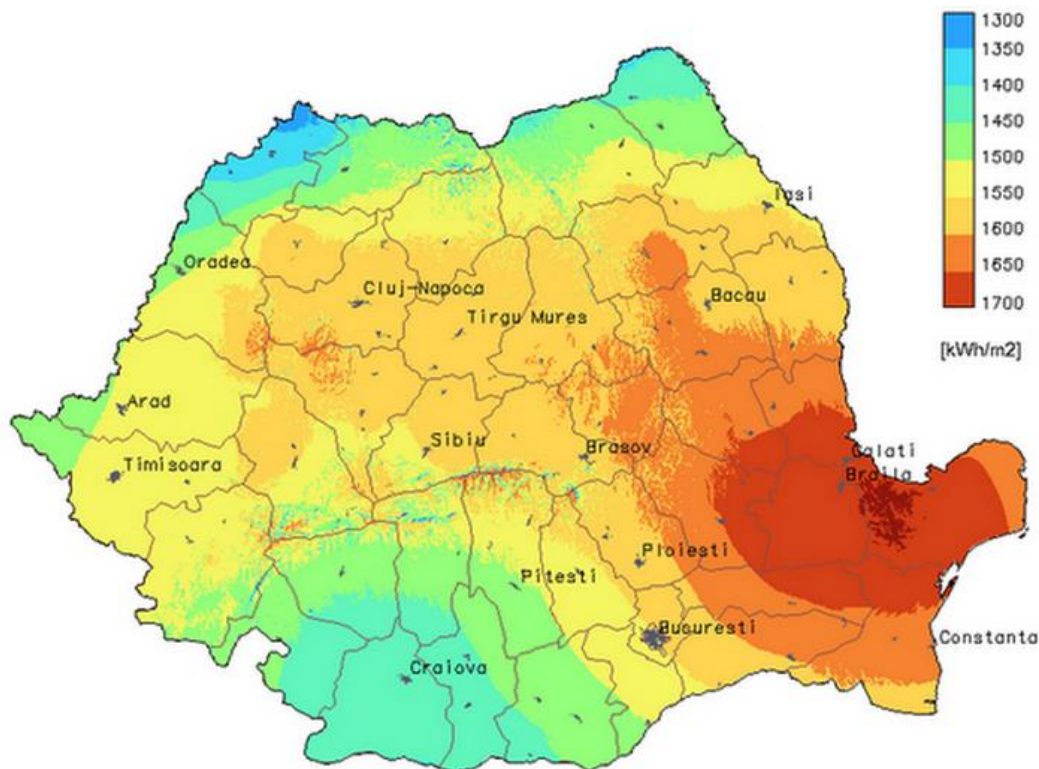
Lunile cele mai secetoase sunt în regim multianual **februarie-martie**, iar maximul pluviometric este bine evidențiat în luna **ianuarie**. De altfel, cele mai bogate cantități de precipitații se cumulează în semestrul cald al anului (aproximativ 60% din cantitatea medie anuală), când se

totalizează și cele mai mari cantități căzute în secvențe temporale scurte (24, 48 și 72 de ore), dar și intensități maxime pluviale.

Potențialul energetic solar

Potențialul energetic solar poate fi valorificat pe toate unitățile de relief din Regiunea Sud Muntenia, cel mai mare potențial fiind în partea de Sud Est a Regiunii. În zona montană potențialul solar poate fi valorificat în zonele cu versanți cu orientare sudică.

Pornind de la datele disponibile s-a realizat harta potențialului energetic solar. La baza acestei hărți au stat modelarea spațială a mai multor hărți fizico-geografice și climatologice. Analizând harta solara a României se poate observa cu ușurință posibilitatea valorificării potențialului energetic solar în zona centrală a regiunii.

Potențial energetic eolian

Regimul eolian, dependent de frecvența și direcțiile generale ale maselor de aer și de configurația majoră a reliefului, înscrie direcțiile dominante nord-sud în Câmpia Bărăganului și Balta Ialomiței, devenind nord-est – sud-vest în Câmpia Vlăsiei și Subcarpații Getici și est-vest în Câmpiile Burnaz, Găvanu-Burdea. Pe măsura creșterii altitudinii, direcțiile dominante devin nord-sud, cu ușoare devieri impuse de configurația reliefului.

Viteza medie anuală prezintă valori ridicate la altitudinile mari, de 6-8 m/s, scăzând în regim multianual la 3-4 m/s în regiunile deluroase și de podiș și la 2-3 m/s în cele de câmpie. Calmul atmosferic prezintă valori ridicate, cu excepția spațiului montan înalt și cel depresionar subcarpat, fiind cuprins între 40% în regiunile de câmpie și 10-15% în cele muntoase.

2.8 Aer și zgomot

În cadrul regiunii Sud Muntenia, transportul rutier, aflat în ultimii ani într-o continuă dezvoltare, tinde să devină lider în domeniu pe fondul declinului înregistrat de transportul feroviar. Astfel, la sfârșitul anului 2018, rețeaua de drumuri publice măsoară 12.933 km, situând regiunea pe locul 2 din țară, cu un procent de 15% din total. Rețeaua rutieră asigură o bună comunicare în special între centrele urbane din regiune, facilitând totodată accesul din și înspre diverse centre importante, cum ar fi București, portul maritim Constanța și, nu în ultimul rând, Giurgiu, punct de trecere al frontierei cu Bulgaria prin intermediul podului Prieteniei Giurgiu – Ruse (rutier și feroviar), pod ce traversează Dunărea în sectorul de graniță dintre România și Bulgaria. Din totalul drumurilor publice din regiune, 22,01% erau drumuri naționale iar 77,99% drumuri județene și comunale.

În ceea ce privește densitatea drumurilor publice din regiune, aceasta era mai ridicată decât valoarea înregistrată la nivel național, în anul 2018 (37,5 km/100 km² față de 36,2 km/100 km²). Densitatea drumurilor reprezintă și un indicator de măsurare a accesibilității, fiind considerate zone foarte accesibile cele care au un procent ridicat al densității drumurilor. Astfel, analizând distribuția teritorială a densității drumurilor publice, în Sud Muntenia, se constată că valorile cele mai mari s-au înregistrat în județele Argeș (51,8 km/100 km²), Prahova (47,3 km/100 km²) și Dâmbovița (47,2 km/100 km²), iar cele mai mici valori în județele Călărași (26,5 km/100 km²) și Ialomița (26 km/100 km²), acestea înregistrând aceeași valoare.

Se remarcă diferențe semnificative între nordul regiunii, cu o densitate foarte ridicată a rețelei de drumuri și partea de câmpie, unde rețeaua de drumuri este foarte răsfirată. Explicația constă în tipologia diferită a așezărilor din cele două sub-regiuni și conformația teritoriului: în timp ce în zona montană satele sunt numeroase și de tip răsfirat, cu numeroase drumuri care le leagă, în zona de câmpie sunt așezări puține, dar de dimensiuni mai mari, concentrate teritorial.

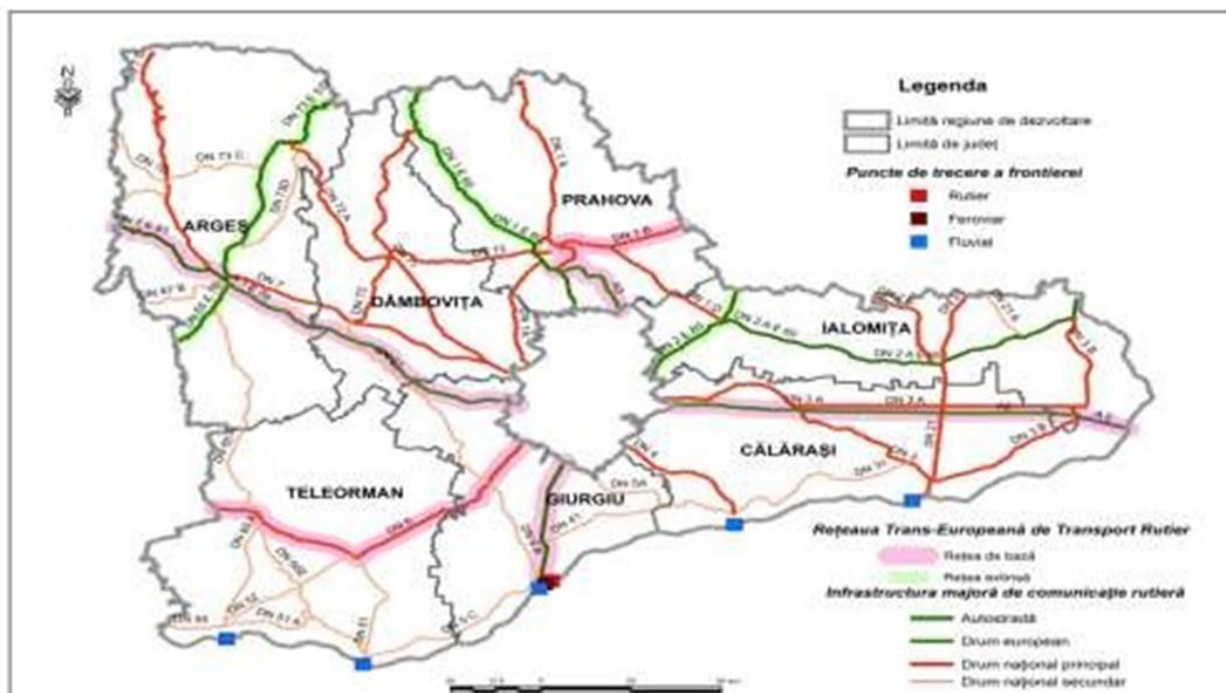
Din totalul drumurilor naționale din regiunea Sud Muntenia, 96,70% erau modernizate la sfârșitul anului 2018, dintre care în procent de 100% în județele Dâmbovița și Prahova. Rețeaua de drumuri județene și comunale din regiune măsoară o lungime totală de 10.086 km, dintre care 25,64% modernizată, iar 41% cu îmbrăcămînți ușoare rutiere. La nivel de județ, cele mai mici ponderi ale rețelei de drumuri județene și comunale modernizată au fost înregistrate în județele Argeș (2,88%), urmat de județele Prahova (13,46%) și Călărași (16,33%). În cazul județelor Argeș și Prahova, una dintre provocările modernizărilor de drumuri este relieful montan din partea nordică a județului.

În ceea ce privește rețeaua de drumuri județene și comunale starea tehnică a acestora este nesatisfăcătoare, doar 25,64 % erau modernizați, având o lungime totală de 10.086 km. La nivel de județ, cele mai mici ponderi ale rețelei de drumuri județene și comunale modernizată au fost înregistrate în județele Argeș (2,88%), urmat de județele Prahova (13,46%) și Călărași (16,33%).

Principalele căi rutiere internaționale care străbat regiunea și care facilitează accesul din și înspre aceasta la nivel național și internațional sunt următoarele:

- E60: (Franța, Elveția, Austria, Ungaria) – Borș - Oradea – Cluj-Napoca – Turda – Târgu-Mureș - Brașov – Ploiești –București – Urziceni – Slobozia – Constanța;
- E70: (Spania, Franța, Italia, Slovenia, Croația, Serbia) – Timișoara – Drobeta-Turnu Severin – Craiova – Alexandria – București – Giurgiu – (Bulgaria, Turcia, Georgia);
- E81: (Ucraina) – Halmeu – Livada –Satu Mare – Zalău – Cluj-Napoca – Turda – Sebeș - Miercurea Sibiului – Sibiu – Pitești – București – Constanța;
- E85: (Lituania, Belarus, Ucraina) – Siret – Suceava – Roman – Bacău – Buzău – Urziceni –București – Giurgiu – (Bulgaria, Grecia);
- E574: Bacău – Onești – Târgu Secuiesc – Brașov – Pitești – Craiova;
- E577: Slobozia – Brăila – Galați – (Republica Moldova, Ucraina);
- E584: (Ucraina, Republica Moldova) – Galați – Slobozia.

Regiunea beneficiază de avantajele oferite de autostrăzile A1 (București – Pitești), A2 (București – Constanța), A3 (București – Ploiești) și în viitor de Autostrada Sudului (București - Alexandria – Roșiori de Vede - Slatina - Craiova - Lugoj). Un alt drum important ce străbate regiunea este DN5, fiind drumul național din România, care leagă capitala București de orașul Giurgiu, aflat pe malul Dunării, la granița cu Bulgaria, fiind continuat dincolo de Giurgiu prin intermediul Podului Prieteniei Giurgiu – Ruse și pe teritoriul Bulgariei.

Infrastructura rutieră a Regiunii Sud Muntenia în cadrul rețelei naționale de drumuri

Factorii care determină creșterea și dezvoltarea economică a localităților sunt: localizarea, tipul și resursele din zona de influență a acestora, dotarea cu infrastructură și calitatea resurselor de muncă. În afara acestor factori care țin de orașele mici propriu-zise, acestea sunt afectate și de factori exogeni (ex. evoluția economiei la nivel național sau regional, trendurile de dezvoltare la nivel macroteritorial, influențele economiei mondiale care se repercutează asupra orașelor mici prin intermediul economiei naționale, declinul regional, sistemele urbane din apropiere, atractivitatea regională etc.).

Poziționarea localităților constituie, de cele mai multe ori, un element esențial în dezvoltarea acestora, iar cele mai importante atribute ale localizării sunt legate de amplasarea față de marile unități natural-geografice, de accesibilitatea față de rețelele de transport și comunicații, de distanța față de orașul coordonator al județului/regiunii.

Majoritatea localităților din regiune sunt situate pe drumuri naționale sau drumuri județene și sunt conectate cu orașele reședință de județ prin drumuri naționale sau județene, și mai puțin prin drumuri comunale. Mult mai importantă este însă durata de deplasare dintre două locații, care poate fi influențată de tipul și calitatea infrastructurii de transport. Astfel, două localități pot avea aceeași distanță către reședințele de județ, dar amplasarea acestora (acces la autostradă, drum național sau drum județean, drum comun) are repercusiuni asupra duratei de transport, generate de calitatea infrastructurii de transport.

Zonele compacte de la nivelul regiunii Sud Muntenia care nu au acces direct sau conexiuni laterale la rețeaua de drumuri europene și naționale sunt:

- partea de nord a județului Teleorman și partea de sud a județului Argeș, în perimetrul delimitat de Autostrada A1, DN61, DN6 și DN65A;
- partea de vest a județului Teleorman, teritoriul delimitat de DN54, DN65A, DN6 și Valea Oltului;
- partea de est a județului Teleorman și de vest a județului Giurgiu – teritoriu delimitat de DN6,
- DN5B, DN5C și DN51;
- partea de vest a județului Călărași – în zona delimitată de DN4, A2 și DN31;
- partea de central-nordică și est a județului Prahova – în zona montană și a Subcarpaților –teritoriul dintre DN1A, 1B și Valea Buzăului;
- partea de central-nordică a județului Argeș - zona montană și piemontană, între DN73 și DN7C, etc.

Toate aceste zone sunt exclusiv rurale, cu o economie agricolă precară și se confruntă, tradițional, cu un exod al forței de muncă către mediul urban, care a condus la un grad foarte accentuat de îmbătrânire demografică.

Transportul reprezintă un element cheie în dezvoltarea durabilă la nivelul regiunii Sud Muntenia, iar analiza accesibilității transportului oferă informații referitoare la conexiunile cu celelalte regiuni, dar și conexiunile din interiorul regiunii.

Conectivitatea regiunii cu Prioritățile TEN-T

Regiunea Sud Muntenia este traversată de 3 Priorități prioritare ale rețelei europene de transport (TEN-T), coridoare care leagă Sud Muntenia și nordul Europei de zona Mediteraneană și Asia, respectiv:

- Prioritatea 7 (rutieră);
- Prioritatea 18 (fluviul Dunărea);
- Prioritatea 22 (feroviară).

În ceea ce privește accesibilitatea regiunii la rețeaua TEN-T, aceasta se realizează prin trei tipuri de conectivitate: primară, secundară și terțiară.

1. **Conectivitate primară:** rețea de așezări/ localități aflate pe traseul TEN-T;
2. **Conectivitate secundară:** direct, prin intermediul unui drum (DN sau DJ) care se racordează la TEN-T;
3. **Conectivitate terțiară:** indirect, prin intermediul unui DJ care intersectează

un DN care seracordează la TEN-T.

În Regiunea Sud Muntenia, **rețeaua rutieră de bază** (TEN-T Core) este reprezentată de următoarele coridoare:

- Autostrada A1 (E81): comuna Bolintin Deal (Giurgiu) – Pitești (Argeș);
- Autostrada A2 (E81): Fundulea (Călărași) – Fetești (Ialomița) - legătura cu Constanța;
- Autostrada A3: limita județului Ilfov - Ploiești (Prahova) – legătura cu Brașov;
- E60 și E577: comuna Gorgota (Prahova) – Ploiești (Prahova) – Mizil (Prahova) – legătura cu Buzău;
- E70 și E85: Adunații Copăceni (Giurgiu) – Giurgiu – legătura cu Ruse (Bulgaria);
- E70: Mihăilești (Giurgiu) – Alexandria (Teleorman) – Roșiorii de Vede (Teleorman) – comuna
- Măldăeni (Teleorman) - legătura cu Craiova;
- E81: Pitești (Argeș) – comuna Dedulești (Argeș) - legătura cu Sibiu.
- Punct de trecere al frontierei Giurgiu – Ruse: rutier, fluvial și feroviar (podul Prieteniei Giurgiu

Rețeaua rutieră extinsă (TEN-T Comprehensive) din regiune este reprezentată de următoarele coridoare:

- E85 și E60: Comuna Sinești (Călărași) – Urziceni (Ialomița) – Ciocârlia (Ialomița) – legătura cu Buzău;
- E60: Ploiești (Prahova) - Bușteni (Prahova) – Azuga (Prahova) – legătura cu Brașov;
- E574 (DN73): Pitești (Argeș) – Câmpulung Muscel (Argeș) – Rucăr (Argeș) – sat Podu Dâmboviței
- (comuna Dâmbovicioara, județul Argeș) – legătura cu Brașov;
- E574 (DN65): Pitești (Argeș) – limita județului Olt (legătura cu Craiova).

2.9 Punctele de trecere ale frontierei:

- Zimnicea (județul Teleorman) – Sviștov (Bulgaria): fluvial;
- Oltenița (județul Călărași) - Tutrakan (Bulgaria): fluvial;

- Călărași (județul Călărași) - Silistra (Bulgaria): fluvial.

În ceea ce privește conectivitatea drumurilor de pe teritoriul regiunii Sud Muntenia la rețeaua europeană rutieră de bază și extinsă (TEN-T core și comprehensive), aceasta este prezentată sub formă tabelară în ANEXA 1.2.5.1.Figura nr. 5.3. - Harta rețelelor rutiere de bază și extinse, în România

Sursa: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România (CNADNR), care administrează rețeaua de drumuri naționale, clasifică drumurile în 2 categorii:

2.10 Drumuri naționale principale:

- DN1: București - Borș – este cel mai aglomerat drum național din România și parcurge regiunea de la sud la nord, între limita județului Ilfov și cea a județului Brașov, pe circa 100 km. Traseul său se suprapune cu cel al DE60, iar pe distanța dintre limita județului Ilfov și Comarnic este prevăzut cu 4 benzi (două pe sens). În ultimii 10 ani, drumul a fost

modernizat, inclusiv cu lucrări de creștere a siguranței traficului, la care se adaugă drumul de centură al municipiului Ploiești (12,9 km), conectat la Autostrada A3;

- DN2: București - Siret – este cel de-al doilea cel mai aglomerat drum național din România și parcurge regiunea pe o distanță scurtă (50 km), în județul Ialomița. Este o șosea cu 4 benzi și se suprapune peste traseul DE85;
- DN3: București - Constanța – este un drum național mai puțin circulat, cu o singură bandă pe sens, care se întinde pe circa 115 km;
- DN4: București - Oltenița – este un drum național, care parcurge regiunea pe o distanță de 45 km, cu o singură bandă pe sens;
- DN5: București - Giurgiu – este un drum național cu 4 benzi, similar unui drum expres, care este intens circulat și care traversează regiunea pe o distanță de 43 km. Acesta a fost modernizat recent printr-un proiect ISPA, care a implicat extinderea sa la 2 benzi pe sens pe o distanță de 39,5 km și construcția unei variante de ocolire a comunei Adunații-Copăceni (3 km).
- DN6: București - Cenad – este cel de-al patrulea cel mai circulat drum național din țară și străbate regiunea pe circa 100 km. DN6 se suprapune pe traseul DE70 și dispune de o bandă pe sens. Prin Programul Operațional Sectorial de Transport se finanțează, în prezent, modernizarea DN6 pe segmentul Alexandria – limită județul Olt (circa 50 km), construcția variantelor de ocolire Alexandria (13,3 km) și Roșiorii de Vede (14,4 km).
- DN7: București - Nădlac – este cel de-al treilea cel mai circulat drum din România și care se suprapune, pe segmentul Pitești – limita județului Vâlcea, cu DE81. În total, drumul străbate circa 135 km din regiunea Sud Muntenia.
- DN1A: București - Brașov – este un drum național important prin prisma faptului că este cea mai eficientă alternativă la DN1, având o lungime de 115 km pe teritoriul regiunii.
- DN1B: Ploiești - Buzău – este un drum intens circulat, care se întinde pe 40 km în estul regiunii și care se suprapune cu DE 577. Drumul are 4 benzi pe distanța Ploiești - Albești Paleologu, sector care este cel mai intens circulat;
- DN1D: Ploiești - Urziceni – un drum important, prin prisma faptului că este o alternativă de a evita zona aglomerată a Bucureștiului, reducând semnificativ distanța dintre zona Transilvaniei și a Munteniei și Dobrogea.
- DN2A: Urziceni – Constanța – cu o lungime de 115 km pe suprafața regiunii, este unul dintre cele mai circulat 10 drumuri din România, fiind o alternativă la Autostrada A2. Acesta se suprapune peste traseul DE60.
- DN 2C: Slobozia - Buzău – străbate regiunea pe o distanță de doar 30 km, însă asigură accesul la

- DN3A: Lehliu - Gară – Fetești – paralel cu Autostrada A2, pe o distanță de 79 km;
- DN3B: Călărași – Fetești - Urziceni – cu o lungime de 98 km, merge de-a lungul Dunării;
- DN21 și 21B: Călărași - Brăila – se suprapune parțial cu DE584 și are o lungime de 71 km.
- DN71: București - Sinaia – are o lungime de 103 km pe teritoriul regiunii și este un drum intens circulat, mai ales în zona Târgoviște. Este, alături de DN1A, una dintre alternativele la DN1 pentru deplasarea între București și Brașov.
- DN72: Ploiești – Găești – cu o lungime de 77 km, este un important drum de legătură între DN1, DN7 și
- Autostrada A1, într-o zonă dens populată;
- DN72A: Târgoviște - Câmpulung – cu o lungime de 60 km, constituie o alternativă la DN 1 și DN71;
- DN73: Pitești – Brașov – se suprapune cu DE574 și este un important drum de legătură între DN1 și DN7, făcând legătura între Oltenia, Muntenia, Transilvania și mai departe către Moldova. Drumul este intens circulat, mai ales pe sectorul din apropierea municipiului Pitești, până la intersecția cu DE73D către Mioveni.
- DN7C („Transfăgărășan”) – este unul dintre cele mai cunoscute drumuri din țară, cu o importantă funcție turistică, dar și de legătură între Muntenia și Transilvania;
- DN65: Pitești – Craiova (30 km în regiunea Sud Muntenia) – este un drum intens circulat și face legătura între Oltenia și Autostrada A1 către București.
- DN65B – face legătura între DN65 și A1, în jurul municipiului Pitești.

Drumurile naționale principale înregistrează valori ridicate de trafic și au beneficiat de investiții importante în reabilitarea lor, astfel încât starea lor tehnică asigură condiții corespunzătoare de deplasare, ceea ce le face adevărate culoare de dezvoltare.

De menționat este faptul că toate drumurile naționale principale (cu excepția DN7C, DN2C, DN3B, DN1A, DN1D, DN3 și DN4 – au o sarcină maximă admisă de 9 tone/osia simplă motoare) sunt reabilite și permit o masă maximă admisă de 11,5 tone/osia simplă motoare.

2.11 Drumuri naționale secundare:

Drumurile naționale secundare asigură legăturile dintre autostrăzi, drumuri naționale principale sau diferite orașe din regiune și din afara acesteia. Acestea înregistrează, în

general, valori reduse de trafic și nu au beneficiat de lucrări ample de reabilitare și modernizare în ultimul deceniu.

În regiunea Sud Muntenia se găsesc următoarele drumuri naționale secundare: DN54, DN51A, DN65A, DN52, DN51, DN65E, DN5C, DN5B, DN61, DN41, DN5A, DN31, DN31A, DN21B, DN21A, DN67B, DN65D, DN73C, DN73D, DN65B.

În anul 2015, Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, cea care administrează rețeaua de autostrăzi și drumuri naționale din țară, a realizat recensăminte de circulație.

Zonele de congestionare a traficului de la nivelul regiunii Sud Muntenia erau, conform recensământului de trafic din 2015, următoarele:

1. **A1 între km 30 (Palanca) și km 50 (Corbii Mari)** 47.700 de mașini/zi;
2. A1 între km 11 (Centura) și km 30 (Palanca) 42.700 de mașini/zi;
3. **DN1 între km 40 (Ciolpani) și km 54** (Centura Ploiești) 39.170 de mașini/zi;
4. A1 intrarea în Pitești 36.189 de mașini/zi.

Suplimentar, pe perioada estivală, autostrada A2 care tranzitează județele Călărași și Ialomița înregistrează un trafic ce depășește 50.000 de autovehicule, făcând-o cel mai circulat drum din țară în această perioadă a anului.

Din anul 2015, anul ultimelor date oficiale până în prezent, a fost deschisă o nouă rută alternativă la DN 1 și anume A3, care leagă municipiul București de municipiul Ploiești și care a preluat parțial traficul de pe DN1.

Drumuri județene

Analiza PDR 2021-2027 privind transportul rutier arată faptul că deși RSM deține o rețea de drumuri publice destul de mare, calitatea acestora este precară din cauza capacității portante scăzute și a stării de degradare existente. Astfel, conform datelor statistice, rețeaua de drumuri a regiunii măsura în anul 2019, 12.956 km de drumuri publice, din care 21,97% erau drumuri naționale, iar 78,03% drumuri județene și comunale.

Starea tehnică a rețelei regionale de drumuri publice, la finele anului 2019, era în general nesatisfăcătoare, cu 7.468 km nemodernizați (mai mult de 50%). Deasemenea, rețeaua de drumuri județene și comunale din regiune măsura o lungime totală de 10.110 km, dintre care doar 26,92% modernizată. La nivel de județ, cele mai mici ponderi ale rețelei de drumuri județene și comunale modernizată au fost înregistrate în județele Argeș (2,88%), urmat de

județele Prahova (13,46%). În cazul județelor Argeș și Prahova, una dintre provocările modernizărilor de drumuri este dată de relieful montan din partea nordică a celor 2 județe.

În ceea ce privește accesibilitatea rutieră, partea de sud a regiunii și anume județele Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița, dețin o densitate a drumurilor scăzută comparativ cu partea de nord, cele mai mici valori fiind înregistrate în județele Călărași (26,5 km/100 km²) și Ialomița (26 km/100 km²).

În cele 7 județe ale regiunii au fost identificați peste 533 km cu conectivitate directă sau indirectă la rețeaua TEN-T, ce au nevoie de investiții în complexul rutier. Investițiile în drumuri vor contribui la creșterea accesului forței de muncă și a tinerilor din zonele rurale marginalizate către mediul urban și instituțiile de învățământ.

Siguranța rutieră reprezintă încă o mare provocare și conform RT 2019, RO înregistrează unul dintre cele mai slabe rezultate în materie de siguranță rutieră din UE.

Datele statistice pentru anul 2019, situează regiunea pe locul 2 la nivel național în ceea ce privește numărul persoanelor accidentate în accidente de circulație rutieră (6.321 persoane accidentate), din care un procent de 5,08% reprezintă decese. SNSR menționează că drumurile cu o singură bandă pe sens, sunt recunoscute ca fiind cel mai periculos tip de drum în Europa, cu medii de risc mult mai mari decât pentru autostrăzi. În acest sens, recomandările Anexei D a RT 2019 specifică că investițiile în modernizarea drumurilor vor contribui la reducerea ratei ridicate a fatalităților rutiere și vor atenua daunele aduse mediului.

În perioadele anterioare de programare autoritățile județene au făcut investiții pentru reabilitarea sau modernizarea drumurilor județene din fonduri proprii, fonduri naționale prin programe guvernamentale (PNDL 1 și PNDL 2), respectiv fonduri europene (POR 2007–2013, prin care s-au reabilitat 327 de km, respectiv prin POR 2014-2020, prin care s-au modernizat peste 462 de km).

Traseele modernizate sunt:

Traseul 1: DJ 504 – Giurgiu (GR) – Alexandria (TR) – Vulpești (AG)/ lungime aproximativă: 113 km; -

Traseul 2: DJ 720 – limită județ Prahova – Moreni – Gura Ocniței;

DJ 720B – Gura Ocniței – Ulmi;

DJ 711 – Târgoviște – Dobra – Cojasca;

DJ 101B – DN1A – Niculești – limită județ Ilfov (DB);

DJ 720 – limită județ Dâmbovița – DN1 (PH)/ lungime aproximativă: 77 km;

Traseul 3: DJ 102K – Urlați – Mizil;

DJ 100C – Mizil – Sălci;

DJ 102D – limită județ Ialomița (PH);

DJ 101 – Jilavele – Dridu – limită județ Ilfov;

DJ 302 – Dridu – Movilița – Drăgoești –

DJ 402 – Hagiești – Lilioci – Sinești (IL);

DJ 302 – limită județ Ialomița – Măriuța;

DJ 402 – Măriuța – Belciugatele – Fundulea – Curcani – DN4 (CL)/ lungime aproximativă: 160 km.

Transportul feroviar

Potrivit studiului privind „Dezvoltarea urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual și scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020”, rețeaua de transport feroviar TEN-T din regiune cuprinde următoarele magistrale și linii:

a) Rețeaua feroviară TEN-T de bază:

– Magistrala 300: București - Ploiești - Brașov și mai departe către granița cu Ungaria – este o linie dublă electrificată, parte din Prioritatea TEN-T feroviară IV. Aceasta asigură conectarea României la rețeaua majoră de transport din Europa Centrală și de Vest;

– Magistrala 500: București-Ploiești-Vicșani (spre Ucraina) – linie dublă electrificată, parte a Priorității prioritare

–

EN-T feroviare IX, asigură legătura cu spațiul ex-sovietic;

– Magistrala 800: București - Fetești - Constanța – linie dublă electrificată, parte din Prioritatea TEN-T IV, asigură legătura feroviară cu cel mai important port de la Marea Neagră;

– Magistrala 900: București – Roșiori - Timișoara - linie dublă electrificată, asigură legătura dintre prioritățile

–

rioritare TEN-T feroviare IX și IV;

– Linia 902: București - Giurgiu – linie dublă neelectrificată, în prezent nefuncțională, din cauza prăbușirii podului de la Grădiștea, va asigura legătura dintre capitală și zona mediteraneană, de-a lungul Priorității TEN-T IX;

– Magistrala 1000: București - Ploiești – linie dublă electrificată.

b) Rețeaua feroviară TEN-T extinsă:

– Linia 901: București – Pitești – Râmnicu Vâlcea – este o linie secundară dublă

neelectrificată, care este funcțională doar pe tronsonul București - Vâlcele, în timp ce tronsonul Vâlcele – Râmnicu Vâlcea nu a fost încă finalizat, lucrările fiind abandonate în urmă cu peste 15 ani. Odată finalizat, acest tronson va permite accesul rapid al municipiului Pitești și al nordului regiunii la rețeaua TEN-T de bază;

- Linia 903: Videle – Giurgiu – este o linie simplă neelectrificată, care face legătura dintre magistrala 900 și linia 902, fiind utilizată ca alternativă la linia 902 de deplasare între București și Giurgiu, care nu e funcțională.

Rețeaua de căi ferate a regiunii este bine dezvoltată, liniile aflate în exploatare însumând, la sfârșitul anului 2018, o lungime de 1.247 de km, regiunea deținând din acest punct de vedere, 11,6% din totalul pe țară.

Liniile de cale ferată electrificate din cadrul regiunii au o lungime de 451 de km (11,19% din totalul la nivelul țării), ponderea acestora de 36,17% din totalul liniilor de cale ferată nu este superioară mediei pe țară (44,26%). De remarcat este faptul că în județul Argeș rețeaua feroviară este complet neelectrificată.

În raport cu suprafața regiunii, liniile de cale ferată aveau o densitate de 36,2 km/1.000 km², fiind inferioară mediei pe țară de 45,2 km/1.000 km². Cea mai densă rețea de cale ferată exista în județul Ialomița (65,8 km/1000 km²), urmat de Teleorman (39,2 km/1000 km²), Călărași (37,0 km/1000 km²), în timp ce județul Giurgiu înregistra cea mai scăzută valoare (13,3 km/1000 km²).

Transportul aerian

În ceea ce privește accesibilitatea la rețeaua de transport aerian, în regiune nu funcționează niciun aeroport civil pentru transport aerian de marfă și călători, dar aceasta beneficiază de serviciile celui mai mare aeroport internațional din România (aeroportul Otopeni), amplasat la minimum 60 km și maximum 120 km de reședințele județelor regiunii. Alte aeroporturi aflate în apropierea regiunii sunt aeroportul Mihail Kogalniceanu din județul Constanța (regiunea Sud-Est), aflat la 120 km depărtare de municipiile Călărași și Slobozia și Aeroportul Craiova (regiunea Sud-Vest), aflat la aproximativ 100 km de municipiul Pitești.

Transportul fluvial

La nivelul anului 2018 transportul fluvial de mărfuri reprezenta doar 8% (în scădere de la 9,2% în anul 2011) din volumul total al mărfurilor transportate în comparație cu transportul rutier și feroviar de marfă care reprezintă 63% (în creștere de la 57%), respectiv 15% (în scădere de la 19%) din transportul total de marfă.

Transportul de mărfuri pe căile navigabile interioare se derulează în România pe Dunăre și pe canalul Dunăre – Marea Neagră/Poarta Albă – Midia Năvodari, respectiv prin porturile situate la acestea.

Regiunea Sud Muntenia beneficiază de accesul la principala arteră de navigație europeană, Dunărea, care asigură și facilitează, prin intermediul porturilor fluviale Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița și Călărași, schimburile comerciale cu țările europene riverane. Infrastructura nesatisfăcătoare a porturilor fluviale și reducerea treptată a activității acestora, sunt factori care au contribuit la scăderea gradului de utilizare a potențialului existent.

Pentru a valorifica potențialul oferit de Rin-Main-Dunăre, dezvoltarea porturilor de pe Dunăre ale regiunii reprezintă un obiectiv major pentru investițiile din următoarea perioadă de finanțare 2014 - 2020.

Accesibilitatea la căile fluviale este asigurată direct doar pentru localitățile din partea de sud a regiunii Sud Muntenia, prin cele 5 porturi (Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița și Călărași). Toate aceste porturi dispun de acces rutier și feroviar, dar nu există centre moderne de transport intermodal, iar unele dintre ele nu beneficiază de legături rutiere sau feroviare rapide (Turnu-Măgurele, Zimnicea, Oltenița) cu celelalte centre din regiune.

2.12 Porturile din regiunea Sud Muntenia și infrastructura rutieră de acces către acestea

Fluviul Dunărea reprezintă însă o barieră naturală semnificativă în calea relațiilor de transport de persoane și mărfuri între regiune și zona balcanică (Bulgaria, Grecia, Turcia, Asia). Astfel, deși granița naturală dintre regiunea Sud Muntenia și Bulgaria este de peste 250 km, există un singur pod rutier și feroviar, la Giurgiu, care are o infrastructură deficitară și este supraaglomerat. În plus, Lunca Dunării este relativ izolată față de rețeaua TEN-T rutieră și feroviară (exceptând municipiul Giurgiu), iar volumul de mărfuri transportate este foarte redus, în condițiile infrastructurii portuare uzate fizic și moral. Din această perspectivă, cel mai greu accesibile orașe sunt Turnu Măgurele, Zimnicea și Oltenița, aflate la 40-60 km decel mai apropiat punct de acces la rețeaua TEN-T feroviară și rutieră.

Principalele caracteristici funcționale ale celor cinci porturi din regiune sunt următoarele:

- a) **Portul Turnu Măgurele** are o suprafață totală de 8,5 ha și dispune de o platformă de depozitare de 660 de mp, depozite de 500 de mp, și de 4 macarale de cheu (5 tf x 32 m și 16 tf x 32 m). În proximitatea portului funcționează o linie modernă de ferry-boat către Nikopol (Bulgaria). Portul are acces la drum național și cale ferată. Pot acosta nave de maxim 1.800 de tone, adâncimea fiind de -2,8 m. Cheiul portuar este de 610 m, din care 120 de m este operațional. Capacitatea totală a portului este de 800.000 de tone/an.
- b) **Portul Zimnicea** dispune de un chei funcțional de 440 de ml, de o platformă de

depozitare de 21.300 demp și depozite de 4.000 de mp, precum și de trei macarale de cheu 16 tf x 32 m. Silozul de cereale din port are o capacitate de 8.000 de tone și permite încărcarea directă din nave. În port există o facilitate de ferry-boat către Svistov (Bulgaria). Portul are acces la drum național, cale ferată și permite acostarea navelor de maxim 2.000 de tone. Capacitatea sa totală este de 720.000 de tone/an.

- c) **Portul Giurgiu** este cel mai important și complex din regiunea Sud Muntenia. Este tot un port public, concesionat de Ministerul Transporturilor către CN APDF S.A. Giurgiu, care permite acostarea navelor de maxim 2.000 de tone.
- d) Portul se întinde pe o lungime de circa 8 km, are o incintă de 59 ha, din care 70.000 de mp construiți și cuprinde un număr de 4 sectoare portuare:
  - Sectorul Ramadan – cu fronturi de acostare de 750 m, 1.100 de ml de cheiuri (dana Dunapref – 450 ml, 2 dane penru pasageri – 250 ml, 4 dane pentru mărfuri – 400 m), depozite de 3.000 m² și platformă betonată de 8.000 m². Portul dispune și de 2 macarale de tip portic (5 tf x 32 și 16 tf x 32m) și are o capacitate de
  - 435.000 de tone/an;
  - Bazinul Plantelor – cu fronturi de acostare de 1.190 de ml (2 dane pentru agregate, 2 dane pentru cereale și 8 dane neamenajate), cheiuri-pereu, platformă de depozitare de 29.000 de mp, 5 macarale portic (5 tf x 32 m și 16 tf x 32) și o capacitate de 1.230.000 de tone/an;
  - Bazinul Veriga – cu o lungime de 1.000 m, care cuprinde șantierul naval Shipyard ATG Giurgiu, cu syncrolift pentru nave de 5.000 de tone, cheiuri de armare, hale de producție și reparații, Zona Liberă Giurgiu și fostul Ferry-Boat Ruse - Giurgiu, momentan aflat în conservare;
  - Portul Petrolier – cu fronturi de acostare de 680 ml, rezervoare petroliere și o capacitate de 550.000 de tone/an.

Conform „Master Planului de General de Transport”, portul are un terminal de mărfuri generale bine utilizat pentru care prognoza arată o supra-utilizare până în anul 2030. Portul Giurgiu deține atât facilități de operare a mărfurilor vrac cât și pentru operarea mărfurilor generale și cerealelor. Acest port nu deține facilități dedicate pentru operarea containerelor. Capacitatea totală teoretică a portului Giurgiu este de 2,5 milioane de tone pe an.

a) **Portul Oltenița** se află în proprietatea publică și este administrat de Compania Națională Administrația Porturilor Dunării Fluviale S.A. Giurgiu. Suprafața incintei portuare este de 88,7 hectare, din care 9.600 de mp reprezintă suprafața construită. În port operează, în prezent, două companii private – SCAEP Giurgiu Port și TTS S.A. București, mărfurile operate fiind cereale și materiale de construcții. Capacitatea portului este de 450.000 de tone/an.

Portul Oltenița permite acostarea barjelor de până la 2.000 t, cu acces direct din șenalul navigabil al Dunării, adâncimea de acostare fiind de -3 m. Infrastructura portului cuprinde:

- 4 rampe de acostare pentru transportul pieselor agabaritice;
- 200 ml front neoperativ – cheu pereat;
- 300 ml cheu pereat pentru manipulare mărfuri;
- 3 macarale portic de cheu – cu o capacitate de 5tf x 32 m;
- acces la drum național și cale ferată;

Conform „Master Planului de General de Transport”, portul Oltenița deține facilități pentru operarea mărfurilor generale și mărfurilor vrac. Portul are capacitate teoretică maximă de 590,000 de tone pe an.

b) **Portul Călărași** este în proprietatea statului român și se află în exploatarea CN AFDP S.A. Giurgiu. Portul are o suprafață de 149.096,42 de mp, fiind alcătuit din trei bazine:

- Călărași Comercial = 81.505 mp;
- Călărași Industrial = 62.500 mp;
- Călărași Chiciu = 5.091,42 mp.

Portul dispune de 1.285 de ml de cheu vertical, siloz de cereale de 10.000 de tone, depozite de 3mp și platformă de depozitare de 12.000 de mp, iar în zona Chiciu există o rampă de acostare modernizată pentru ambarcațiuni de agrement. Adâncimea de acostare ajunge la -4,25 m, ceea ce permite accesul navel de maxim 3.000 de tone. Portul dispune de 7 macarale (5 tf și 16 tf x 32 m). Capacitatea totală a celor trei bazine este de 1.690.000 de tone.

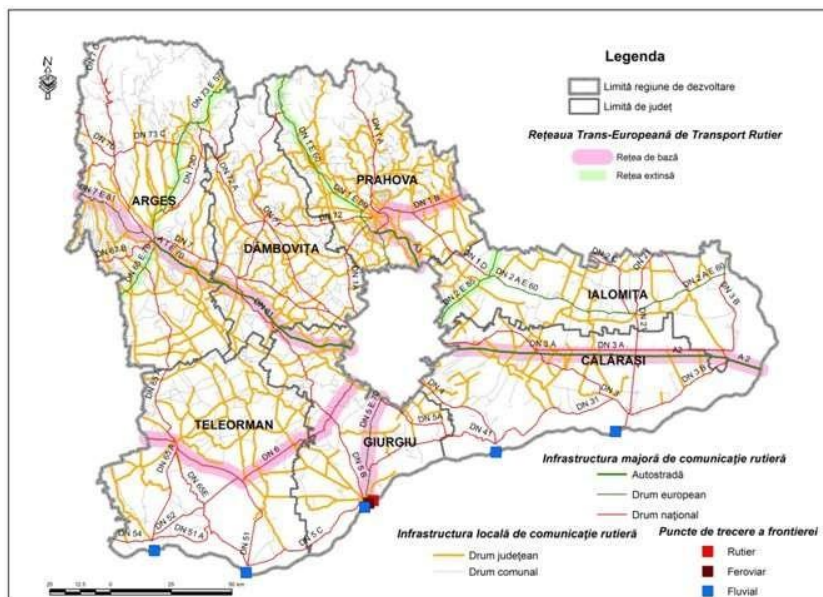
„Studiul privind dezvoltarea urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual și scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020” menționează însă că starea infrastructurii portuare este uzată fizic și moral, motiv pentru care și în perioada următoare 2021 – 2027, investițiile ar trebui direcționate spre reabilitarea acestora și dotarea cu echipamente performante. Investițiile se vor adresa celor 4 porturi ce sunt incluse în rețeaua TEN-T de bază și extinsă (Giurgiu, Zimnicea, Oltenița și Călărași).

2.13 Punctele de trecere a frontierei din regiunea Sud Muntenia

Punctele de trecere ale frontierei din regiunea Sud Muntenia sunt următoarele:

- Turnu Măgurele (județul Teleorman) - Nikopol - fluvial;
- Zimnicea (județul Teleorman) - Sviștov - fluvial;
- Giurgiu (județul Giurgiu) - Ruse - fluvial, rutier și feroviar (podul Prieteniei Giurgiu - Ruse);
- Oltenița (județul Călărași) - Tutrakan - fluvial;

- Călărași (județul Călărași) - Silistra -fluvial

Sursa: Studiu privind Stadiul Actual de Dezvoltare al Infrastructurii în regiunea Sud Muntenia și Perspective de Dezvoltare

Pistele pentru bicicliști

La acest moment, nu există o centralizare cu privire la lungimea totală a aleilor pietonale și pistelor pentru bicicliști din regiunea Sud Muntenia. Cu toate acestea, pot fi menționate cele mai importante acțiuni derulate în acest sens, în ultimul deceniu:

- Pista de bicicliști Călărași - Modelu (Str. Prelungirea București, 2 km) – finanțată din PHARE CBC;
- Pista de biciclete (Str. Independenței - Castanilor: 3 km) Ploiești – finanțată din Programul PHARE;
- Pista de biciclete Pădure Trivale Pitești și Parc Chindia Târgoviște – realizate cu fonduri de la bugetul local;
- Pistă de biciclete (circa 200 km) în Oltenița, Plopeni, Lipănești, Măgurele, Răcari, Doicești, Ulmi, Prundu, Vărăști, Comana, Runcu, Târgoviște, Giurgeni, Vlădeni, Ciochina, Conțești, Făcăeni, Drăganu, Colibași - acțiuni depuse spre finanțare la Administrația Națională pentru Fondul de Mediu. Aceste acțiuni nu au fost încă implementate, programul fiind temporar suspendat;

Realizare/reabilitare/modernizare trasee pietonale și pentru bicicliști în municipiile

Pitești, Târgoviște, Moreni, Ploiești – prin Programul Operațional Regional 2007 - 2013 – acțiuni integrate PIDU.

Conform Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă ale municipiilor reședință de județ, situația pistelor pentru biciclete este următoarea:

La nivelul Municipiului Pitești, analiza PMUD arată că realizarea unui sistem de piste pentru biciclete este dificilă datorită reliefului municipiului. În cadrul localității sunt amenajate un număr redus de piste pentru biciclete, iar acestea nu sunt conectate într-un sistem. Pistele sunt amenajate în mare măsură în parcuri, cu scop recreativ. Singurele artere de circulație pe care sunt amenajate piste pentru biciclete sunt Calea București, Strada Bucovinei și Calea Drăgășani, pistele fiind amenajate pe trotuar și sunt delimitate de spațiul pietonal prin marcaje longitudinale. Astfel, principala problemă este că pistele pentru biciclete amenajate pe trotuare nu pot fi utilizate în condiții optime de către bicicliști deoarece nu sunt separate fizic de spațiul pietonal, iar pietonii nu respectă marcajele, ducând și la probleme de siguranță a circulației;

Analiza Planului de Mobilitate Urbană Durabilă arată că în Municipiul Călărași există o singură pistă pentru biciclete, amplasată de-a lungul DN3B, care face legătura între Călărași și comuna Modelu. Pista are o lățime de 1m și o lungime de 2km și este împărțită cu pietonii, ceea ce o face neatractivă pentru deplasările cu bicicleta. Astfel, datele despre frecvența deplasărilor velo oferite de Strava Labs, rezultă o concentrare a acestor deplasări în parcurile din sudul orașului, ceea ce conduce la concluzia că acest mod de deplasare este utilizat în special pentru agrement, și mai puțin pentru deplasări cotidiene. Lipsa unei infrastructuri adecvate pentru deplasările cu bicicleta conduce la o cotă modală a acestora de numai 1% din totalul deplasărilor zilnice. Trebuie specificat faptul că dimensiunile orașului și relieful, care nu prezintă pante accentuate pe teritoriul intravilanului municipiului, fac favorabilă conturarea unei rețele de piste de biciclete, care să asigure legăturile între principalele zone de atragere/generare deplasări (Sud Muntenia, parcuri, zone comerciale, unități de învățământ etc.).

În Municipiul Târgoviște, sistemul de transport dedicat ciclismului ocupă un loc prioritar în categoria sistemelor alternative de mobilitate, mijloacele de transport aferente acestuia prezentând accesibilitate ridicată în rândul populației comparativ cu mijloacele de transport ecologice autopropulsate. La nivelul anului 2016 lungimea pistelor pentru biciclete măsura aproximativ 7,25 km de benzi delimitate pe trotuarele aferente arterelor principale de circulație. Conform PMUD, pentru dezvoltarea sistemului de transport alternativ, pe lângă realizarea rețelei, este necesară și funcționarea unor centre de închiriere a bicicletelor și desfășurarea unor campanii de promovare a utilizării acestui mod de transport. Dimensiunile orașului și relieful, care nu prezintă pante accentuate pe teritoriul intravilanului municipiului, fac favorabilă conturarea unei rețele de piste de biciclete, care să asigure legăturile între principalele zone de atragere/generare deplasări (Sud Muntenia, parcuri, zone comerciale, unități de învățământ etc.). O problemă o reprezintă, însă, profilele stradale reduse. În acest sens, pentru realizarea de piste de biciclete trebuie găsite soluții care să conducă la afectarea cât mai redusă a spațiului alocat circulației vehiculelor rutiere, precum și corelarea cu politicile de reglementare a parcarilor pe

lateralul drumului. Pe străzile secundare, amenajarea de piste de biciclete poate fi realizată, în majoritatea cazurilor, doar prin crearea de sensuri unice.

La nivelul municipiului Giurgiu, situația privind facilitățile dedicate bicicliștilor, este reprezentată doar de o singură pistă de biciclete (două sensuri de circulație), implementată de Primăria Municipiului Giurgiu, pe strada Mircea cel Bătrân de la Teatrul Tudor Vianu până la intersecția cu bd. 1907. PMUD arată că rețeaua stradală nu include facilități oferite circulației traficului nemotorizat (pietoni și bicicliști), ceea ce restricționează nevoile de mobilitate urbană ale populației și are un efect negativ asupra modurilor de transport sustenabile.

Municipiul Slobozia nu deține infrastructură velo dar configurația tramei stradale permite amenajarea unei rețele de piste și benzi pentru biciclete. Dimensiunea redusă a orașului și relieful care nu prezintă pante accentuate pe teritoriul intravilanului municipiului face favorabilă conturarea unui traseu de biciclete care să îl înconjoare și să facă legătura între principalele zone învecinate (Cartierul Bora, Amara, Slobozia Nouă etc.)

În Municipiul Ploiești, în anul 2006 a fost implementat proiectul CIVITAS – SUCCES prin care s-a elaborat Planul strategic de trafic pentru transportul alternativ în municipiul Ploiești. În urma acestui proiect au fost amenajate piste de biciclete pe bd. București, bd. Independenței și strada Poștei. De la finalizarea proiectului, rețeaua pistelor nu a mai fost extinsă, iar starea celor existente a început să se degradeze.

Situația în Municipiul Alexandria este una nefavorabilă, dat fiind faptul că orașul nu deține infrastructură velo adecvată, iar traseele cele mai frecventate de bicicliști sunt axul străzii Dunării, str. București, șos. Turnu Măgurele, parcul Vedea sau cursul râului Vedea.

Transportul public local

La nivelul regiunii Sud Muntenia, transportul public local, în anul 2018, era asigurat, în principal, de autobuze și microbuze. Transportul public asigurat prin tramvaie și troleibuze se regăsea doar în județul Prahova, având în dotare 31 tramvaie și 25 troleibuze.

În anul 2018, numărul de autobuze și microbuze din regiune era de 393, cu 37 mai puține față de anul 2011, la nivel județean, cele mai multe autobuze și microbuze regăsindu-se în județele Prahova (179) și Argeș (111), la polul opus fiind județul Giurgiu (13). Cea mai mare scădere s-a înregistrat în județul Călărași, flota de autobuze și microbuze a județului reducându-se la mai mult de jumătate (de la 32 la 15), pe când singurul județ în care s-a înregistrat creștere este Dâmbovița, de la 22 la 41.

2.14 Rețeaua de drumuri publice

În cadrul regiunii Sud Muntenia, transportul rutier, aflat în ultimii ani într-o continuă dezvoltare, tinde să devină lider în domeniu pe fondul declinului înregistrat de transportul feroviar. Astfel, la sfârșitul anului 2017, rețeaua de drumuri publice măsura 12.931 km, situând regiunea pe locul 2 din țară, cu un procent de 15,02% din total. Rețeaua rutieră asigură o bună comunicare în special între centrele urbane din regiune, facilitând totodată accesul din și înspre

diverse centre importante, cum ar fi București, portul maritim Constanța și, nu în ultimul rând, Giurgiu, punct de trecere al frontierei cu Bulgaria prin intermediul podului Prieteniei Giurgiu – Ruse (rutier și feroviar), pod ce traversează Dunărea în sectorul de graniță dintre România și Bulgaria. Din totalul drumurilor publice din regiune, 22,01% erau drumuri naționale iar 77,99% drumuri județene și comunale.

În ceea ce privește densitatea drumurilor publice din regiune, aceasta era mai ridicată decât valoarea înregistrată la nivel național, în anul 2017 (37,5 km/100 km² față de 36,1 km/100 km²). Densitatea drumurilor reprezintă și un indicator de măsurare a accesibilității, fiind considerate zone foarte accesibile cele care au un procent ridicat al densității drumurilor. Astfel, analizând distribuția teritorială a densității drumurilor publice, în Sud Muntenia, se constată că valorile cele mai mari s-au înregistrat în județele Argeș (51,8 km/100 km²), Prahova (47,3 km/100 km²) și Dâmbovița (47,1 km/100 km²), iar cele mai mici valori în județele Călărași (26,5 km/100 km²) și Ialomița (26 km/100 km²), acestea înregistrând aceeași valoare.

Se remarcă diferențe semnificative între nordul regiunii, cu o densitate foarte ridicată a rețelei de drumuri și partea de câmpie, unde rețeaua de drumuri este foarte răsfirată. Explicația constă în tipologia diferită a așezărilor din cele două sub-regiuni și conformația teritoriului: în timp ce în zona montană satele sunt numeroase și de tip răsfirat, cu numeroase drumuri care le leagă, în zona de câmpie sunt așezări puține, dar de dimensiuni mai mari, concentrate teritorial.

Starea tehnică a rețelei de drumuri publice, la finele anului 2017, era în general nesatisfăcătoare, situația pe categorii fiind următoarea: din totalul de 12.931 km de drum, doar 5.252 erau modernizați (aproximativ 41% din aceștia) restul de 7.679 km fiind nemodernizați. Cu toate acestea regiunea Sud Muntenia ocupa locul 2 la nivel național, după regiunea Nord-Est cu un număr de 5.479 de km modernizați. Comparativ cu anul 2011, situația este net superioară, în respectivul an doar 4.219 km de drumuri fiind modernizați (aproximativ 34%) iar restul de 8.488 nefiind modernizați.

2.15 Transportul urban

La nivelul regiunii Sud Muntenia, transportul public local, în anul 2017, era asigurat, în principal, de autobuze și microbuze. Transportul public asigurat prin tramvaie și troleibuze se regăsea doar în județul Prahova, având în dotare 33 tramvaie și 42 troleibuze.

În anul 2017, numărul de autobuze și microbuze din regiune era de 412, cu 18 mai puține față de anul 2011, la nivel județean, cele mai multe autobuze și microbuze regăsindu-se în județele Prahova (192) și Argeș (113), la polul opus fiind județul Giurgiu (10). Cea mai mare scădere s-a înregistrat în județul Călărași, flota de autobuze și microbuze a județului reducându-se la mai mult de jumătate (de la 32 la 14), pe când singurul județ în care s-a înregistrat creștere este Dâmbovița, de la 22 la 41.

În ceea ce privește numărul de pasageri transportați, în perioada analizată 2011 – 2017, s-a înregistrat o creștere cu 39,10%, ajungând la 159.055,2 de mii de persoane, cea mai mare parte

dintre aceștia fiind transportați de autobuze și microbuze (116.230,2 de mii de persoane). Anii 2014 și 2015 au înregistrat o valoare ridicată pentru transportul pasagerilor cu autobuze și microbuze iar în anul 2015 în municipiul Ploiești a avut loc revizia infrastructurii de transport cu tramvaiul.

2.16 Zgomot

Zgomotul ambiental reprezintă o problemă de mediu semnificativă în întreaga Uniune Europeană

Urbanizarea, cererea crescândă de transporturi motorizate și planificarea urbană ineficientă sunt principalele forțe responsabile de expunerea la zgomot ambiental. Mai mult, poluarea sonoră este adesea asociată unor zone urbane în care și calitatea aerului poate fi o problemă.

Ponderea cea mai mare în zgomotul urban o deține traficul rutier (creșterea puterii motoarelor cu care se echipează autovehiculele, creșterea vitezei de deplasare a acestora corelate cu creșterea numărului de autovehicule). Principalele surse de zgomote și vibrații la autovehicule sunt motoarele și caroseriile. Deosebit de importantă este îmbrăcămintea străzilor și neuniformitățile acestora.

2.17 Calitatea aerului

Calitatea aerului este relevantă pentru POR Sud Muntenia 2021 – 2027 din perspectiva următoarelor Priorități prioritare și tipuri de acțiuni :

Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

A 1 OS 3 a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive

Tipuri de acțiuni

- Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv în vederea adoptării tehnologiilor și a instrumentelor digitale, în activități specifice economiei circulare, internaționalizării, certificării și omologării produselor și serviciilor, în vederea updatării tehnologice, ce va conduce la îmbunătățirea capacităților tehnice, industriale și organizaționale pentru dezvoltarea de produse și servicii;
- Promovarea antreprenoriatului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri și parcurilor industriale, cu posibilitatea de a acorda granturi companiilor localizate în cadrul acestor structuri de afaceri;

Sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare prin sprijinirea clusterelor și rețelelor de afaceri, inclusiv pentru dezvoltarea colaborării interregionale, internaționale și intersectoriale.

Prioritatea 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

OS b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Tipuri de acțiuni

- Investiții în clădirile publice, inclusiv în monumente istorice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;
- Investiții în clădirile rezidențiale (inclusiv locuințe individuale și sociale) în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul eficienței energetice.

OS b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipuri de acțiuni

- Realizarea/amenajarea/dotarea de parcuri și grădini publice, inclusiv „parcuri de buzunar”, păduri urbane, grădini botanice, zone verzi existente (de ex. grădini zoologice) care ar putea fi reabilitate ca și IVA, inclusiv cu componente verzi și albastre și de biodiversitate semnificative (peste 50% spații verzi permeabile);
- Sisteme urbane durabile de drenaj, inclusiv, dar fără a se limita la pavaje permeabile, acoperișuri și pereți verzi; campie mlăștinoasă, iazuri de retenție, zone umede construite folosind soluțiile bazate pe natură;
- Colectarea apei pluviale și realizarea de bazine de retenție sau alte forme de stocare a apei pentru gestionarea inundațiilor și a secetei;
- Îmbunătățirea calității apei prin realizarea de insule plutitoare/zone umede plutitoare/grădini plutitoare în râuri/lacuri/pâraie existente;
- Amenajarea terenurilor slab utilizate sau abandonate prin aducerea terenului la starea inițială în vederea refacerii ecosistemului sub formă de spații verzi naturale și semi-naturale urbane (păduri, tufișuri, pajiști, zone umede (mlăștini), lacuri și râuri/pâraie, zone stâncoase etc.);
- Împădurirea și reîmpădurirea zonelor expuse la alunecări de teren care înconjoară orașele și sunt localizate în intravilanul localităților;
- Crearea de coridoare verzi – albastre prin:

- reabilitarea, regularizarea, dragarea și amenajarea râurilor, lacurilor și canalelor, inclusiv a malurilor acestora. Măsurile ar putea include lucrări pentru managementul sedimentelor din amonte, reținerea/îndepărtarea elementelor mari din plastic, realizarea de terasamente naturale pentru managementul și protecția împotriva inundațiilor, retragerea controlată a apelor care creează noi spații și infrastructura pentru utilizarea activă a malurilor de apă pentru pietoni, bicicliști, activități educaționale etc. și crearea spațiilor de biodiversitate;
  - realizarea de străzi, treceri/pasarele pentru pietoni/bicicliști, trasee de ciclism/pietonale, „ecoducte”, spații verzi de-a lungul: drumurilor, liniilor de cale ferată/tramvai, etc. folosind soluții tehnice bazate pe natură;
  - conversia/reabilitarea coridoarelor de transport abandonate/dezafectate (linii de cale ferată) în căi de acces permeabile/piste de biciclete, combinate cu refugii.
  - Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică, inclusiv a facilităților/infrastructurii de acostare pentru nave turistice fluviale;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul planificării și dezvoltării infrastructurii verzi-albastre;
  - Elaborarea Planurilor pentru infrastructura verde-albastră.

Investițiile pot fi realizate atât în zona urbană cât și în zona rurală.

Prioritatea 3 OS b(viii) - Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

Tipuri de acțiuni

- Înființarea, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport urban ecologice și infrastructura de transport necesară acestora (configurarea/modernizarea/lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională în vederea dezvoltării transportului public și implementării măsurilor de siguranță rutieră (pasarele pietonale, intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat) pentru reducerea de CO₂ prin eficientizarea transportului datorată logisticii urbane și restricționare/ limitare/ control acces a vehiculelor private sau de marfa, inclusiv dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management a traficului, aplicații mobility as a service, sisteme park & ride și terminale intermodale, etc.)
- Înființarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate, inclusiv configurarea/ modernizarea/ lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională, inclusiv intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat în vederea dezvoltării infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare, etc;
- Achiziționarea de autobuze/microbuze pentru transport școlar;

- Dezvoltarea unor culoare de mobilitate, inclusiv prin intervenții în depourile/ autobazele pentru transport public și infrastructura tehnică aferentă precum și pentru retehnologizarea lor;
- Realizarea de parcări și echipamente și servicii necesare punerii în practică a politicilor de parcare de la nivelul fiecărui oraș;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi, inclusiv infrastructură de producere de energie din surse regenerabile;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul mobilității urbane;
Elaborarea/actualizarea PMUD și a SIDU.

Prioritatea 4 - O regiune mai accesibilă

OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Tipuri de acțiuni

- Investiții (construire, reabilitare, modernizare, extindere) în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, precum și măsuri pentru reducerea impacturilor semnificative asupra IVA și refacerea conectivității coridoarelor ecologice, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme;

- Investiții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului prin investiții în infrastructura rutieră (pasaje, extinderi la 4 benzi, variante ocolitoare, etc), inclusiv sisteme de management al traficului;

- Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic. Măsurile orientative enumerate mai jos se vor aplica în funcție de specificul și necesitatea fiecărui drum județean:

- amenajări de tip intersecție giratorie pentru intersecțiile la nivel;
- introducerea sectoarelor de drum de 2+1 benzi de circulație (unde este cazul);
- parapete de siguranță, acostament;
- pasarele pietonale;
- iluminarea drumului public pe timp de noapte, în special în intersecții și în zonele cu activitate pietonală, precum și a trecerilor pentru pietoni;
- materiale retro-reflectorizante pentru a asigura vizibilitatea;
- marcaje rezonatoare, orizontale și verticale;

- limitatoare de viteză în localități rurale cu drumuri cu o singură bandă;
- trotuare (unde este cazul);
- benzi dedicate pentru viraje la stânga (unde este cazul), etc.

Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare pentru selectarea acțiunii lor:

- conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă;
- concordanța cu documentele strategice relevante;
- numărul de persoane (populație aflată în localitățile traversate) deservit de drumul județean respectiv, pentru asigurarea conexiunii cu rețeaua TEN-T;
- capacitatea financiară și administrativă de realizare și menținere a investiției preconizate de către UAT (urile) beneficiar(e);
- calitatea, maturitatea și sustenabilitatea acțiunii lor;
- complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POT, PNRR, PNDL, etc.);
- respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea.

Nu vor fi finanțate lucrări și investiții ce privesc mentenanța / întreținerea drumurilor județene.

Prioritatea 6 O regiune atractivă

OS e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;

Tipuri de acțiuni

- Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare, precum și activități de marketing și promovare turistică;
- Investiții (reabilitare/modernizare/extindere și dotare) în clădiri destinate utilizării publice pentru activități culturale și recreative, socio-culturale, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază;
- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și de agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari/centrelor multidisciplinare de tineret;

- Investiții de regenerare urbană (creare/modernizare/reabilitare/extindere/dotare) în spațiile destinate utilizării publice (parcuri, zone verzi de mici dimensiuni, piațete, scuaruri, piețe publice, locuri de joacă pentru copii, etc.) prin demolarea clădirilor/structurilor situate pe terenurile supuse intervențiilor, amenajarea spațiilor verzi (aducerea terenului la starea inițială; modelarea terenului; montarea elementelor constructive de tipul alei, foișoare, pergole, grilaje etc.; plantarea/gazonarea suprafețelor, inclusiv plantare arbori), precum și crearea de facilități pentru activități sportive și recreative de mici dimensiuni (ex. terenuri de sport, etc.), instalare rețele Wi-Fi și iluminat public, în spațiile publice, dotare cu mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc.). De asemenea, sunt eligibile pe amplasamentul proiectului de regenerare urbană și înlocuirea și/sau racordarea la utilități publice, inclusiv realizare alei pietonale, trotuare, piste de biciclete, parcări, căi de acces, modernizarea străzilor urbane adiacente terenurilor supuse intervențiilor (în situații excepționale, numai în măsura în care astfel de investiții sunt necesare pentru a asigura funcționalitatea proiectului integrat de regenerare urbană);

- Elaborare/actualizare SIDT (SIDU și SDJ).

OS e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.

- Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare precum și activități de marketing și promovare turistică;
- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari / centrelor multidisciplinare de tineret.
- Elaborarea/actualizarea SIDT (SIDJ).

Dacă pentru acțiuni de investiții din cadrul Priorităților 2, 3 și 4, se așteaptă să aibă doar efecte pozitive în urma implementării acțiunilor lor, în cazul Priorității 1 și 6, acțiunile de creștere, modernizare, a capacităților de producție, precum și cele de dezvoltare a unor obiective turistice pot să genereze, alături de impactul pozitiv, și influențe negative asupra mediului (de exemplu, emisii suplimentare în aer, ca urmare a consumurilor de combustibili în procesul tehnologic, din trafic etc.)

Evaluarea calității aerului înconjurător este reglementată prin Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător ce transpune Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind arsenul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător.

În anul 2020, supravegherea calității aerului în regiunea Sud Muntenia s-a realizat în cadrul rețelei de monitorizare continuă a calității aerului, prin intermediul a 27 stații automate amplasate în cele mai relevante zone ale regiunii inclusiv în orașele de la granița româno – bulgară, respectiv în zonele: Turnu Măgurele – Nikopole, Zimnicea – Sviștov, Giurgiu – Ruse și Călărași – Silistra.

În anul 2020, în regiunea Sud Muntenia nu au fost înregistrate accidente majore de mediu care să afecteze factorul de mediu aer.

Principalele activități generatoare de poluanți în atmosferă la nivelul Regiunii Sud Muntenia, în anul de referință 2020 au fost:

- procese de producție: producere energie termică, fabricarea materialelor de construcții, prelucrarea metalelor;
- traficul rutier;
- încălzirea rezidențială și non-rezidențială;
- agricultura.

Sursele industriale majore de poluare a mediului din regiunea Sud Muntenia sunt reprezentate de activitățile din următoarele domenii: extracția și procesarea țițeiului, chimie și petrochimie, producerea energiei electrice și termice în centrale de mare putere, construcții de mașini, materiale de construcții, procesarea metalelor feroase.

Printre obiectivele economice ce reprezintă surse industriale majore de poluare se numără:

- Rafinăriile și uzinele petrochimice aparținând S.N.P. Petrom S.A.: Sucursala ARPECHIM – Pitești și Sucursala PETROBRAZI – Ploiești;
- Uzina pentru producerea îngrășămintelor chimice S.C. Donau Chem S.R.L. – Turnu Măgurele;
- Centralele electrotermice de la Giurgiu, Pitești, Ploiești și Doicești;
- Combinatul de Oțeluri Speciale Mechel – Târgoviște.

Pe județe, conform raportărilor anuale ale APM, din județele componente ale Regiunii Sud Muntenia, calitatea aerului se prezintă astfel:

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI ARGES

Singurele depășiri s-au înregistrat la pulberi în suspensie fracțiunea PM10, care depășesc valoarea medie de zilnică de peste 35 de ori într-un an calendaristic

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI CĂLĂRAȘI

Din analiza datelor de calitate a aerului în anul 2020 se constată următoarele:

- pentru PM10, nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită anuale ($40\mu\text{g}/\text{m}^3$) la nicio stație de monitorizare a calității aerului. Au fost înregistrate 26 depășiri ale valorii limită zilnice ($50\mu\text{g}/\text{m}^3$ - nu trebuie depășită mai mult de 35 ori/an) la cele 3 stații de monitorizare a calității aerului: CL-1 (6 depășiri), CL-2 (14 depășiri) și CL-3 (6 depășiri).
- pentru ozon, valoarea țintă pentru protecția sănătății umane ($120\mu\text{g}/\text{m}^3$) a fost depășită de două ori la stația CL-2 (nu trebuie depășită mai mult de 25 ori/an).

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI GIURGIU

În anul 2020 s-a înregistrat o depășire la dioxid de azot și 24 de depășiri la pulberi în suspensie.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI IALOMIȚA

Nu exista raportari anuale, pentru anul 2020, ci doar lunare.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI PRAHOHA

Valorile concentrațiilor medii anuale ale pulberilor sub 10 microni (PM10) nu au depășit valoarea limită anuală ($40\mu\text{g}/\text{mc}$).

Concentrația de metale din PM10 nu a depășit la stațiile de monitorizare automată valorile țintă prevăzute în Legea 104/2011.

Pentru monoxidul de carbon în cusul anului 2020, nu au fost înregistrate depășiri ale valorii limită pentru sănătatea umană ($10\text{mg}/\text{mc}$, calculată ca maximă zilnică a mediilor pe opt ore)

Concentrația de dioxid de azot nu a depășit la stațiile de monitorizare automate pragurile de calitate pentru protecția sănătății umane prevăzute în Legea 104/2011 și nici depășiri ale valorii medii orare ($200\mu\text{g}/\text{mc}$).

Concentrația de dioxid de sulf nu a depășit la stațiile de monitorizare automate pragurile de calitate pentru protecția sănătății umane sau pentru protecția ecosistemelor prevăzute în Legea 104/2011 dar nici valoarea limită de emisie orară - ($350\mu\text{g}/\text{mc}$) și nici a pragului de alertă în stația PH6-Mihai Bravu ($500\mu\text{g}/\text{mc}$).

Pentru ozon, nu au fost înregistrate depășiri ale pragului de alertă ($240\mu\text{g}/\text{mc}$ medie orară) și nici ale valorii medii orare ($180\mu\text{g}/\text{mc}$), dar s-au înregistrat depășiri ale concentrației maxime zilnice a mediilor pe 8 ore ($120\mu\text{g}/\text{mc}$)

În ceea ce privește concentrația medie anuală a benzenului pe anul 2020, aceasta nu a depășit valoarea limită anuală pentru sănătatea umană la stațiile automate de monitorizare a calității aerului.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI DÂMBOVIȚA

Analizând graficele din raport, se constată că nivelurile majorității poluanților s-au situat sub valorile limită pentru protecția sănătății umane. Excepție au făcut în anul 2020 pulberile respirabile (fracția PM10) și ozonul, fără însă a se depăși numărul permis de depășiri, conform Legii 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător. Posibilele cauze ale depășirilor înregistrate la pulberi au fost emisia de la surse de suprafață cu înălțime mică, asociate activităților de încălzire rezidențială (încălzire la populație), activitatea industrială din zonă, trafic auto, corelate cu condiții meteo de umiditate crescută și ceață, care au defavorizat dispersia poluanților de la nivelul solului. În ceea ce privește poluantul ozon, depășirile s-au înregistrat din cauza radiațiilor solare și a temperaturilor ridicate.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI TELEORMAN

Dioxidul de azot este monitorizat la toate cele 5 stații de monitorizare a calității aerului, ce fac parte din RNMCA (Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității aerului). Valoarea limită anuală conform Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător este de 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ și nu a fost depășită în niciun punct de control.

Dioxidul de sulf este monitorizat la toate cele 5 stații de monitorizare a calității aerului, ce fac parte din RNMCA (Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității aerului). Valoarea limită anuală conform Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător este de 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ și nu a fost depășită în anul 2020 în niciun punct de control.

Monoxidul de carbon este monitorizat la toate cele 5 stații de monitorizare a calității aerului, ce fac parte din RNMCA (Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității aerului). Valoarea limită conform Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător este de 10 mg/m^3 maximă zilnică a mediilor de 8 ore și nu a fost depășită în anul 2020 în niciun punct de control.

Pentru ozon nu au fost înregistrate depășiri

La stația TR-4 Turnu Magurele s-au înregistrat depășiri ale valorii limită orare pentru amoniac. Valoarea limită orară este de 250 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ și a fost stabilită de acord comun între România și Bulgaria pentru zona de graniță, în context transfrontalier. A fost înștiințat SC Donau Chem SRL, pentru a lua măsuri de reducere a emisiilor de amoniac.

În anul 2020, APM Teleorman a efectuat 82 determinări de pulberi sedimentabile în 7 puncte de control amplasate în localitățile urbane: Alexandria, Turnu Măgurele și Zimnicea. Concentrația

maximă admisibilă (17g/m²*lună), în conformitate cu prevederile STAS 12574-87, nu a fost depășită.

Sursele de poluare cu pulberi sedimentabile de pe teritoriul județului sunt reprezentate de procesele de combustie, traficul rutier și naval, industria materialelor de construcții, erodarea straturilor superficiale ale solului, activitatea de extragere și sortare a nisipului și agregatelor.

Sursa <http://www.anpm.ro/calitatea-aerului>

2.18 Problema de mediu relevantă, identificată

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE MEDIU	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
01	Calitatea necorespunzătoare a aerului	<p>Se constată depășiri la pulberi sedimentabile PM 10 din cauza:</p> <ul style="list-style-type: none"> infrastructurilor locale vechi de încălzire și iluminat; creșterii numărului de autovehicule rutiere; traficului congestionat cauzat de infrastructura insuficientă, de proasta calitate și lipsa susținerii pentru transporturile publice; inexistența infrastructurilor nemotorizate; activităților industriale cu procese tehnologice învechite. <p>Este astfel necesară regândirea, modernizarea, transportului public urban, creșterea infrastructurii pentru bicicliști, în scopul transformării într-un transport ecologic.</p>
02	Combaterea fenomenului schimbărilor climatice	<p>Creșterea nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din procesele de ardere poate contribui la fenomenul de schimbare a climei. Multe procese tehnologice sunt energoface și au randamente energetice mici, nu folosesc surse alternative regenerabile de energie. Eficiența energetică a sistemelor de încălzire a clădirilor publice și rezidențiale este scăzută, aflându-se sub media europeană.</p> <p>Consumurile excesive de combustibili, datorate lipsei de eficiență energetică a obiectivelor publice, dar și a clădirilor rezidențiale, afectează calitatea aerului și pot exista depășiri ale limitelor stabilite de normele legale pentru emisiile de poluanți din gazele de ardere. Infrastructurile de încălzire locale sunt de multe ori vechi. Randamentul global energetic al clădirilor este deficitar (lipsa izolațiilor, pierderi de energie etc).</p> <p>Sursele de energie regenerabilă în instituții/ infrastructuri publice și locuințe nu sunt suficient utilizate.</p>

11	Poluarea mediului datorată activităților de transport	La nivelul UE, sectorul Transporturilor rămâne în continuare sectorul cu cel mai mare impact asupra emisiilor de gaze cu efect de seră, având o tendință de creștere de 26% între 1990 și anul 2007, respectiv 0,5% între anul 2006 și 2007, datorate în principal creșterii cererii pentru transportul pasagerilor și a bunurilor precum și preferinței pentru utilizarea transportului rutier ca modalitate de transport, în schimbul altor modalități de transport mai puțin poluante. Conform celor mai recente date publicate la nivel european, tendința emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul transporturi este de creștere în următorii ani, comparativ cu dinamica creșterii emisiilor generate de alte sectoare precum cele industriale, rezidențial sau cel de producere a energiei.
----	---	---

2.19 Schimbări climatice

Gazele cu Efect de Seră (GES), principalele responsabile de apariția și intensificarea schimbărilor climatice, au ca surse majore de emisie în atmosferă diferite ramuri ale sectoarelor economice cu o importanță foarte mare din punct de vedere social și economic:

- arderea combustibililor fosili în vederea producerii de energie;
- agricultura și utilizarea terenurilor, mai ales modificările survenite în rândul acestora, așa cum este cazul defrișărilor;
- depozitarea deșeurilor și neînchiderea la termenii propuși;
- utilizarea gazelor industriale fluorurate (HFC - hidrofluorocarburi, PFC - perfluorocarburi și SF6 - hexafluorură de sulf).

➤ Efectele schimbărilor climatice

Doua categorii de efecte ale încălzirii globale sunt cele mai vizibile și influențează semnificativ viața economică și socială:

- Topirea ghețarilor și creșterea nivelului mărilor. Atunci când apa se încălzește, își mărește volumul. Încălzirea globală se află, de asemenea, la originea topirii calotelor glaciare și a ghețarilor. Luată împreună, aceste schimbări duc la creșterea nivelului mărilor și oceanelor și, astfel, la inundarea și erodarea zonelor de coastă și a celor joase.
- Fenomene meteorologice extreme, schimbarea regimului precipitațiilor. Ploile torențiale și alte fenomene meteorologice extreme devin din ce în ce mai frecvente. Ca urmare a acestei situații, se produc inundații și scade calitatea apei, iar resursele de apă devin tot mai precare în unele regiuni.
- Pentru multe specii de faună, schimbările climatice au produs modificări de comportament.

➤ Riscuri pentru floră și faună.

Schimbările climatice se produc atât de rapid încât supraviețuirea multor specii de plante și animale este amenințată.

Multe specii terestre, de apă dulce și marine au migrat deja. Unele specii de plante și animale riscă să dispară dacă temperaturile medii globale vor continua să crească necontrolat.

➤ **Riscuri pentru sănătatea umană.**

Schimbările climatice au deja un impact asupra sănătății:

- A crescut numărul deceselor cauzate de căldură în unele regiuni și a scăzut numărul celor cauzate de frig în altele.
- Modificarea distribuției unor boli transmise prin apă sau vectori.

➤ **Costuri pentru societate și economie.**

Daunele cauzate bunurilor imobile și infrastructurii, dar și sănătății umane antrenează costuri ridicate pentru societate și economie.

În perioada 1980-2011, au fost afectate de inundații peste 5,5 milioane de persoane, iar pierderile economice directe rezultate au fost de peste 90 de miliarde de euro.

Sectoarele care depind mult de temperatură și precipitații, cum ar fi agricultura, silvicultura, energia și turismul, sunt în mod special afectate.

➤ **Scenarii privind evoluția pe termen mediu a climei la nivelul României**

În studiul „Scenarii de schimbare a regimului climatic în România pe perioada 2001-2030” realizat de Administrația Națională de Meteorologie sunt prezentate tendințele climatice la nivelul României până în anul 2030 și realizându-se o analiză comparativă a acestora cu perioada 1961-1990. Concluziile acestui studiu, sintetizate pe baza unui ansamblu de 16 modele, arată că până în anul 2030 clima României va suferi schimbări sensibile.

- Va crește temperatura medie lunară deasupra României în toate lunile, cea mai mare diferență între scenariu și rularea de control fiind în iulie (1,31 °C). Este interesant de menționat că și în cazul precipitațiilor, reducerea cea mai mare a lor (de aproape 6%), în orizontul de timp 2001-2030, are loc tot în iulie.
- Schimbarea în cantitățile de precipitații lunare, în orizontul de timp 2001-2030, pentru teritoriul României, este diferită pe parcursul ciclului sezonier. Astfel, se înregistrează o creștere în lunile de primăvară, cu un maxim de aproximativ 4% în martie. În lunile de vară și toamnă, mediile ansamblului de 16 modele indică o descreștere, cea mai importantă fiind în luna iulie (aproximativ 6%). În lunile de iarnă, în cazul precipitațiilor, nu apare un semnal clar.

- **Creșterea frecvenței fenomenelor extreme**

Variabilitatea climatică determină, deseori, producerea unor fenomene meteorologice extreme. Un fenomen meteorologic este considerat extrem când determină trecerea sistemului analizat pe o stare mult diferită de norma climatică pentru un anumit interval de timp (de exemplu, cantitatea sezonieră a precipitațiilor zilnice ce depășesc un procent de 95%).

România este afectată pe tot parcursul anului de astfel de manifestări ale fenomenelor meteo-climatică de risc (extreme), fiind cu atât mai periculoase, cu cât contrastul termo-baric este mai mare și cu cât se produc mai mult în afara sezonului lor caracteristic. Ca repere, pentru evoluția climei din România, au fost identificate următoarele fenomene meteorologice extreme:

- **Valurile de căldură și valurile de frig:**

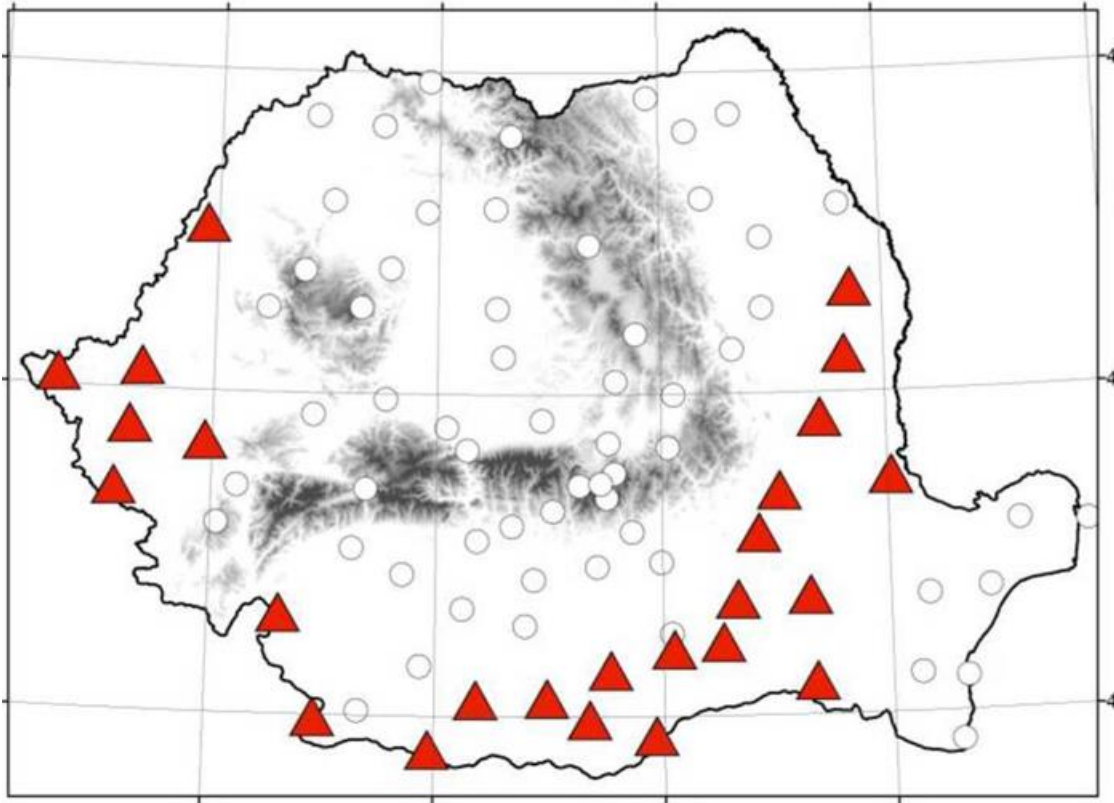
În contextul temperaturilor extreme se remarcă o reducere a frecvenței temperaturilor foarte scăzute și o creștere în frecvența temperaturilor foarte ridicate.

În cazul României, valul de căldură este definit în reglementări care impun măsuri de combatere a efectelor lor asupra populației, ca un interval de minim 2 zile cu temperaturi maxime cel puțin egale sau mai mari decât 37°C. În țara noastră, valuri intense și persistente de căldură au devenit din ce în ce mai frecvente în ultimele decenii.

Tendențele producerii valurilor de căldură sunt prezentate în următoarea figură². Regiunile cu o tendință semnificativă de creștere a numărului de zile cu valuri de căldură sunt cele situate în sud, est și vest, în exteriorul arcului carpatic.

---

² Schimbările climatice - de la bazele fizice la riscuri și adaptare (Administrația Națională de Meteorologie)

Inundațiile:

În general, inundațiile apar ca efect al condițiilor climatice care generează cantități mari de precipitații și/sau a topirii zăpezii. Foarte primejdioase sunt viiturile rapide (flash floods), produse de precipitații intense, căzute într-un timp scurt pe o arie mică. Acestea sunt și cel mai greu de prognozat.

Seceta:

Secetele, deși nu sunt fenomene care se produc brusc, ca inundațiile rapide sau furtunile, datorită persistenței lor, care determină efecte socio-economice devastatoare, intră în categoria fenomenelor extreme. Seceta este definită diferit, în funcție de tipul de impact sau activitate socio-economică afectată. Din punct de vedere meteorologic, un interval secetos este cel pentru care există un deficit important în regimul precipitațiilor. Seceta meteorologică se instalează după 10 zile consecutive fără precipitații (în anotimpul cald). Persistența secetei meteorologice se apreciază în funcție de numărul de zile fără precipitații și de numărul de zile cu precipitații sub media multianuală a perioadei pentru care se face analiza. Din punct de vedere agricol, seceta este definită prin parametri care afectează dezvoltarea și producția culturilor.

Seceta este un hazard climatic cu o perioadă lungă de instalare și este caracterizată de scăderea precipitațiilor sub nivelul mediu, de micșorarea debitului râurilor și a rezervelor

subterane de apă care determină un deficit mare de umezeală în aer și sol, cu efecte directe asupra mediului și în primul rând asupra culturilor agricole.

Seceta și fenomenele asociate acesteia, respectiv aridizarea și deșertificarea, reprezintă, după poluare, cea de-a doua mare problemă cu care se confruntă omenirea în ultima jumătate de secol. Și la nivelul regiunii Sud Muntenia seceta reprezintă o problemă importantă și se manifestă, în special, în partea de sud a regiunii, în Câmpia Română, pe tot întinsul județelor Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman și în partea de nord a regiunii (Argeș, Dâmbovița, Prahova) în localitățile aflate în partea de sud a județelor. Cei mai secetoși ani înregistrați în perioada 2011 - 2018 au fost: 2011, 2014 și 2017.

Grindina:

Căderile de grindină apar ca precipitații sub formă de particule de gheață. Astfel de precipitații sunt asociate unor furtuni convective severe și sunt înregistrate frecvent în sezonul cald al anului. În mediul urban, grindina poate provoca avarii autovehiculelor sau structurilor construite. În mediul rural, grindina afectează culturile agricole. Severitatea pagubelor depinde de: frecvență, reflectată în numărul de zile cu grindină și/sau numărul episoadelor de grindină; intensitate exprimată prin numărul de greloane pe unitate de suprafață, dimensiunea maximă și/sau medie a greloanelor, viteza la rafală a vântului care accelerează particulele de grindină în cădere

Tornadele:

În România, mărturiile ale apariției tornadelor există încă din secolul al XIX-lea. Astfel, în perioada 1822-2013, a fost înregistrat un număr de 129 de tornade ce au avut loc în 112 zile (Antonescu & Bell 2014). Dintre acestea, 89 au fost înregistrate în perioada 1990-2013. Distribuția spațială a tornadelor în România arată faptul că acestea sunt mai frecvente în zona de est a țării, cu un maxim în zona de sud-est. De asemenea, apariția tornadelor este mai frecventă în perioada lunilor mai-iulie. Acest fenomen apare în urma unor diferențe termice mari dintre două mase de aer rece polar și tropical, care se intersectează pe teritoriul țării.

Alunecări de teren:

Există două cauze care generează acest tip de fenomen:

a) naturale:

- **Modificarea nivelului apelor subterane, ploii torențiale.** Aceste fenomene acționează asupra coeziunii manifestate între particule, micșorând-o astfel încât aceasta nu se mai poate opune acțiunii greutății 3 versantului și a celorlalte încărcări verticale, ducând la prăbușirea (alunecarea) versantului.
- **Mișcarea seismică** - Aceasta generează pe lângă fenomenul descris mai sus și un alt fenomen numit lichefierea nisipurilor saturate. Acest fenomen are particularitatea de a

produce alunecări chiar în terenuri orizontale, atunci când straturi de pământ cu oarecare coeziune sunt așezate pe roci moi care-și pierd o mare parte din rezistență în timpul cutremurului, datorită lichefierii. Eroziunea se datorează acțiunii apei sub diferite forme (infiltrație, fenomen caustic)

b) generate de activitatea omului:

Realizarea unor lucrări de investiții în apropierea versanților. Alunecarea de teren din această cauză se datorează faptului că încărcarea terenului crește semnificativ cu realizarea unor construcții, modificând echilibrul de moment al versantului.

Despăduriri și decopertări ale vegetației - Aceste activități duc la creșterea umidității versantului și prăbușirea acestuia prin slăbirea forțelor de coeziune dintre particule.

În ultima perioadă, pe areale mai restrânse, dar și la nivel global, se remarcă o frecvență din ce în ce mai mare de apariție a fenomenelor meteo-climatice extreme. Acestea provoacă dezastre mari, soldate uneori cu victime umane, dar și mari pagube materiale și importante modificări aduse în mediul înconjurător.

Dacă le corelăm cu alte domenii - energie, sănătate, resursele de apă - mulți cercetători afirmă că pe fondul încălzirii globale, datorată intensificării efectului de seră al atmosferei, suntem martorii unei crize climatice.³

Acțiuni la nivel național privind prevenirea schimbărilor climatice și adaptarea la efectele schimbărilor climatice

Documentul național de referință ce abordează problematica schimbărilor climatice este Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, elaborat de Ministerul Mediului și al Schimbărilor Climatice.

Planul identifică 5 dimensiuni principale: securitate energetică, decarbonare, eficiență energetică, piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate.

Uniunea Europeană a stabilit obiective privind energia și clima la nivelul anului 2030, după cum urmează:

- Obiectivul privind reducerea emisiilor interne de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu 1990;
- Obiectivul privind un consum de energie din surse regenerabile de 32% în 2030;
- Obiectivul privind îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% în 2030;
- Obiectivul de interconectare a pieței de energie electrică la un nivel de 15% până în 2030.

---

³ <http://www.natgeo.ro/dezbateri-globale/mediu/9632-fenomene-extreme-din-romania>

Vulnerabilitățile principale la schimbările climatice care sunt identificate în diverse sectoare aflate în legătură cu cel al apelor:

- Alimentarea cu apă va fi afectată, deoarece iernile mai calde și mai scurte vor duce la scăderea volumului sezonier de zăpadă și la topirea timpurie și rapidă a zăpezii, determinând deficite în lunile de vară.
- Verile mai calde și mai uscate vor provoca, de asemenea, o deteriorare calitativă a resurselor de apă, reducând prin urmare în mod efectiv alimentarea cu apă.
- Alimentarea cu apă va fi afectată și de coborârea nivelului apelor subterane în lunile de vară, din cauza reducerilor debitului de suprafață.
- Temperaturile ridicate de vară vor determina o evaporare și o transpirație mai intensă și prin urmare cereri mai mari de apă în agricultură, în aceeași perioadă în care oferta de apă va suferi un deficit. Cererile și oferta de apă menajeră vor resimți același efect (dar mai puțin pronunțat).
- Tratarea apei menajere va fi mai frecvent afectată de inundații, din cauza infiltrării apei pluviale în sistemele de canalizare, și de asemenea din cauza inundării directe a stațiilor de tratare.
- Flora și fauna ecosistemelor acvatice (râuri și lacuri), precum și a celor care depind de precipitații și de debitele râurilor (precum mlaștinile) vor suferi din cauza reducerii cantitative a debitelor de apă în timpul verii și a frecvenței crescute a inundațiilor și secetelor.
- Temperaturile ridicate din timpul verii, ce duc la degradarea calității apei (prin scăderea nivelului de oxigen dizolvat, eutrofizare și înmulțirea excesivă a algelor), vor afecta, de asemenea, mediul.
- Schimbările nivelurilor acvifere vor afecta, de asemenea, echilibrul hidric din mlaștini, care sunt susținute de apele subterane în sezonul cu debite scăzute.
- Generarea de electricitate de către hidrocentrale pe timpul verii va fi afectată în anii secetoși. Hidrocentralele se vor confrunta, de asemenea, cu amenințarea crescândă a inundațiilor intensive, iar acțiunile le vor trebui să asigure o pernă adecvată de amortizare a inundațiilor în rezervoarele de stocare.

Schimbările climatice ar putea constitui o amenințare pentru biodiversitatea românească în următoarele moduri:

- modificări ale comportamentului speciilor, ca urmare a stresului indus capacității lor de adaptare;
- modificarea distribuției și alcătuirii habitatelor, ca urmare a modificării structurii speciilor;
- avântul speciilor exotice la nivelul habitatelor naturale actuale și mărirea potențialului lor de a deveni invazive;
- modificarea distribuției ecosistemelor specifice zonelor umede, cu posibila lor limitare și eventuala lor dispariție;
- schimbările la nivelul ecosistemelor de apă dulce și a celor acvatice marine, generate de încălzirea apei și creșterea nivelului mării;
- dispariția unor specii de floră și faună.

Trebuie avut în vedere bogatul sector forestier al României reprezintă un important absorbant de carbon, al cărui rol pozitiv în domeniul schimbărilor climatice este în creștere.

Prin procesele de dispersie și reținere mecanică (prin vegetație) conduc la diminuarea cantităților eventualelor impurități din aer.

Potrivit datelor statistice oficiale ale Institutului Național de Statistică, la nivelul Regiunii Sud Muntenia în anul 2018 suprafața ocupată cu vegetație forestieră (păduri + alte terenuri cu vegetație forestieră) era de 1269,1 mii hectare (37,2% din teritoriul regiunii), fiind cu 0,3% mai mare față de anul 2014. Un ritm similar de creștere (+0,58%) a suprafeței pădurilor în perioada 2014-2018 s-a înregistrat și la nivelul României, aceasta ajungând la finalul perioadei la 6364,9 mii hectare, reprezentând 27,6% din teritoriul național.

În raport cu POR, acest aspect de mediu privind schimbările climatice trebuie luat în considerare în legătura cu următoarele Priorități prioritare:

Prioritatea 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiective specifice:

- **OS b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră**

Tipuri de acțiuni

- Investiții în clădirile publice, inclusiv în monumente istorice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;

- Investiții în clădirile rezidențiale (inclusiv locuințe individuale și sociale) în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;
Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul eficienței energetice.

OS b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipuri de acțiuni

- Realizarea/amenajarea/dotarea de parcuri și grădini publice, inclusiv „parcuri de buzunar”, păduri urbane, grădini botanice, zone verzi existente (de ex. grădini zoologice) care ar putea fi reabilitate ca și IVA, inclusiv cu componente verzi și albastre și de biodiversitate semnificative (peste 50% spații verzi permeabile);
- Sisteme urbane durabile de drenaj, inclusiv, dar fără a se limita la pavaje permeabile, acoperișuri și pereți verzi; campie mlăștinoasă, iazuri de retenție, zone umede construite folosind soluțiile bazate pe natură;
- Colectarea apei pluviale și realizarea de bazine de retenție sau alte forme de stocare a apei pentru gestionarea inundațiilor și a secetei;
- Îmbunătățirea calității apei prin realizarea de insule plutitoare/zonă umedă plutitoare/grădini plutitoare în râuri/lacuri/pâraie existente;
- Amenajarea terenurilor slab utilizate sau abandonate prin aducerea terenului la starea inițială în vederea refacerii ecosistemului sub formă de spații verzi naturale și semi-naturale urbane (păduri, tufișuri, pajiști, zone umede (mlăștini), lacuri și râuri/pâraie, zone stâncoase etc.);
- Împădurirea și reîmpădurirea zonelor expuse la alunecări de teren care înconjoară orașele și sunt localizate în intravilanul localităților;
- Crearea de coridoare verzi – albastre prin:
  - reabilitarea, regularizarea, dragarea și amenajarea râurilor, lacurilor și canalelor, inclusiv a malurilor acestora. Măsurile ar putea include lucrări pentru managementul sedimentelor din amonte, reținerea/îndepărtarea elementelor mari din plastic, realizarea de terasamente naturale pentru managementul și protecția împotriva inundațiilor, retragerea controlată a apelor care creează noi spații și infrastructura pentru utilizarea activă a malurilor de apă pentru pietoni, bicicliști, activități educaționale etc. și crearea spațiilor de biodiversitate;
  - realizarea de străzi, treceri/pasarele pentru pietoni/bicicliști, trasee de ciclism/pietonale, „ecoducte”, spații verzi de-a lungul: drumurilor, liniilor de cale ferată/tramvai, etc. folosind soluții tehnice bazate pe natură;

- conversia/reabilitarea coridoarelor de transport abandonate/dezafectate (linii de cale ferată) în căi de acces permeabile/piste de biciclete, combinate cu refugii.
- Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică, inclusiv a facilităților/infrastructurii de acostare pentru nave turistice fluviale;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul planificării și dezvoltării infrastructurii verzi-albastre;
- Elaborarea Planurilor pentru infrastructura verde-albastră.

Investițiile pot fi realizate atât în zona urbană cât și în zona rurală.

Prioritatea 3 - O regiune cu mobilitate urbană durabilă

OS b(viii) - Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

Tipuri acțiuni

- Înființarea, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport urban ecologice și infrastructura de transport necesară acestora (configurarea/modernizarea/lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională în vederea dezvoltării transportului public și implementării măsurilor de siguranță rutieră (pasarele pietonale, intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat) pentru reducerea de CO2 prin eficientizarea transportului datorată logisticii urbane și restricționare/ limitare/ control acces a vehiculelor private sau de marfa, inclusiv dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management a traficului, aplicații mobility as a service, sisteme park & ride și terminale intermodale, etc.)
- Înființarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate, inclusiv configurarea/ modernizarea/ lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională, inclusiv intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat în vederea dezvoltării infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare, etc;
- Achiziționarea de autobuze/microbuze pentru transport școlar;
- Dezvoltarea unor culoare de mobilitate, inclusiv prin intervenții în depourile/ autobazele pentru transport public și infrastructura tehnică aferentă precum și pentru re tehnologizarea lor;
- Realizarea de parcări și echipamente și servicii necesare punerii în practică a politicilor de parcare de la nivelul fiecărui oraș;

- Dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi, inclusiv infrastructură de producere de energie din surse regenerabile;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul mobilității urbane;

Elaborarea/actualizarea PMUD și a SIDU.

Prioritatea 4- O regiune mai accesibilă

OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Tipuri operațiuni

- Investiții (construire, reabilitare, modernizare, extindere) în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, precum și măsuri pentru reducerea impacturilor semnificative asupra IVA și refacerea conectivității coridoarelor ecologice, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme;
- Investiții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului prin investiții în infrastructura rutieră (pasaje, extinderi la 4 benzi, variante ocolitoare, etc), inclusiv sisteme de management al traficului;
- Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic. Măsurile orientative enumerate mai jos se vor aplica în funcție de specificul și necesitatea fiecărui drum județean:
  - amenajări de tip intersecție giratorie pentru intersecțiile la nivel;
  - introducerea sectoarelor de drum de 2+1 benzi de circulație (unde este cazul);
  - parapetei de siguranță, acostament;
  - pasarele pietonale;
  - iluminarea drumului public pe timp de noapte, în special în intersecții și în zonele cu activitate pietonală, precum și a trecerilor pentru pietoni;
  - materiale retro-reflectorizante pentru a asigura vizibilitatea;
  - marcaje rezonatoare, orizontale și verticale;
  - limitatoare de viteză în localități rurale cu drumuri cu o singură bandă;
  - trotuare (unde este cazul);
  - benzi dedicate pentru viraje la stânga (unde este cazul), etc.

Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare pentru selectarea acțiunii lor:

- conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă;

- concordanța cu documentele strategice relevante;
- numărul de persoane (populație aflată în localitățile traversate) deservit de drumul județean respectiv, pentru asigurarea conexiunii cu rețeaua TEN-T;
- capacitatea financiară și administrativă de realizare și menținere a investiției preconizate de către UAT (urile) beneficiar(e);
- calitatea, maturitatea și sustenabilitatea acțiunii lor;
- complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POT, PNRR, PNDL, etc.);
- respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea.

Nu vor fi finanțate lucrări și investiții ce privesc mentenanța / întreținerea drumurilor județene.

Tipurile de acțiuni de la 2, 3 și 4 indică faptul că acțiuni le promovate în cadrul acestor Priorități prioritare, vor avea impact pozitiv asupra mdiului raportat la domeniul "schimbărilor climatice".

De asemenea activitățile care vor fi susținute în cadrul **Priorității Prioritatea 4 O regiune mai accesibilă, OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere** se așteaptă, ca prin îmbunătățirea infrastructurii, să genereze scăderi ale emisiilor din trafic, respectiv consumuri specifice de combustibili mai mici.

2.20 Problemă de mediu identificată

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE MEDIU	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
02	Combaterea fenomenului schimbărilor climatice	<p>Creșterea nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din procesele de ardere poate contribui la fenomenul de schimbare a climei. Multe procese tehnologice sunt energoface și au randamente energetice mici, nu folosesc surse alternative regenerabile de energie. Eficiența energetică a sistemelor de încălzire a clădirilor publice și rezidențiale este scăzută, aflându-se sub media europeană.</p> <p>Consumurile excesive de combustibili, datorate lipsei de eficiență energetică a obiectivelor publice, dar și a clădirilor rezidențiale, afectează calitatea aerului și pot exista depășiri ale limitelor stabilite de normele legale pentru emisiile de poluanți din gazele de ardere. Infrastructurile de încălzire locale sunt de multe ori vechi. Randamentul global energetic al clădirilor este deficitar (lipsa izolațiilor, pierderi de energie etc).</p> <p>Sursele de energie regenerabilă în instituții/ infrastructuri publice și locuințe nu sunt suficient utilizate.</p>

2.21 Apele de suprafață

Resursele de apă din regiunea Sud Muntenia sunt constituite din ape de suprafață (râuri, lacuri naturale și lacuri de acumulare amenajate, fluviul Dunărea) și ape subterane.

Rețeaua hidrografică a regiunii Sud Muntenia aparține bazinelor hidrografice Olt, Vedea, Argeș, Ialomița, Siret și a unor bazine secundare aferente Dunării (Mostiștea).

Lacurile ocupă un loc important în hidrografia regiunii Sud Muntenia, fiind împărțite în lacuri de albie, luncă și antropice, enumerarea acestora putând fi regăsită în anexa nr. 1.2.2.2. Numărul mare de lacuri antropice reprezintă un efect al dezvoltării economico-sociale a așezărilor, al necesarului tot mai mare de apă potabilă și industrială, dar și al adăugării funcției de agrement unora dintre acestea.

Condițiile de formare a lacurilor din arealul regiunii țin de caracteristicile geologice (loessuri), de relief (câmpuri, arii subsidente), de morfohidrografia luncilor, de ariditatea climei, de regimul hidric și de activitățile antropice. Regimul hidrologic și hidrochimic al lacurilor depinde foarte mult de condițiile climatice și de mărimea bazinelor care, prin debit, asigură sau nu aportul de apă. Majoritatea lacurilor din aria metropolitană au bazine de scurgere și ape dulci, în timp ce limanele și lacurile de crov au mineralizări care pot oscila între 1 și 24 g/l.

2.22 Apele subterane

Apele subterane din partea de nord a regiunii sunt cantonate în conglomeratele din masivele Ciucaș și Bucegi. În partea mediană a Carpaților de Curbură, apele se acumulează în gresiile de Kliwa și Tarcău din Munții Teleajenului, Vrancei și Buzăului. Acestea îi succed fâșia Subcarpații de Curbură (săracă în resurse de apă), urmată de trena depunerilor aluvial-proluviale de la exteriorul Subcarpaților (extrem de bogate în resurse de apă potabilă). Cea de a doua formațiune foarte bogată în resurse de apă potabilă se găsește în extremitatea de sud a regiunii Sud Muntenia. A fost depusă de Dunăre și se dezvoltă aproximativ de la paralela municipiului București spre sud (în Câmpiile Boianului, Burnazului și Bărăganului de Sud).

2.23 Calitatea apelor

Apele de suprafață

Apa este un element indispensabil care asigură continuitatea proceselor naturale ce permit viața pe pământ. Apa este esențială pentru viața regnului vegetal și a regnului animal, pentru populație și, în concluzie, pentru buna desfășurare a activităților cotidiene.

Calitatea apei este direct influențată de factorii antropici și naturali.

Principalele forme de poluare a apei, în funcție de sursele și natura lor sunt:

- poluarea organică (au ca sursă principală deversările menajere din orașe);
- poluarea toxică (sursa principală de poluare o reprezintă industria);
- poluarea bacteriană (afectează calitatea apei potabile);
- poluarea termică (provenită de la apele de răcire din industrie care sunt evacuate în stare caldă);

- poluare chimică (principalele surse de poluare sunt: îngrășămintele chimice, petrolul, diferite substanțe chimice deversate de întreprinderi industriale);

Rețeaua hidrografică a regiunii Sud Muntenia este formată din cursurile de apă și lacurile situate pe teritoriile administrate de ABA (Administrația Bazinală de Apă) Argeș – Vedea și ABA Buzău – Ialomița.

Datele centralizate de Administrația Bazinală de Apă Argeș - Vedea privind calitatea apelor subterane din județul Argeș, monitorizate la forajele de observație, indică valori ce se înscriu în limitele admise de standardele în vigoare, cu excepția indicatorilor: încărcare organică, cloruri, azotați, mai ales în zonele rampelor de deșeuri. Din datele transmise de agenții economici, valorile indicatorilor monitorizați prin analize trimestriale nu au prezentat depășiri ale concentrațiilor maxime admise.

Conform datelor furnizate de către Administrația Bazinală de Apă Buzău - Ialomița, în județul Dâmbovița în anul 2018 sunt delimitate 2 corpuri de apă subterană: Munții Bucegi și Câmpia Gherghiței, monitorizate cantitativ (debit) și calitativ pentru evaluarea stării chimice în 5 locații: izvorul Zănoaga și 4 foraje (Mărcești, Băleni, Gura Ocniței și Bucșani). Cu excepția forajelor de la Gura Ocniței și Bucșani, unde s-au constatat depășiri la indicatorul cloruri, valorile obținute în urma monitorizării nu au depășit valorile de prag stabilite pentru niciun indicator, starea chimică a corpurilor de apă fiind bună. În bazinul hidrografic Argeș - Vedea, pe teritoriul județului Dâmbovița, râurile Argeș și Dâmbovița sunt încadrate în clasa de calitate II, afluenții Potop și Neajlov în clasa de calitate III și afluentul Ilfov în clasa de calitate II.

Rezultatele privind calitatea apelor curgătoare, lacurilor și forajelor monitorizate din județul Giurgiu indică faptul că acestea se găsesc într-o stare bună. În județul Teleorman predomină o stare nefavorabilă a apelor curgătoare datorată depășirilor limitelor admise la anumiți indicatori de calitate.

Cel mai important curs de apă din regiunea Sud Muntenia este fluviul Dunărea care străbate județele Călărași, Giurgiu (pe o distanță de 76 km) și Teleorman (pe o distanță de 87 km). Monitorizarea calității fluviului s-a făcut în cadrul proiectului Phare CBC RO 0103.03-02 “Protecția zonelor mlăștinoase ale Dunării - proiect pilot pentru zona ostroavelor Cama - Dinu“. În urma monitorizării calității apei, starea chimică a acesteia este bună în toate județele.

2.24 Apa potabilă și alimentarea cu apă:

Apă potabilă este apa destinată consumului uman și poate fi regăsită în:

- orice tip de apă în stare naturală sau după tratare, folosită pentru băut, la prepararea hranei ori pentru alte scopuri casnice, indiferent de originea ei și indiferent dacă este furnizată prin rețeaua de distribuție, din rezervor sau este distribuită în sticle ori în alte recipiente;
- orice tip de apă utilizată ca sursă în industria alimentară pentru fabricarea, procesarea,

conservarea sau comercializarea produselor, ori substanțelor destinate consumului uman.

Asigurarea alimentării populației cu apă potabilă de calitate și în cantitate suficientă este una din direcțiile prioritare în politica și acțiunile statului în domeniul sănătății publice. Monitorizarea calității apei potabile, inspecția și autorizarea sanitară a sistemelor publice de aprovizionare cu apă și a fântânilor publice, se face de către Direcțiile de Sănătate Publică județene și a municipiului București, în conformitate cu HG 974/2004 pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și monitorizare a calității apei potabile și a Procedurii de autorizare sanitară a producției și distribuției apei potabile, cu modificările și completările ulterioare.

În contextul POR, apa potabilă prezintă relevanță din punct de vedere al stării de sănătate a populației, aspect pe care îl identificăm, cu precădere, în cadrul priorităților de investiții propuse în cadrul următoarelor Priorități prioritare:

Prioritatea 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

OS - a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive

Tipuri acțiuni

- Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv în vederea adoptării tehnologiilor și a instrumentelor digitale, în activități specifice economiei circulare, internaționalizării, certificării și omologării produselor și serviciilor, în vederea updatării tehnologice, ce va conduce la îmbunătățirea capacităților tehnice, industriale și organizaționale pentru dezvoltarea de produse și servicii;
- Promovarea antreprenoriatului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri și parcurilor industriale, cu posibilitatea de a acorda granturi companiilor localizate în cadrul acestor structuri de afaceri;
- Sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare prin sprijinirea clusterelor și rețelelor de afaceri, inclusiv pentru dezvoltarea colaborării interregionale, internaționale și intersectoriale

Prioritatea 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

OS - b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipuri acțiuni

- Realizarea/amenajarea/dotarea de parcuri și grădini publice, inclusiv „parcuri de buzunar”, păduri urbane, grădini botanice, zone verzi existente (de ex. grădini zoologice) care ar putea fi reabilitate ca și IVA, inclusiv cu componente verzi și albastre și de biodiversitate semnificative (peste 50% spații verzi permeabile);

- Sisteme urbane durabile de drenaj, inclusiv, dar fără a se limita la pavaje permeabile, acoperișuri și pereți verzi; campie mlăștinoasă, iazuri de retenție, zone umede construite folosind soluțiile bazate pe natură;
- Colectarea apei pluviale și realizarea de bazine de retenție sau alte forme de stocare a apei pentru gestionarea inundațiilor și a secetei;
- Îmbunătățirea calității apei prin realizarea de insule plutitoare/zonă umedă plutitoare/grădini plutitoare în râuri/lacuri/pâraie existente;
- Amenajarea terenurilor slab utilizate sau abandonate prin aducerea terenului la starea inițială în vederea refacerii ecosistemului sub formă de spații verzi naturale și semi-naturale urbane (păduri, tufișuri, pajiști, zone umede (mlăștini), lacuri și râuri/pâraie, zone stâncoase etc.);
- Împădurirea și reîmpădurirea zonelor expuse la alunecări de teren care înconjoară orașele și sunt localizate în intravilanul localităților;
- Crearea de coridoare verzi – albastre prin:
  - reabilitarea, regularizarea, dragarea și amenajarea râurilor, lacurilor și canalelor, inclusiv a malurilor acestora. Măsurile ar putea include lucrări pentru managementul sedimentelor din amonte, reținerea/îndepărtarea elementelor mari din plastic, realizarea de terasamente naturale pentru managementul și protecția împotriva inundațiilor, retragerea controlată a apelor care creează noi spații și infrastructura pentru utilizarea activă a malurilor de apă pentru pietoni, bicicliști, activități educaționale etc. și crearea spațiilor de biodiversitate;
  - realizarea de străzi, treceri/pasarele pentru pietoni/bicicliști, trasee de ciclism/pietonale, „ecoducte”, spații verzi de-a lungul: drumurilor, liniilor de cale ferată/tramvai, etc. folosind soluții tehnice bazate pe natură;
  - conversia/reabilitarea coridoarelor de transport abandonate/dezafectate (linii de cale ferată) în căi de acces permeabile/piste de biciclete, combinate cu refugii.
  - Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică, inclusiv a facilităților/infrastructurii de acostare pentru nave turistice fluviale;
  - Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul planificării și dezvoltării infrastructurii verzi-albastre;
  - Elaborarea Planurilor pentru infrastructura verde-albastră.

Investițiile pot fi realizate atât în zona urbană cât și în zona rurală

Prioritatea 5 – O regiune educată

OS - d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și inclusive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online
Tipuri acțiuni

- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea infrastructurii educaționale destinate educației pentru nivelul antepreșcolar și preșcolar (creșe, grădinițe și învățământ special);
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea infrastructurii educaționale și a campusurilor școlare pentru învățământul general obligatoriu (învățământul primar și secundar, inclusiv asigurarea de spații pentru Programul Școală după Școală (SDS), liceal și postliceal, centre de excelență și învățământ special, palatele și cluburile copiilor);
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea unităților de învățământ și a campusurilor școlare pentru formarea profesională prin învățământ profesional și tehnic (școli profesionale), învățământ dual și special;
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea și dotarea infrastructurii sportive asociate unităților de învățământ publice, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ publice;
- Reabilitarea/ modernizarea/ dotarea infrastructurii aferente centrelor regionale de formare profesională a adulților;
- Achiziționarea de autobuze/microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un declin al populației școlare.

Prioritatea 6 O regiune atractivă

OS e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;

Tipuri de acțiuni

- Investiții (reabilitare/modernizare/extindere și dotare) în clădiri destinate utilizării publice pentru activități culturale și recreative, socio-culturale, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază;

- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și de agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari/centrelor multidisciplinare de tineret;

OS e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.

Tipuri de acțiuni

- Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare precum și activități de marketing și promovare turistică;
- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind solutii prietenoase cu mediul;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari / centrelor multidisciplinare de tineret.
- Elaborarea/actualizarea SIDT (SIDJ).

Tipurile de acțiuni de la prioritățile 1, 2, 5, 6, indică faptul că acțiunile promovate în cadrul acestora vor conduce la o creștere a consumului de apă în schimb vor avea impact pozitiv asupra stării de sănătate a populației.

2.25 Problemă de mediu identificată

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
04	Cantitatea și calitatea necorespunzătoare a resurselor de apă	Dintre principiile care stau la baza politicii privind protecția apei, se pot menționa: principiul precauției, acțiuni preventive, rectificarea și corectarea prejudiciilor la sursa, principiul poluatorul plătește, integrarea politicii privind protecția apei în alte politici comunitare, folosirea datelor științifice și tehnice disponibile. Obiectivul de mediu pentru un corp de apă de suprafață se consideră a fi atins atunci când corpul de apă atinge starea bună, respectiv se încadrează în starea chimică bună și starea ecologică foarte bună sau bună, respectiv potențial ecologic maxim sau bun.

042	Poluarea apelor de suprafață	Probleme de poluare a apei sunt datorate apei uzate netratate provenita din surse municipale și industriale ca și poluării difuze datorate activităților agricole și gestionării incorecte a deșeurilor. Realizarea de noi capacități de producție sau extinderea capacităților extindente, pot să aiba un impact asupra apelor de suprafață, dacă respectivele investiții sunt efectuate în zone care nu sunt dotate cu sisteme de canalizare și stații de epurare. Realizarea unor obiective economice noi, extinderea capacităților de producție, modernizarea sau realizarea de noi obiective turistice și de agrement, de învățământ, etc trebuie să se facă cu asigurarea sistemelor corespunzătoare de epurare a apelor uzate și cu asigurarea parametrilor de calitate pentru deversare a acestora în sursele de apă de suprafață, cu respectarea valorilor maxim admise pentru indicatorii prevăzuți de legislația în vigoare.
13	Asigurarea necorespunzătoare a stării de sănătate a populației	Deteriorarea sănătății umane se datorează poluării actuale a mediului (aer, apă și sol) și poluării istorice (de ex. pesticide, deseuri minerit etc.). În marile aglomerări urbane, dar și în zonele rurale, datorită infrastructurilor de transport necorespunzătoare, rămâne problema semnificativă a zgomotului ca factor de risc pentru sănătate. Sursele antropice de poluare ale aerului sunt sistemele de încălzire locală, activitățile industriale și traficul. În România, principalii poluanți atmosferici sunt particulele în suspensie, oxizii de azot și dioxidul de sulf. Principalii indicatori de sănătate care pot fi influențați de poluarea aerului se referă la bolile respiratorii și cardiovasculare. Tratarea corectă a apelor reziduale menajere reprezintă o importantă condiție de sanitație a mediului, protejând solul și sursele de apă de suprafață față de riscul poluării toxice cu detergenți, substanțe organice, nutrienți, insecticide, precum și germeni patogeni, în cea mai mare parte de proveniență intestinală. Racordarea locuinței la sistemul de canalizare reprezintă cea mai bună măsură de protecție a factorilor de mediu și în special de protecție a solului și surselor de apă de suprafață, dar și a surselor individuale pentru cazul în care stratul freatic nu este la o adâncime care să asigure protecția apei. Locatarii caselor individuale, în special din mediul rural, neavând sistem de canalizare, au grupul sanitar în exteriorul locuinței, prezentând un risc crescut de insalubritate prin infiltrarea germenilor patogeni, dar și de dezvoltare a insectelor și rozătoarelor, care pot transmite îmbolnăviri infecțioase și parazitare.

2.26 Solurile

Solul este rezultatul acțiunii concomitente a unor procese pedogenetice specifice, precum și factorii care le determină.

Relieful foarte variat al regiunii Sud Muntenia, desfășurat de la 10 m până la 2.544 m, împreună cu ceilalți factori pedogenetici, au favorizat dezvoltarea tuturor celor 12 clase de soluri existente în Sistemul Român de Taxonomie a Solurilor (2003), cuprinzând 36 de tipuri și asociații de soluri (vezi figura 6). Acestea au o repartitie latitudinală în câmpie, unde se succed sub formă de fâșii de la sud la nord și o dispoziție etajată în regiunea de dealuri și de munte.

În ceea ce privește resursele solului, la sfârșitul anului 2014⁷, regiunea Sud Muntenia deținea cea mai mare suprafață de teren agricol din țară (2.433.534 ha), din care 1.968.944 ha arabil, 286.449 ha pășuni, 108.792 ha fânețe, 28.173 ha vii și 41.176 ha livezi. Terenul arabil ocupa cea mai mare parte din suprafața agricolă (80,90%), urmat de pășuni (11,77%), fânețe (4,47%), vii (1,16%) și livezi (1,69%).

Referitor la distribuția suprafeței agricole la nivel teritorial, județele din partea de sud (Călărași, Ialomița, Giurgiu și Teleorman) sunt județele ce dețin cea mai mare suprafață de teren arabil din regiune, în timp ce în județele din partea de nord (Argeș, Dâmbovița și Prahova) se

întâlnesc suprafețele cele mai întinse de pășuni și fânețe. Suprafețele de vii dețin cea mai mare pondere în județul Prahova, iar livezile în Argeș.

La sfârșitul anului 2018, suprafața totală a fondului forestier regional a fost de 659,3 mii ha și reprezintă 19,7% din suprafața totală a regiunii, situându-se sub media națională de 27,3% și cea europeană de 36%. Analizând evoluția suprafeței fondului forestier la nivel regional, în perioada 2011 – 2018, se constată că aceasta a urmat tendința națională de creștere, înregistrând o creștere de 0,7 mii ha de-a lungul perioadei investigate.

Totodată, terenurile acoperite de pădure însumau, la finalul anului 2018, o suprafață de 642,7 mii ha. Analizând distribuția teritorială a acestora, se observă că județele Argeș, Prahova și Dâmbovița dețineau împreună cea mai mare suprafață acoperită de pădure din regiune (82,96%), în timp ce județele din sud (Călărași Giurgiu, Ialomița și Teleorman) dețineau împreună doar 17,03%.

2.27 Calitatea solurilor

Solul reprezintă suportul vieții omenesti și a bunăstării. Solul oferă ancorare rădăcinilor, reține apa îndeajuns ca plantele să se poată folosi de ea, și stochează nutrienții care mențin viața. Solul este mediul de viață pentru nenumărate microorganisme, ce desfășoară multiple transformări biochimice, începând de la fixarea azotului atmosferic până la descompunerea materiei organice. Astfel, solul reprezintă un sistem foarte dinamic care îndeplinește numeroase funcții și este vital pentru activitățile umane și pentru supraviețuirea ecosistemelor. Poluarea și degradarea solurilor conduce la diminuarea capacității de a susține viața precum și a capacității productive a acestui factor de mediu.

Relieful foarte variat al regiunii Sud Muntenia, împreună cu ceilalți factori pedogenetici au favorizat dezvoltarea tuturor celor 12 clase de soluri existente în Sistemul Român de Taxonomie a Solurilor.

Astfel, la nivelul regiunii, cea mai mare pondere (76,20%) o dețin terenurile arabile din clasele II (bună) și III (mijlocie), care nu necesită aplicarea măsurilor agroameliorative. Cele mai bune terenuri pentru agricultură se găsesc în partea de sud a regiunii, în județele Ialomița, Teleorman și Călărași. În ceea ce privește calitatea solului, aceasta este afectată într-o măsură mai mică sau mai mare de diverse restricții. Aceste restricții sunt determinate fie de factori naturali (climă, forme de relief, caracteristici edifice, etc.), fie de acțiuni antropice agricole și industriale.

Presiunile asupra stării de calitate a solurilor din regiunea Sud Muntenia, sunt determinate de:

1. **Utilizarea de îngrășăminte chimice** – la nivelul anului 2018 se constată că s-au utilizat îngrășăminte naturale în proporție de 77,54% și îngrășăminte chimice de 22,46%;
  - a. **Utilizarea produselor pentru protecția plantelor (fitosanitare)** - în anul 2018, cantitatea de produse fitosanitare (1.673,772 tone) utilizate în regiunea Sud

Muntenia a scăzut față de anul 2011 (2.560,704 tone), astfel cel mai mare procent de 37,7% este reprezentat, ca și în anul 2011, de fungicide, urmat de 36,16% erbicide și 24,1% insecticide, în timp ce insectofungicidele și insectoacaricidele au fost utilizate într-un procent mai mic de 1,8% și respectiv 0,24%;

2. **Soluri afectate de reziduuri zootehnice** – dejecțiile provenite de la porci și păsări (cele șase mari complexe de creștere a animalelor și păsărilor plus alte șase complexe zootehnice de dimensiuni reduse din județul Argeș), precum și nămolul provenit din stațiile de epurare, răspândite pe sol fără o tratare prealabilă, reprezintă o sursă potențială de poluare a solului și pot prejudicia bunaexploatare a acestuia;
3. **Activitățile poluante din sectorul industrial** – sunt de menționat aici cele din industria petrolieră (extracția, depozitarea carburanților, depozitele de șlam din județele Argeș, Dâmbovița și Prahova), exploatarea substanțelor minerale utile (exploatări miniere, cariere, balastiere - localizate în special în albiile minore sau în zonele de terasă ale râurilor Argeș, Dâmbovița și Ialomița);
4. **Poluările accidentale** - în anul 2018, la nivelul regiunii au avut loc 121 poluări accidentale cu efecte asupra solului față de 109 în anul 2011. Cauzele principale ale producerii acestor poluări au constat în defecțiuni tehnice și coroziune avansată la sondele și conductele ce aparțin operatorilor economici din regiune care își desfășoară activitatea în domeniul extracției țițeiului și transport prin conducte.

Zonele critice din punct de vedere al calității solului sunt localizate în următoarele județe:

Argeș

- În localitățile Poiana Lacului, Moșoaia, Săpata, Bogați, Căteasca, Oarja, Cocu-Băbana, Vedea, Merișani, unde sunt amplasate schele de extracție a țițeiului și este prezentă o rețea densă de conducte de transport țiței și apă sărată;
- În localitățile Fâlfani și Micești unde există contaminare cu pesticide;
- În localitățile Albota, Câmpulung, Costești, Curtea de Argeș, Topoloveni, ce sunt zone limitrofe depozitelor de deșeuri menajere și unde solul este poluat cu metale grele.

➤ **Dâmbovița**

- În localitățile Poiana Mare, Lucieni și Teiș, unde sunt amplasate depozite de zgură și cenușă.

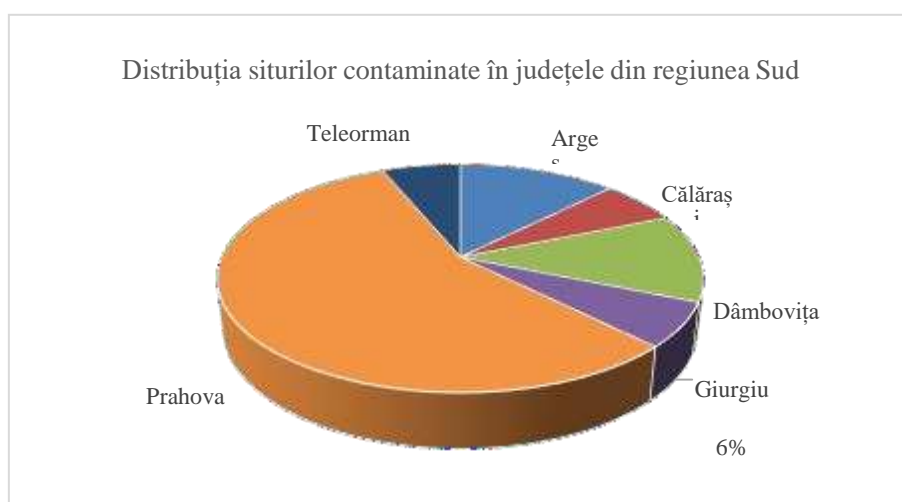
➤ **Prahova**

- În Câmpina (rafinăria STEAUA ROMÂNĂ) și Ploiești (rafinăria PETROBRAZI), unde există poluare cu hidrocarburi din petrol.

Conform HG 683/2015, în România există oficial 1.183 de situri potențial contaminate, din care 492 (peste 41%) sunt în regiunea Sud Muntenia și 210 situri contaminate din care 16 (8%) sunt în regiunea Sud Muntenia.

Din cele 16 situri contaminate din regiunea Sud Muntenia, peste jumătate (9) sunt localizate în județul Prahova, iar un sfert (4) în județele Argeș și Dâmbovița. Câte un sit se regăsește în județele Călărași, Teleorman și Giurgiu și nici unul în județul Ialomița.

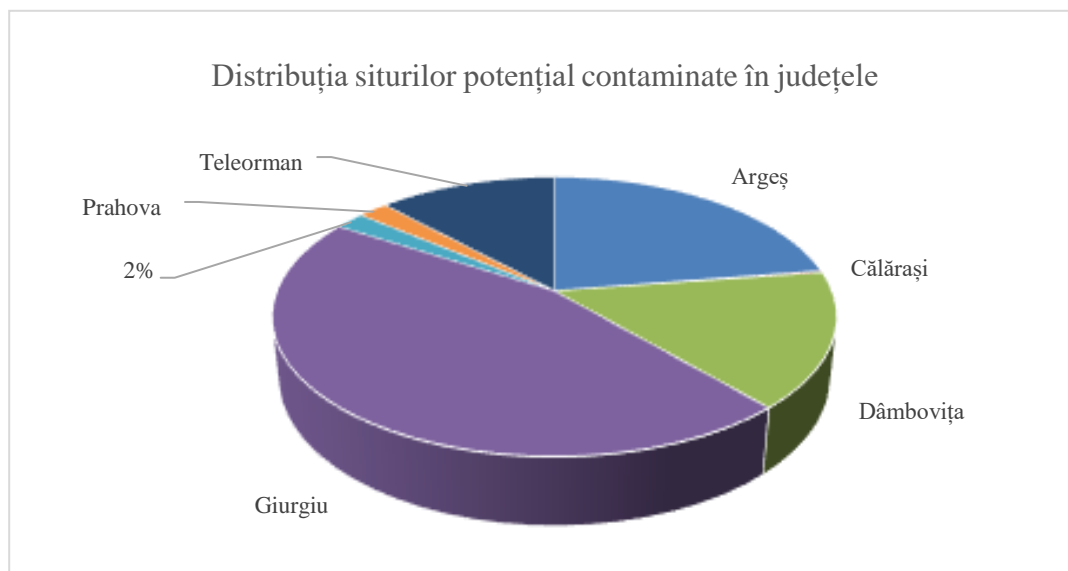
Conform Strategiei Naționale și a Planului Național de Acțiune pentru Gestionarea Siturilor Contaminate în România, regiunea Sud Muntenia se situează pe locul 1 la nivel regional în ceea ce privește siturile potențial contaminate cu un procent de 41,59% și pe locul 5 la nivel regional în ceea ce privește siturile contaminate cu un procent de 7,62%.

Distribuția teritorială a siturilor contaminate din regiunea Sud Muntenia în anul 2015

Sursa: HG 683/2015

Din perspectiva siturilor potențial contaminate, cele mai multe (45% - peste 220) se regăsesc în județul Giurgiu, urmat de județul Argeș cu 23% (111 situri) și Dâmbovița cu 16% (77). La polul opus, în județul Călărași există un singur sit potențial contaminat iar în județele Ialomița și Prahova există câte 10 astfel desituri.

Distribuția teritorială a siturilor potențial contaminate din regiunea Sud Muntenia

Sursa: HG 683/2015

În scopul utilizării durabile și valorificării superioare a solului, ca resursă, se impune asigurarea condițiilor naturale necesare printr-o abordare integrată a utilizării terenurilor, în cadrul tuturor documentelor programatice.

POR Sud Muntenia 2021-2027 nu prevede acțiuni directe referitoare la îmbunătățirea calității solurilor, dar în cadrul Priorității 2, OS b(vii), prin acțiunile referitoare la amenajarea terenurilor slab utilizate sau abandonate prin aducerea terenului la starea inițială în vederea refacerii ecosistemului sub formă de spații verzi naturale și semi-naturale urbane (păduri, tufișuri, pajiști, zone umede (mlaștini), lacuri și râuri/pâraie, zone stâncoase etc.), pot exista și posibile acțiuni care să vizeze spațiile urbane degradate și abandonate pentru a facilita creșterea activității economice, reincluderea în circuitul social sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, crearea condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

Astfel, se apreciază că acțiunile vor avea efecte pozitive pentru îmbunătățirea calității solurilor din interiorul unor obiective abandonate sau în stare de deteriorare.

2.28 Problemă de mediu identificată

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE MEDIU	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
07	Poluarea solului și apelor subterane	Potențialele surse de poluare a solurilor din teritoriul studiat sunt de natură biologică, activități poluante din sectorul industrial și poluări accidentale. Principalul factor care poate cauza poluarea solurilor este depozitarea întâmplătoare pe sol a deșeurilor menajere, gestionarea și amplasarea necorespunzătoare a deșeurilor și dejecțiilor zootehnice din gospodăriile populației și aplicarea de tratamente cu insecticide și fungicide. Calitatea solului poate fi afectată de activități din industria extractivă minieră, deversări de produse petroliere, activități industriale, depozite industriale și municipale menajere, depozite de pesticide și dejecții animaliere. Realizarea unor lucrări de infrastructură, abordarea incorectă a problemei deșeurilor generate de noi obiective economice/procesele industriale, agricultura, turism, construcțiile, pot constitui surse punctiforme de poluare a solului și freaticului, dacă nu se asigură infrastructura adecvată.

2.29 Resurse naturale

Principalele resursele naturale

Diversitatea formelor de relief și complexitatea geologică a acestora fac ca resursele naturale ale regiunii Sud Muntenia să fie destul de variate.

Zona montană și de deal, din nordul regiunii (județele Argeș, Dâmbovița și Prahova) concentrează resurse naturale ale subsolului (petrol, gaze naturale, cărbune, sare, marne calcaroase, sulf, acumulări de gips și izvoare minerale), importante pentru industria energetică,

chimică și a materialelor de construcții. Condițiile diverse de sedimentare au condiționat existența unor variate resurse de subsol, cantonate cu precădere în zona subcarpatică, dintre care cele mai importante sunt zăcămintele de **țitei și gaze**. Acestea se regăsesc în următoarele zone:

- Colibași (Iedera) - Ochiuri – Očnița - Valea Roșca - Aninoasa – Șotânga – Boțești (județul Argeș);
- Moreni – Râzvad – Teiș (județul Dâmbovița);
- Mărginenii de Sus – Bucșani (județul Dâmbovița) și Urziceni-Colelia-Grindu (județul Ialomița);
- Corbii Mari - Glavacioc (județul Argeș).

Sarea, folosită cu precădere în industria chimică este extrasă din multe locuri, cele mai cunoscuteși bogate rezerve găsindu-se la Slănic Prahova.

Rezerve importante de lignit se găsesc la Șotânga – Mărgineanca;

Zăcămintele nemetalifere de sulf la Pucioasa și de gips la Pucioasa, Cucuteni - Fieni, Lăculețe în județul Dâmbovița.

Rocile utile și materialele de construcții, în cantități însemnate, sunt reprezentate prin: argile comune în arealele Crângurile, Doicești - Glodeni, Pucioasa, Șotânga; calcare la Lespezi – Dobrești și Valea Brăteului; gresii la Buciumeni și Moroeni;

Marne în rezerve calculate, mari, la Sima – Fieni și nisipuri și pietrișuri la Pucheni - Moroeni, în județul Dâmbovița și în zona Hagieni și albia râurilor județ Ialomița.

În județul Ialomița se regăsesc resurse de loess cu o textură foarte fină la Urziceni, Țândărei, Slobozia și Manasia, precum și nămolul terapeutic sapropelic la Amara și Fundata.

Acestor resurse de subsol li se adaugă izvoarele sărate și apele minerale: sulfuroase - sodice, sulfatate și bicarbonatate la Pucioasa;

Sărate - iodurate - bromurate la Vulcana Băi și sărate la Bezdead, Glodeni Lăculețe.

De asemenea, au fost identificate resurse de apă termală în zonele Amara și Giurgeni, cu o temperatură de 40⁰C, precum și izvoare sulfuroase la Ciulnița, Perieți, Amara, Valea Ciorii.

2.30 Vegetația forestieră

Fondul forestier

Pădurea este o sursă inestimabilă, un bun de interes național și reprezintă baza economică a producției de lemn și alte produse specifice forestiere, dar la fel de importante sunt și funcțiile speciale de protecție, esențiale pentru protecția solului împotriva eroziunii, îmbunătățirea

bilanțului hidric și asigurarea purității apelor, ameliorarea factorilor climatici dăunători. Starea pădurilor poate fi gravafectată de factori naturali, cum ar fi atacuri ale dăunătorilor forestieri sau fenomene antropice, precum schimbările climatice, incendiile și poluarea atmosferică. Toți acești factori reprezintă amenințări care potafecta grav sau chiar pot distruge pădurile.

Evoluția suprafeței forestiere, în intervalul 2011 – 2017, indică o ușoară creștere de numai 0,2%, aceeași tendință fiind înregistrată și la nivel național, în creștere cu aproximativ 0,65%. Suprafața fondului forestier în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2017, era de 659,30 mii ha (locul 6 în România), reprezentând 10% din suprafața fondului forestier național. Județele cu cele mai mari suprafețe ale fondului forestier sunt Argeș și Prahova, cu 277,30 mii ha și 146,50 mii ha, în timp ce pe ultimele locuri se află Ialomița și Călărași, cu 26,10 mii ha, respectiv 22,40 mii ha.

În ceea ce privește suprafața pădurilor, la nivelul regiunii Sud Muntenia sunt 642,70 mii ha de pădure în 2017 (locul 5 la nivel de țară), reprezentând 10% din suprafața totală a pădurilor la nivel național. Studiind distribuția teritorială a pădurilor, primele locuri sunt ocupate de Argeș și Prahova, cu 42% respectiv 23% din suprafața pădurilor la nivel regional, în timp ce pe ultimele locuri se regăsesc județele Ialomița și Călărași, cu 4% și 3% din suprafața de păduri.

Predominante la nivel regional sunt pădurile de foioase, 77%, și cele de rășinoase, 20% din suprafață, ambele tipuri regăsindu-se în județele Argeș și Prahova.

Evoluția suprafeței fondului forestier și a suprafețelor forestiere în regiunea Sud Muntenia în 2011, 2014 și 2017 (mii ha)

	Suprafața fondului forestier (mii ha)			Suprafața pădurilor (mii ha)		
	2011	2014	2017	2011	2014	2017
România	6.519	6.545	6.565	6.365	6.387	6.406
Sud Muntenia	659	659	659	641	641	643
Argeș	277	277	277	271	271	272
Călărași	22	22	22	21	21	21
Dâmbovița	120	120	119	117	116	117
Giurgiu	38	39	39	36	37	37
Ialomița	26	26	26	24	25	25
Prahova	147	146	146	145	144	144
Teleorman	29	29	29	26	27	27

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo-Online

Suprafața terenurilor cu vegetație forestieră în regiunea Sud Muntenia, în anul 2017 (mii ha)

	Total	Suprafa	Rășinoae	Foioae	Alte
		pădurilr			terenuri
România	6565	6406	1924	4482	159
Sud Muntenia	659	643	132	511	17
Argeș	277	272	84	188	5
Călărași	22	21	0	21	1
Dâmbovița	119	117	15	102	3
Giurgiu	39	4	0	37	2
Ialomița	26	25	:	25	1
Prahova	147	144	33	112	2
Teleorman	29	27	0	27	2

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

Referitor la volumul de lemn recoltat în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2017, acesta a fost de 1.769,6 mii m³, reprezentând 10% din volumul de lemn recoltat la nivel național (loc 5). Categoriile recoltate sunt: fag (32%), rășinoase (18%) și diverse specii moi (20%). Cel mai mare volum de lemn s-a recoltat în județele Argeș (36% din volumul total regional) și Prahova (23% din total regional), iar cel mai mic volum în Ialomița (5 %) și Teleorman (3%).

Volumul de lemn recoltat în regiunea Sud Muntenia, în anul 2017 (mii m³)

	Volum lemn recoltat	Rășinoase	Fag	Stejar	Diverse specii tari	Diverse specii moi
România	18.316	6.531	6.212	1.789	2.228	1.558
Sud Muntenia	1.770	313	574	247	279	358
Argeș	645	171	319	59	65	32
Călărași	137	0	0	6	33	98
Dâmbovița	301	31	70	99	56	45
Giurgiu	119	0	0	36	31	52
Ialomița	93	0	0	2	29	62
Prahova	415	111	184	31	48	41
Teleorman	60	0	0	15	17	28

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește starea de sănătate a pădurilor, din punct de vedere statistic, observațiile monitoringului forestier sunt relativ reprezentative pentru regiunea Sud Muntenia, acestea având reprezentativitate doar la nivel național. Orientativ însă, se poate estima că starea de sănătate a pădurilor din regiune este bună. Astfel, circa 80% din arbori nu prezintă defoliere, iar aprox. 85% nu prezintă decolorare.

În regiunea Sud Muntenia s-au executat regenerări artificiale pe o suprafață de 901 mii ha, în anul 2017, în scădere cu 15% față de anul 2011. O scădere semnificativă se regăsește în județul Ialomița (-47%) și Giurgiu (-43%), iar la polul opus se situează județul Dâmbovița cu o creștere de 119%.

Din studiul privind „Stadiul actual al dezvoltării rurale și al agriculturii în regiunea Sud Muntenia și scenarii de dezvoltare în perioada 2014 - 2020” realizat în anul 2013, reiese că industria prelucrătoare a lemnului și a mobilei este o ramură economică importantă pentru județe ca Ialomița și Giurgiu.

Totodată conform rapoartelor Programului Național pentru Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 în cadrul măsurii 123 – „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere” regiunea Sud Muntenia a raportat cele mai mari ponderi ale acțiunii lor aprobate, fapt ce demonstrează interesul pentru introducerea și dezvoltarea de tehnologii și procedee pentru obținerea de noi produse agricole și forestiere competitive.

2.31 Problemă de mediu identificată

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
08	Degradarea mediului natural și construit	Deteriorarea capitalului natural și construit este un proces complex, de lungă durată și cu o evoluție dependentă de ritmul, formele și forțele dezvoltării și sistemelor socio-economice. Dintre presiunile directe și indirecte amintim: exploatarea excesivă a resurselor naturale, depozitățile necontrolate de deșeuri, siturile industriale abandonate din jurul marilor orașe, degradarea monumentelor naturale, istorice arhitecturale (în cele mai multe situații ca urmare a existenței unor conflicte între diverși proprietari sau utilizatori de terenuri etc.)

2.32 Biodiversitate

La nivel european, România deține un patrimoniu natural diversificat și valoros. La nivelul anului 2017, suprafața ariilor naturale protejate de interes național, raportată la suprafața țării, este de 6,15%⁴, iar suprafața totală a siturilor Natura 2000, raportată la suprafața țării, este de 22,7%⁵.

Ariile naturale protejate – ANP – sunt zone terestre, acvatice și/sau subterane în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică sau culturală deosebită și care au un regim special de protecție și conservare stabilit în baza unor prevederi legale.

În regiunea Sud Muntenia există un număr de 72 arii protejate de interes național (Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Parcul Natural Comana, Rezervația Manafu, Rezervația Teșila, Pădurea Troianu, Rezervația Naturală Cama Dinu Păsărica, lacul Suhaia, APSA Iezer Călărași etc.).

Rezervațiile naturale și monumentele naturii din regiune cuprind o mare varietate de ecosisteme, plante și animale rare, forme de relief deosebite, puncte fosilifere și diferite obiective geologice. În județele Dâmbovița, Teleorman și Ialomița ariile protejate nu depășesc 0,5% din suprafața acestora. Cele mai extinse rezervații au suprafețe de 2400-3500 ha, cum este rezervația Iezerul din Călărași, ce ocupă o suprafață de 2877 ha⁶.

Multe rezervații și monumente ale naturii au o mare importanță fitogeografică. Astfel, sunt protejate în diferite rezervații: arinul (Pădurea Sinaia), un amestec interesant de specii caracteristice silvostepii și pădurile de fag în Pădurea Ciornuleasa (județul Călărași) etc. Alte rezervații s-au constituit pentru protecția unor plante meridionale. De exemplu, în pădurea Comana (județul Giurgiu), din cele 1.201 specii de plante identificate, aproape 20% au origini meridionale: submediteraneene (146 specii), pontice și pontico-mediteraneene (66 specii), balcanice și balcano - mediteraneene (23 specii). Dintre rezervațiile geologice și geomorfologice, importantă este Rezervația Muntele de Sare de la Slănic - Prahova.

Parcul Național Piatra Craiului cu o suprafață de 15.904,8 ha (formular standard) se suprapune cu situl ROSCI0194 Piatra Craiului cu o suprafață de 15.867,04 ha (Plan de management) și aparține în cea mai mare parte Parcului Național Piatra Craiului, fiind situat pe teritoriul județelor Argeș și Brașov. Acestea se află într-o regiune puternic fragmentată, cu Depresiunea Bârsei la N, Culoarul Bran-Rucăr la E, învecinându-se cu unele dintre cele mai înalte masive muntoase din România: Munții Făgăraș și Iezer la V, Masivul Bucegi la E și Masivul Leaota la SE.

Întregul masiv este alcatuit din calcare de vârsta mezozoică, depuse sub forma unor straturi a caror poziție este verticală pe alocuri, unicat datorită alcătuirii și structurii lor geologice. Fenomenul de foehn apare sporadic pe versanți. În PN Piatra Craiului apar numeroase specii de floră și faună protejate, endemice sau de interes comunitar, precum și o varietate de tipuri de habitate.

Această arie conține 2 văi calcaroase (Dâmbovița și Cheile Ghimbavului) având în total o lungime de 9 km, cu pereți verticali sau aproape verticali înconjurați de păduri mixte de molid, brad și fag, păduri de fag protejate prin planurile de management forestiere, existând peste 500 de peșteri. Nu există hărți și nu se cunoaște locația exactă pentru multe din ele, de aceea multe din ele sunt necunoscute. Multe din peșterile care nu sunt deschise publicului sunt folosite ca adăposturi de lilieci și diferite specii de nevertebrate. Pe pereții cheilor se află o bogată populație chasmofitică, cu specii protejate de floră, în acord cu Lista Roșie a plantelor superioare. În interiorul ariei se află o specie de mușchi din Directiva Habitare (Anexa 2) și Convenția de la Berna. Fauna este bogată, atât în specii de nevertebrate, cât și vertebrate.

Parcul Natural Bucegi se suprapune peste Parcul Natural Bucegi care se desfășoară pe teritoriul administrativ a 3 județe: Prahova și Dâmbovița, care fac parte din Regiunea Sud Muntenia, și Brașov, având o suprafață de 38.683,60 ha - formular standard (38,787 ha - Planul de management 2018). Aria naturală protejată Situl Natura 2000 ROSCI0013 Bucegi conservă o diversitate biologică deosebită: circa 3037 specii de plante, de la alge la cormofite și circa 3500

specii de animale (dintre care 1300 specii de insecte, peste 100 specii de melci, 45 specii de mamifere, 129 specii de păsări, etc).

Parcul Natural Comana (județul Giurgiu), cu o suprafață de 24.963 ha este localizat în Câmpia Română, la sud de București și cuprinde rezervația naturală Pădurea Comana. Parcul a fost înființat în anul 2004 și include 10 rezervații științifice în care sunt ocrotite diferite ecosisteme naturale și antropice specifice mediului Câmpiei Române (păduri, pajiști, terenuri umede, așezări rurale cu activități tradiționale și terenuri agricole).

APSA Iezer Călărași este un habitat de apă dulce cu ape mezotrofe, important în menținerea și dezvoltarea habitatelor păsărilor migratoare, sedentare și de pasaj și adăpostește o serie de specii periclitate, vulnerabile sau pe cale de dispariție atât la nivel național, cât și la nivel internațional.

Pădurea Troianu, din județul Teleorman, este rezervație naturală pentru protejarea speciei de *Paeonia peregrina* var. *romanica* (bujor românesc).

Balta Suhaia, tot din județul Teleorman este considerată arie de protecție specială avifaunistică, cu o floră specifică regiunilor de silvostepă, în care se întrepătrund elemente specifice luncilor marilor fluvii și zonelor sărăturoase, apărute ca urmare a activităților antropice.

Agencia Regională pentru Protecția Mediului Pitești a inițiat demersurile necesare declarării Pădurii Trivale, ca arie naturală protejată de interes național categoria IV IUCN „rezervație naturală” au o suprafață de 432,33 ha.

Ariile protejate din județul Argeș sunt: Microrelieful carstic Cetățeni, Granitul de la Albești, Locul fosilifer Suslănești, Zona carstică Dâmbovicioara, Lacul Iezer etc.

Ariile protejate din județul Ialomița sunt:

- Lacurile Fundata Amara cu o suprafață totală de 2.049,5 ha (formular standard), dintre care suprafață activă este de 510 ha – Lacul Fundata, respectiv de 132 ha – lacul Amara, restul teritoriului fiind reprezentat de zone de hrănire. Lacurile fac parte din regiunea biogeografică stepică, zona administrativă fiind județul Ialomița.
- Lacul Strachina este situat în Bărăganul Ialomițean, la nord-vest de localitatea Țândărei, aproape de lunca râului Ialomița, într-o mică depresiune înconjurată de coline cu înălțimea de 20–40 m, pe platoul cărora sunt terenuri devenite arabile, majoritatea cultivate cu cereale de toamnă și alte culturi specifice zonei prășitoare. Administrativ vorbind, lacul se află pe teritoriul orașului Țândărei, comunei Valea Ciorii, comuna Ograda. Situl are o altitudine medie de 25,5 m și o suprafață de 2.014 ha conform planului de management (2015, 60 ha formular standard).
- Lacurile Bentu Mic (19,87 ha), Bentu Mic Cotoi (18,30 ha) și Bentu Mare (92,33 ha);

- „Pădurea de Stejari Seculari – Canton Hățiș”, amplasată în localitatea Stelnica, care are o suprafață de 6,4 ha și unde aproape 90% din arbori sunt din specia Stejarul brumăriu cu vârsta de circa 300 de ani.

Alte arii protejate se află în județul Teleorman - Rezervația Ostrovul Gâsca și Pădurea Pojorâtele, **în județul Prahova**- Muntele de sare Slănic, în județul Călărași - Pădurea Ciornuleasa, **în județul Dâmbovița**

- Rezervația naturală de narcise din Valea Neajlovului etc.

Ariile protejate reprezintă piatra de temelie a conservării biodiversității; acestea contribuie la conservarea habitatelor importante, furnizează refugii, permit migrarea și mișcarea speciilor, asigurând menținerea proceselor naturale asupra peisajului. Ariile protejate nu numai că ajută la conservarea biodiversității, ci asigură și bunăstarea populației, oferind resurse de trai pentru milioane de oameni, reprezentând sursa primară de apă potabilă și un factor esențial în asigurarea securității alimentare la nivel mondial, național sau regional.

Ariile naturale din regiunea Sud Muntenia dețin atuuri importante pentru dezvoltarea activităților recreative și turistice, activități ce pot aduce venituri importante, atât celor ce le administrează, cât și comunităților locale.

Județul Arges

Nr. crt.	Obiectiv	Localizare	Suprafata ha
Arii protejate de interes national declarate prin Legea 5/2000			
Parcuri Nationale			
1	Parcul National Piatra Craiului	Arges, Brasov	14800
Rezervatii si monumente ale naturii			
1	Microrelief carstic Cetateni	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Cetateni	10* 41.87**
2	Granitul de la Albesti	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Albesti de Muscel	0.5
3	Locul fosilifer Suslanesti	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Boteni - Mioarele	3,5 * 3.8 **
4	Calcarul numulitic Albesti	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Albesti de Muscel	1,5* 0.5**
5	Poiana cu Narcise Negarasi	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Negrasi	4,10* 5**
6	Zona carstica Dambovicioara	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Dambovicioara –Muntii Piatra Craiului	2000* 1937**

7	Moldoveanu-Capra	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Arefu in Muntii Fagaras	5000* 4074 **
8	Pestera Piscul Negru	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Arefu- Muntii Fagaras	42.9
9	Pestera Dobrestilor	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Dambovicioara , in Parcul National Piatra Craiului	0.5
10	Pestera nr.15	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Dambovicioara in Parcul National Piatra Craiului	0.5
11	Pestera Dambovicioara	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Dambovicioara in Parcul National Piatra Craiului	0.5
12	Pestera Uluce	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Dambovicioara in Parcul National Piatra Craiului	0.5
13	Pestera Stanciului	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Dambovicioara in Parcul National Piatra Craiului	0.5
14	Avenul din Grind	Rezervatie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Dambovicioara in Parcul National Piatra Craiului	0.5
15	Lacul Iezer	Rezervatie naturala in Muntii Iezer	0.6
16	Lacul Zarna	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	0,5* 0,8**
17	Lacul Jghebuoasa	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	2* 1.8**
18	Lacul Hartop I	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	0.3
19	Lacul Hartop II	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	0.35
20	Lacul Hartop V	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	1
21	Lacul Manastirii	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	0.6
22	Lacul Valea Rea	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	0,5* 1.26**
23	Lacul Buda	Rezervatie naturala Muntii Fagaras	0,4* 1.47**
24	Lacul Izvorul-Museteica	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	3
25	Lacul Scarisoara Galbena	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	2,0* 1.92**

26	Lacul Galbena IV	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	0.78
27	Rezervatia Valsan	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunelor Merisani, Malureni, Musetesti, Bradulet, Arefu	11899
Arii protejate de interes national declarate prin HG 2151/2004			
Rezervatie naturala			
28	Lacul Bascov	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Bascov	162
29	Lacul lui Barca	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Davidesti	12,4
30	Golul Alpin Valea Rea-Zarna	Rezervatie naturala in Muntii Fagaras	6480
31	Zona carstica Magura-Nucsoara	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Nucsoara	15,8
TOTAL			40446,73* 39488,65**

Nota: *conform anexa I din Legea 5/2000

** conform evidente APM Arges

Județul Călărași

Nr. crt.	Obiectiv	Localizare	Suprafata ha
Arii protejate de interes national declarate prin Legea 5/2000			
Rezervatie naturala			
1	Padurea Ciornuleasa	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunelor Luica – Manastirea, judetul Calarasi	75,2 ha
Arii protejate de interes national declarate prin HG 2151/2004			
Rezervatie naturala			
1	Iezerul Calarasi	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Cuza Voda, judetul Calarasi	2877 ha
2	Ostrovul Soimul	Rezervatie naturala Dunare – Km 346 - 349	20,1 ha
3	Ostrovul Haralambie	Rezervatie naturala Dunare – Km 399 - 400	45 ha
4	Ostrovul Ciocanesti	Rezervatie naturala Dunare – Km 395	207 ha
TOTAL			3224,3 ha

Județul Dâmbovița

Nr. crt.	Obiectiv	Localizare	Suprafata ha
Arii protejate de interes national declarate prin Legea 5/2000			
Parcuri Naturale			
1	Parcul Natural Bucegi	Dambovita, Prahova	32497,6 ha, din care: 16633,4 ha în județul Dâmbovița
Rezervatie naturala			
1	Peștera Cocora (inclusiv Cheile Urșilor)	Rezervații din Parcul Natural Bucegi, pe teritoriul administrativ al comunei Moroieni	307
2	Cheile Tătarului		144,330
3	Valea Horoabei		5,7
4	Orzea-Zănoaga		841,2
5	Zănoaga-Lucăcilă		259,4
6	Peștera Răteiului		1,5
7	Turbăria Lăptici		14,9
8	Poiana Crucii		0,5
9	Plaiul Hoților		0,5
10	Plaiul Domnesc	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Moroieni	0,5
11	Izvoarele de la Corbii Ciungi	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Corbii Mari	5
Arii protejate de interes national declarate prin HG 21515/2004			
Rezervatie naturala			
1	Rezervație naturală de narcise din Valea Neajlovului	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunelor Vișina și Petrești	15
TOTAL			18228,93

Județul Giurgiu

Nr. crt.	Obiectiv	Localizare	Suprafata ha
Arii protejate de interes national declarate prin Legea 5/2000			
Rezervatie naturala			
1	Pădurea Manafu	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Ghimpati	28 ha

2	Rezervația Teșila	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Schitu	52,5 ha
3	Pădurea Oloaga-Grădinari	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Comana	248 ha
4	Pădurea Padina Tătarului	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Comana	230 ha
Arii protejate de interes national declarate prin HG 2151/2004			
5	Parcuri naturale		
	Comana	Jud. Giurgiu	24963
Arii protejate de interes national declarate prin HG 1143/2007			
Rezervatie naturala			
6	Rezervația naturală Cama-Dinu-Păsărica	Rezervatie naturala Judetul Giugiu	2400 ha
	TOTAL		27561,5

Județul Ialomita

Nr. crt.	Obiectiv	Localizare	Suprafata ha
Arii protejate de interes national declarate prin HG 2151/2004			
Monumente ale naturii			
1	Padurea Alexeni -padure de stejari seculari	Monument al naturii pe teritoriul administrativ al comunei Alexeni	37
Rezervatie naturala			
2	Padurea Canton Hatis Stelnica	Rezervatia naturala Judetul Ialomita	6,4
3	Lacurile Bentu Mic - Bentu Mic Cotoi -Bentu Mare	Rezervatia naturala, judetul Ialomita	127
Arii protejate de interes national declarate prin HG 1143/2007			
Rezervatie naturala			
4	Lac Rodeanu	Rezervatia naturala pe teritoriul administrativ al comunei Jilavele, judetul Ialomita	51

	TOTAL	221,4 ha
--	--------------	-----------------

Județul Prahova

Nr. crt.	Obiectiv	Localizare	Suprafata ha
Arii protejate de interes national declarate prin Legea 5/2000			
Parcuri Naturale			
1	Parcul Natural Bucegi	Dambovita, Prahova	32497,6 ha, din care: în județul Prahova 8322 ha
Rezervatie naturala			
1	Abruptul Prahovean	Rezervatie naturala in PN Bucegi, judetul Prahova	3478 ha
2	Locul fosilifer Plaiul Hotilor	Rezervatie naturala in PN Bucegi, judetul Prahova	6 ha
3	Muntii Coltii lui Barbes	Rezervatie naturala in PN Bucegi, judetul Prahova	1513 ha
4	Arinisul de la Sinaia	Rezervatie naturala, judetul Prahova	1,037 ha
5	Muntele de Sare Slanic	Rezervatie naturala, monument al naturii, judetul Prahova	2 ha
6	Tigaile mari din Ciucas	Rezervatie naturala, judetul Prahova	3 ha
	TOTAL		13325,04 ha

Județul Teleorman

Nr. crt.	Obiectiv	Localizare	Suprafata ha
Arii protejate de interes national declarate prin HG 2151/2004			
Rezervatie naturala			
1	Balta Suhaia	Rezervatia naturala pe teritoriul administrativ al comunei Suhaia, judetul Teleorman	1455
2	Padurea Troianu	Rezervatia naturala pe teritoriul administrativ al comunei Troianu, judetul Teleorman	71

3	Ostrovul Gasca	Rezervatia naturala pe teritoriul administrativ al comunei Năsturelu, judetul Teleorman	58
Arii protejate de interes national declarate prin HG 1143/2007			
Rezervatie naturala			
4	Ostrovul Mare	Rezervatia naturala pe teritoriul administrativ al comunei Islaz, judetul Teleorman	140
5	Padurea Pojoratele	Rezervatia naturala pe teritoriul administrativ al comunei Drăgănești de Vede, judetul Teleorman	58
TOTAL			1782 ha

2.33 Fauna și flora

În Regiunea Sud Muntenia nivelul ridicat al diversității habitatelor reflectă un nivel ridicat al diversității speciilor de floră și faună.

În masivele muntoase din nordul regiunii sunt concentrate un număr mare de specii rare, relice și endemisme. Ca o consecință a varietății ecosistemelor terestre și acvatice fauna zonei de nord a regiunii este bogată și diversificată, ea cuprinzând peste 3500 specii de animale și extrem de numeroase specii de insecte.

În partea central sudică a regiunii flora și fauna sălbatică au un nivel de reprezentare mai puțin diversificat și mai redus numeric. Acest lucru se datorează intervențiilor antropice de nivel ridicat cum ar fi practicarea extensivă a agriculturii, eliminarea luncii inundabile a Dunării în anii 1970, îndiguirea râului Olt, etc.

În Regiunea Sud Muntenia, Dunărea străbate județele: Teleorman – 87 km; Giurgiu – 76 km; Călărași – 150 km; Ialomița – Dunărea – 75 km și braț Borcea – 48 km. În județul Călărași se desparte în două brațe – Borcea pe stânga și Dunărea Veche pe dreapta – care închid între ele Balta Ialomiței.

De subliniat este faptul că circa 40% din suprafața județului Argeș este acoperită cu păduri situate în principal în zona de deal și de munte (acestea conțin circa 60 specii de arbori, 38 specii arbustive, 286 specii erbacee și subarbustive, dintre acestea sunt ocrotite 120 specii).

În județul Călărași habitatele cel mai frecvent întâlnite sunt cele de pajiști, de pădure și de ape dulci.

Câmpia fiind predominantă, aceasta se grupează în patru mari unități: Câmpia Bărăganului, Mostiștei (Bărăganul sudic), Câmpia Vlăsiei, Câmpia Burnasului, Lunca Dunării.

Flora și fauna județului Călărași sunt caracteristice zonei de stepă și silvostepă, fiind direct influențate de starea factorilor de mediu din județ.

Fauna județului Călărași cuprinde specii de interes cinegetic, dintre care sunt de menționat: mistrețul, căpriorul, fazanul, iepurele, vulpea. Pe bălți și lacuri se întâlnesc rața și gâsca sălbatică. Dintre peștii care populează apele lacurilor și bălților amintim carasul, crapul, plătica, bibanul, șalaul și știuca, iar în apele Dunării și Borcei se întâlnesc somnul, sturionii și scrumbia de Dunăre. Există cel puțin: 179 specii strict protejate (pelicanul creț, pelicanul comun, cormoranul, barza albă, barza neagră, etc.); 97 specii protejate; 7 specii periclitare la nivel global; 106 specii aflate în stare favorabilă de conservare la nivel global.

Județul Dâmbovița dispune de o diversitate biologică bogată și variată, exprimată atât la nivel de ecosisteme, cât și la nivel de specii de plante și animale din flora și fauna sălbatică, unele inestimabile prin valoarea și unicitatea lor.

Pădurea desfășurată de la 150 m până la 1800 m, ocupă 28,51 % din teritoriul județului, întregul fond forestier ocupând 29,12 % din acesta. Gradul mare de împădurire al județului, în special în zona montană și în Subcarpați oferă condiții optime de viață pentru multe specii de plante și animale de interes științific, peisagistic și economic.

În general, cadrul natural al județului se menține în parametri naturali de calitate, existând condițiile necesare conservării diversității biologice.

În județul Dâmbovița dintre *speciile de plante ocrotite* de lege menționăm: *Gentiana lutea* (ghințura galbenă), *Leontopodium alpinum* (floarea de colț), *Trollius europaeus* (bulbucii de munte), *Daphne blagayana* (iedera albă), *Rhododendron kotschyi* (bujorul de munte), *Nigritella nigra* și *Nigritella rubra* (sângele voinicului), *Iris dacica* (stânjenelul de munte), narcisa (*Narcissus stellaris*); iar ca *specii de animale ocrotite* se pot cita următoarele mamifere și păsări: *Lynx lynx* (râsul), *Felis silvestris* (pisica sălbatică), *Ursus arctos* (ursul brun), *Rupicapra rupicapra* (capra neagră), *Bison bonasus* (zimbrul), *Tetrao urogallus* (cocoșul de munte), *Aquila chrysaetos* (acvila de munte), *Aquila clanga* (acvila țipătoare mare), *Aquila pomarina* (acvila țipătoare mică), *Aquila heliaca* (acvila de câmp), etc.

Pădurea Padina Tătarului, Rezervația Teșila, Rezervația Manafu din județul Giurgiu și Pădurea Troianu din județul Prahova sunt rezervații științifice pentru ocrotirea speciei *Paeonia peregrina* varianta romanica (bujorul românesc).

În județul Giurgiu se întâlnesc numeroase specii de pești, amfibieni, reptile, păsări și mamifere, caracteristice zonei de câmpie. Datorită faptului că multe dintre aceste specii sunt amenințate cu dispariția, au fost desemnate arii naturale protejate care au drept scop ocrotirea acestora.

Rezervația naturală Cama-Dinu-Păsărica adăpostește cea mai mare colonie de stârci și cormorani din regiune. Totodată, în această zonă cuibăresc specii vulnerabile și amenințate cu dispariția la nivel european ca stârcul galben (ce reprezintă 2% din populația care cuibărește în România) și populațiile de stârci lopătari (care reprezintă cel puțin 3,2% din totalul existent la noi în țară).

De asemenea, o importanță deosebită pentru speciile de pești, amfibieni și reptile o are Balta Comana, fluviul Dunărea și lunca inundabilă a Dunării.

În județul Ialomița există peste 167 specii de păsări a căror conservare necesită o protecție strictă (cufundar polar, corcodel mare, corcodel cu gât roșu, rața sulițar, rața cârâitoare, pescăruș argintiu, pescăruș sur, etc.). Păsările cele mai numeroase sunt: prigoria (*Merops apiaster*), fluierarul (*Tringa totanus*), dumbrăveanca (*Coracias garrulus*), ciocârlia (*Melanocoryphcalandra*), cioara (*Corvus corone*), coțofana (*Pica pica*), vrabia (*Paser domesticus*), graurul (*Sturnus vulgaris*), turturica (*Streptopelia turtur*), guguștiucul (*Streptopelia decaocto*), fazanul colonizat (*Phasianus colchicus*).

Fauna este reprezentată prin specii de stepă: popândău (*Citellus citellus*), hârciog (*Cricetus cricetus*), orbete (*Spalax leucodon*), șoarecele de câmp (*Mesocricetus newtoni*), dihor de stepă (*Mustela eversmani*), iepure de câmp (*Lepus europaeus*), prepelița (*Coturnix coturnix*), potârniche (*Perdix perdix*), șoarecele de mișună (*Musculus spigilegus*), nevăstuică (*Mustela nivalis*), apoi specii de pădure: căpriorul (*Capreolus capreolus*), mistrețul (*Sus scrofa*), vulpea (*Vulpes vulpes*), șoarecele de pădure (*Apodemus sylvaticus*), viezurele (*Meles Meles*).

Dintre reptile apar șarpele rău (*Coluber caspius*), șopârla de stepă (*Lacerta taurica*), șopârla de câmp (*Lacerta agilis chersonensis*).

La nivelul județului Ialomița nu există studii din care să rezulte suprafețe și număr de habitate de interes național și comunitar.

Din anexa 5 la OM nr. 1964/2007 –lista de referință a tipurilor de habitate și a speciilor de interes comunitar pentru care au fost declarate siturile de importanță comunitară au putut fi identificate ca prezente 21 de tipuri de habitate de interes comunitar în zonele stepice.

În județul Teleorman a fost identificat un număr de 19 elemente de faună sălbatică de interes național: Apatura metis, *Falco tinnunculus* (Vânturel roșu, vinderel), *Tachybaptus ruficollis* (Corcodel mic, corcodel pitic), *Cinclus cinclus* (Mierla de apă, Pescărel negru), *Panurus biarmicus* (Pițigoi de stuf), *Grus grus* (cocor), *Cettia cetti* (Stufărica), *Locustella fluviatilis* (Grelușelul de zăvoi), *Lacerta praticola* (Șopârla de luncă); și un număr de 57 elemente de faună sălbatică de interes comunitar: *Felis silvestris* (Pisica sălbatică), *Alcedo atthis* (Pescăraș albastru), *Tringa glareola* (Fluierar de zăvoi), etc.

Dintre speciile de **plante ocrotite de lege** aflate în zona montană și limitrofă (Subcarpați) menționăm: *Pinus cembra* (zâmbrul), *Taxus baccata* (tisa), *Gentiana lutea* (ghințura galbenă), *Leontopodium alpinum* (floarea de colț, siminic), *Trolliuseuropaeus* (bulbucii de munte),

Daphne blagayana (iedera albă), *Angelica archangelica* (angelica), *Rhododendron kotschy* (smârdarul sau bujorul de munte), *Nigritella nigra* (sângele voinicului sau musucel) și *Nigritella rubra* (sângele voinicului), *Larix decidua* (zada sau laricea), *Salix myrtilloides* (salcia de turbă), *Cypripedium calceolus* (papucul doamnei), *Secale montanum* (secara de

munte), *Festuca apennina* (păiușul), *Hesperismoniliformis* (nopticoasa), *Iris dacica* (stânjenelul de munte), *Hepatica transsilvanica* (crucea voinicului), etc.

Multe dintre aceste plante endemice, rare sau relictate sunt puse sub ocrotire în rezervațiile naturale din masivul Bucegi.

În zona colinară și de câmpie sunt ocrotite de lege: *Narcissus stellaris* (narcisa) care se găsește în pășunile din localitățile Vișina, Dragomirești, Ungureni, Viișoara; endemismul relictar din perioada terțiară, *Hepatica transsilvanica* (crucea voinicului) ce vegetează în luminișurile pădurilor subcarpatice și pădurilor montane și coboară până în zona de câmpie (Târgoviște – Conțești); *Paeonia peregrina* (bujorul românesc) – în poienile însorite din localitățile Răcari, Ghimpați, Potlogi; *Cypripedium calceolus* (papucul doamnei) – specie de orhidee întâlnită și în pădurile de foioase din zona Târgoviște - Gorgota; *Hildenbrandtia rivularis* (alga roșie) - relict glaciatic, întâlnită în rezervația Izvoarele de la Corbii Ciungi, la numai 110 m altitudine. În mod normal, *Hildenbrandtia rivularis*, rodoficeu nordic, destul de rară în flora algologică a României, populează pâraiele reci din regiunile montane, la altitudini de peste 1000 m.

Cele mai reprezentative **specii endemice din flora sălbatică** sunt: *Athamantha turbith*, *subsp. hungarica* (breiul), (Zănoaga, Lespezi), *Dianthus glacialis subsp. gelidus* (garofiță pitică), (Vf. Omu, Muntele Bătrâna), *Draba haynaldii* (flămânzică), (Babele, Bătrâna, Vf. Omu), *Eritrichium nanum* (ochiul șarpelui), (Lespezi), *Festuca bucegiensis* (păiușul carpatic), (Vf. Omu, Obârșia, Doamnele), *Festuca nitida* (Doamnele, Valea Obârșiei, Valea Șugărilor); *Hepatica transsilvanica* (crucea voinicului), (pădurile subcarpatice și montane, dar și în zona de câmpie), *Hesperis matronalis*, *subsp. moniliformis* (Valea Horoabei, Cheile Ialomiței, Cheile Tătarului), *Saxifraga mutata subsp. demissa* (Lespezi, Zănoaga, Bătrâna, Cheile Ialomiței, Valea Obârșiei, Babele), *Astragalus australis*, *ssp. bucsecsi* (cosaciul), (Munții Bucegi), *Thesium kernerianum* (măciulie), (Vf. Omu), *Trisetum macrotrichum* (ovăz auriu), (Cheile Zănoagei, Cheile Ialomiței, Cheile Urșilor, Muntele Cocora).

O altă categorie deosebit de interesantă pentru flora sălbatică a județului o constituie **plantele relictate**. Dintre cele mai semnificative semnalăm:

- *relictate terțiare* – *Hepatica transsilvanica* (crucea voinicului);
- *relictate glaciatic* – *Salix myrtilloides* (salcia de turbă) și *Salix phylicifolia* (Tinovul Lăptici din Munții Bucegi); *Pinus cembra* (zâmbrul) (Valea Horoabei, Muntele Bătrâna, Muntele Cocora); *Hildenbrandtia rivularis* (alga roșie), (Izvoarele de la Corbii Ciungi).

Fauna sălbatică este bogată și diversă, ca o consecință a varietății ecosistemelor acvatice și terestre. Gradul mare de împădurire al județului, în special în zona montană și subcarpatică, asigură condiții bune de viață pentru multe specii de animale de interes cinegetic și științific.

În zona montană, mai ales în Munții Bucegi se cunosc până în prezent peste 3500 de specii de animale, de la rotifere până la mamifere.

Au fost inventariate 149 de specii din fauna sălbatică, ce sunt incluse în anexele diferitelor convenții internaționale în domeniul protecției naturii :

Fauna nevertebratelor este reprezentată de: rotifere, gasteropode, oligochete, tardigrade, crustacee, miriapode, arahnide și insecte, ultimele două clase fiind cele mai reprezentative pentru masivul Bucegi.

Din **fauna acvatică** specia *Salmo trutta fario* (păstrăvul de munte) populează apele de munte, fiind reprezentată în special în râul Ialomița. O altă clasă specifică zonei montane este clasa amfibienilor din care menționăm speciile: *Salamandra salamandra* (salamandra), *Triturus cristatus* (triton cu creastă), *Triturus montandoni* (triton), *Bufo bufo* (broască râioasă brună). Reptilele prezente în fauna Munților Bucegi sunt reprezentate de specii din ordinul Sauria.

Dintre **vertrebrate, clasa păsărilor** este reprezentată prin 129 de specii. Avifauna zonei montane se poate împărți în avifauna alpină și avifauna forestieră. Din cele 129 de specii semnalate, 50 cuibăresc în această zonă și le putem considera specifice Bucegilor: *Corvus corax* (corbul), *Turdus merula* (mierla), *Prunella collaris* (brumărița de stâncă), *Prunella modularis* (brumărița de pădure), *Alauda arvensis* (ciocârlia), *Troglodytes troglodytes* (ochiuboului), *Anthus spinolleta* (fâsa de munte), etc. Majoritatea acestor specii au o răspândire paleartică.

Mamiferele sunt reprezentate de 45 de specii care populează pădurile ce înconjoară poalele masivului și Subcarpații, continuând cu zona subalpină și zona alpină până în golul alpin, domeniul caprei negre (*Rupicapra rupicapra*). Dintre acestea, cele mai reprezentative sunt: *Cervus elaphus* (cerbul), *Ursus arctos* (ursul), *Linx linx* (râsul), *Felis silvestris* (pisica sălbatică), *Sus scrofa* (mistrețul), *Capreolus capreolus* (căprioara), *Canis lupus* (lupul), *Rupicapra rupicapra* (capra neagră), etc.

Majoritatea speciilor de mamifere au o reprezentare biogeografică paleartică. Fauna dealurilor este dominată de: *Lepus europaeus* (iepurele de câmp),

Martes martes (jderul de copac), *Sciurus vulgaris* (veverița), *Capreolus capreolus* (căprioara), *Vulpes vulpes* (vulpea) și *Canis lupus* (lupul). Fauna ihtiologică din zona colinară este constituită din *Chondrostoma nasus* (scobar), *Leuciscus cephalus* (clean) sau *Barbus barbus* (mreană).

În luncile râurilor avifauna este reprezentată de: *Anas sp.*, *Aythya sp.* (rațe sălbatice), *Anser sp.* (gâște sălbatice), *Fulica atra* (lișiță), *Gallinula chloropus* (găinușă de baltă), etc.

Dintre acestea multe sunt elemente rare, endemice sau relice glaciare, ocrotite de lege. Ca **specii de animale ocrotite** (cuprinse și în prevederile sau anexele convențiilor ratificate de România) se pot cita următoarele mamifere și păsări: *Linx linx* (râsul), *Felis silvestris* (pisica sălbatică), *Ursus arctos* (ursul brun), *Rupicapra rupicapra* (capra neagră), *Bison bonasus* (zimbrul), *Tetrao urogallus* (cocoșul de munte), *Aquila chrysaetos* (acvila de munte), *Aquila*

clanga (acvila țipătoare mare), *Aquila pomarina* (acvila țipătoare mică), *Aquila heliaca* (acvila de câmp), *Buteo buteo* (șorecarul comun), *Falco tinnunculus* (vânturelul roșu), *Falco vespertinus* (vânturelul de seară), *Pernis apivorus* (viesparul), *Milvus milvus* (gaia roșie), *Circaetus gallicus* (șerparul), *Otus scops* (ciuful pitic), *Bubo bobo* (bufnița), *Ciconia ciconia* (barza albă), *Ciconia nigra* (barza neagră), etc.

Unele specii de păsări, cum sunt: *Gypaetus barbatus* (zăganul), *Gyps fulvus* (vulturul sur), *Aegypus monachus* (vulturul negru), *Otis tarda* (dropia) sunt elemente dispărute din județ și care ar trebui reintroduse în această zonă, având în vedere importanța lor științifică și ecologică.

O parte din speciile de faună din județ sunt considerate **rare**: *Chaetonotus multisetosus*, *Macrobiotus hibernicus*, *Macroboticus montanus*, *Hypsibius clavatus*, *Hypsibius tenuis*, *Oxytrips bicolor*, etc.

Dintre **speciile endemice** montane specificăm: gasteropodele: *Monacha vicina*, *Alopija canescens*, *Alopija nixa*, *Acme politaodogira*, *Acme similis*, *Wastus venerabilis*, etc. coleopterele: *Carabus arvensis carpathicus*, *Carabus planicollis carpathica*, *Carabus obsoletus carpathicus*, *Nebria transsilvanica*, *Trechus carpathicus*; lepidopterele: *Erebia pharte romaniae*, *Erebia prone*, *Tortrix wassiana*; amfibienii: *Triturus montandoni* (triton carpatic).

Zimbrul (*Bison bonasus*) – animal rar, ocrotit de lege și dispărut din pădurile țării noastre de mai bine de un secol, trăiește astăzi numai în rezervații. Cea mai mare rezervație de zimbri în semilibertate din România este Rezervația Neagra din cadrul Ocolului Silvic Bucșani administrată de Direcția Silvică Dâmbovița. Rezervația are o suprafață de 162 de ha și un efectiv de 43 de zimbri, la 01.01.2012.

Județ	Număr specii floră de interes național	Număr specii floră de interes comunitar
APM Argeș	24	17
APM Călărași	21	2
APM Dâmbovița	Nu există studii recente referitoare la inventarierea speciilor de floră și faună de interes național și comunitar.	Nu există studii recente referitoare la inventarierea speciilor de floră și faună de interes național și comunitar.
APM Giurgiu	0	3
APM Ialomița	Nu există studii din care să rezulte specii de floră de interes național.	Nu există studii din care să rezulte specii de floră de interes comunitar.
APM Prahova	1	11
APM Teleorman	-	-
Total Regiune	46	33

Județ	Număr specii faună de interes național	Număr specii faună interes comunitar
APM Argeș	29	24
APM Călărași	173	66
APM Dâmbovița		
APM Giurgiu	16	93
APM Ialomița	Nu există studii din care să rezulte specii de faună de interes național.	Nu există studii din care să rezulte specii de faună de interes comunitar.
APM Prahova	19	24
APM Teleorman	19	57
Total Regiune	256	264

Habitate naturale

Județ	Număr habitate de interes național	Număr habitate de interes comunitar
Argeș	-	7
Călărași	7	1
Dâmbovița	-	-
Giurgiu	16	16
Ialomița	-	-
Prahova	19	24
Teleorman	19	57
Total Regiune	61	105

Principalele tipuri de habitate naturale terestre și acvatice sunt:

Habitate de pajști și tufărișuri

- în zona montană

- pajști alpine (la peste 2000 m) cu vegetație alpină sau asociație de vegetație pitică sau târâtoare: *Agrostis rupestris* (iarba mieilor), *Dryas octopetala* (argințică), *Primula minima* (ochiul găinii), *Salix reticulata* (salcie pitică), etc.;
- tufărișuri de jneapăn (*Pinus mugo*), ienupăr (*Juniperus sibirica*), smârdar (*Rhododendron kotschyi*, *Rhododendron myrtifolium*);
- pajști subalpine în care se întâlnesc frecvent asociații de *Agrostis rupestris* (iarba mieilor), *Festuca rubra* (păiuș roșu), *Nardus stricta* (țăpoșică), etc.

- fânețe montane;

- în zona de deal

- pajiști cu *Agrostis tenuis* (păiuș), *Agrostis stolonifera* (iarba câmpului), *Festuca pratensis* (păiuș) etc.;

- în zona de câmpie

- pajiști cu *Poa* sp. (firuța), *Carex* sp. (rogoz) și *Festuca* sp. (păiuș), etc.;

- în zona de luncă

- pajiști cu *Festuca drymeia* (scrada), *Carex* sp. (rogoz), *Agrostis stolonifera* (iarba câmpului), *Juncus gerardi* (rugină), etc.

Habitat de pădure

- în etajul subalpin:
- montan presubalpin de molidișuri, cu *Vaccinium* sp. și *Polytrichum* sp.;
- montan presubalpin de molidișuri, cu humus brut și *Vaccinium* sp.;

Tipul de pădure corespunzător celor două tipuri de stațiune precizate mai sus este molidișul de limită cu *Vaccinium*.

- în etajul montan de molidișuri:

- molidiș cu *Luzula sylvatica* (scredei);
- molidiș cu *Vaccinium myrtillus* (afin) și *Oxalis acetosella* (măcrișul iepurelui);
- molidiș de limită cu *Vaccinium myrtillus* (afin) și *Oxalis acetosella* (măcrișul iepurelui);
- molidiș cu *Vaccinium myrtillus* (afin);
- molidiș de limită pe stâncărie;
- rariște de molid cu *Sphagnum* sp. (mușchi de turbă) și *Vaccinium myrtillus* (afin);

- în etajul montan de amestecuri:

- molideto - fâget cu *Vaccinium myrtillus* (afin);
- rariște de molid cu *Pinus cembra* (zimbru);
- amestec normal de rășinoase și fag cu floră de mull;
- amestec de rășinoase și fag cu *Festuca altissima* (păiuș);
- amestec de brad, molid și fag pe stâncării cristaline;
- brădeto-fâget cu *Festuca altissima* (păiuș);

- în etajul montan - premontan de făgete:

- făget normal cu floră de mull;
- făget montan pe soluri schelete cu floră de mull;
- făget cu Festuca altissima (păiuș);
- făget montan cu Vaccinium myrtillus (afin);
- aniniș de anin alb pe sol înmlăștinat;

- în etajul deluros de gorunete, făgete și goruneto - făgete:

- gorunete podzolit edafic mijlociu cu graminee și Luzula (gorunet de coastă cu graminee și Luzula luzuloides (horațiul));
- gorunete podzolit pseudogleizat cu Carex pilosa (rogoz) (gorunet cu Carex pilosa (rogoz), goruneto – făget cu Carex pilosa (rogoz));
- gorunete brun edafic mare cu Asarum (pochivnic sau piperul lupului) – Stellaria (racovina) - (gorunet normal cu floră de mull, goruneto – făget cu floră de mull, șleau de deal cu gorun și fag);
- gorunete brun slab – mediu podzolit edafic mijlociu (gorunet cu floră de mull, goruneto – făget cu Festuca drymeia (scrada));
- făgete podzolit edafic sub mijlociu cu Rubus hirtus (mur) - (făget de dealuri cu Rubus hirtus)
- făgete brun edafic, mijlociu și mare cu Asperula (vinarița) – Asarum (pochivnic sau piperul lupului) - (făget de deal pe soluri schelete cu floră de mull, făget amestecat din regiunea de dealuri, făget de deal cu floră de mull)
- goruneto – făgete aluvial moderat humifer în luncă joasă (anin negru pur din regiunea deluroasă)

- în etajul deluros de cvercete (gorun, gârniță, cer și amestecuri dintre acestea) și șleauri de deal:

- cvercete (gorun, gârniță și cer), podzolit edafic mijlociu cu graminee
- mezo-xerofite (amestec normal de gorun, gârniță și cer, amestec de stejar pedunculat cu cer și gârniță, gorunet de coastă cu graminee și Luzula luzuloides (horațiul));
- cvercete, gorunete și șleauri de deal, podzolit, pseudogleizat, edafic mare, cu Carex pilosa (rogoz) - (gorunet normal cu floră de mull);
- cvercete (gorun, gârniță și cer), podzolit edafic mijlociu – platou (gorunet de platou cu sol greu, goruneto – stejăret, stejăret normal de terasă, amestec normal de gorun);
- cvercete brun II (goruneto – făget cu Carex pilosa (rogoz), goruneto –
- șleau cu fag, șleau de deal cu gorun și fag, goruneto – șleau);

- cvercete cu făgete de limită inferioară, brun edafic mijlociu, cu Asperula (vinarița) – Asarum (pochivnic sau piperul lupului) - (făget cu Carex pilosa (rogoz), făget amestecat din regiunea de dealuri);
- cvercete aluvial molic humifer (stejăret de terase joase și lunci vechi din regiunea de dealuri);
- în etajul deluros de cvercete cu stejar:**
- cvercete cu stejar podzolit pseudogleizat, brun edafic, mijlociu, cu Asperula (vinarița) – Asarum (pochivnic sau piperul lupului) - (gorunet de platou cu sol greu, amestec normal de gorun, gârniță și cer, goruneto – stejăret, stejăreto – goruneto – șleau, gârnițet de versant, stejăret de coastă și platouri din regiunea de dealuri);
- cvercete cu stejar, brun, podzolit puternic pseudogleizat, edafic mare (amestec de stejar pedunculat, gorun, cer și gârniță);
- cvercete cu stejar, brun, podzolit pseudogleizat, edafic mare (amestec
- de stejar pedunculat, gorun, cer și gârniță);
- stejărete podzolit - pseudogleizat, platou (gorunet de platou cu sol greu, goruneto–stejăret, stejăreto – goruneto – șleau, stejăret de coastă și platouri din regiunea de dealuri, gârnițet de platou, amestec normal de gorun, gârniță și cer, amestec de stejar pedunculat cu cer și gârniță);
- stejărete, brun (gorunet cu floră de mull, goruneto–șleau cu fag,
- goruneto – șleau, stejăreto – goruneto – șleau, șleau de deal cu gorun, șleau de deal cu gorun și stejar pedunculat, amestec de stejar pedunculat, cer și gârniță);
- cvercete, brun edafic, mare (șleau de deal cu gorun și fag, gorunet
- normal cu floră de mull, goruneto – șleau, stejăreto – goruneto – șleau);
- cvercete, aluvial moderat humifer (stejăreto – șleau de luncă, stejăret de terase joase și lunci vechi din regiunea de dealuri);
- cvercete cu stejar, brun freatic umed, gleizat și semigleic, edafic mare în luncă înaltă (stejăret de luncă din regiunea de dealuri);
- cvercete cu stejar, podzolit – pseudogleizat cu Poa pratensis (firuța) –
- Carex caryophyllea (rogoz) - (goruneto – stejăret, stejăreto – goruneto – șleau, stejăret de coastă și platouri din regiunea de dealuri, gârnițet de versant, amestec normal de gorun, gârniță și cer, gorunet cu Carex pilosa (rogoz), goruneto – șleau cu fag, stejăreto – goruneto – șleau, amestec de stejar pedunculat cu cer și gârniță);
- în zona de câmpie forestieră:**

- cereto - gârnițete și stejărete - șleauri, brun roșcat podzolit, edafic mare (stejăreto-șleau de câmpie, ceret normal de câmpie, amestec de stejar pedunculat cu cer și gârniță, cero – șleau de stejar pedunculat);
- stejăret, podzolit puternic, pseudogleizat de depresiune largă, edafic mijlociu (stejăret de câmpie de divagație, stejăret de depresiune din câmpia forestieră);
- șleau, brun roșcat, edafic mare (stejăret de câmpie înaltă, stejăreto – șleau normal de câmpie, șleau normal de câmpie);
- pseudogleic – podzolit depresionat (stejăret de rovină, plopiș de
- rovină de plop tremurător, plopiș de depresiune de plop alb);
- **în zona de luncă a principalelor cursuri de apă Dunăre, Dâmbovița, Ialomița și Argeș:**
- aniniș, turbogleic și turbos tipic (aniniș pe soluri gleizate);
- zăvoi de Populus Alba cu Rubus caesis , (zăvoi de plop alb, zăvoi de plop negru pe locuri mijlociu inundabile, zăvoi amestecat de plop alb și negru);
- zăvoi de Salix alba,
- pădure ripariană mixtă cu Quercus robur, Ulmus Laevis și Ulmus
- minor
- șleau, brun freatic umed, gleizat sau semigleic, edafic mijlociu–mare
- (stejăreto–șleau de luncă);

Habitat de stâncării și pesteri:

- pesteri și grote (Pestera Dâmbovicioara, Peștera Ialomiței, Peștera Pustnicul, Peștera Urșilor, Peștera Rătei, Peștera Onicăi, etc.);
- grote neexploatate turistic;
- grohotiș calcaros;
- pante stâncoase calcaroase;
- grohotiș și lespezi calcaroase;
- grohotiș stâncos al etajului montan;

Habitat de ape dulci

- pâraie și râuri de munte (exp. Capra, Buda, Ialomița, Brătei, Rătei, Cocora, Horoaba, Lăptici, Coteanu, Ialomicioara, alți afluenți ai Ialomiței din zona montană);
- pâraie și râuri colinare (exp. Ialomița și afluenții săi din zona colinară Valea Lupului, Bizdidel, Vulcana, Cricovul DuFloceS, ASvlăranmic, etc.; Dâmbovița și

- afluenții săi: Râul Alb, Aninoasa);
- pâraie și râuri de câmpie (Dâmbovița, Argeș, Șuța, Sabar, Potopu, Cobia, Neajlov, Dâmbovnic, Colentina, Crevedia, Ialomița, Ilfov, etc.);
- lacuri de baraj: Vidraru , Budeasa, Bascov, Prundu, Golești, Lacul Galatui Scropoasa, Bolboci și Pucioasa, Paltinu și Măneciu, etc.)
- acumulări pentru piscicultură: Bungetu, Priseaca, Butimanu, Crevedia, Colacu;
- heleștee și păstrăvării: Nucet, Pucioasa, Coteanu;
- fluviul Dunărea

Dintre peștii care populează apele lacurilor și bălților amintim : carasul, crapul, plătica, bibanul, șalăul și știuca, iar în apele Dunării și Borcei întâlnim somnul, sturionii și scrumbia de Dunăre.

În habitatul acvatic al Ariei de Protecție Specială Avifaunistică Iezer - Călărași trăiesc peste 15 familii de vidră, specie care preferă mediul acvatic curat.

Habitat de mlaștini și turbării

- mlaștini eutrofe;
- mlaștini oligotrofe (turbării, în zona montană, ex. Tinovul Lăptici ce cantonează numeroase specii relict care s-au menținut în aceste habitate încă din timpul glaciațiunii).

Principalele cauze ale pierderii de biodiversitate sunt:

- supraexploatarea speciilor și habitatelor,
- schimbări în densitatea populațiilor,
- pierderea de suprafețe de habitat natural,
- pierderea suprafețelor din habitatul speciilor utilizat pentru necesitățile de hrană, odihnă și reproducere,
- fragmentarea habitatelor,
- proliferarea speciilor invazive,
- deteriorarea ecosistemelor și poluarea.

2.34 Situri de Importanță Comunitară

În calitate de stat membru al Uniunii Europene, România are obligația de a constitui rețeaua ecologică Natura 2000, prin desemnarea siturilor de importanță comunitară conform prevederilor Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, versiunea consolidată (Directiva Habitat) și a ariilor de protecție specială avifaunistică conform prevederilor Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva Păsări), ținând cont de Tratatul de aderare la Uniunea Europeană.

Implementarea rețelei Natura 2000 în România, respectiv a prevederilor Directivei Habitate și a Directivei Păsări reprezintă un proces continuu, care presupune desemnarea de situri Natura 2000, actualizarea listei (extinderea numărului și/sau suprafețelor), actualizarea și corectarea datelor din formularele standard Natura 2000, identificarea problemelor care afectează starea de conservare a habitatelor și speciilor etc.

Acest lucru vine în sprijinul implementării adecvate a punctului 2.1 din Strategia EU privind biodiversitatea până în 2030 "O rețea coerentă de arii protejate". Astfel, Strategia și-a propus ca cel puțin 30 % din suprafața terestră și 30 % din suprafața marină a UE să fie protejată până în 2030, iar statele membre sunt responsabile pentru desemnarea unor arii protejate suplimentare, astfel încât acestea să sprijine completarea rețelei Natura 2000.

În contextul asigurării coerenței rețelei Natura 2000, precum și a asigurării suficienței în ceea ce privește desemnarea siturilor de importanță comunitară, în cursul anului 2019, Comisia Europeană a declansat procedura de infringement în Cauza 2019/20138 care vizează insuficiența privind desemnarea suficientă a siturilor pentru protecția speciilor și habitatelor de interes comunitar.

Totodată, prin Cauza 2020/2238, Comisia Europeană solicită stabilirea măsurilor de conservare pentru siturile de importanță comunitară și desemnarea acestora ca arii speciale de conservare, iar prin Cauza 2020/2097, Comisia Europeană atrage atenția asupra transpunerii necorespunzătoare a Directivei Habitate.

În vederea rezolvării unor aspecte vizate de cele trei solicitări ale Comisiei Europene, la nivelul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor s-a efectuat o analiză din care a rezultat necesitatea extinderii unor situri, corelarea unor situri de importanță comunitară cu alte categorii de arii naturale protejate (ca de ex. arii de protecție specială avifaunistică, rezervații naturale),

Astfel, au fost identificate mai multe arii naturale protejate de interes național care pot fi desemnate, într-o primă etapă, ca situri Natura 2000 și pentru care s-au completat informațiile aferente secțiunilor din formularele standard Natura 2000 (documentația aferentă potrivit legii desemnării siturilor de importanță comunitară). Datele care au stat la baza completării formularelor standard Natura 2000 au avut la bază următoarele surse de informații existente: rezultate ale acțiunilor derulate în cadrul programului AMPOS Mediu 2007-2013, fișe ale rezervațiilor naturale, rezultate ale unor acțiuni de cercetare, amenajamente silvice, documentații de constituire a unor arii naturale protejate noi etc. De asemenea, analiza și evaluarea datelor s-a făcut și în raport cu distribuția speciilor și habitatelor de interes comunitar rezultată în cadrul evaluării conform art. 17 din Directiva Habitate, ținând cont de asigurarea unei mai bune distribuții a siturilor și, după caz, de adăugarea unor suprafețe care să asigure integritatea siturilor deja desemnate (de ex. versanții de pe malul Lacului Cueurdel).

În urma acestui proces au fost identificate un nr. de 34 SCI-uri noi care să fie adăugate la

lista actuală, precum și un nr. de 16 situri pentru care sunt propuse modificări (cu precizarea că 5 situri noi sunt rezultatul unor divizări ale siturilor existente).

Menționăm că modificările propuse vizează extinderea (de ex. ROSCI0177 Pădurea Topana, ROSCI0156 Munții Gosman), divizarea unor situri (de ex. ROSCI0019 Călimani - Gurghiu), precum și ajustări în funcție de caracteristicile siturilor și/sau a ariilor cu care se suprapun (de ex. ROSCI0109 Lunca Timișului, care se suprapune cu ROSPA0095 Pădurea Macedonia - sit propus să fie desemnat și ca SCI).

În document se precizează că propunerile de modificări ale siturilor existente respectă criteriile prevăzute în cerințele COM privind actualizarea Bazei de date Natura 2000, toate modificările fiind propuse fără ca din situri să se elimine înregistrări aferente speciilor/habitatelor (cu excepția cazului în care nu au fost identificate în planurile de management) sau suprafețe. Descrierea detaliată a principalelor modificări este prevăzută în anexa la prezentul referat. Propunerea de actualizare a listei siturilor de importanță comunitară a fost avizată favorabil de Academia Română - Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii (CMN) prin adresa nr. 414/CJ/29.12.2020.

Desemnarea noilor situri vine și în sprijinul implementării obiectivului Strategiei UE privind biodiversitatea până în 2030, prin care se dorește ca până în 2030 să se includă într-o formă de protecție un procent de minim 30 % din teritoriul terestru, corelat cu obiectivul privind protecția ecosistemelor acvatice. Astfel, prin Programul de Guvernare 2020 - 2024, capitolul dedicat Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, obiectivul VII. Biodiversitate și arii protejate, România s-a angajat în ceea ce privește "Asumarea țintelor UE prin strategia europeană - 30 % arii protejate și 10 % strict protejate până în 2030". În acest context, rezolvarea aspectelor de insuficiență va contribui la finalizarea procesului de desemnare a siturilor de importanță comunitară în România și implicit la finalizarea procesului de desemnare la nivelul întregii Uniuni Europene astfel încât să se asigure corelarea cu prevederile Strategiei UE privind biodiversitatea până în 2030, precum și cu obiectivele prevăzute în Programul de Guvernare 2020 - 2024.

De asemenea se precizează că desi procentul de situri de importanță comunitară desemnat la nivelul României este peste media Uniunii Europene (16,9 % din suprafața terestră a României, față de 13,7 % din suprafața terestră a Uniunii Europene), acesta este mult mai mic față de statele membre cu o biodiversitate similară României, ca de ex. Croația, Slovenia, Bulgaria, Spania etc.

2.35 Situri de Importanță Comunitară

În Regiunea Sud Muntenia sunt declarate un număr de 39 de situri de importanță comunitară prin Ordinul 2387/2011 privind modificarea și completarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România și 4 situri noi, în total 43 de situri de importanță comunitară (SCI)

Nr. crt.	Codul ariei naturale protejate	Numele ariei naturale protejate	Județul
SCI -uri			
1.	ROSCI0006	Balta Mică a Brăilei	Ialomița, Brăila
2.	ROSCI0013	Bucegi	Prahova, Dâmbovița, Brașov
3.	ROSCI0014	Bucșani	Dâmbovița
4.	ROSCI0022	Canaralele Dunării	Constanța, Călărași
5.	ROSCI0038	Ciucaș	Prahova, Brașov
6.	ROSCI0043	Comana	Giurgiu
7.	ROSCI0044	Corabia-Turnu Măgurele	Teleorman. Olt
8.	ROSCI0088	Gura Vedei-Saica-Slobozia	Călărași, Giurgiu, Teleorman
9.	ROSCI0096	Lacul Bâlbâitoarea	Prahova
10.	ROSCI0102	Leota	Dâmbovița, Argeș, Brașov
11.	ROSCI0106	Lunca Mijlocie a Argeșului	Dâmbovița, Giurgiu
12.	ROSCI0122	Munții Făgăraș	Argeș, Vâlcea, Sibiu, Brașov
13.	ROSCI0131	Oltenița-Mostiștea-Chiciu	Călărași
14.	ROSCI0138	Pădurea Bolintin	Giurgiu
15.	ROSCI0153	Pădurea Glodeasa	Prahova
16.	ROSCI0164	Pădurea Plopeni	Prahova
17.	ROSCI0177	Pădurea Topana	Argeș
18.	ROSCI0179	Pădurea Troianu	Teleorman
19.	ROSCI0194	Piatra Craiului	Argeș, Brașov
20.	ROSCI0203	Poiana cu Narcise de la Negrași	Argeș
21.	ROSCI0224	Scroviștea	Ilfov
22.	ROSCI0235	Stânca Tohani	Prahova
23.	ROSCI0258	Văile Brătiei și Brătioarei	Argeș
24.	ROSCI0268	Valea Vâlsanului	Argeș
25.	ROSCI0278	Bordușani -Borcea	Ialomița
26.	ROSCI0283	Cheile Doftanei	Prahova
27.	ROSCI0290	Coridorul Ialomiței	Ialomița, Prahova
28.	ROSCI0308	Lacul și Pădurea Cernica	Ilfov
29.	ROSCI0316	Lunca Râului Doamnei	Argeș
30.	ROSCI0319	Mlaștina de la Fetești	Ialomița, Călărași
31.	ROSCI0326	Muscelele Argeșului	Argeș
32.	ROSCI0341	Pădurea și Lacul Stolnici	Argeș, Olt
33.	ROSCI0343	Pădurile din Silvestepa Mostiștei	Călărași
34.	ROSCI0344	Pădurile din Sudul Piemontului Căndești	Dâmbovița
35.	ROSCI0354	Platforma Cotmeana	Argeș, Vâlcea
36.	ROSCI0376	Râul Olt între Mărunței și Turnu Măgurele	Olt, Teleorman
37.	ROSCI0381	Râul Târgului-Argeșel-Râușor	Argeș
38.	ROSCI0386	Râul Vedeia	Teleorman
39.	ROSCI0389	Sărăturile de la Gura Ialomiței-Mihai Bravu	Brăila, Ialomița

SITURI SCI NOI			
40.	ROSCI0422	Pădurea Dandara-Corneanca	Giurgiu, Teleorman
41.	ROSCI0423	Pădurea Dorobanțul	Teleorman
42.	ROSCI0426	Pădurea Storobăneasa	Teleorman
43.	ROSCI0433	Seaca	Teleorman

2.36 Situri de protecție specială avifaunistică

În Regiunea Sud Muntenia sunt declarate un număr de **32** de arii de protecție specială avifaunistică conf. HG 971 din 5 octombrie 2011 (Hotărârea 971/2011) pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Nr. crt.	Codul ariei naturale protejate	Numele ariei naturale protejate	Județul
SPA-uri			
1.	ROSPA0002	Allah Bair-Capidava	Ialomița, Constanța
2.	ROSPA0005	Balta Mică a Brăilei	Ialomița, Brăila
3.	ROSPA0006	Balta Tătaru	Ialomița, Buzău, Brăila
4.	ROSPA0012	Brațul Borcea	Ialomița, Călărași
5.	ROSPA0017	Canaralele de la Hârșova	Ialomița, Constanța
6.	ROSPA0021	Ciocănești-Dunăre	Călărași
7.	ROSPA0022	Comana	Giurgiu
8.	ROSPA0024	Confluența Olt - Dunăre	Teleorman, Olt
9.	ROSPA0038	Dunăre Oltenița	Giurgiu, Călărași
10.	ROSPA0039	Dunăre-Ostroave	Călărași, Constanța
11.	ROSPA0044	Grădiștea-Căldărușani-Dridu	Ilfov, Ialomița
12.	ROSPA0051	Iezerul Călărași	Călărași
13.	ROSPA0055	Lunca Gălățui	Călărași
14.	ROSPA0059	Lacul Strachina	Ialomița
15.	ROSPA0062	Lacurile de acumulare de pe Argeș	Argeș
16.	ROSPA0065	Lacurile Fundata-Amara	Ialomița
17.	ROSPA0090	Ostrovu Lung - Gostinu	Giurgiu
18.	ROSPA0098	Piemontul Făgăraș	Sibiu, Brașov, (Argeș <1% - info PM)
19.	ROSPA0102	Suhaia	Teleorman
20.	ROSPA0105	Valea Mostiștea	Călărași
21.	ROSPA0106	Valea Oltului Inferior	Olt, Teleorman
22.	ROSPA0108	Vedea-Dunăre	Giurgiu, Teleorman
23.	ROSPA0111	Berteștii de Sus- Gura Ialomiței	Ialomița, Brăila
24.	ROSPA0112	Câmpia Gherghiței	Prahova, Buzău, Ialomița
25.	ROSPA0118	Grindu-Valea Măcrișului	Ialomița
26.	ROSPA0120	Kogălniceanu-Gura Ialomiței	Ialomița
27.	ROSPA0122	Lacul și Pădurea Cernica	Ilfov
28.	ROSPA0124	Lacurile de pe Valea Ilfovului	Dâmbovița

Nr. crt.	Codul ariei naturale protejate	Numele ariei naturale protejate	Județul
29.	ROSPA0136	Oltenița-Ulmeni	Călărași
30.	ROSPA0140	Scroviștea	Ilfov
31.	ROSPA0146	Valea Câlniștei	Giurgiu, Teleorman
32.	ROSPA0148	Vitânești-Răsmirești	Teleorman
33.	ROSPA0152	Coridorul Ialomiței	Ialomița, Prahova
34.	ROSPA0161	Lunca Mijlocie a Argeșului	Dâmbovița, Giurgiu
35.	ROSPA0165	Piatra Craiului	Argeș, Brașov

Informații privind speciile din siturile SCI și SPA și formularele standard pot fi accesate de pe următorul link în limba română:

Formulare standard Natura 2000

Pentru vizualizarea formularelor standard, se accesează linkurile de mai jos pentru SCI și SPA.

[\[Actualizat în 2017-08-29\] Formulare standard Natura 2000 pentru siturile de importanță comunitară, conform Decizia 2011/484/UE, privind formularul tip pentru siturile Natura 2000 11.08.2017](#)

[\[Actualizat în 2017-08-29\] Formulare standard Natura 2000 pentru ariile de protecție specială avifaunistică, conform Decizia 2011/484/UE, privind formularul tip pentru siturile Natura 2000 11.08.2017](#)

Dupa deschiderea linkului cu ajutorul comenzii Ctrl + F (caută) se accesează din partea dreapta sus find(caută) și se introduce manual numele unui sit în format RO SCIXXX, sau ROSPAXXX. Odată deschis se pot vizualiza informații despre sit.

Biodiversitatea este importantă în contextul POR Sud Muntenia 2021-2027, mai ales în legătură cu următoarele Priorități:

4 - O regiune accesibilă

OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

- Investiții (construire, reabilitare, modernizare, extindere) în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, precum și măsuri pentru reducerea impacturilor semnificative asupra IVA și refacerea conectivității coridoarelor ecologice, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme;

- Investiții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului prin investiții în infrastructura rutieră (pasaie, extinderi la 4 benzi, variante ocolitoare, etc), inclusiv sisteme de management al traficului;

- Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic. Măsurile orientative enumerate mai jos se vor aplica în funcție de specificul și necesitatea fiecărui drum județean:

- amenajări de tip intersecție giratorie pentru intersecțiile la nivel;
- introducerea sectoarelor de drum de 2+1 benzi de circulație (unde este cazul);
- parapetei de siguranță, acostament;
- pasarele pietonale;
- iluminarea drumului public pe timp de noapte, în special în intersecții și în zonele cu activitate pietonală, precum și a trecerilor pentru pietoni;
- materiale retro-reflectorizante pentru a asigura vizibilitatea;
- marcaje rezonatoare, orizontale și verticale;
- limitatoare de viteză în localități rurale cu drumuri cu o singură bandă;
- trotuare (unde este cazul);
- benzi dedicate pentru viraje la stânga (unde este cazul), etc.

Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare pentru selectarea acțiunii lor:

- conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă;
- concordanța cu documentele strategice relevante;
- numărul de persoane (populație aflată în localitățile traversate) deservit de drumul județean respectiv, pentru asigurarea conexiunii cu rețeaua TEN-T;
- capacitatea financiară și administrativă de realizare și menținere a investiției preconizate de către UAT (urile) beneficiar(e);
- calitatea, maturitatea și sustenabilitatea acțiunii lor;
- complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POT, PNRR, PNDL, etc.);
- respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea.

Nu vor fi finanțate lucrări și investiții ce privesc mentenanța / întreținerea drumurilor județene.

Prioritatea 5 - O regiune educată

OS d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și inclusive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea infrastructurii educaționale destinate educației pentru nivelul antepreșcolar și preșcolar (creșe, grădinițe și învățământ special);
- Construirea /reabilitarea /modernizarea /consolidarea /extinderea /dotarea infrastructurii educaționale și a campusurilor școlare pentru învățământul general obligatoriu (învățământul primar și secundar, inclusiv asigurarea de spații pentru Programul Școală după Școală (SDS), liceal și postliceal, centre de excelență și învățământ special, palatele și cluburile copiilor);
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea unităților de învățământ și a campusurilor școlare pentru formarea profesională prin învățământ profesional și tehnic (școli profesionale), învățământ dual și special;
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea și dotarea infrastructurii sportive asociate unităților de învățământ publice, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ publice;
- Reabilitarea/ modernizarea/ dotarea infrastructurii aferente centrelor regionale de formare profesională a adulților;

Achiziționarea de autobuze/microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un declin al populației școlare.

Prioritatea 6 – O regiune atractivă

OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;

- Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare, precum și activități de marketing și promovare turistică;
- Investiții (reabilitare/modernizare/extindere și dotare) în clădiri destinate utilizării publice pentru activități culturale și recreative, socio-culturale, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază;
- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și de agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari/centrelor multidisciplinare de tineret;

- Investiții de regenerare urbană (creare/modernizare/reabilitare/extindere/dotare) în spațiile destinate utilizării publice (parcuri, zone verzi de mici dimensiuni, piațete, scuaruri, piețe publice, locuri de joacă pentru copii, etc.) prin demolarea clădirilor/structurilor situate pe terenurile supuse intervențiilor, amenajarea spațiilor verzi (aducerea terenului la starea inițială; modelarea terenului; montarea elementelor constructive de tipul alei, foișoare, pergole, grilaje etc.; plantarea/gazonarea suprafețelor, inclusiv plantare arbori), precum și crearea de facilități pentru activități sportive și recreative de mici dimensiuni (ex. terenuri de sport, etc.), instalare rețele Wi-Fi și iluminat public, în spațiile publice, dotare cu mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc.). De asemenea, sunt eligibile pe amplasamentul proiectului de regenerare urbană și înlocuirea și/sau racordarea la utilități publice, inclusiv realizare alei pietonale, trotuare, piste de biciclete, parcări, căi de acces, modernizarea străzilor urbane adiacente terenurilor supuse intervențiilor (în situații excepționale, numai în măsura în care astfel de investiții sunt necesare pentru a asigura funcționalitatea proiectului integrat de regenerare urbană);

- Elaborare/actualizare SIDT (SIDU și SDJ).

OS e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.

Tipuri de acțiuni

- Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare precum și activități de marketing și promovare turistică;
- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari / centrelor multidisciplinare de tineret.

Elaborarea/actualizarea SIDT (SIDJ).

Dacă se vor derula în arii naturale protejate de interes național sau comunitar, unele acțiuni propuse în cadrul acestei Priorități prioritare pot să exercite anumite presiuni asupra biodiversității. Spre exemplu, astfel sunt acțiuni le care prevăd investiții în:

- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și de agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari/centrelor multidisciplinare de tineret;

Turismul necontrolat practicat intens creează impact negativ asupra componentelor biodiversității, prin deteriorarea și degradarea florei sălbatice, perturbarea speciilor de animale, degradarea solurilor în pantă prin nerespectarea traseelor marcate, precum și prin câmpuri și focuri deschise în locuri nepermise, aruncarea de deșeuri menajere în spațiile neamenajate în acest scop. Toate acestea au determinat o mare presiune asupra cadrului natural, ducând la degradarea acestuia, fiind necesară astfel implementarea conceptului de ecoturism, nu numai în ariile naturale protejate, ci și în afara acestora.

Presiuni antropice exercitate asupra biodiversității

În ceea ce privește presiunile antropice exercitate asupra biodiversității, acestea pot fi de 2 tipuri:

- Amenințări directe:

- pierderi de habitate și fragmentarea habitatelor din cauza urbanizării, dezvoltarea infrastructurii, exploatarea resurselor naturale;
- desecarea mlaștinilor sau utilizarea lor pentru culturi de specii alohtone (salcie energetică, plop euro-american de cultură, salcâm) în vederea obținerii profitului economic;
- abandonarea sistemelor tradiționale de folosire a terenurilor, în special în cazul pășunilor și fânețelor; arderea miriștilor; suprapășunatul;
- reducerea rezervelor de ape subterane, ca urmare a executării de lucrări hidrotehnice a determinat uscarea parțială sau totală a zeci de ha de pădure;
- supraexploatarea ecosistemelor și a speciilor: agricultura de tip industrial micșorează resursele solului și duc la eroziunea severă a versanților și la degradarea ecosistemelor;
- organizarea necorespunzătoare a activității de recoltare a fructelor de pădure și de vânătoare;
- pierderea de zone umede ca urmare a transformării acestora în terenuri agricole, folosirea neadecvată a zonelor umede, etc;
- pericolul plantelor invazive;
- poluarea: ploile acide afectează pădurile, iar eutrofizarea exercită o presiune negativă asupra zonelor umede;
- utilizarea apei de suprafață în sisteme tip microhidrocentrale, fără a menține debitul de servitute;
- defrișarea.
- Amenințări indirecte:
- depozitarea necontrolată de deșeuri în zone protejate;

- existența unor conflicte între diverși utilizatori de terenuri: privatizarea pădurilor, slaba implementare și întărire a legislației privind protecția naturii, lipsa resurselor financiare și organizatorice ale instituțiilor implicate în conservarea biodiversității;
- slaba conștientizare a publicului;

Pe teritoriul Regiunii Sud Muntenia sunt 72 arii protejate de interes național, și anume:

- (Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Parcul Natural Comana, Rezervația Manafu, Rezervația Teșila, Pădurea Troianu, Rezervația Naturală Cama Dinu Păsărica, lacul Suhaia, APSA Iezer Călărași etc.)
- 3 Parcuri naționale
- 67 Rezervații Naturale
- 39 Situri de importanță comunitară
- 32 Arii de protecție avifaunistice
- 1 Monument al naturii

Rețeaua Natura 2000 este instrumentul principal al Uniunii Europene pentru conservarea naturii. Scopul Rețelei Natura 2000 este de a proteja biodiversitatea Europei și de a promova activități economice ținând cont de principiul dezvoltării durabile. Rețeaua Natura 2000 este o rețea de zone naturale de pe teritoriul Uniunii Europene, desemnate pe criterii științifice, unde specii vulnerabile de plante, animale și habitate de interes comunitar trebuie protejate.

Diversitatea biologică deosebită a țării noastre reprezintă o importantă contribuție la implementarea Rețelei Ecologice Europene Natura 2000.

Declararea SPA-urilor din România ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România s-a făcut prin: H.G. nr. 971/2011, iar instituirea regimului de arie naturală protejată a SCI-urilor, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, s-a făcut prin Ordin nr. 2387/2011.

România contribuie semnificativ la dezvoltarea acestei rețele datorită faptului că:

- Este singura țară care include 5 regiuni biogeografice dintre cele 11 regiuni biogeografice existente în Europa.
- Este una dintre cele mai importante regiuni din Europa datorită bogăției florei și faunei sălbatice și a habitatelor, bine conservate datorită managementului tradițional aplicat.
- Deține populații mari, viabile și bine conservate de specii amenințate la nivel european (cca. 60% din populația europeană de lup și urs, 40% din populația europeană de râs, etc).

În Regiunea Sud Muntenia se găsesc 80 de habitate de interes comunitar și 28 de habitate de interes național.

Ținând seama de importanța deosebită a capitalului natural și având în vedere dezvoltarea durabilă a colectivităților umane, este imperios necesară conservarea biodiversității, ca o condiție esențială pentru generațiile viitoare.

2.37 Problemă de mediu identificată

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE MEDIU	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
09	Urbanizarea mediului	Datorită procesului de extindere a zonelor rezidențiale, comerciale și industriale există o presiune continuă asupra zonelor împădurite și spațiilor verzi. Urbanizarea mediului conduce la pierderi de biodiversitate (pierderi de habitate sau fragmentarea acestora). Dezvoltarea necontrolată a construcțiilor și a activităților de turism, recreere și agrement peste capacitatea de suportabilitate a mediului fac ca presiunile exercitate să fie semnificative.
16	Educația ecologică	Există în continuare, în ciuda eforturilor realizate de sectorul guvernamental, cel privat și al societății civile, o nevoie crescândă de programe educaționale specializate pe diverse teme de mediu (de la gestionarea corectă a deșeurilor și până la problemele generate de schimbările climatice, turism și transport durabile, dar și protecția unor factori de mediu cum ar fi apele de suprafață și subterane)

2.38 Considerații privind evaluarea de mediu pentru acțiuni le propuse prin POR

Având în vedere că nu sunt cunoscute localizările teritoriale concrete ale activităților planificate, programul fiind elaborat la nivel de regiune, toate activitățile prevăzute în cadrul POR, care ar putea avea un impact semnificativ asupra biodiversității, vor fi supuse evaluărilor specifice (evaluare de mediu pentru planuri și programe, evaluarea impactului asupra mediului pentru acțiuni și evaluarea adecvată, dacă acțiuni le se vor implementa pe teritoriul ariilor protejate sau în imediata vecinătate a acestora).

Actul de reglementare se va elibera numai după ce se atestă, prin rapoartele întocmite de către firmele sau persoanele fizice acreditate de Ministerul Mediului, că respectivele activități nu au impact semnificativ asupra mediului și asupra biodiversității.

Prin implementarea cerințelor de evaluare adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau acțiuni lor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, se asigură că niciun plan sau proiect nu poate afecta în mod semnificativ aria naturală protejată de interes comunitar, singur sau în sinergism cu alte planuri/acțiuni, care se află în procedură de reglementare sau sunt prevăzute în strategii de dezvoltare. De asemenea, se stabilesc și se urmăresc indicatorii de monitorizare ai speciilor și habitatelor pentru activitățile ce se desfășoară în arii protejate.

2.39 Peisaj și patrimoniul cultural

Peisaj

Degradarea peisajului se află în strânsă legătură cu degradarea stării de conservare a diversității biologice.

Impactul vizual este generat de o serie de acțiuni de ordin antropoc, printre care:

- Conversia unor sisteme ecologice naturale și semi-naturale în sisteme de producție agricole;
- Industrializarea accentuată datorată dezvoltării infrastructurii de producție în mari unități. Sectoarele industriale vizate în acest sens sunt metalurgia feroasă și neferoasă, industria chimică și petrochimică, construcția de mașini. Impactul asupra peisajului în acest caz este unul indirect, cauzat de creșterea consumului de resurse neregenerabile minerale și energetice, acțiune cu o contribuție majoră la poluarea aerului, apelor de suprafață și subterane sau a solului;
- Supraexploatarea pădurilor, cu consecințe directe asupra structurii și funcțiilor ecosistemelor, generând dezechilibre ecologice în special la nivelul bazinelor hidrografice din zona montată;
- Realizarea lucrărilor hidrotehnice ample în vederea acumulărilor de apă;
- Creșterea capacității de producție a energiei electrice în contextul creșterii nevoilor populației și a urbanizării continue, care aduce după sine consumul de cărbune inferior, cât și exploatarea și extinderea activităților de minerit la suprafață prin extinderea suprafețelor ocupate de haldele de steril neecologizate și mărirea infrastructurii de distribuție a energiei electrice prin creșterea numărului de linii electrice aeriene (LEA), ambele rezultate contribuind la degradarea calitativă a peisajului;
- Dezvoltarea urbană, în special creșterea populației urbane, conduce la deteriorarea peisajului urban prin diminuarea suprafeței spațiilor verzi sau prin construcția pe acestea, tăierea arborilor sau prin existența unor măsuri ineficiente de colectare și tratare a deșeurilor și apelor menajere;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport prin fragmentarea habitatelor naturale și, implicit, a peisajului;
- Supraexploatarea resurselor naturale regenerabile și neregenerabile pentru alimentarea proceselor de producție, în special a celor din sectorul energetic.

2.40 Patrimoniul natural protejat

În ceea ce privește patrimoniul natural protejat al regiunii, trebuie menționat că acesta este bogat ca urmare a biodiversității sale. Astfel, pe teritoriul celor 7 județe ce compun regiunea se regăsesc 3 parcuri naționale și naturale din totalul de 13 de pe toată suprafața României. În acest sens, peste 100.000 de ha reprezintă arii protejate de interes național (parcuri naționale, rezervații naturale, arii de protecție naturală avifaunistică și monumente ale naturii).

2.41 Patrimoniul construit protejat – monumente istorice

Regiunea Sud Muntenia deține un patrimoniu construit protejat deosebit de bogat. Astfel, pe teritoriul ei există 4.778 de obiective construite, parte a patrimoniului național, și 2.758 de lăcașuri de cult, dintre care 79 de biserici de lemn.

Județul Dâmbovița, cel mai bogat județ din regiune prin prisma celor 1.239 de monumente istorice, are puternice rădăcini în trecut, oferind grațioase edificii istorice încă din preistorie și fiind locuit încă din Paleoliticul Inferior. Fostă capitală a Țării Românești, municipiul Târgoviște oferă astăzi cel mai vast patrimoniu istoric din județ datorită celor 221 monumente istorice, printre care și atractivul Complex Muzeal al Curții Domnești, care datează din Epoca Medievală și grupează alte monumente din secolele XV- XVIII precum Turnul Chindiei, restaurat în secolul XIX, Palatul Domnesc, 2 biserici și alte construcții civile. Dintre cele 15 situri și așezări arheologice din municipiu, cea mai veche datează încă din Epoca Bronzului.

Cele mai multe monumente sunt sub forma bisericilor, a anexelor specifice acestora și a caselor memoriale, vile, conace sau orice altă incintă dintre care: Ansamblul Palatului Brâncovenesc de la Potlogi, în Târgoviște o multitudine de biserici printre care Biserica Albă sau Biserica Târgului, necropolele din comuna Voinești care datează din Epoca Bronzului Timpuriu sau Mănăstirea Dealu din comuna Băieni construită în perioada 1499-1501.

Teritoriul județului Prahova a fost locuit încă din vremuri imemorabile a căror mărturie stau multe dintre cele 1.079 de monumente istorice. Principalul punct de atracție îl reprezintă Castelul Peleş din orașul Sinaia, construit la sfârșitul secolului al XIX-lea în stil germanic și care, din anul 1948, funcționează ca muzeu național.

Acestuia i s-a adăugat, între anii 1896 - 1914, un castel mai mic numit Pelișor, construit în stil elvețian. Totodată, un alt monument recunoscut ca identitate istorică a orașului Sinaia este Mănăstirea Sinaia, numită și „Catedrala Carpaților” și datează din secolul al XVII-lea.

Tot pe teritoriul județului Prahova se găsesc cele două rezervații arheologice, cea din comuna Târgușoru Vechi și cea din Vadu Săpat.

Municipiul Ploiești găzduiește 140 de monumente istorice, printre care se numără și cel mai vechi monument ecleziastic construit în întregime din zid, respectiv Biserica Domnească „Sf. Apostoli Petru și Pavel”, ctitorită în anul 1639 de către Matei Basarab și, de asemenea, Statuia

Libertății inaugurată în anul 1881. Din paleta vastă de monumente existente în județul Prahova se mai pot menționa: monumentul de arhitectură laică Casa „Hagi Prodan” din Ploiești, „Casa Cămărășiei” din orașul Slănic, astăzi Muzeul Sării, Crucea de pe Caraiman din Bușteni aflată la o altitudine de 2.291 m sau mărețul monument ecvestru, statuia lui Mihai Viteazul, închinată memoriei și înfăptuirilor acestuia care este, de asemenea, și ctitorul orașului Ploiești. De menționat aici și cele două muzee unicat în România, Muzeul Ceasului și al Petrolului dar și Castelul Iulia Hașdeu din Câmpina, ruinele Palatului Cantacuzino de la Florești.

În nord-vestul regiunii Sud Muntenia este localizat județul Argeș, un teritoriu locuit din vremuri străvechi, care a favorizat dezvoltarea așezărilor geto-dacice, multe dintre ele descoperite și conservate până în zilele noastre, ce fac parte din cele 1.023 de izvoare istorice ale patrimoniului său. Suvenire ale artei feudale, s-au păstrat de-a lungul veacurilor, mai mult sau mai puțin afectate de trecerea timpului, numeroase monumente cum ar fi: palatele domnești de la Câmpulung și Curtea-de-Argeș, Mănăstirea Cotmeana (ridicată de Mircea cel Bătrân), fortăreața Poenari din comuna Arefu (construită în timpul domniei lui Vlad Țepeș), construcțiile feudale de la Glavacioc și Aninoasa, impozanta Mănăstire Curtea-de-Argeș (construită de Neagoe Basarab) etc.

Un număr impresionant de biserici și mănăstiri fac dovada ampretei ortodoxismului în această zonă, astfel că dintre cele 14 biserici monument din Curtea de Argeș se mai pot menționa: Biserica Domnească, care păstrează în interior 14 morminte ale principilor din familia Basarab, Biserica Sânt Nicolae, Biserica Episcopală - legendara biserică a lui Manole și a celor nouă meșteri mari și un alt monument cu valențe istorice reprezentat de „Masa lui Traian”, o imensă lespede rotundă de pe malul Oltului, despre care legenda spune că ar fi locul unde a poposit Traian și apoi Mihai Viteazul.

Cu mai puține monumente istorice în patrimoniul său, **județul Giurgiu** înglobează, prin cele 542 de vestigii, dovezi ale celor mai îndepărtate timpuri precum situl arheologic de la Malu care adăpostește artefacte ce aparțin Paleoliticului Superior cât și Epocii Bronzului Timpuriu. Odată cu urcarea pe treptele istoriei se lasă admirate și vizitate ruinele cetății Giurgiului și Turnul cu ceas din municipiul Giurgiu, ruinele Palatului Cantacuzino de la Mironești sau Crucea de piatră de la Călugăreni, ridicată în memoria bătăliei purtată de Mihai Viteazul cu turcii lui Soliman Pașa.

Lăcașurile de cult care au dobândit în timp numele de monumente istorice datorită arhitecturii religioase reprezintă importante puncte turistice, mai ales pentru turismul religios, dintre care se pot menționa Biserica Grecească, Biserica de lemn de la Călugăreni sau Mănăstirile Comana, Sf. Nicolae din Găiseni și Neajlov.

Patrimoniul istoric al județului Teleorman împarte cele 393 de monumente istorice în 316 monumente arhitectonice, 60 de monumente, 2 case memoriale și 15 situri istorice urbane și rurale.

O trecere în revistă a câtorva dintre acestea deschide trecutul epocii medievale prin Cetatea Cazacilor din Roșiorii de Vede, Cetatea medievală Turnu sau ruinele Curții lui Constantin Aga Bălăceanu din localitatea Balaci. De asemenea, numeroase edificii arheologice păstrează și astăzi moștenirea unor milenii demult apuse precum situl arheologic La Biserica din comuna Măgura, rezervația paleontologică de la Ciuperceni sau situl arheologic de la Vitănești care datează din eneolitic.

Teritoriul actual al **județului Călărași** a cunoscut de-a lungul secolelor toate etapele istorice ale dezvoltării poporului român păstrând și astăzi, prin cele 284 de monumente istorice, glasul fiecărei ere în parte. Dincolo de săpăturile arheologice care au scos la iveală existența societăților omenești în acest teritoriu, încă din vremea neoliticului timpuriu, stau drepte în fața timpului, încă neacoperite de acesta, numeroase monumente istorice precum ruinele palatului Ghica din comuna Radovanu sau ruinele Curții Brâncovenești de la Obilești, ambele din sec. XVIII. Dintre cele 70 de case certificate ca monumente istorice se pot menționa Casa Domnească de la Plătărești datată din 1646 și casa scriitorului Marin Preda din comuna Vasilați. De asemenea, în județul Călărași se află unul dintre cele mai frumoase monumente istorice din secolul al VII-lea, reprezentată de mănăstirea Plătărești.

În ceea ce privește **județul Ialomița**, în istoria economică și politică a statului medieval Țara Românească, Orașul de Floci a fost unica așezare urbană din estul Câmpiei Române. În privința numelui istoric al orașului, toponimul *Floci* provine de la comerțul cu lână (*floccus*) practicat atât de oierii din partea locului, cât și de cei din zona montană care veneau cu turmele la iernat în Balta Ialomiței.

Printre cele 218 monumentele istorice ale județului se numără Mănăstirea „Sfinții Voievozi”, o fortăreață a Bărăganului, ansamblul Gării Fetești din 1887, turnul de clopotniță din comuna Balaciu, vechi de peste 170 de ani sau ansamblul conacului Bolomey de la Cosâmbești, construit în anul 1898, Ferma Model Perieți, monument de istorie agrară, Așezământul Cultural – Religios de la Maia-Catargi, destinat să repună pe soclul recunoștinței naționale o personalitate emblematică a istoriei României, Barbu Catargiu, întâiul prim-ministru al României Unite.

De asemenea, în regiunea Sud Muntenia există și alte importante obiective cu potențial turistic ce necesită investiții de reabilitare și modernizare: Monumentul Eroilor de pe vârful Caraiman din Bușteni, județul Prahova, Ansamblul Monumental „Curtea Domnească” și a Curții Seimenilor, etc.

Un lucru important este faptul că accesul către numeroasele obiective turistice naturale și culturale se face pe drumuri nemodernizate (cum este cazul peșterilor Dâmbovicioara, Ialomicioara, castelele Peleş și Pelișor, etc).

2.42 Problemă de mediu identificată

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE MEDIU	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
08	Degradarea mediului natural și construit	Deteriorarea capitalului natural și construit este un proces complex, de lungă durată și cu o evoluție dependentă de ritmul, formele și forțele dezvoltării și sistemelor socio-economice. Dintre presiunile directe și indirecte amintim: exploatarea excesivă a resurselor naturale, depozitățile necontrolate de deșeuri, siturile industriale abandonate din jurul marilor orașe, degradarea monumentelor naturale, istorice arhitecturale (în cele mai multe situații ca urmare a existenței unor conflicte între diverși proprietari sau utilizatori de terenuri etc.)
09	Urbanizarea mediului	Datorită procesului de extindere a zonelor rezidențiale, comerciale și industriale există o presiune continuă asupra zonelor împădurite și spațiilor verzi. Urbanizarea mediului conduce la pierderi de biodiversitate (pierderi de habitate sau fragmentarea acestora). Dezvoltarea necontrolată a construcțiilor și a activităților de turism, recreere și agrement peste capacitatea de suportabilitate a mediului face ca presiunile exercitate să fie semnificative.

2.43 Turismul

Potențialul turistic al Regiunii Sud Muntenia.

În general, pe teritoriul României sunt recunoscute două categorii de potențial turistic:

1. 24% din suprafața țării - zone cu potențial turistic complex și de mare valoare, care includ parcurile naționale și rezervații ale biosferei, monumente naturale, arii naturale protejate, valoriale patrimoniului natural de interes național, resurse balneare, muzee și case memoriale;
2. 34% din suprafața țării - zone cu potențial turistic ridicat care includ cel puțin una din categoriile de rezervații și monumente ale naturii de interes național, valori ale patrimoniului cultural de interes național, resurse balneare, muzee sau case memoriale.

Pe teritoriul regiunii Sud Muntenia se regăsesc ambele categorii de potențial turistic, datorită reliefului său diversificat, mai puțin Rezervațiile Biosferei.

Totodată, potențialul turistic al regiunii este marcat prin două componente esențiale:

- Componenta naturală, reprezentată prin peisaje spectaculoase, configurația variată a reliefului, condițiile climatice favorabile, valoarea terapeutică și abundența unor factori naturali de cură (cură balneară cu sulf la Pucioasa și nămol sapropelic la Amara);
- Componenta antropică, reprezentată prin vestigii arheologice (Târgoviște, Poenari), monumente și obiective de artă laică sau religioase (Mănăstirile Comana, Dealu, Sfinții Voievozi, Sinaia, Curtea de Argeș etc.), muzee și colecții muzeale (Pelișor, Peleş), elemente de etnografie și folclor de mare frumusețe și originalitate (obiceiurile Călușului, Steagul cu giavrele, Dragobetele, Tudorița/Păștele Cailor etc.), realizări

actuale de prestigiu (barajul Vidraru), monumentele istorice (Curtea Domnească de la Târgoviște, Curtea de Argeș etc.), de arhitectură și de artă cu o valoare de unicat.

2.44 Infrastructura de turism

În categoria structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică intră orice construcție sau amenajare care furnizează în mod permanent sau sezonier serviciul de cazare și alte servicii specifice pentru turiști. Ținând cont de aceste caracteristici, pe teritoriul României aceste structuri se găsesc sub forma de hoteluri, hoteluri pentru tineret¹², hosteluri, hoteluri apartament, moteluri, hanuri, vile turistice, cabane turistice, bungalouri, sate de vacanță, campinguri, popasuri turistice, căsuțe turistice, tabere de elevi și preșcolari, pensiuni turistice și agroturistice, spații de cazare de pe navele fluviale sau alte unități de cazare colective.

Conform datelor statistice referitoare la structurile enumerate mai sus, reiese că, în anul 2017, regiunea Sud Muntenia ocupă locul 2 în ceea ce privește numărul de moteluri, fiind una dintre cele două regiuni care dețin pe teritoriul lor hanuri turistice, pe lângă regiunea Sud-Est, și de asemenea, regiunea deține 2 din cele 10 spații de cazare pe nave fluviale și maritime de pe suprafața României.

Numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică a crescut în România cu 58%, exprimată în 2.902 unități în perioada 2011 - 2017. Toate regiunile urmează aceeași tendință de creștere, regiunea Sud Muntenia plasându-se înaintea regiunilor Vest, Sud-Vest și București-Ilfov, ocupând astfel poziția a 5-a în această ierarhie.

Din cele 826 de structuri înregistrate în regiune, în anul 2017, cele mai multe sunt reprezentate de pensiuni agroturistice. Dintre acestea, 65,85% sunt amplasate în județul Argeș și 14,07% în județul Prahova.

În ceea ce privește pensiunile turistice, a doua structură răspândită numeric, cele 46 din orașul Bușteni și cele 45 din orașul Sinaia, județul Prahova, plasează aceste două orașe în fruntea ierarhiei atât la nivel județean, cât și regional.

Unitățile de cazare aflate în minoritate sunt reprezentate numeric după cum urmează: trei hosteluri, trei campinguri, trei popasuri turistice, două spații de cazare pe nave fluviale și maritime în municipiul Giurgiu.

În ceea ce privește starea funcționalității unităților de cazare din regiune, este bine de menționat faptul că majoritatea structurilor de cazare au fost construite între anii 1960 – 1980 și o parte dintre acestea se află într-o stare avansată de degradare fizică, în timp ce altele au fost reabilite prin fonduri Phare și fonduri structurale. Analizând distribuția teritorială a investițiilor din domeniul turismului din ultimul deceniu, se desprinde concluzia că acestea s-au concentrat cu precădere în construcția și reabilitarea de unități de cazare localizate în zona montană din nordul regiunii, respectiv în județele Prahova, Argeș și Dâmbovița. Apetența mare a investitorilor pentru zona din nordul regiunii se datorează în principal cererii mari de locuri de cazare în stațiunile

montane de pe Valea Prahovei, care sunt principală destinație de turism de weekend și montan, nu doar pentru locuitorii regiunii Sud Muntenia, dar și pentru cei din București.

Peșteri

În calitate de puncte de atracție turistică, peșterile reprezintă pentru vizitatori o variație, experiența acestora putând fi foarte bine dominată de clădiri de interes istoric și muzee.

Există peste 12.500 de peșteri pe teritoriul țării, 14 dintre acestea fiind adaptate pentru accesul vizitatorilor și majoritatea au fost electrificate.

În regiunea Sud Muntenia există Peștera Dâmbovicioara în Comuna Dâmbovicioara, județul Argeș și Peștera Ialomiței în Comuna Moroieni, județul Dâmbovița.

Peștera Ialomiței este situată în zona turistică Peștera – Padina din masivul Bucegi, fiind una dintre cele mai cunoscute și vizitate cavități subterane din România. Săpată în calcarele Juristic – superior din culmea sud-estică a muntelui Bătrâna, peștera are o singură intrare cu dimensiuni foarte mari, sub portalul căreia se află biserica, chiliile și construcțiile anexe ale Schitului Peștera, care aparține Mănăstirii Ialomiței. Valoarea turistică a regiunii este dată de prezența Parcului Natural Bucegi, cu toate obiectivele naturale pe care le include.

Peștera Dâmbovicioara este situată în culoarul depresionar Rucăr-Bran, la poalele Masivului Piatra Craiului, în sudul Parcului Național Piatra Craiului.

Alături de Peștera Ialomiței, Peștera Dâmbovicioara se bucură de o mare notorietate turistică datorită accesului facil din drumul ce străbate Cheile Dâmbovicioarei. Interesul pentru vizitarea peșterii este ridicat, concretizat în numărul mare de turiști anual (a doua peșteră ca număr de vizitatori după Peștera Urșilor din Munții Apuseni).

Saline

În regiunea Sud Muntenia se regăsește **Salina Slănic Prahova**, care reprezintă obiectivul principal pentru turism și tratament (salinoterapie). Circuitul turistic din salină parcurge un traseu care permite evidențierea unor elemente spațiale de interes turistic în structura internă a masivului de sare.

Microclimatul din mina de sare constituie factor natural terapeutic pentru tratamentul sau ameliorarea afecțiunilor respiratorii. Pe seama salinei, a izvoarelor sulfuroase de pe versanții văii Slănicului și a celor 7 lacuri sărate, formate pe vechile exploatări de sare, s-a dezvoltat o activitate balneoturistică, ce a contribuit la declararea localității Slănic Prahova ca stațiune turistică de interes național.

2.46 Turismul montan

În regiunea Sud Muntenia existau, la nivelul anului 2018, 8 stațiuni turistice de interes național (din cele 47 existente la nivel național), respectiv:

a) Stațiuni balneoclimaterice de interes național: Pucioasa în județul Dâmbovița, Amara în județul Ialomița,

Slănic în județul Prahova.

- Lacurile din stațiunea Slănic au o concentrație mare de sare și sunt cunoscute pentru ameliorarea durerilor, tratarea bolilor dermatologice și a celor vasculare, iar masivul de sare din zonă este cel mai mare din Europa. Compoziția chimică a apei care conține calciu, sulf și sodiu dă rezultate prin băi calde sau reci și se pot face aplicări cu nămol sau electroterapie;

b) Stațiuni montane de interes național:

- **Bușteni** – dispune de șase pârtii de schi foarte populare pentru amatorii acestui sport, dintre care cea mai cunoscută este Kalinderu. În același timp, stațiunea dispune de instalații pentru băi cu plante, dioxid de carbon sau electroterapie și hidroterapie, fiind recomandată celor care suferă de afecțiuni ca neurastenii, rahitism, dar și epuizare intelectuală și fizică. Climatul său este tonic și curativ, cu aer curat și ozonat, iar izvoarele de apă clorurată, sodică, bogate în calciu, magneziu și hipotonice, aduc îmbunătățiri considerabile în ceea ce privește sănătatea turiștilor.
- **Azuga** – stațiunea climaterică Azuga este renumită pentru posibilitățile de practicare a sporturilor de iarnă, aici fiind omologată de către Federația Internațională de Schi prima pârtie din România. Azuga este renumită pentru investițiile masive în ceea ce privește amenajarea pârtiilor de schi, cea mai cunoscută fiind Sorica;
- **Sinaia** - elementul terapeutic cel mai important îl constituie bioclimatul tonic, stimulant, aer lipsit de pulbere (praf) și alergeni, bogat în radiații ultraviolete și cu o accentuată ionizare negativă. Un al doilea factor natural terapeutic este apa minerală a izvorului „Valea Câinelui” cu apă minerală sulfuroasă, bicarbonată, oligominerală, în curs de a fi captată și deci folositoare în scop terapeutic pentru tratarea unor afecțiuni ale aparatului digestiv, boli hepato-biliare și ale căilor urinare. Atracția principală a stațiunii sunt pârtiile de ski, dintre care cea mai cunoscută este Valea Dorului, precum și telecabina.

Stațiunile montane de pe Valea Prahovei – masivul Bucegi, localitățile turistice și parcurile naturale situate în Munții Bucegi și Munții Piatra Craiului, stațiunile balneoclimaterice – Slănic Prahova, Vălenii de Munte, Pucioasa, Câmpulung-Muscel sunt zone puternic exploatate turistic.

În ultimii ani, investițiile care s-au făcut în cele trei județe din nord – Prahova, Argeș și Dâmbovița au vizat extinderea rețelei hoteliere și ameliorarea calității serviciilor. Turismul de week-end și sporturile de iarnă au adus beneficii însemnate investitorilor din această zonă.

Principalele puncte de atracție turistică pentru practicarea sporturilor de iarnă și a turismului de weekend sunt stațiunile montane de pe Valea Prahovei – Masivul Bucegi. Itinerariile turistice din regiune sunt concentrate în zona montană din nordul acesteia și sunt reprezentate grafic în harta de mai jos și în anexa 1.2.8.1. sunt detaliate traseele montane omologate. Cele mai importante dintre acestea sunt:

1. Munții Baiului cu 6 trasee turistice;
2. Masivul Ciucaș cu 16 de trasee turistice;
3. Masivul Bucegi cu 18 trasee turistice;
4. Masivul Făgăraș cu 19 trasee turistice;
5. Masivul Piatra Craiului cu 16 trasee turistice;
6. Munții Bucegi cu 16 trasee turistice;
7. Munții Ciucaș cu 1 traseu turistic.

Din cauza faptului că aceste trasee sunt supuse vicisitudinilor timpului, acestea necesită marcare și întreținere în mod permanent.

În stațiunile montane din regiunea Sud Muntenia funcționează un număr de 17 instalații de transport pe cablu, 26 de pârtii de schi omologate în Sinaia, Bușteni, Azuga. În prezent, există noi acțiuni de pârtii de schi în zona Cocora-Padina, Padina-Peștera (Dâmbovița), **Ghițu-Moliviș**, Lerești-Voina, Albești de Muscel (Argeș), Babeșu-Cheia (Prahova).

În ceea ce privește amenajarea malurilor Dunării și ale apelor curgătoare și stătătoare din regiune, aceasta este deficitară, în condițiile în care nu există infrastructuri turistice moderne de tip aquapark, port turistic etc., ci doar plaje de mici dimensiuni amenajate rudimentar în orașele riverane.

Cu toate acestea, există acțiuni de mari dimensiuni în Călărași (complex sportiv, nautic, ștranduri, piscine, piste pentru biciclete etc.) și în Amara, aflate în diferite faze de implementare. Pe celelalte râuri și lacuri din regiune nu există amenajări turistice de mari dimensiuni, cu excepția unor zone amenajate pentru pescuit, inclusiv cu locuri de cazare (de ex. Sărulești – Călărași), a unor plaje de mici dimensiuni. Din păcate nu există o bază de date regională cu privire la plajele și locurile de înbăiere autorizate.

Printre cauzele neutilizării acestui potențial turistic însemnat se afla lipsa unor investitori strategici în domeniul turismului, lipsa unei legislații clare în domeniul parteneriatului public-privat, restricțiile impuse de legislația de mediu (culoarul Dunării este, în mare parte, sit Natura 2000) etc.

Din punct de vedere al activității turistice, regiunea trebuie să facă față și unor provocări suplimentare, cum ar fi schimbările climatice și demografice. Astfel, în zona montană, cele mai afectate de efectele schimbărilor climatice sunt stațiunile pentru sporturi de iarnă. Creșterea temperaturilor va determina reducerea sezonului turistic, iar oportunitățile pentru efectuarea de activități sportive și recreative se vor diminua. Ca urmare, se va crea o mai mare presiune asupra zonelor aflate la altitudini mai ridicate. Simultan, sezonul de vară va înregistra o cerere mai mare, cu efecte negative asupra mediului și cu depășirea capacității turistice de suport a anumitor zone. Influența schimbărilor climatice asupra turismului nu trebuie tratată izolat întrucât schimbările majore în cererea turistică pot avea efecte puternice asupra politicii economice și sociale din zonele respective (de exemplu: asupra cererii de forță de muncă, infrastructurii de transport).

În ceea ce privește schimbările demografice, îmbătrânirea populației afectează în primul rând piața muncii, acest lucru afectând implicit industria turismului. Îmbătrânirea populației are ca efect reducerea venitului și al consumului. Un venit și un consum redus au ca efect scăderea numărului de turiști.

2.47 Turismul rural

Turismul rural este considerat a cuprinde, în sens foarte larg, recreerea în decor rural sau mediu rural în scopul participării sau experimentării unor activități, evenimente sau atracții care nu sunt disponibile în zone urbanizate. Sunt incluse aici parcurile naționale și rezervațiile naturale, regiuni rurale deschise, sate și zone agricole. El cuprinde ecoturismul și agroturismul.

Turismul rural, de asemenea, este apreciat ca o altă sursă de valorificare a potențialului regional, iar posibilitatea obținerii de finanțări din fondurile de preaderare, până în 2007 (SAPARD, PHARE), a fost folosită de unii parteneri locali pentru crearea de unități turistice, pensiuni, fapt ce a oferit șansa unei valorizări a spațiului rural.

Având în vedere faptul că Parcul Natural Bucegi este principala destinație montană și pentru sporturi de iarnă din țară, ecoturismul nu poate juca aici decât un rol secundar și complementar. Astfel, ar fi un pic forțată declararea zonei ca destinație ecoturistică, dar totuși această formă de turism poate contribui la diversificarea posibilităților de petrecere a timpului liber.

Având în vedere accesibilitatea deosebit de facilă dinspre București și dinspre Giurgiu (aproximativ 30 km din ambele direcții), Parcul Natural Comana poate deveni o destinație ecoturistică importantă cunoscută atât național cât și internațional, cu condiția dezvoltării infrastructurii specifice, a diversificării programelor turistice și realizării unui management al vizitatorilor eficient.

2.48 Turismul cultural - religios

Turismul cultural-religios constituie doar o mică parte din veniturile realizate în sectorul turismului în România. Totodată, în România există un larg patrimoniu mobil și imobil care constituie baza de dezvoltare pentru turismul cultural-religios.

Patrimoniul cultural-religios constituie o resursă degradabilă a României, cu un potențial imens de dezvoltare. Dar strategia și metodologia pentru dezvoltarea turismului cultural-religios este deficitară. Dezvoltarea acestor obiective patrimoniale în obiective turistice, presupune formarea de parteneriate, găsirea de soluții integrate pentru comunitate și, nu în ultimul rând, obținerea unor finanțări.

Odată cu dezvoltarea acestui tip de turism se salvează de la degradare o parte din patrimoniul cultural-religios, prin găsirea unor surse de finanțare stabile, iar includerea obiectivelor cultural-religioase în cadrul unor produse turistice ar determina și promovarea zonei, nu numai a obiectivului. Acest fapt se poate realiza doar cu participarea activă a tuturor actorilor domeniului turismului cultural-religios, inclusiv a persoanelor care locuiesc în comunitățile alăturate unor asemenea obiective.

Prezentarea detaliată a importanței istorice și a stadiului în care se găsesc obiectivele din patrimoniul cultural-religios de pe teritoriul regiunii Sud Muntenia a fost realizată în secțiunea 2.8.3. Patrimoniul construit protejat. Ca obiective care necesită reabilitare și modernizare se pot menționa Capela „General Ion Florescu” din Sinaia, Biserica Vrănești din comuna Călinești, județul Argeș etc.

2.49 Problemă de mediu identificată

COD	CATEGORII DE PROBLEME/ ASPECTE DE MEDIU	DESCRIEREA PROBLEMEI IDENTIFICATE
12	Degradarea mediului datorită turismului și agrementului	Practicile necontrolate în domeniul turismului conduc la deteriorarea mediului, la pierderea diversității naturale și a patrimoniului. Dezvoltarea necontrolată a construcțiilor și a activităților de turism, recreere și agrement peste capacitatea de suportabilitate a mediului fac ca presiunile exercitate să fie semnificative.

2.50 Spații verzi

Calitatea vieții în mediul urban și sănătatea locuitorilor depind în mod considerabil de suprafața zonelor verzi, iar dezvoltarea orașelor din Regiunea Sud Muntenia a ținut cont într-o măsură redusă de exigența extinderii zonelor verzi.

Suprafața spațiilor verzi din mediul urban al regiunii Sud Muntenia reprezintă 2894 ha (2019), ceea ce reprezintă 10,74% din suprafața totală existentă la nivel național. Suprafața medie a spațiilor verzi amenajate pe locuitor din mediul urban este de 20.15 mp/loc, cu 1,42 mp mai puțin decât media națională. Din suprafața totală a spațiilor verzi amenajate în mediul urban, 34% sunt amplasate în județul Prahova (984 ha), 21,49% în județul Argeș (622 ha), 12,30% în județul Teleorman (356), 11,02% în județul Călărași (319 ha), 9,54% în județul Dâmbovița (276 ha), 9,23% în județul Ialomița (267 ha) și 2.42% în județul Giurgiu (70 ha). Comparativ cu anul 2011,

suprafața spațiilor verzi a crescut cu 0.84%, respectiv 682 ha (din care 263 ha în Prahova și 208 ha în Argeș).

Pentru a atinge ținta de 26 mp/loc, suprafața totală a spațiilor verzi amenajate din mediul urban ar trebui să ajungă la 3536 ha (în raport cu populația domiciliată în mediul urban în 2019).

În regiune există 7 localități pentru care suprafața de mp/loc înregistrează valori foarte scăzute, sub 5 mp/loc, și anume:

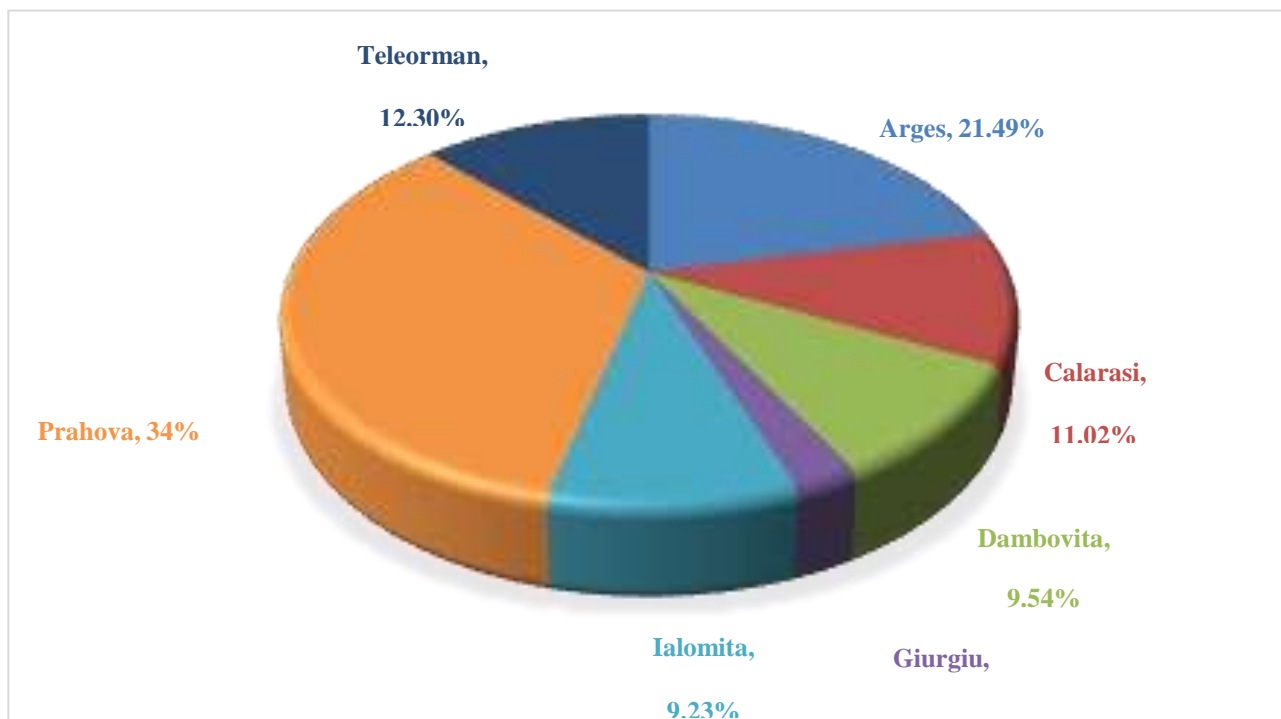
2 localități se află în județul Argeș - orașul Ștefănești cu 4,41 mp/loc și orașul Costești cu 2,92 mp/loc;

2 localități în județul Ialomița - orașele Fierbinți-Târg și Țândărei cu 4,44 și 4.06 mp/loc;

1 localitate în județul Prahova - orașul Comarnic cu 4,15 mp/loc; o localitate în județul Călărași - orașul Budești cu 3,96 mp/loc, o localitate în județul Giurgiu - orașul Bolintin Vale cu 0,73 mp/loc și nici o localitate în județele Dâmbovița și Teleorman.

La polul opus, 17 localități din 48 de localități ale regiunii Sud Muntenia depășeau norma impusă de 26 mp/loc, și anume: 9 localități în județul Prahova - orașul Slănic cu 167,30 mp/loc, mun. Câmpina cu 72,07 mp/loc, orașul Băicoi cu 44,79 mp/loc, orașul Bușteni cu 36,80 mp/loc, orașul Urlați cu 31,98 mp/loc., orașul Breaza cu 31,46 mp/loc, orașul Mizil cu 31,04 mp/loc, orașul Sinaia cu 28,99 mp/loc și orașul Vălenii de Munte cu 26,55 mp/loc; 2 localități în județul Călărași - orașele Lehliu-Gară și Fundulea cu 29 mp/loc și 45.13 mp/loc; 2 localități în județul Teleorman - mun. Alexandria cu 26,40 mp și orașul Zimnicea cu 26,44 mp/cap de locuitor, Mun. Rosiorii de Vede și orașul Videle cu 27.60 mp/loc și 79,55 mp/loc; 2 localități în județul Ialomița - orașele Căzănești și Amara cu 28,45 mp/loc și 84,07 mp/loc; 1 localitate în județul Dâmbovița - orașul Găești - 32,21 mp/loc și o localitate în județul Argeș - orașul Mioveni cu 26,30 mp/loc.

În ceea ce privește situația spațiilor verzi din regiunea Sud Muntenia, acesta este mult sub nivelul standardelor europene (26 mp/locuitor) și a normei Organizației Mondiale a Sănătății (50 mp/locuitor), media națională fiind de doar 20,15 mp/locuitor, datorită, în special, diminuării suprafeței acestora în ultimii 15 ani. Aceasta este detaliată în graficul de mai jos. Distribuția suprafeței spațiilor verzi în municipiile și orașele din regiunea Sud Muntenia în anul 2019 (mp/loc)

Sursa: Institutul Național de Statistică

Obligațiile administrației publice locale referitoare la spații verzi:

- conservă și protejează spațiile verzi astfel încât să se asigure suprafața optimă stabilită în reglementările în vigoare;
- redimensionarea spațiilor verzi aparținând domeniului public conf. OUG 114/17.10.2007;

Se recomandă întocmirea unui program de acțiuni care va conține printre altele, o evaluare a situației existente, stabilirea unor obiective, măsuri concrete de realizare a obiectivelor propuse, surse de finanțare, termene de realizare, monitorizare.

În scopul creșterii și protejării suprafeței spațiilor verzi aparținând domeniului public în intravilanul localităților sunt recomandate următoarele:

- **Amenajarea spațiilor verzi aflate în proprietate publică:**
  - amenajarea spațiilor verzi din jurul clădirilor – monument istoric pentru punerea în valoare a acestora;
  - amenajarea spațiilor verzi de la instituțiile publice;
  - amenajarea de spații de joacă pentru copii la toate grădinițele;

- **Extinderea suprafeței de spații verzi prin:**

- înființarea de aliniamente de spații verzi și arbuști / arbori în zonele de protecție a cimitirelor, a stației de epurare, a rezervoarelor de apă, de-a lungul culoarelor LEA;

- realizarea de perdele de protecție în intravilan, între zonele de locuit și unitățile economice agro – zootehnice și industriale, perdele care să absoarbă și să izoleze mirosurile neplăcute;

- înființarea de perdele verzi de protecție / aliniamente verzi în zona de protecție a drumurilor județene, de-a lungul cursurilor de apă;

- menținerea și întreținerea spațiilor verzi, a aliniamentelor de arbori și a perdelelor stradale;

- amenajarea de spații de joacă pentru copii;

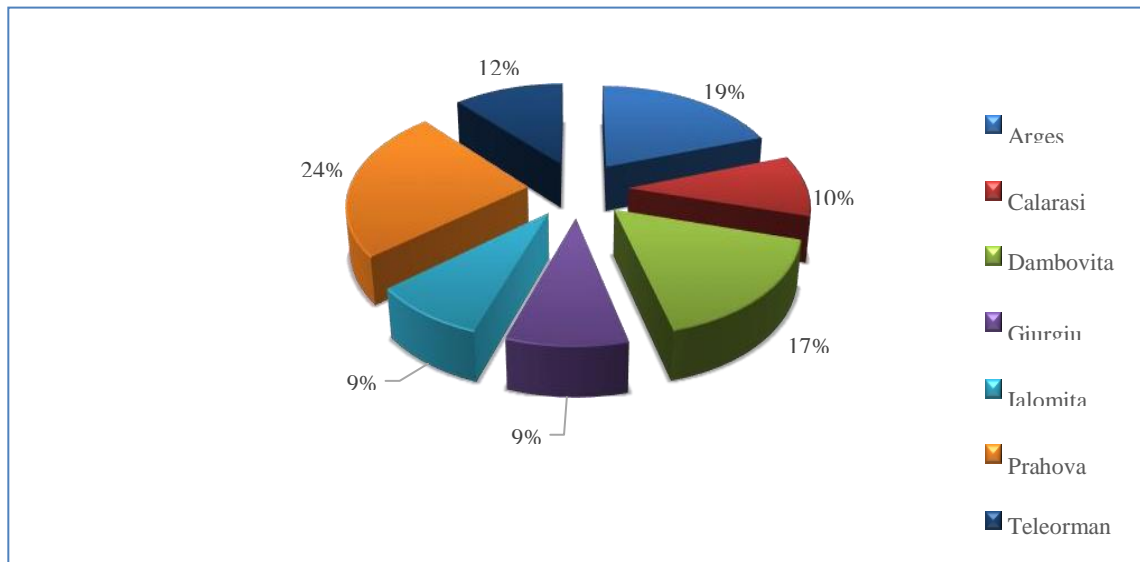
2.51 Problemă de mediu identificată

13	Asigurarea necorespunzătoare a stării de sănătate a populației	<p>Deteriorarea sănătății umane se datorează poluării actuale a mediului (aer, apă și sol) și poluării istorice (de ex. pesticide, deseuri minerale etc.). În marile aglomerări urbane, dar și în zonele rurale, datorită infrastructurilor de transport necorespunzătoare, rămâne problema semnificativă a zgomotului ca factor de risc pentru sănătate. Sursele antropice de poluare ale aerului sunt sistemele de încălzire locală, activitățile industriale și traficul. În România, principalii poluanți atmosferici sunt particulele în suspensie, oxizii de azot și dioxidul de sulf. Principalii indicatori de sănătate care pot fi influențați de poluarea aerului se referă la bolile respiratorii și cardiovasculare.</p> <p>Insuficiența spațiilor verzi, situate sub media europeană, lipsa aliniamentelor plantate și a perdelelor de protecție și neîntreținerea corespunzătoare a acestora, pot conduce la o deteriorare a calității factorului de mediu aer cu implicații nefaste asupra sănătății umane.</p> <p>Calitatea vieții în mediul urban și sănătatea locuitorilor depind în mod considerabil de infrastructura și serviciile existente, inclusiv de suprafața zonelor verzi.</p>
----	--	--

2.52 Factorul antropic

La 1 iulie 2017, populația regiunii Sud Muntenia era de 2.984.992 de persoane, reprezentând din punct de vedere procentual 15,24% din populația României (19.591.668), fiind a doua regiune ca mărime din punct de vedere demografic. Numărul ridicat al populației generează, pe termen lung, o serie de avantaje, printre care o rezervă de forță de muncă mai mare care să susțină creșterea economică. O relație pozitivă între numărul ridicat al populației și dezvoltarea economică, stimulează și promovează atât dezvoltarea economică, cât și creșterea nivelului de trai.

Analizând distribuția populației regiunii Sud Muntenia, la nivel NUTS 3, se poate observa faptul că, la mijlocul anului 2017, 24% din populația regiunii Sud Muntenia era concentrată în județul Prahova, în timp ce în județul Giurgiu era de 9%, la fel ca și în Ialomița(9%), din populația regiunii.

2.53 Economia

Principalele sectoare ale economiei regionale

1. **Județul Argeș** dispune de o economie bine dezvoltată și diversificată, industria deținând rolul principal în economia acestuia.

Structura industrială este diversificată, cele mai reprezentative ramuri fiind:

- Industria produselor primare care cuprinde subramurile:
  - producția de produse chimice și petrochimice;
  - fabricarea elementelor de beton, ciment, ipsos;
  - producția articolelor din cauciuc și mase plastice.
- Industria metalurgică și a construcțiilor metalice;
- Industria construcțiilor de mașini, utilaje, echipamente, motoare electrice;
- Industria de confecții - puternic dezvoltată;
- Industria ușoară - slab dezvoltată;
- Industria pielăriei;
- Industria lemnului și mobilei – o ramură cu tradiție în Pitești, care, datorită resurselor locale de lemn reprezintă o oportunitate pentru investiții în producția de mobilier de calitate superioară.

Cel mai mare producător de mobilă din România, S.C. Alprom SA funcționează în Pitești dar s-au dezvoltat și mulți producători de succes, însă nu de talia celui amintit anterior;

- Industria alimentară cuprinde un număr mare de agenți economici care acționează în trei subramuri:
  - Industria de morărit și panificație;
  - Industria prelucrării cărnii;
  - Industria laptelui.

Sectorul industrial continuă să aducă o contribuție importantă în economia județului Dâmbovița. Domeniile de activitate industrială cu specializarea cea mai puternică din județul Dâmbovița sunt domeniile de tehnologie medie, precum:

- Industria de armament;
- Industria metalurgică;

Producția de echipamente electrice, prelucrarea de cauciuc, mase plastice și alte produse din minerale nemetalice;

- Fabricarea și repararea mașinilor-utilaje, construcțiile metalice;
- Industria lemnului;
- Industria chimică;
- Industria alimentară;
- Industria textilă.

2. Județul **Prahova** este reprezentat de o industrie complexă și diversificată, prin toate ramurile ei. Ponderea cea mai mare în producția industrială o deține ramura prelucrării petrolului brut (benzine, motorine, păcură, uleiuri minerale etc.) fiind o activitate de tradiție, prima rafinărie de petrol din lume fiind pusă în funcțiune în anul 1856, la Ploiești. O altă ramură importantă a industriei județului Prahova – pe locul trei din punct de vedere al producției industriale - este cea de mașini și echipamente (utilaj petrolier, minier și chimic, rulmenți grei, echipamente și piese de schimb). Foarte dinamice sunt și industria textilă și a produselor textile, industria materialelor de construcții, industria sticlei, detergenți, industria mobilei și industria cartoanelor. De asemenea, se remarcă existența a 10 parcuri industriale, funcționale la capacitate maximă, 7 cu capital majoritar public și 3 cu capital majoritar privat, ce oferă investitorilor facilități/oportunități la cele mai ridicate standarde.

Specializarea funcțională a zonei de sud

1. Potențialul natural și economic de care dispune județul **Călărași** face ca agricultura să constituie un sector de bază în economia județului. Producția vegetală este orientată cu precădere spre culturile de cereale boabe, plantele uleioase și plante de nutreț, județul Călărași fiind cunoscut pentru culturile de grâu și secară (ocupând locul 2 la nivel regional), producția de orz și orzoaică (locul 1 la nivel regional) și producția de floarea-soarelui (locul 3 la nivel regional).
2. Județul **Giurgiu** este un județ preponderent agricol, predominante fiind culturile de grâu, porumb, floarea soarelui, orz, orzoaică, soia și rapiță. Există, de asemenea, o tradiție multiseculară în cultivarea și prelucrarea viței de vie în comuna Greaca, zonă care beneficiază de un cadru natural favorabil acestei culturi, ceea ce a determinat cercetarea viti-vinicolă și specializarea în producerea strugurilor de masă, cu posibilitatea obținerii de soiuri nobile recunoscute pe plan internațional.
3. Județul **Ialomița** ocupă locul trei în cadrul regiunii Sud Muntenia, după județele Teleorman și Călărași, din punct de vedere al suprafeței agricole și arabile. Principalele culturi sunt cele de cereale boabe (grâu și secară, orz și orzoaică, porumb), floarea-soarelui, etc.
4. Agricultura reprezintă o ramură importantă a economiei județului **Teleorman**, cultivându-se cu precădere: cereale pentru boabe (grâu, secară, orz, orzoaică, ovăz, porumb), leguminoase pentru boabe (mazăre, fasole), plante uleioase (floarea soarelui, soia etc.) și plante de nutreț. Culturile cu cel mai bun randament la nivelul județului Teleorman, identificate prin intermediul procesului consultativ desfășurat la nivel local, au fost rapița și cerealele (cu precădere porumbul).

Zone defavorizate

De asemenea, în regiunea Sud Muntenia se pot identifica și anumite zone defavorizate datorită caracteristicilor geografice, după cum urmează:

a) zonele montane – sunt caracterizate printr-o limitare semnificativă a posibilităților de utilizare a terenurilor și printr-o creștere apreciabilă a costurilor de exploatare a terenurilor agricole, ca urmare a unor constrângeri (condiții climatice dificile și existența unor pante abrupte, care conduc, împreună, la reducerea sezonului de cultivare, la necesitatea folosirii unor echipamente agricole costisitoare, etc.).

La nivelul regiunii Sud Muntenia, acestea ocupă o suprafață relativ redusă (sub 10% din suprafața totală a regiunii), respectiv nordul județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova.

Zone montane defavorizate

Județe

Comune/Orașe

ARGEȘ	Albeștii de Muscel, Aninoasa, Arefu, Berevoești, Boteni, Brăduleț, Bughea de Jos, Bughea de Sus, Câmpulung, Cetățeni, Cicănești, Corbeni, Corbi, Dâmbovicioara, Dragoslavele, Lerești, Mioarele, Nucșoara, Poienarii de Muscel, Rucăr, Sălătrucu, Stoenesti, Șuici, Valea Mare Pravăț
DÂMBOVIȚA	Bărbulețu, Bezdead, Buciumeni, Iedera, Moroeni, Pietroșița, Pucheni, Râu Alb, Runcu, Valea Lungă, Vârfuri, Văleni Dâmbovița, Vișinești
PRAHOVA	Adunați, Ariceștii Zeletin, Azuga, Bătrâni, Berteza, Brebu, Bușteni, Cărbunești, Cerașu, Comarnic, Cosminele, Izvoarele, Măneciu, Posești, Predeal-Sărari, Provița de Jos, Provița de Sus, Salcia, Secăria, Sinaia, Slănic, Starchiojd, Șotriș, Ștefești, Talea, Tătaru, Telegra, Valea Doftanei

Sursa: www.madr.ro

În localitățile din aceste zone, densitatea populației este mult sub media județeană și regională, din cauza condițiilor mai grele de viață (accesibilitate redusă, numeroase calamități naturale etc.), practicarea agriculturii se face în condiții puțin prielnice, predominantă fiind creșterea animalelor în mici exploatați individuale. În ultimii ani, aceste zone au cunoscut un oarecare reviriment prin dezvoltarea turismului, însă prezintă în continuare decalaje mari de dezvoltare față de zona sub-montană.

b) zone defavorizate de condițiile naturale specifice – prezintă vaste suprafețe nisipoase, conducând astfel rapid la apariția secetei edafice și afectând astfel recoltele. Ariditatea edafică se manifestă prin uscarea excesiv de prelungită a profilului de sol, prăfuirea și distrugerea structurii stratului arat. Aceste zone semi-aride pot susține dezvoltarea culturilor agricole însă cu un nivel mai scăzut al producțiilor agricole. Așadar, acestea sunt zone în care activitatea agricolă ar trebui sprijinită și continuată, prin conservarea mediului înconjurător.

Zone defavorizate de condiții naturale specifice

Județe	Comune/Orașe
ARGEȘ	Beleți-Negrești, Bogați, Dobrești, Priboieni
DÂMBOVIȚA	Aninoasa, Doicești, Glodeni, Ocnia
IALOMIȚA	Făcăeni, Giurgeni, Mihail Kogălniceanu, Stelnica, Vlădeni
PRAHOVA	Apostolache, Călugăreni, Chiojdeanca, Drajna, Gornet, Gornet-Cricov, Jugureni, Lapoș, Păcureți, Sângeru, Surani, Șoimari, Teișani, Vâlcănești, Vălenii de Munte, Vărbilău

Sursa: www.madr.ro

Zone monoindustriale

În ceea ce privește zonele monoindustriale, acestea au fost specifice mai ales perioadei comuniste, când unele dintre localitățile din regiunea Sud Muntenia erau dependente de un singur agent economic. Exemple în acest sens ar fi următoarele localități: Valea Călugărească (combinatul de îngrășăminte chimice), Câmpulung (Uzina de Automobile „Aro”), Plopeni, Mija (uzine de armament), Mioveni (Uzina de Automobile „Dacia”), Schitu-Golești, Filipeștii de Pădure, Ceptura, Șotânga (minerit), Valea Mare Prăvăț (Combinatul de lianți), Fieni (Fabrica de ciment), Brazi (Combinatul petrochimic), Florești (Uzina de anvelope), etc. După 1989, pe fondul restrângerii activității sau chiar închiderii acestor agenți economici, aceste localități au fost cele mai afectate de procesul de restructurare economică, unele fiind chiar declarate zone defavorizate.

În prezent, cele mai multe dintre aceste localități și-au diversificat economia locală, existând totuși o serie de centre vulnerabile, în care un singur angajator asigură peste jumătate din locurile de muncă din localitate, acestea fiind:

Localități cu profil monoindustrial din regiunea Sud Muntenia

Județ	Localitate	Număr total de salariați (31.12.2017)	Principalul angajator	Număr de salariați ai angajatorului principal	% din total salariați
ARGEȘ	Mioveni	19.937	Automobile Dacia S.A.	14.723	73,85%
DÂMBOVIȚA	Găești	4.846	Arctic S.A.	2822	58,23%
DÂMBOVIȚA	Răcari	616	Nedaliment S.R.L.	584	94,81%

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în regiunea Sud Muntenia și perspective de dezvoltare”

La aceste localități se adaugă cele în care există sonde de extracție a petrolului și gazelor naturale, unde principalul angajator este OMV PETROM: Videle, Poeni, Blejești, Siliștea, Cosmești, Poiana Lacului, Aninoasa, Vișina, Hulubești, Corbii Mari, Cobia, Bilciurești, Aninoasa, Roata de Jos, Clejani, etc.

Sursele industriale majore de poluare a mediului din regiunea Sud Muntenia sunt reprezentate de activitățile din următoarele domenii: extracția și procesarea țițeiului, chimie și petrochimie, producerea energiei electrice și termice în centrale de mare putere, construcții de mașini, materiale de construcții, procesarea metalelor feroase.

Printre obiectivele economice ce reprezintă surse industriale majore de poluare se numără:

- Rafinăriile și uzinele petrochimice aparținând S.N.P. Petrom S.A.: Sucursala ARPECHIM – Pitești și Sucursala PETROBRAZI – Ploiești;

- Uzina pentru producerea îngrășămintelor chimice S.C. Donau Chem S.R.L. – Turnu Măgurele;
- Centralele electrotermice de la Giurgiu, Pitești, Ploiești și Doicești;
- Combinatul de Oțeluri Speciale Mechel – Târgoviște.

2.54 EVOLUȚIA PROBABILĂ A CALITĂȚII MEDIULUI ÎN SITUAȚIA NEIMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI

Nr ctr	Aspecte de mediu relevante POR	Evoluția posibilă în situația neimplementării POR Sud Muntenia 2021-2027	Impact estimat în cazul neimplementării POR
1	Aer	<p>Prin angajamentele asumate, România trebuie să se conformeze și să ia toate măsurile privind reducerea emisiilor de poluanți atmosferici și îmbunătățirea calității aerului, pentru a atinge țintele propuse.</p> <p>În cazul neimplementării POR Sud Muntenia 2021-2027, nu se vor putea atinge țintele de reducere a emisiilor de poluanți menținându-se sau chiar crescând poluarea generată de traficul urban și de sistemele învechite și ineficiente de încălzire sau iluminat.</p> <p>Prin lipsa intervențiilor propuse la nivelul drumurilor județene, zonele urbane vor fi în continuare străbătute de rețele rutiere naționale aceasta generând în continuare disconfort, poluare atmosferică și zgomot.</p> <p>Neimplementarea acțiunilor propuse în cadrul programului, ar însemna menținerea situației actuale de emisii în apă, aer, sol sau de generare de deșeuri.</p>	Potențial impact negativ.
2	Apa de suprafață și subterană	<p>Neimplementarea acțiunilor propuse va însemna reducerea riscului de a avea contribuții suplimentare la poluarea apelor de suprafață sau subterane. Nu vor exista consumuri suplimentare de ape în procese tehnologice noi, dar nici nu vor fi reduse consumurile de apă în procese tehnologice existente. Pentru procesele tehnologice existente nu va exista opțiunea de inovare a procesului sau reducere a consumurilor de apă prin re tehnologizare.</p> <p>Neimplementarea POR, pentru acest factor de mediu, va conduce la menținerea stării actuale, neexistând reducerea consumului și epurarea corespunzătoare a apelor reziduale.</p>	Potențial impact pozitiv și negativ.

3	Sol și subsol	Factorul de mediu sol poate fi puțin afectat de acțiunile propuse în cadrul POR. Prioritatea cu cel mai posibil impact negativ asupra solului ar fi 4, care prevede realizarea unor proiecte de construcții sau reabilitări de drumuri. De asemenea, dezvoltarea unor capacități de producție, acțiuni propuse în cadrul Priorității 1, pot să influențeze negativ solul, fie punctiform prin posibile deversări locale, fie prin creșterea unor debite de poluanți în atmosferă și afectarea suprafețelor de teren. Aceste situații sunt totuși puțin probabile, iar neimplementarea POR poate să contribuie negativ la menținerea unor suprafețe de teren degradate sau abandonate.	Potențial impact pozitiv.
4	Managementul deșeurilor	Deșeurile din activitățile economice și construcții reprezintă un flux major de deșeuri, iar implemntarea acestor acțiuni ale POR ar putea genera potențiale efecte negative, locale și pe termen scurt, dacă nu se respectă politicile de management al deșeurilor. Neimplementarea POR ar însemna diminuarea acestor oportunități, iar implementarea activităților de reabilitare a infrastructurilor industriale și rezidențiale, publice, rutiere, pot conduce la generarea de deșeuri din procesele tehnologice și construcții. În lipsa acestora, situația referitoare la gestionarea deșeurilor din construcții și activitățile economice, s-ar menține ca până în prezent.	Potențial impact pozitiv, dar și potențial impact negativ.
5	Biodiversitate	Prin acțiunile din cadrul Priorităților 4 și 6 ale POR, ca urmare a dezvoltării unor activități în domeniul turismului sau de infrastructură de transport în arii naturale protejate de interes național sau comunitar sau în apropierea acestora, se pot crea presiuni asupra biodiversității. Neimplementarea POR în domeniul turismului va contribui la menținerea stării actuale a factorilor de mediu, în cadrul destinațiilor turistice, inclusiv producerea de deșeuri dar și lipsa locurilor de muncă ce se pot crea prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii de turism. De asemenea, prin neimplementarea acțiunilor prevăzute în cadrul Priorității 4 referitoare la relizarea sau modernizarea infrastructurii pentru interconectivitate, va menține starea de conservare actuală a biodiversității, dar nu se va contribui la creșterea mobilității naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fașa schimbărilor climatice.	Potențial impact negativ
6	Peisajul și mediul vizual	Prin neimplementarea POR nu se va contribui la conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural, acestea cunoscând o degradare continuă. De asemenea, neimplementarea investițiilor și acțiunilor propuse va contribui la menținerea	Potențial impact pozitiv, dar și potențial impact negativ.

		<p>unui peisaj dezolant, precum și la menținerea stării actuale a spațiilor publice și în special a suprafeței spațiilor verzi pe cap de locuitor etc.</p> <p>Prin neimplementarea POR nu se va putea realiza reutilizarea și refuncționalizarea diferitelor zone din interiorul orașelor, inclusiv recuperarea fostelor zone industriale abandonate, prin redestinare și recuperare a clădirilor și utilizarea prin mijloace inovative a fondului construit existent. Reducerea/diminuarea deșeurilor din construcții și economia de materiale investite în noi structuri ocupă un loc important în strategiile de dezvoltare durabilă a orașelor. Neimplementarea măsurilor referitoare la peisaj din cadrul POR va conduce pierderea oportunităților de refacere a peisajului din fostele zone industriale abandonate și creșterea suprafețelor spațiilor verzi, oferite de program.</p>	
7	Patrimoniul cultural	<p>Neimplementarea măsurilor referitoare la patrimoniul cultural și promovarea turismului, va conduce la degradarea continuă a patrimoniului cultural și pierderea oportunităților de conservare și protecție a obiectivelor din zonele turistice, oferite de program.</p> <p>În ce privește turismul, neimplementarea POR va însemna, pe de o parte, păstrarea actualei infrastructuri turistice deficitare și de multe ori cu probleme de poluare a mediului, iar, pe de altă parte, va însemna limitarea aportului unor poluări suplimentare ale mediului în cadrul destinațiilor turistice noi.</p>	Potențial impact negativ.
8	Populația și sănătatea umană	<p>Prin neimplementarea acțiunilor prevăzute în POR, consumul de combustibil datorat sistemelor neperformante de încălzire și iluminat, traficul congestionat, inexistența arterelor de ocolire a localităților, suprafețele de spațiu verde pe cap de locuitor insuficiente, vor conduce la o scădere a calității factorului de mediu aer și implicit ar putea fi afectată sănătatea populației. Neimplementarea acțiunilor prevăzute prin POR în cadrul Priorităților prioritare 1, 2, 3, 4 și 6, vor contribui la degradarea calității vieții atât în zonele urbane cât și cele rurale, prin creșterea concentrațiilor de poluanți în atmosferă.</p>	Potențial impact negativ.

9	Eficiență energetică	Ne promovarea eficienței energetice în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice și în sectorul locuințelor, va crește consumul de combustibili convenționali și implicit va conduce la o creștere considerabilă a emisiilor de gaze cu efect de seră.	Potențial impact negativ.
10	Schimbări climatice	Creșterea consumului de combustibili convenționali, slaba eficiență energetică în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice și în sectorul locuințelor, va contribui la creșterea cantității de CO ₂ . Neimplementarea măsurilor privind utilizarea energiilor regenerabile și creșterea eficienței energetice pot menține un aport semnificativ la emisiile de gaze cu efect de seră.	Potențial impact negativ.
11	Prevenire riscuri	POR, prin Prioritatea 1 prevede realizarea unor obiective industriale (Parcuri industriale) sau modernizarea celor existente. Unele din acestea pot intra sub incidența legislației privind riscurile naturale (riscurile la inundații sau alunecări). Prin neimplementarea POR, cel puțin referitor la aceste tipuri de acțiuni propuse de POR, riscurile naturale și accidentele antropice pot crește. Acțiunile de reabilitare a clădirilor, prevăzute de Prioritatea 2, vor contribui în mod pozitiv la reducerea riscului la posibile dezastre naturale, astfel încât neimplementarea POR ar putea avea efecte negative pe termen lung din acest punct de vedere. Neimplementarea acțiunilor prevăzute în cadrul Priorității 4 a POR, referitoare la legături rutiere secundare reabilite și nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, drumuri expres, centuri ocolitoare cu statut de drum județean care asigură conectivitatea directă sau indirectă la rețeaua de bază – TEN-T) și soluții pentru decongestionarea/ fluidizarea traficului (pasaje, extinderi la 4 benzi, măsuri de siguranță) va avea un impact negativ asupra mediului dar și asupra cetățenilor, ca urmare a menținerii situației actuale referitoare la accesibilitate și timpul de intervenție în situații de urgență. Menținerea stării actuale a infrastructurii, nu va genera scăderi ale emisiilor din trafic, respectiv consumuri specifice de combustibili mai mici, generând efecte negative asupra mediului și implicit asupra schimbărilor climatice, care va genera o intensificare a riscurilor naturale. Amplasarea de noi obiective industriale sau turistice fără respectarea reglementărilor urbanistice, poate conduce la creșterea gradului de poluare și a deteriorării, distrugerii clădirilor, ca urmare a riscului de alunecare sau inundații	Potențial impact negativ.

12	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	<p>Prin nepromovarea activităților care utilizează tehnologii și echipamente inovatoare, care nu consumă excesiv resurse poate avea un impact negativ asupra mediului. Nerealizarea acțiunilor propuse de POR va conduce la păstrarea sau înrăutățirea situației actuale de consumuri de materii prime, resurse și utilități, în cadrul unor procese tehnologice învechite.</p> <p>Neimplementarea POR, în domeniul turismului, nu va conduce la modernizarea unor capacități turistice existente sau realizarea altora noi, la realizarea de investiții în infrastructura aferentă. Nerealizarea acestor investiții va conduce la menținerea stării actuale în turism, nu va conduce la crearea de noi locuri de muncă și la o creștere economică la nivelul Regiunii Sud Muntenia. Nerealizarea obiectivelor propuse prin POR va menține situația existentă și nu se va îmbunătăți starea actualei infrastructuri turistice, nu va limita aportul unor poluări suplimentare ale mediului în cadrul destinațiilor turistice.</p>	Potențial impact negativ.
13	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Neinformarea publicului despre problemele de mediu existente, va conduce la menținerea stării actuale, fără ca cetățenii să poată acționa pentru îmbunătățirea calității vieții.	Potențial impact negativ.

2.55 Orice problema de mediu relevanta pentru POR 2021-2027

Zone cu riscuri naturale

Hazardele naturale sunt manifestări extreme ale unor fenomene naturale, precum cutremurele de pământ, inundațiile, furtunile, secetele, care au o influență directă asupra vieții oamenilor, asupra societății și a mediului înconjurător, în ansamblu.

Hazardele naturale pot fi de mai multe tipuri, în funcție de factorul declanșator:

- hazarde endogene, a căror acțiune este generată de energia provenită din interiorul planetei (cutremure, erupții vulcanice),
- hazarde exogene, generate de factori climatici, hidrologici, biologici.

O importantă trăsătură a hazardelor naturale este *riscul*.

Riscul reprezintă nivelul probabil al pierderilor de vieți omenești, al numărului de răniți, al pagubelor aduse proprietăților și activităților economice de către un anumit fenomen natural sau un grup de fenomene într-un anumit loc și într-o anumită perioadă.

În țara noastră, cele mai frecvente hazarde naturale care determină apariția riscurilor naturale sunt hazardele exogene, declanșate de către factorii climatici și hidrologici, mai precis hazardele geomorfologice (alunecările de teren, procesele de eroziune în suprafață și ravenarea) și hazardele climatice (inundațiile și, mai recent, seceta), care produc în numeroase cazuri, importante pagube materiale și chiar pierderi de vieți omenești.

Așa cum am precizat anterior, POR 2021-2027 este elaborat pentru Regiunea Sud Muntenia, nefiind cunoscute localizări teritoriale concrete ale activităților planificate.

Caracteristicile de mediu ale zonelor unde vor fi realizate concret acțiuni le susținute de program vor fi evaluate prin procedura EIA, acolo unde aceasta este aplicabilă.

Zonele cu alunecări de teren

Regiunea Sud Muntenia se confruntă cu procese geomorfologice pe suprafețe destul de mari, în special eroziunea de suprafață și alunecări de teren în zonele de deal și de munte.

Conform PATN - Secțiunea V – Zone de risc natural, teritoriul Regiunii Sud Muntenia se caracterizează prin potențial de producere a alunecărilor de teren scazut – practic zero, la un potențial de producere ridicat cu potențial de producere mare.

Alunecările de teren reprezintă un factor extrem limitativ. Prezența alunecărilor de teren îndepărtează în majoritatea cazurilor orice formă de practică agricolă, terenurile respective devenind inutilizabile chiar și pentru activitățile cele mai puțin pretențioase.

Alunecările de teren se produc din cauza unor fenomene naturale sau ca urmare a unor activități umane. Ele sunt periculoase, putând conduce la distrugerea unor construcții (prin deplasarea straturilor de roci sau prin acoperire), pot bara cursul unor ape curgătoare, creând lacuri de acumulare temporare sau permanente. Acest risc afectează o populație de 314.931 de locuitori în mediul urban și 440.522 de locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 9,75% din totalul regiunii Sud Muntenia în mediul urban și 13,64% în mediul rural.

Distribuția teritorială a zonelor cu risc de alunecări de teren de la nivelul regiunii Sud Muntenia, pentru anul 2019, se prezintă astfel:

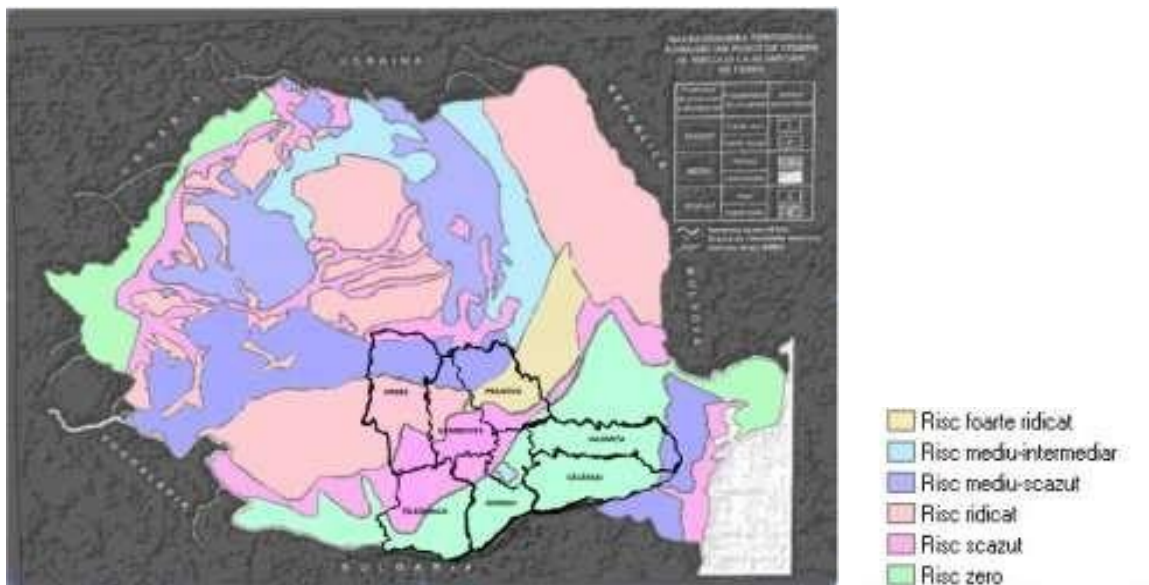
- În județul Argeș sunt catalogate cu risc de alunecări de teren 5 localități din mediul urban (Câmpulung Muscel, Curtea de Argeș, Mioveni, Ștefănești, Topoloveni) și 36 de comune (Arefu, Bălilești, Bârla, Berevoiești, Boteni, Buzoiești, Călinești, Căteasca, Cetățeni, Corbeni, Corbi, Coșești, Cotmeana, Dâmbovicioara, Domnești, Drăganu, Godeni, Hârtiești, Izvoru, Lunca Corbului, Mălureni, Mărăcineni, Merișani, Micești, Mihăești, Mușătești, Nucșoara, Popești, Râca, Recea, Stolnici, Suseni, Țițești, Uda, Vlădești, Vulturești). Populația vulnerabilă la alunecările de teren numără 127.089 de locuitori în mediul urban și 126.681 de locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 20,05% din

populația județului Argeș în mediul urban și 19,99% din populația județului Argeș în mediul rural;

- În județele Călărași și Ialomița nu se pune problema unui astfel de risc;
- În județul Dâmbovița se înregistrează zone active de alunecări de teren în municipiul Moreni și orașele Pucioasa și Fieni, precum și în 19 comune (Aninoasa, Bărbulețu, Bezdead, Brănești, Cândești, Doicești, Hulubești, Ludești, Moțăeni, Ocnița, Pietroșița, Pucheni, Runcu, Șotânga, Tătărani, Valea Lungă, Văleni Dâmbovița, Vișinești, Vulcana Băi). Populația vulnerabilă la alunecările de teren numără 41.959 de locuitori în mediul urban și 72.252 de locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 8,08% din populația județului Dâmbovița în mediul urban și 13,91% din populația județului Dâmbovița în mediul rural;
- În cuprinsul județului Giurgiu, cea mai mare probabilitate de producere a alunecărilor de teren există în Izvoru, în dreptul localităților Vieru, Ghizdaru, Daia, Băneasa, Pietrele și Pueni, pe versantul drept al Câlniștei (afluent pe dreapta al Glavaciocului), în dreptul localității Naipu, în versantul drept al Glavaciocului, la sud de localitatea Bila, în dreptul localității Tangăru, respectiv în versantul drept al Neajlovului, în localitatea Călugăreni. Populația vulnerabilă la alunecările de teren numără 24.925 de locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 9,01% din populația județului Giurgiu în mediul rural. În ceea ce privește populația din mediul urban a județului Giurgiu, aceasta nu este afectată;
- În județul Prahova există riscul de alunecări de teren în 10 localități din mediul urban (Câmpina, Azuga, Băicoi, Boldești-Scăieni, Breaza, Comarnic, Sinaia, Slănic, Vălenii de Munte și Urlați) și în 53 de comune (Adunați, Aluniș, Apostolache, Ariceștii Zeletin, Bălțești, Bănești, Berteza, Brebu, Bucov, Călugăreni, Cărbunești, Ceptura, Chiojdeanca, Cornu, Cosminele, Drajna, Flipeștii de Pădure, Fântânele, Gornet, Gornet Cricov, Gura Vadului, Gura Vitioarei, Iordăchianu, Izvoarele, Jugureni, Lapoș, Măneciu, Păcureți, Păulești, Plopu, Podenii Noi, Poiana Câmpina, Posești, Predeal Sărari, Provița de Jos, Provița de Sus, Salcia, Sângeru, Scorțeni, Secăria, Starchiojd, Surani, Șoimari, Șotriile, Ștefești, Talea, Târgșoru Vechi, Teișani, Telega, Valea Călugărească, Valea Doftanei, Vărbilău, Vălcănești). Populația vulnerabilă la alunecările de teren numără 139.275 de locuitori în mediul urban și 214.524 de locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 17,87% din populația județului Prahova în mediul urban și 27,16% din populația județului Prahova în mediul rural;
- În județul Teleorman se pot produce alunecări de teren superficiale în localitățile Uda Clocociov, Slobozia Mândra, Plopii Slăvitești și Beciu pe o distanță de 15 km, ca urmare a efectelor cumulate ale mișcărilor seismice și condițiilor geologice ale scoarței. Populația vulnerabilă la alunecările de teren numără 6.763 de locuitori în mediul rural,

cea ce înseamnă 1,83% din populația județului Teleorman în mediul rural. În ceea ce privește populația din mediul urban a județului Teleorman, aceasta nu este afectată.

Conform informațiilor furnizate de Facultatea de Geologie și Geofizică a Universității București, la nivel național, situația zonelor cu risc de alunecări de teren este prezentată în harta de mai jos, pe care se poate observa că teritoriul regiunii Sud Muntenia se află în zone cu risc zero, scăzut și ridicat de alunecări de teren.

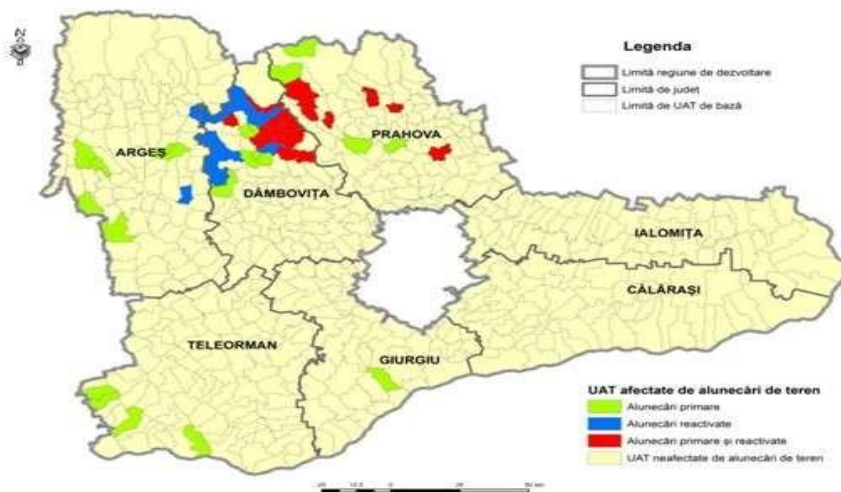
La nivelul regiunii Sud Muntenia existau, la finele anului 2018, 143.674 de hectare de terenuri amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, ceea ce reprezintă 4,2% din suprafața totală a regiunii și 6,3% din totalul terenurilor cu astfel de lucrări de la nivel național. Având în vedere că fenomenul de eroziune este specific mai ales zonelor înalte (de deal și de munte), precum și faptul că principala formă de relief din regiune este cea de câmpie, regiunea Sud Muntenia este cel mai puțin afectată de acest fenomen la nivel național.

Față de anul 2011, suprafața terenurilor cu amenajări de ameliorare și combatere a eroziunii solului a rămas aceeași.

Din cele 143.674 de hectare de terenuri amenajate pentru ameliorarea și combaterea eroziunii solului, cea mai mare parte era reprezentată de pășuni naturale (67.508 de hectare, 47% din total), 25.410 de hectare (17,7%) erau terenuri arabile, 18.797 erau livezi și pepiniere pomicele (13,1%), 14.295 de hectare erau fânețe naturale (9,9%), 11.280 de hectare (7,9%) erau vii și pepiniere viticole, iar 6.384 de hectare (4,4%) erau terenuri neagricole.

Pe județe, cea mai mare suprafață amenajată pentru ameliorarea și combaterea eroziunii solului se înregistrează, în 2018, în zona înaltă din partea de nord a regiunii – județul Argeș (69.005 hectare, 48% din total regional și 10,1% din suprafața totală a județului) și Prahova (49.200 de hectare, 34,2%, respectiv 10,4%), în timp ce în județul Ialomița era de doar 346 de hectare.

Se constată că, în intervalul 2011 - 2018, suprafața amenajată contra eroziunii a rămas neschimbată, nu a fost extinsă în nici unul din județele regiunii Sud Muntenia.

Riscul de alunecări de teren pe localități

Sursa: Planșă prelucrată din „Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud Muntenia și perspective de dezvoltare“

În ceea ce privește lucrările de drenaj, acestea acopereau, la nivelul anului 2018, 56.298 de hectare din suprafața regiunii Sud Muntenia, ceea ce reprezintă 1,6% din suprafața totală a acesteia și 22,2% din suprafața totală cu astfel de lucrări existentă la nivel național. În perioada 2011 - 2018, suprafața amenajată cu lucrări de drenaj din regiunea Sud Muntenia a rămas identică (în toate cele șapte județe componente ale regiunii).

Cea mai mare suprafață cu lucrări de drenaj se înregistrează în județul Prahova – 26.178 de hectare (46,5% din total regional și 5,6% din suprafața totală a județului), iar cea mai redusă în Argeș (1.205 ha).

Din totalul suprafeței amenajate cu lucrări de drenaj, 55.228 de hectare erau terenuri agricole (98,1% din total), în timp ce doar 1.070 de hectare (1,9%) erau terenuri non-agricole.

Inundații și combaterea inundațiilor

În spațiul hidrografic Buzău - Ialomița, există lucrări hidrotehnice care au scopul de a asigura necesarul de apă și combaterea inundațiilor, cum ar fi: acumulările Bolboci, Pucioasa și Dridu pe râul Ialomița, acumularea Paltinu pe râul Doftana, acumularea Măneciu pe râul Teleajen, acumularea Gh. Doja

pe râul Fundata și acumulări în cascadă pe Valea Mostiștei, și anume: Fundulea, Gurbănești, Frăsinet și Iezer.

La nivelul bazinului hidrografic Argeș - Vedea se află în implementare un proiect finanțat din Programul Operațional Sectorial de Mediu care vizează elaborarea „**Planului pentru prevenirea, protecția și diminuarea efectelor inundațiilor în bazinul hidrografic Argeș - Vedea**”. Prin acest proiect se urmărește modernizarea sistemului de management al inundațiilor. Astfel, se vor realiza hărțile de hazard (inundabilitate) la inundații și Planul pentru prevenirea, protecția și diminuarea efectelor inundațiilor în bazinul hidrografic Argeș - Vedea pe o lungime totală de 3.620 km și o suprafață de 5.545 km².

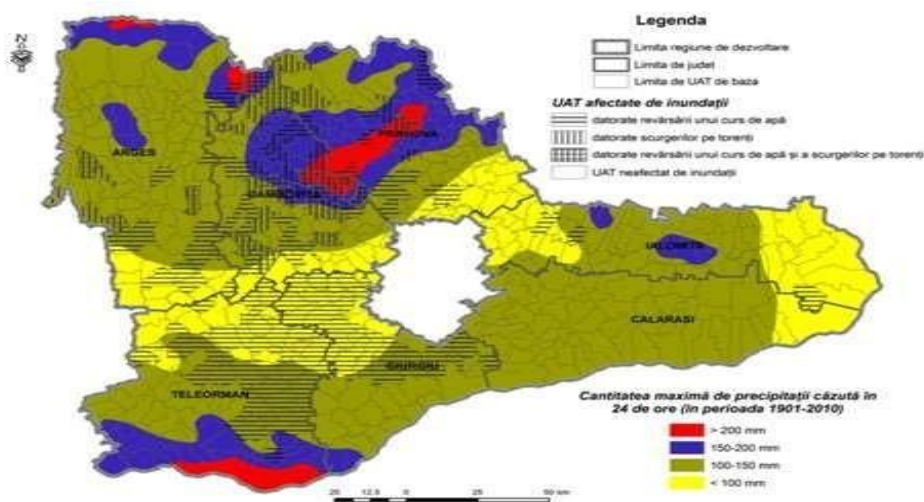
În conformitate cu Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, „apărarea împotriva inundațiilor, fenomenelor meteorologice periculoase și accidentelor la construcții hidrotehnice reprezintă o activitate de protecție civilă a populației, de interes național”, iar „elaborarea strategiei și concepției de apărare împotriva inundațiilor, fenomenelor meteorologice periculoase și accidentelor la construcții hidrotehnice revine autorității publice centrale din domeniul apelor”, respectiv Administrația Națională „Apele Române” prin cele 11 administrații bazinale de apă.

În spațiul hidrografic Buzău – Ialomița, activitatea de combatere a inundațiilor se realizează prin aplicarea măsurilor operative de apărare stabilite în mod unitar pe baza planurilor de apărare împotriva inundațiilor, fenomenelor meteorologice periculoase sau accidentelor la construcții hidrotehnice, elaborate pe bazine hidrografice, județe și localități, precum și la obiectivele care pot fi afectate de astfel de fenomene sau accidente.

În perioada de programare 2011 - 2018 au fost implementate o serie de acțiuni care vizează atât modernizarea sistemului de management al inundațiilor, cât și urmărirea și caracterizarea comportării în exploatare a lucrărilor de gospodărirea apelor și a efectelor acestora în utilizarea și valorificarea resurselor de apă.

Conform datelor puse la dispoziție de Inspectoratele Județene pentru Situații de Urgență, în regiunea Sud Muntenia, există 1.103,5 km de diguri de protecție împotriva inundațiilor. Cea mai mare lungime a digurilor se înregistrează în județele din partea de sud a regiunii, care au beneficiat, în anii 1960-1970, de lucrări de îndiguire în Lunca Dunării.

Infrastructura pentru combaterea inundațiilor de la nivelul regiunii Sud Muntenia se află în administrarea Administrației Naționale „Apele Române”, prin intermediul Administrațiilor Bazinale de Apă Argeș Vedea și Buzău - Ialomița. Principalele categorii de lucrări împotriva inundațiilor sunt lacurile de acumulare, regularizările de cursuri de apă, derivațiile, îndiguirile, apărările și consolidările de mal, etc.

Riscul de inundații pe localități

Sursa: Planșă prelucrată din “Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare “

În spațiul hidrografic **Argeș-Vedea-Călmățui** sunt 221 lacuri de acumulare cu un volum total de 1.004 mil. m³, având un volum util de 921,1 mil.m³. Dintre acestea, 24 sunt reprezentative (9 având folosința complexă). Acestea au un volum total (la NNR) de 798,82 mil.m³ și o suprafață (la NNR) de 5.362,324 ha.

În bazinul râului Argeș există 7 lacuri de acumulare cu folosință complexă, din care cel mai important este cel de la Vidraru, urmând apoi lacurile Zigoneni, Vâlcele, Budeasa, Golești, Mihăilești. De asemenea, importantă este și acumularea Râușor situată pe râul Târgului. În bazinul râului Dâmbovița sunt de interes lacurile de acumulare complexe Pecineaga și Văcărești pe râul Dâmbovița, acumulările de pe Ilfov (Urdești, Bunget I, Bunget II, Brătești, Adunați și Ilfoveni) și acumularea Buftea de pe râul Colentina.

Acumularea Vidraru este principala acumulare din bazinul hidrografic Argeș, având următoarele caracteristici: suprafață de 870 ha, lungimea de 12 km, volumul total la NNR de 450,62 mil.m³. Barajul este din beton în dublă curbură, cu o lungime a frontului de 307 m și înălțimea de 165 m.

Acumularea Vâlcele are suprafața de 442 ha, un volum total la NNR de 41,6 mil. m³, o lungime de 4,85 km și o adâncime maximă de 20 m; prezintă un deversor etajat cu înălțimea de 35,3 m.

Acumularea Golești este cea mai mare pe râul Argeș, după Vidraru; are o suprafață de 634 ha, un volum total la NNR de 55 mil. m³, o lungime de 7,0 km și o adâncime maximă de 16,5 m. Prezintă același tip de baraj ca Vâlcele, și anume deversor etajat cu înălțimea de 19,5 m.

Pe râul Târgului se găsește acumulara Râușor, cu o suprafață de 160 ha, o lungime de 5,5 km o adâncime maximă de 102 m și un volum la NNR de 52,4 mil. m³; barajul este din anrocamente, cu nucleude argilă.

Acumularea Pecineaga este situată pe cursul superior al Dâmboviței. Are o suprafață de 183,84 ha, un volum total la NNR de 63 mil. m³, o lungime a lacului de 5,5 km și o adâncime maximă de 108 m; prezintă un baraj din anrocamente cu mască din plăci de beton armat.

În bazinul hidrografic Vedea nu sunt lacuri de acumulare, iar în bazinul hidrografic Călmățui singura acumulare semnificativă este Stejaru.

Pe 120 de râuri există iazuri piscicole care, în majoritate, sunt realizate prin bararea cursurilor de apă și nu au incinte îndiguite. Pe unele cursuri de apă din spațiul hidrografic Argeș - Vedea aceste iazuri sunt realizate în cascadă, modificând puternic cursurile naturale, cum este cazul râurilor: Urlui, Nanov, Izvoarele, Vajiștea, Gabur, Clanița, Calniștea, Izmar, Ilfovăț, etc. (Sursa : Descriere bazin Argeș-Vedea).

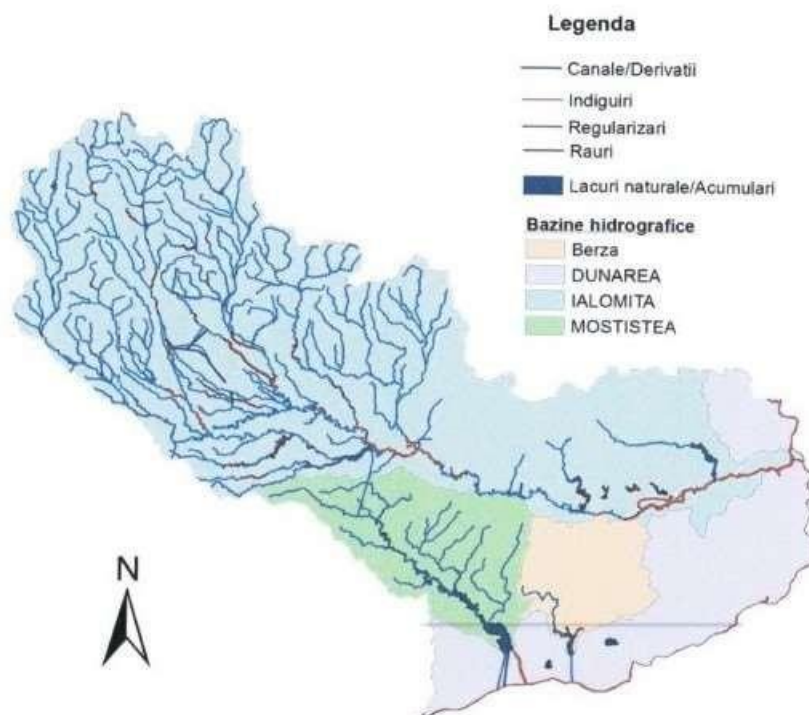
În spațiul hidrografic Buzău - Ialomița există mai multe categorii de lucrări: acumulări, baraje, praguri, derivații, regularizări, îndiguiri și apărări de maluri, prize de apă etc., executate pe corpurile de apă în diverse scopuri (energetic, asigurarea cerinței de apă, regularizarea debitelor naturale, apărarea împotriva efectelor destructive ale apelor etc).

Suprafața totală a spațiului hidrografic Buzău-Ialomița este de 26.470,64 km² reprezentând o pondere de 11,11 % din suprafața țării. Rețeaua hidrografică cuprinde un număr de 266 de cursuri de apă cadastrate (din care 8 au suprafețe mai mici de 10 km²), cu o lungime totală de 6.062 km și o densitate medie de 0,23 km/km². Pe teritoriul României, spațiul hidrografic Buzău-Ialomița cuprinde subbazinele: Ialomița cu 142 afluenți codificați, Buzău cu 102 afluenți codificați, Călmățui cu 4 afluenți codificați, Mostiștea cu 13 afluenți codificați și Berza (fără afluenți). Lungimea fluviului Dunărea aferentă spațiului hidrografic Buzău-Ialomița este de 560 km și râul Siret 72 km (sector Nămolosa – vărsare în fluviul Dunărea).

Resursele totale de apă de suprafață din spațiul hidrografic Buzău-Ialomița (fără fluviul Dunărea) însumează cca. 3.149,397 mil.m³ /an, din care resursele utilizabile sunt cca. 731,45 mil.m³ /an. Acestea reprezintă cca. 23% din totalul resurselor și sunt formate, în principal, de râurile Ialomița, Buzău, Călmățui, Mostiștea, Berza și afluenții acestora. Pentru fluviul Dunărea, resursele totale de apă sunt de cca.194.251,7 mil.m³ /an, din care cele utilizabile sunt de cca.55.188 mil.m³ /an (reprezentând 28% din resursele teoretice). În spațiul hidrografic Buzău-Ialomița există 13 lacuri de acumulare importante (cu suprafața mai mare de 0,5 km²), care au folosință complexă și însumează un volum util de 489,52 mil.m³ . Raportată la populația bazinului, resursa specifică utilizabilă este de 297,69 m³ /loc/an, iar resursa specifică calculată la stocul disponibil teoretic (mediu multianual) se cifrează la 1.281,8 m³ /loc/an. Resursele de apă cantonate în arealul hidrografic Buzău-Ialomița pot fi considerate suficiente și neuniform distribuite în timp și spațiu. Debite medii multianuale pentru principalele râuri din spațiul hidrografic Buzău-Ialomița sunt: Ialomița-38,9 mc/s, Buzău-27,6 mc/s, Călmățui-0,872 mc/s și

Mostiștea 1,46 mc/s. Din lungimea totală a cursurilor de apă cadastrate din spațiul hidrografic Buzău-Ialomița, cursurile de apă nepermanente reprezintă circa 21,5%. În spațiul hidrografic Buzău-Ialomița, resursele subterane teoretice (fără fluviul Dunărea) sunt estimate la 1.182,3 mil.m³, din care resursele subterane utilizabile sunt de 675 mil.m³ (reprezentând 57% din resursele teoretice). Pentru fluviul Dunărea, resursele subterane teoretice sunt estimate la 1.545,5 mil.m³, din care resursele subterane utilizabile sunt de 329,55 mil.m³ (reprezentând 21% din resursele teoretice). (Sursa: Planul de management al bazinului hidrografic ABA Buzău – Ialomița).

Bazinele hidrografice din arealul Buzău - Ialomița

Lacurile de acumulare

Lacurile de acumulare din spațiul hidrografic Buzău - Ialomița au fost realizate cu scopuri multiple: alimentare cu apă potabilă și industrială, energetic și apărare împotriva inundațiilor, repartiția acestora fiind prezentată în tabelul de mai jos.

Cele mai importante lacuri de acumulare sunt:

- În bazinul hidrografic Ialomița – Bolboci, Pucioasa și Dridu pe râul Ialomița, acumularia Paltinu pe râul Doftana, acumularia Măneciu pe râul Teleajen și acumularia Gh. Doja pe râul Fundata;
- Acumularea Bolboci (baraj cu $H=56$ m) asigură regularizarea debitelor râului Ialomița și utilizarea acestora pentru alimentarea cu apă a centrelor populate din aval, alimentarea cu apă a industriei, producere de energie electrică și irigații;
- Acumularea Pucioasa (baraj cu $H=30,5$ m) asigură alimentarea cu apă a orașului Pucioasa, a industriilor, producere de energie electrică, tranzitare viituri, piscicultură, agrement;
- Acumularea Dridu (baraj cu $H=20$ m) asigură regularizarea debitelor cu efect favorabil asupra folosințelor din aval și în special pentru cele de irigații, atenuare viituri, producere de energie electrică, derivarea debitelor disponibile prin canalul Ialomița – Mostiștea în caz de ape mari, alimentarea cumulărilor din sistemul Mostiștea (priza derivație Ialomița - V.Mostiștea- Dridu/Hagiești cu $Q_{inst.}=50$ mc/s);

- Acumularea Paltinu (baraj Paltinu cu H=108 m) asigură alimentarea cu apă a folosințelor racordate la sursa Paltinu, produce energie electrică prin CHE Paltinu, asigură apararea împotriva inundațiilor prin atenuarea viiturilor;
- Acumularea Măneciu (baraj Măneciu cu H=78 m) asigură apa pentru stațiile de tratare Măneciu și Vălenii de Munte, stații ce asigură alimentarea cu apă a folosințelor racordate la sursa Măneciu, dar și prin interconectare cu sursa Paltinu (zona Ploiești – Brazi - Teleajen, precum și localitățile Măneciu și Vălenii de Munte), produce energie electrică prin CHE Măneciu, CHE Izvoarele și CHE Vălenii de Munte;
- Acumularea Gh. Doja (baraj cu H=12 m) are ca folosințe principale: apărare împotriva inundațiilor prin atenuarea undelor de viitură pe Valea Fundata, piscicultura;
- în bazinul hidrografic Mostiștea se află 4 acumulări în cascadă, și anume: Fundulea, Gurbănești, Frăsinet și Iezer. Barajele acestor acumulări au înălțimi cuprinse între 12 și 26 m și au ca folosințe principale: piscicultura, asigurarea apei pentru irigații a suprafețelor deservite de SNIF - Sucursala Călărași și protecția unor localități împotriva inundațiilor.

Combaterea incendiilor

Incendiile reprezintă hazarde periculoase pentru mediu și pentru activitățile umane și determină distrugerii ale recoltelor, ale bunurilor, etc.. Ele pot fi declanșate de cauze naturale cum ar fi fulgerele, erupțiile vulcanice, fenomene de autoaprindere a vegetației și de activitățile omului (neglijența utilizării focului, incendieri intenționate, accidente tehnologice). În perioadele secetoase, incendiile sunt favorizate de vânturi puternice asociate cu temperaturi ridicate, care contribuie la extinderea rapidă a focului.

În ceea ce privește amenajările pentru asigurarea necesarului de apă pentru stingerea incendiilor la nivelul regiunii Sud Muntenia, situația pe județe la nivelul anului 2018 se prezintă astfel:

- În județul Argeș sunt realizate amenajări pentru asigurarea necesarului de apă pentru stingerea incendiilor în toate municipiile și orașele din județ, dar și în 75 din cele 94 de comune ale județului. Zone deficitare în resurse de apă se găsesc în comunele: Albești de Muscel, Cicănești, Căldăraru, Domnești, Hârsești, Mălureni, Merișani, Miroși, Mușătești, Nucșoara, Oarja, Pietroșani, Râca, Uda, Cotmeana, Bârla, Cicănești, Ciomăgești, Stoenesti;
- În județul Călărași, amenajările ce pot fi folosite la asigurarea necesarului de apă pentru stingerea incendiilor sunt lacurile de acumulare și acumulările (iazuri) piscicole. În ceea ce privește zonele deficitare în resurse de apă, acestea se regăsesc în comunele Nicolae Bălcescu și comuna Ileana (sat Arțari);
- La nivelul județului Dâmbovița există un număr de 55 din localități care au sisteme de alimentare cu apă potabilă (inclusiv hidranți). La nivelul județului, localitățile care nu au sisteme de alimentare cu apă potabilă (inclusiv hidranți) sunt: Bărbulețu, Braniște,

Ciocănești, Butimanu, Cornești, Crevedia, Glodeni, Gura Fcii, Mogoșani, Perșinari, Pietrari, Râu Alb, Tărtășești, Sălcioara, Uliești, Văcărești, Vlădeni, Băleni;

- Situația amenajărilor pentru asigurarea necesarului de apă pentru stingerea incendiilor în județul Giurgiu este următoarea: din totalul de 54 de localități (un municipiu, 2 orașe și 52 de comune), doar 17 au asigurate rețele de hidranți pentru alimentare cu apă, dar și aceste doar în Sud Muntenial localităților; în zonele periferice nicio localitate din județul Giurgiu nu dispune de rețea de hidranți;
- În județul Ialomița, din cele 128 de localități (municipii, orașe, comune, sate), 81 sunt dotate cu instalații de alimentare cu apă, care includ și rezerve intangibile de apă pentru stingerea incendiilor. Din cele 128 de localități ale județului, 40 nu sunt dotate cu instalații pentru stingerea incendiilor. Practic, în aceste localități alimentarea cu apă a populației și animalelor se face prin fântâni forate;
- La nivelul județului Prahova nu există rampe speciale amenajate pe cursurile de apă pentru alimentarea cu apă a autospecialelor de intervenție destinate stingerii incendiilor, alimentarea acestora realizându-se din rețele de hidranți, rezervoare de apă incendiu sau direct din albia râurilor, pâraielor, în zonele în care se poate efectua alimentarea. Următoarele localități figurează în evidență fără sistem centralizat de surse de apă : Adunați, Aluniș, Ariceștii Zeletin, Balta Doamnei, Bătrâni, Berteia, Cărbunești, Călugăreni, Cerașu, Colceag, Cosminele, Gherghița, Gorgota, Lapoș, Mănești, Olari, Posești, Provița de Jos, Provița de Sus, Puchenii Mari, Râfov, Salcia, Sângeru, Șoimari, Șotriș, Starchiojd, Surani, Tătaru.

Seceta

Seceta este un hazard climatic cu o perioadă lungă de instalare și este caracterizată de scăderea precipitațiilor sub nivelul mediu, de micșorarea debitului râurilor și a rezervelor subterane de apă care determină un deficit mare de umezeală în aer și sol, cu efecte directe asupra mediului și în primul rând asupra culturilor agricole.

Seceta și fenomenele asociate acesteia, respectiv aridizarea și deșertificarea, reprezintă, după poluare, cea de-a doua mare problemă cu care se confruntă omenirea în ultima jumătate de secol. Și la nivelul regiunii Sud Muntenia seceta reprezintă o problemă importantă și se manifestă, în special, în partea de sud a regiunii, în Câmpia Română, pe tot întinsul județelor Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman și în partea de nord a regiunii (Argeș, Dâmbovița, Prahova) în localitățile aflate în partea de sud a județelor. Ce mai secetoși ani înregistrați în perioada 2011 - 2018 au fost: 2011, 2014 și 2017.

Cutremure

În conformitate cu Legea nr. 575/22 octombrie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a V-a - Zone de risc natural, prin cutremur se înțelege mișcarea vibratoare a scoarței terestre, generată de o ruptură brutală în aceasta, ce poate duce la

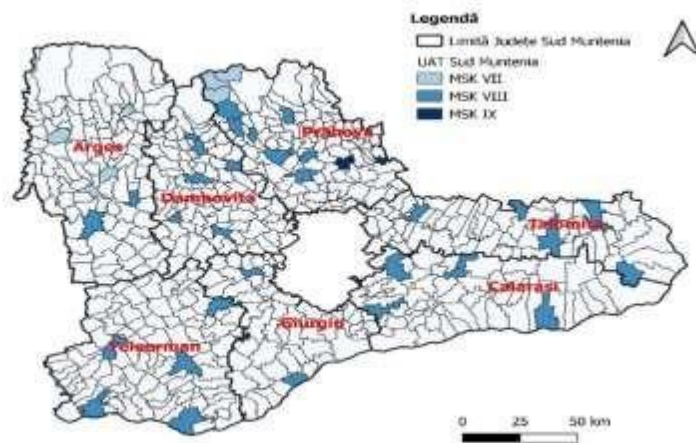
victime umane și distrugeri materiale. Acest risc afectează o populație de 2.150.414 locuitori, ceea ce înseamnă 66,60% din totalul regiunii Sud Muntenia.

Arealul circumscris județelor regiunii Sud Muntenia se încadrează în macrozona cu magnitudinea seismică cuprinsă între 71 și 92 scara MKS, valoarea crescând din direcția sud-vest către nord-est, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică a României”.

Astfel, la nivelul regiunii Sud Muntenia, distribuția teritorială a localităților cu risc mare de seismicitate pentru anul 2019 este următoarea:

- În județul Argeș pot fi afectate de cutremure municipiile Pitești și Câmpulung, precum și orașele Curtea de Argeș, Costești, Mioveni și Topoloveni. Populația vulnerabilă la cutremure numără
- 295.021 de locuitori, ceea ce înseamnă 46,55% din populația județului Argeș;
- Pe raza județului Călărași, toate localitățile sunt afectate de un eventual cutremur, dar se încadrează la gradul de risc VIII municipiile Călărași și Oltenița, precum și orașele Budești, Fundulea și Lehliu-Gară. Populația vulnerabilă la cutremure cu grad de risc VIII numără 163.585 de locuitori, ceea ce înseamnă 40,54% din populația județului Călărași;
- Conform legii mai sus menționate, întreg județul Dâmbovița este încadrat la gradul de risc VIII în eventualitatea producerii unui cutremur cu epiSud Muntenial în zona seismică Vrancea. Populația vulnerabilă la cutremure cu grad de risc VIII numără 519.442 de locuitori la nivelul anului 2019, ceea ce înseamnă 100% din populația județului Dâmbovița;
- Județul Giurgiu este situat în partea de sud a țării și este supus efectelor unui tip de mișcare seismică. Localitățile care pot fi afectate de cutremure sunt municipiul Giurgiu și orașele Bolintin Vale și Mihăilești. Populația vulnerabilă la cutremure numără 87.969 locuitori, ceea ce înseamnă 32,54% din populația județului Giurgiu;
- Ca urmare a condițiilor geografice, geologice și meteorologice, în cadrul județului Ialomița există riscul de apariție a unor mișcări seismice cu epiSud Muntenial în zona Vrancea. Pot fi afectate în special localitățile urbane Slobozia, Fetești, Urziceni, Țândărei și Amara. Populația vulnerabilă la cutremure numără 128.108 de locuitori, ceea ce înseamnă 44,83% din populația județului Ialomița;
- În județul Prahova, zonele afectate de cutremure de mică adâncime (mai puțin de 10 km) sunt: Azuga - Sinaia. În rest, toate localitățile urbane din județ sunt expuse la o intensitate seismică cuprinsă între VII grade și IX grade pe scara MSK. Populația vulnerabilă la cutremure de mică adâncime numără 15.692 de locuitori, ceea ce înseamnă 1,99% din populația județului Prahova, iar restul populației de 774.243 de locuitori este expusă la o intensitate seismică cuprinsă între VII grade și IX grade pe scara MSK, ceea ce reprezintă 98,01% din populația județului Prahova;

- Cutremurele de pământ localizate în zona Vrancea se resimt pe teritoriul județului Teleorman pe direcția Nord-Sud și sunt aproape în totalitate de natură tectonică. Direcțiile de propagare ale undei de șoc sunt: București – Alexandria – Zimnicea și București – Alexandria – Turnu Măgurele. Localitățile Alexandria, Roșiori de Vede, Turnu Măgurele, Videle, Zimnicea sunt expuse la o intensitate seismică de grad VIII pe scara MSK. Populația vulnerabilă la cutremure cu grad de risc VIII numără 134.842 de locuitori, ceea ce înseamnă 36,57% din populația județului Teleorman.

Localitățile afectate de cutremure în județele regiunii Sud Muntenia

Sursa: Legea 575 / 2001

În ceea ce privește structura fondului de locuințe, nevoie să facă față acestor riscuri, trebuie menționat faptul că studiul privind „Dezvoltarea Urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual și scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020” a identificat faptul că cele peste 320.000 de locuințe amplasate în blocuri de locuințe au fost construite, în proporție de peste 95%, în perioada 1960-1990 în majoritatea cazurilor, fațadele nereabilitate, ceea ce generează riscuri în caz de cutremur. Mai mult, materialele de construcție folosite pentru clădirile de locuit din zona de sud a regiunii (paianță și chirpici) fac ca aceste clădiri să fie deosebit de vulnerabile în caz de cutremure (a se vedea situația orașului Zimnicea, la cutremurul din 1977).

Avalanșe

În regiunea Sud Muntenia, zonele afectate de acest fenomen sunt localizate în partea de nord a regiunii, pe teritoriile județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova:

- În județul Argeș, zonele în care se pot produce avalanșe sunt: Arefu, Dâmbovicioara, Rucăr și Lerești;

- În județul Dâmbovița, din cauza ninsurilor abundente pe porțiunile pantelor montane, avalanșele sunt de versant, cu dimensiuni medii. Zonele unde se produc sunt: Cheile Tătarului, Cheile Orzei, Scropoasa – Lespezi, Valea Obârșiei, Babele, Vârful Omu, Dichiu, Moroeni și Padina;
- Pe raza județului Prahova, zonele cele mai expuse avalanșelor și cu flux mare de turiști sunt: Bușteni, Cantonul Piatra Arsă, Vârful Omu, Mălăiești, Poiana Coștilei, Valea Cerbului. Din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile (o viteză a vântului de peste 15 m/s și producerii avalanșelor) pot rămâne izolate următoarele obiective: cabana Omu, stația meteorologică Omu, releul Coștila, cantonul Baba Mare, cabana Babele, cabana Caraiman, cabana Piatra Arsă, cabana Vârful cu Dor și cabana Miorița.

Riscuri tehnologice

Principalele hazarde tehnologice cu impact asupra mediului sunt produse de deficiențe și erori de proiectare și construcție ale instalațiilor industriale, de grad ridicat de uzură fizică și morală, de exploatare necorespunzătoare, de eroare umană, de management defectuos al operatorilor economici, de transportul substanțelor și deșeurilor periculoase, de ruperi ale barajelor sau explozii ale unor instalații, având atât cauze naturale, cât și antropice și determinând o succesiune de evenimente extrem de complexe sub forma unor reacții în lanț, cu efecte locale și transfrontaliere.

Obiectivele economice care prezintă riscuri tehnologice (avarii, accidente, explozii, incendii) cu

implicații majore asupra mediului, bunurilor materiale și persoanelor de pe teritoriul regiunii Sud Muntenia au fost identificate prin **Planurile de analiză și acoperire a riscurilor**, elaborate de către Comitetele Județene pentru Situații de Urgență, din cele șapte județe ale regiunii. Distribuția teritorială a acestora se prezintă astfel:

- ✓ În județul **ARGEȘ**: platforma F.C.N. - S.C.N. Mioveni, OMV Petrom-Arpechim Pitești, S.C. TERMOFICARE 2000, S.C. CONCEPT, S.C. APĂ CANAL 2000, PECO GPL Pitești, S.C. MOBERFLEX IMPEX S.R.L. Pitești;
- ✓ În județul **CĂLĂRAȘI** sunt: S.C. Delta GAS COV S.R.L., S.C. Concept S.A., S.C. Air Liquide România,
- ✓ S.C. SIAD ROMÂNIA S.R.L., S.C. PRIO BIO COMBUSTIBIL S.R.L.;
- ✓ În **DÂMBOVIȚA** sunt: S.C. Avicola Crevedia S.A., NUBIOLA DOICEȘTI, S.C. OȚEL INOX SA, S.C. TERMO ELECTRICA DOICEȘTI S.A., S.C. MECHEL S.A. TÂRGOVIȘTE și Stațiile de clorinare a apelor de la Pucioasa, Lazuri, Priseaca;
- ✓ La nivelul județului **IALOMIȚA** - S.C. Amonil S.A. Slobozia;
- ✓ La nivelul județului **PRAHOVA** există un număr de 14 operatori economici cu risc de producere de accidente majore, în care sunt implicate substanțe periculoase: Petrom Petrobazi, S.C. Petrotel Lukoil S.A. Ploiești, S.C. Rompetrol-Rafinaria Vega S.A., S.C. Steaua Română S.A. Câmpina, S.C. Daljia Termo Prahova S.R.L., Petrom S.A.I.P.G. Negoiești, S.C. LLK Lubricants România S.R.L. Ploiești, S.C. Bulrom Gas Impex S.R.L.

- Petrom S.A., S.C. Rafinaria Astra România S.A., S.C. Lukoil Energy Gaz România S.R.L.;
- ✓ Obiectivele economice care prezintă riscuri tehnologice în județul **TELEORMAN** sunt următoarele: S.C. Donau Chem S.R.L, S.C. Rombau, S.C. OMV Petrom S.R.L., S.C. Koyo România S.A., S.C. Cicalex S.A., S.C. Cerealcom, Grupul de zăcăminte Preajba Nord și Sud (Schela Petrol Poeni), Grupul de Zăcăminte Videle Vadu-Lat (Schela de Petrol Videle), S.C. Romcip Salcia.

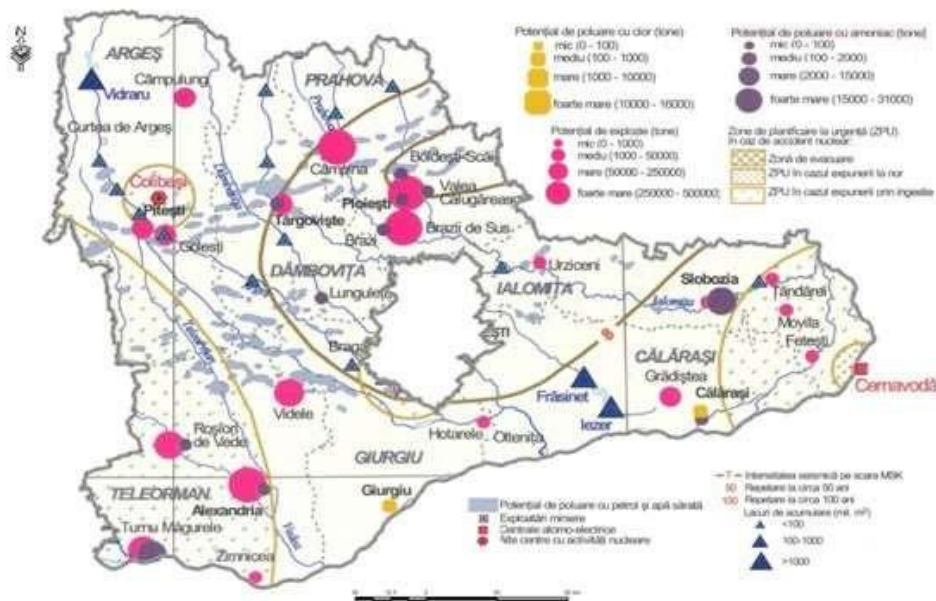
Alte categorii de riscuri tehnologice care amenință regiunea Sud Muntenia sunt: riscul tehnologic de transport și depozitare produse periculoase (transport feroviar și transport prin rețele magistrale), riscul nuclear, de prăbușiri de construcții, instalații sau amenajări, eșecul utilităților publice, căderi de obiecte din atmosferă sau din cosmos și muniție neexplodată.

Sursele industriale majore de poluare a mediului din regiunea Sud Muntenia sunt reprezentate de activitățile din următoarele domenii: extracția și procesarea țițeiului, chimie și petrochimie, producerea energiei electrice și termice în centrale de mare putere, construcții de mașini, materiale de construcții, procesarea metalelor feroase.

Printre obiectivele economice ce reprezintă surse industriale majore de poluare se numără:

- Rafinăriile și uzinele petrochimice aparținând S.N.P. Petrom S.A.: Sucursala ARPECHIM – Pitești și Sucursala PETROBRAZI – Ploiești;
- Uzina pentru producerea îngrășămintelor chimice S.C. Donau Chem S.R.L. – Turnu Măgurele;
- Centralele electrotermice de la Giurgiu, Pitești, Ploiești și Doicești;
- Combinatul de Oțeluri Speciale Mechel – Târgoviște.

Riscurile tehnologice, pe localități

2.57 Gestiunea deșeurilor

Obiectivele prioritare în domeniul gestionării deșeurilor țin seama de principiile generale care stau la baza acestei activități:

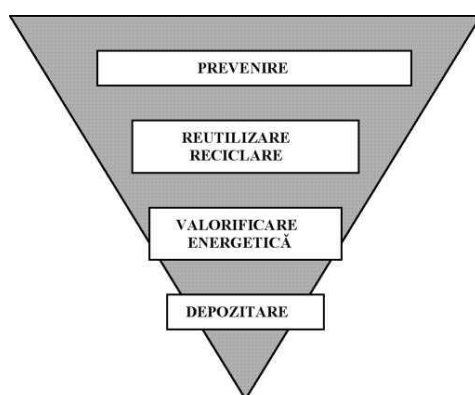
- a) prevenirea sau reducerea producerii de deșeuri și a gradului de pericolozitate a acestora prin:
  - dezvoltarea de tehnologii curate, cu consum redus de resurse naturale;
  - producerea și utilizarea de produse care au un impact cât mai scăzut asupra creșterii volumului sau pericolozității deșeurilor ori asupra riscului de poluare;
  - dezvoltarea de tehnologii adecvate pentru eliminarea finală a substanțelor periculoase din deșeurile destinate valorificării;
- b) reutilizarea, valorificarea deșeurilor prin reciclare, recuperare sau orice alt proces prin care se obțin materii prime secundare ori utilizarea deșeurilor ca sursă de energie.

Directivile europene transpuse în legislația română au determinat o nouă abordare a problemei deșeurilor, acordând atenție necesității protejării și economisirii resurselor naturale, reducerii costurilor de gestiune și găsirii de soluții eficiente pentru reducerea poluării. Ca și cadru general regimul deșeurilor este reglementat în țara noastră de Legea nr.211/2011.

Activitatea de gestionare a deșeurilor include următoarele: colectarea, transportul, valorificarea, eliminarea deșeurilor, inclusiv supravegherea zonelor după eliminare.

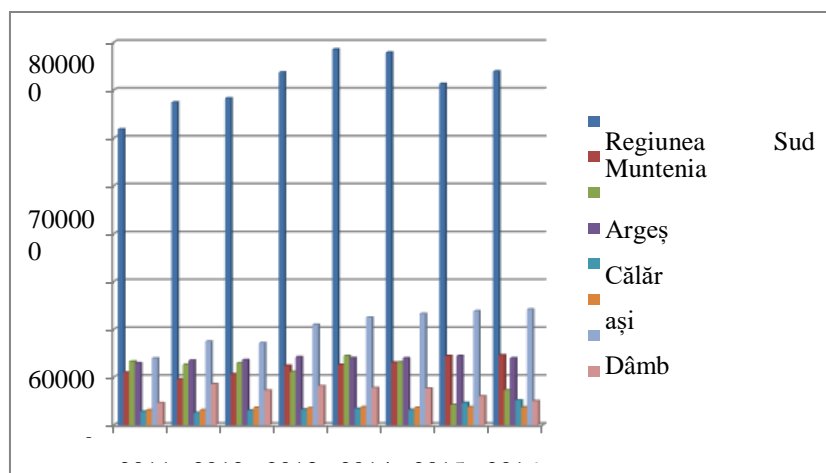
În ierarhia opțiunilor de gestionare a deșeurilor, inclusă atât în reglementările UE cât și în cele naționale, recuperarea reprezintă o prioritate aflată înaintea eliminării de orice fel.

Schema de ierarhizare a gestionării deșeurilor

Conform datelor transmise de Agențiile Județene pentru Protecția Mediului din cadrul regiunii SudMuntenia, evoluția cantităților de deșeuri municipale colectate la nivelul localităților urbane și rurale, în perioada 2011 -2018, în baza raportărilor statistice ale agenților de salubritate, este prezentată în graficul următor:

Evoluția cantităților de deșeuri municipale colectate la nivelul regiunii Sud Muntenia în perioada 2011 – 2018

(t/an)

Sursa: APM –urile celor 7 județe ale regiunii SM

După cum se poate observa, în perioada analizată 2011 – 2018 se constată o creștere a cantității de deșeuri municipale generate și colectate, cauzată este în special de cântărirea deșeurilor de către agenții economici de salubritate la recepție, spre deosebire de anii precedenți când deșeurile erau estimate precum și din cauza gradului de acoperire a serviciilor de salubritate în mediul rural, diminuându-se astfel depozitățile necontrolate. Începând cu anul 2015 a fost identificată o scădere a cantității de deșeuri municipale generate și colectate, după care în anul 2018 cantitatea de deșeuri municipale generate și colectate iar crește. Județele în care s-au colectat cele mai mari cantități de deșeuri municipale la nivelul anului 2018 au fost Prahova și Argeș.

Cantitatea anuală de deșeuri municipale generată pe cap de locuitor a avut o evoluție ascendentă la nivelul regiunii în perioada 2011 – 2018, după cum rezultă din tabelul următor:

Evoluția indicatorului de generare deșeuri (tone/locuitor/an)

Indicator/An	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Populația regiunii	3243268	3118827	3097300	3074093	3047379	3018161	2984992	2948200
Cantitatea de deșeuri generată	618263	674330	683099	737049	785156	778743	713287	739253
Indicatorul de generare deșeuri	5.24	4.62	4.53	4.17	3.88	3.87	4.18	3.98

Sursa: APM –urile celor 7 județe ale regiunii

SM

În ceea ce privește compoziția deșeurilor municipale generate/colectate de la populație, principalele componente fizice ale deșeurilor menajere sunt: hârtia, cartonul, materialele plastice, metale, cauciucul, textilele, resturile animaliere, vegetale, sticla, geamurile sparte,

deșeurile din construcții și demolări, paie, cenușă, pământ etc. Procentul cel mai mare în compoziția deșeurilor menajere este dat de

grupa materialelor ușor fermentabile (resturi animaliere, vegetale).

În perioada 2011 – 2018, la nivelul regiunii Sud Muntenia, s-au colectat de la gospodăriile particulare, atât prin campanii naționale de colectare, cât și de la punctele de colectare special amenajate în localități, următoarele cantități de deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE):

Cantități de DEEE colectate de la gospodăriile particulare, în perioada 2011 – 2018

Regiune/Județ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sud Muntenia	3944,52	4412,55	4075,13	3604,00	3754,43	5585,69	3784,11	3806,55
Argeș Călărași	2160,224	2491,52	2571,63	2783,46	2517,36	3536,00	1451,00	1378,02
Dâmbovița	9,692	59,989	92,715	12,54	176,583	364,11	352,66	348,25
Giurgiu Ialomița	651,08	649,63	396,29	162,27	217,041	237,71	13,60	15,28
Prahova	10,95	11,49	4	3,561	143,053	390,84	515,96	525,56
Teleorman	60,424	22,93	8,495	2,44	7,12	12,021	52,87	68,24
	871,00	926,00	710,00	439,73	472,27	629,00	850,00	887,20
	181,15	250,99	302,00	200,00	221,00	416,00	548,00	584,00

Sursa: APM –urile celor 7 județe ale regiunii SM

În conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 1037/2010 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, ținta de colectare a DEEE-urilor de la gospodăriile particulare este de 4 kg/locuitor/an. În anul 2018, cea mai mare cantitate de DEEE colectată este în județul Argeș, în timp ce pe ultimul loc este județul Ialomița cu numai 6,824 tone.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2018 sunt 96 de operatori economici autorizați pentru colectarea DEEE-urilor în timp ce pentru tratarea DEEE-urilor sunt numai 23.

În ceea ce privește gradul de acoperire cu servicii de salubritate, în regiunea Sud Muntenia între anii 2012 și 2017, acesta s-a situat între 70,84% (anul 2012) și 83,84% (anul 2015), situația detaliată fiind prezentată în tabelul de mai jos:

Regiune/Județ	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Sud Muntenia	85,44	56,24	84,50	55,83	91,71	69,59	88,74	58,71	93,57	60,15	95,00	72,67
Argeș	100	89,4	100	90,33	100	92,22	100	98,12	100	96,91	100	100
Calarași	85,8	2,02	89,05	0	82,7	1,19	84,1	7,5	86,7	8,19	89,1	9,5
Dâmbovița	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Giurgiu	66,62	44,88	47,41	39,55	83,88	33,17	84,25	37,56	95,94	46,34	96,07	65,70
Ialomița	67,8	14,95	78,20	21,83	88,36	25,87	69,30	24,5	83,80	31,45	80,20	37,88
Prahova	77,88	42,43	76,87	39,11	85,60	51,80	83,54	43,27	88,55	38,13	99,66	47,79
Teleorman	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Astfel, se poate observa că, în intervalul 2012 – 2017, gradul de acoperire cu serviciile de salubritate la nivelul regiunii a crescut treptat atât în mediul rural, cât și în cel urban. Adâncind analiza la nivel județean, se constată că 2 județe din nordul regiunii și un județ din sud (Argeș, Dâmbovița și Teleorman) au atins, în mediul urban, începând cu anul 2012 și până în anul 2017, gradul maxim de acoperire de 100%. La polul opus se află județul Călărași, care abia reușește să acopere 89% în mediul urban. În ceea ce privește zona rurală, județul Dâmbovița și Teleorman are cel mai mare grad de acoperire (100%) din regiune, iar județul Călărași deține cel mai scăzut grad de acoperire cu servicii de salubritate (9,5%).

Atât România cât și regiunea Sud Muntenia se află încă la început, în ceea ce privește implementarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor. O serie de probleme cu care se confruntă în această privință sunt generate de lipsa infrastructurii și de timpul necesar pentru schimbarea mentalității populației. Astfel, 96% dintre deșeurile menajere sau asimilate sunt colectate încă în recipiente mixte. În prezent, în regiunea Sud Muntenia, procesul de colectare selectivă a deșeurilor (hârtie-carton, mase plastice, PET, sticlă, metal), în vederea valorificării materialelor reciclabile a fost introdus într-un număr de 114 localități din regiune din cele 567 de localități existente. La nivel național numai 698 de localități implementau sistemul de colectare selectivă a deșeurilor din cele 3.181 de localități existente. În această privință, se constată că România se situează pe penultimul loc în Uniunea Europeană, procentul de reciclare fiind puțin peste 1%, urmată doar de Bulgaria.

Producătorii și deținătorii de deșeurile de producție au obligația să asigure prevenirea producerii la sursă, manipularea, stocarea, colectarea, transportul, tratarea și eliminarea în siguranță a deșeurilor, fără să fie afectate negativ sănătatea populației și mediul înconjurător.

În regiunea Sud Muntenia, cantitatea de deșeurile de producție generate în anul 2018, a fost de **1.597.930 de tone**, în scădere față de anul 2011 când a fost de 1.854.811 de tone.

Cantități de deșeurile de producție generate, în anul 2018

Regiune/Județ	Deșeurile producție (tone)			
	Total generat 2018	Valorificat	Stoc la sfârșitul anului	Eliminat

Sud Muntenia	1597930	1590103	365488	195954
Argeș Călărași	615888	594401	27978	23159
Dâmbovița	52223	41316	10906	0
Giurgiu Ialomița	272457	271152	103328	25176
Prahova	27873	163362	149045	0
Teleorman	11552	-	-	-
	432798	361927	65517	129139
	185139	157945	8714	18480

Sursa: APM –urile celor 7 județe ale regiunii SM

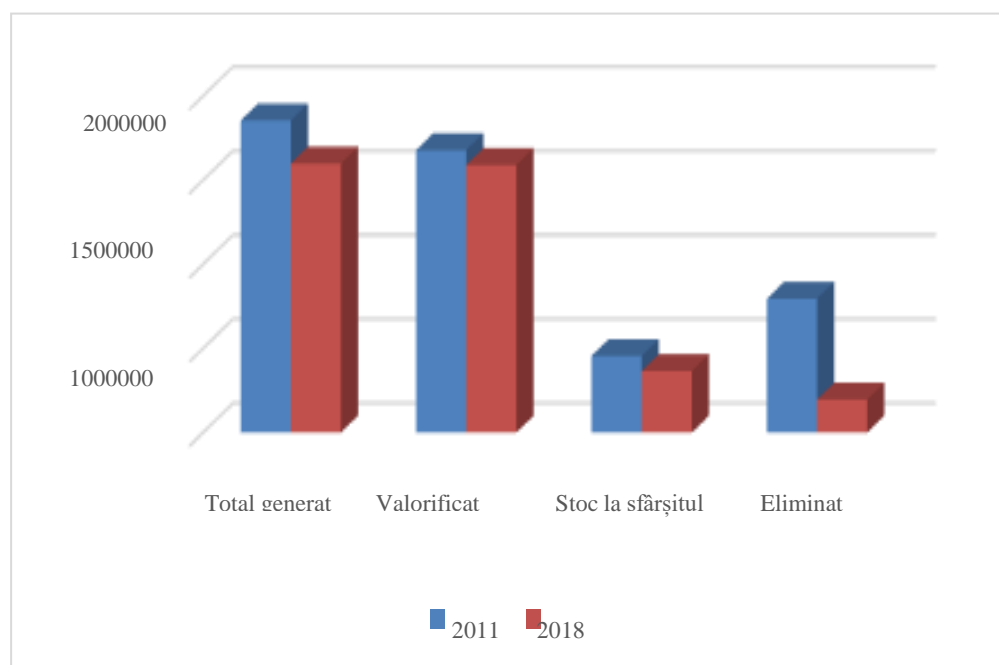
Scăderea cantităților de deșeuri de producție generate în anul 2018, a avut 2 urmări principale: scăderea ponderii activităților industriale generatoare de cantități mari de deșeuri de producție și minimizarea cantităților de deșeuri generate prin re tehnologizare.

Din datele prezentate rezultă, că în anul 2018, aproximativ 99,51% din deșeurile de producție au fost valorificate.

Deșeurile industriale sunt, în general, colectate selectiv de către agenții economici care le produc. Unele deșeuri industriale precum: fier, fontă, cupru, aluminiu, hârtie, carton, textile etc. sunt valorificate prin unități de tip REMAT, altele sunt stocate temporar sau, cele care nu se mai pot valorifica sunt stocate definitiv în depozite.

Cea mai mare rată de valorificare se înregistrează la deșeurile feroase provenite din prelucrarea suprafețelor și din dezmembrări de utilaje și vehicule uzate și la deșeurile rezultate din prelucrarea lemnului, acestea fiind valorificate energetic într-un procent de aproximativ 95%

Evoluția cantităților de deșeuri de producție generate în regiunea Sud Muntenia, 2018 vs. 2011

Sursa: APM –urile celor 7 județe ale regiunii SM

În regiunea Sud Muntenia, eliminarea deșeurilor menajere și asimilabile celor menajere se realizează prin depunere la depozite de deșeuri. La nivelul județelor, eliminarea deșeurilor se face după cum urmează:

În județul Argeș, toate depozitele neconforme au sistat activitatea de depozitare conform

calendarului prevăzut prin HG 319/2005. Stadiul actual al depozitelor se prezintă astfel:

- Curtea de Argeș, Albota, Câmpulung, Mioveni – activități sistate;
- Costești și Topoloveni – depozite închise prin ecologizare.

În ceea ce privește depozitul de la Mioveni, activitatea în acest depozit a fost sistată, așa cum s-a prevăzut în proiectul ISPA „Managementul integrat al deșeurilor solide din județul Argeș”, etapa I.

Tot de atunci, în județul Argeș exista un depozit municipal conform în localitatea Albota, operator SC Girexim Universal SA, și 3 stații de transfer în localitățile Câmpulung, Curtea de Argeș și Costești, operator SC Financiar Urban SRL

În județul Călărași s-a desfășurat proiectul ISPA „Sistem Integrat de Management al Deșeurilor solide în județul Călărași” care a prevăzut:

- colectarea selectivă a deșeurilor și transportul specializat;
- sortarea deșeurilor pe amplasamentul depozitului din comuna Ciocănești, județul Călărași;
- depozitarea deșeurilor solide, respectiv:
  - a) stocarea temporară a deșeurilor – stații de transfer: Lehliu-Gară, Oltenița și Călărași;
  - b) depozitare finală – depozit conform de deșeuri nepericuloase în comuna Ciocănești, județul Călărași;
- compostarea deșeurilor biodegradabile, stație de compostare centralizată a deșeurilor pe amplasamentul depozitului județean din comuna Ciocănești, jud. Călărași;
- închiderea depozitelor de deșeuri existente neconforme: Fundulea, Lehliu-Gară, Călărași, Oltenița.

În județul Dâmbovița, proiectul ISPA „Reabilitarea colectării, transportului, tratării și depozitării deșeurilor solide” a prevăzut atât închiderea depozitelor orășenești neconforme, cât și reabilitarea spațiilor de depozitare rurale, alături de construirea celor două depozite conforme la Aninoasa și Titu, respectându-se termenele impuse de legislația europeană în domeniul depozitării deșeurilor.

Depozitarea deșeurilor menajere din județ se face, în prezent, în cele două celule, aferente depozitelor ecologice de la Aninoasa și Titu, fiind desemnat operatorul unic pe depozitare (S.C. Eurogas Prescom SRL).

În județul Giurgiu, eliminarea deșeurilor rezultate din municipiul Giurgiu, orașul Mihăilești și din mediul rural s-a realizat la depozitele Chiajna, Glina și Vidra, iar a celor de pe raza orașului Bolintin-Vale la depozitul localității, care nu este conform.

În județul Giurgiu au funcționat, în anul 2011, un depozit urban pentru deșeuri menajere (Bolintin-Vale) și 6 spații de depozitare din zona rurală.

Prin implementarea proiectului „Sistem de management integrat al deșeurilor pentru județul Giurgiu” a fost realizat un depozit conform, amplasat în cadrul Sud Muntenialui de Management Integrat al Deșeurilor, în comuna Frățești, cu o suprafață de 6 ha și o capacitate de 7.888,8 mii mc.

În județul Ialomița, depozitul zonal conform pentru deșeuri nepericuloase al companiei Vivani Salubritate este situat în extravilanul municipiului Slobozia și al comunei Perieți, la 2 km nord-vest de municipiul Slobozia, cu durata de exploatare de 20 ani.

A fost realizată prima celulă la sfârșitul anului 2004, cu o capacitate de depozitare de 283.000 mc de deșeuri și o suprafață de 21.500 mp, având durata de exploatare de 3,5 ani. Această celulă se află în faza de sistare temporară a activității de depunere întrucât gradul de umplere este de cca. 90% și se află în perioada de tasare.

În anul 2009 a fost realizată și dată în funcțiune a doua celulă pentru depozitarea deșeurilor, cu o capacitate proiectată de 114.030 de tone, prevăzută cu o minicelulă de depozitare a deșeurilor de azbest cu o capacitate de 114.545 de tone. Această minicelulă a fost amenajată în partea a doua a anului 2008 și dată în folosință în cursul anului 2009, ca urmare a epuizării capacității de stocare a minicelulei de azbest aferentă celei 1.

Celula numărul trei este operațională, dată în folosință în cursul anului 2009, cu o suprafață de 17.500 mp, cu un volum de stocare de 283.000 mc, capacitate proiectată de 226.000 tone, ce va asigura depozitarea deșeurilor din județul Ialomița timp de 4,5 - 5 ani.

Deșeurile municipale și asimilabile din municipiul Urziceni sunt transportate la stația de transfer, unde sunt supuse unui proces de sortare manuală. În urma sortării, deșeurile reciclabile se colectează în vederea valorificării de către agenți economici autorizați, iar restul deșeurilor se transportă la depozitul conform zonal.

În orașul Țândărei s-a finalizat realizarea stației de transfer conform proiectului PHARE CES 2004. Deșeurile municipale din orașul Țândărei sunt transportate la depozitul zonal conform din municipiul Slobozia.

În orașul Fetești deșeurile municipale de la stația de transfer sunt transportate la depozitul zonal conform din municipiul Slobozia.

O a patra stație de transfer funcționează în comuna Balaciu.

În județul Prahova, s-a implementat ”Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor”, proiect co- finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Sectorial ”Mediu” 2007–2013 și prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014–2020.

La nivelul județului Prahova a fost constituită Asociația de Dezvoltare Intercomunitară “Parteneriatul pentru managementul deșeurilor-Prahova”, din care fac parte Consiliul Județean Prahova și 103 unități administrativ teritoriale din județ. UAT Mizil nu face parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ”Parteneriatul pentru Managementul Deșeurilor - Prahova” și deține propriul serviciu desalubritate.

În cadrul proiectului, Unitățile Administrativ Teritoriale din județul Prahova au fost împărțite în 7 zone de colectare a deșeurilor, astfel:

- Zona 1 – Bușteni, care cuprinde localitățile: Azuga, Bușteni și Sinaia;
- Zona 2 – Boldești-Scăieni, care cuprinde localitățile: Ploiești, Băicoi, Boldești- Scăieni, Plopeni, Slănic, Aluniș, Ariceștii Rahtivani, Bărcănești, Berceni, Berteana, Blejoi, Brazi, Bucov, Cocorăștii de Colț, Cocorăștii Misli, Cosminele, Dumbrăvești, Filipeștii de Pădure, Filipeștii Târg, Florești, Gorgota, Lipănești, Măgureni, Mănești, Olari, Păulești, Poienarii Burchii, Puchenii Mari, Scorțeni, Șirna, Ștefești, Târgșoru Vechi, Tinosu, Vâlcănești și Vărbilău;
- Zona 3 – Drăgănești, care cuprinde localitățile: Balta Doamnei, Boldești Grădiștea, Ciorani, Drăgănești, Dumbrava Fulga, Gherghița, Râfov și Sălciile;
- Zona 4 – Urlați, care cuprinde localitățile: Urlați, Albești Paleologu, Baba Ana, Călugăreni, Ceptura, Colceag, Fântânele, Gornet Cricov, Gura Vadului, Iordăchianu, Jugureni, Lapoș, Plopu, Sângeru, Tătaru, Tomșani, Vadu Săpat și Valea Călugărească;
- Zona 5 – Vălenii de Munte, care cuprinde localitățile: Vălenii de Munte, Apostolache, Ariceștii Zeletin, Bălțești, Bătrâni, Cărbunești, Cerașu, Chiojdeanca, Drajna, Gornet, Gura Vitioarei, Izvoarele, Măgurele, Măneciu, Păcureți, Podenii Noi, Posești, Predeal Sărari, Salcia, Șoimari, Starchiojd, Surani și Teișani;
- Zona 6 – Valea Doftanei, care include localitatea Valea Doftanei;
- Zona 7 – Câmpina, care include localitățile: Câmpina, Breaza, Comarnic, Adunați, Bănești, Brebu, Cornu, Poiana Campina, Provița de Jos, Provița de Sus, Secăria, ȘOIREPile, Talea și Telega.

În anul 2019, toate serviciile din cadrul SMID au fost concesionate către operatori specializați și licențiați ANRSC, și toată populația beneficiază de servicii de salubritate. Toate deșeurile municipale colectate în amestec de la populație, agenți economici și instituții publice din județul Prahova, inclusiv cele din Mizil care nu face parte din ADI Prahova, sunt depozitate la depozitul conform Boldești–Scăieni.

În vederea realizării activității de colectare a deșeurilor menajere în amestec, punctele de colectare amenajate și gospodăriile sunt dotate cu recipiente și containere de colectare prin grija operatorului sau a autorității publice locale, după cum urmează:

Zona urbană – blocuri: o platformă de precolectare la circa 100 persoane dotată cu 4 pubele de 240 litri.

Acestea vor fi amplasate astfel:

- Blocuri înalte (peste 4 etaje): în camerele de precolectare existente la parterul blocurilor;
- Blocuri de maxim 4 etaje: pe platformele de precolectare existente.

Zona urbană – gospodării individuale:

- pubele de 120 litri în fiecare gospodărie pentru fracția reziduală;

Zona rurală:

- pubele de 120 litri în fiecare gospodărie pentru fracția reziduală.

Sistemul de colectare propus prin SMID se bazează pe următoarele principii:

Colectare separată pe 4 fracții , astfel:

În zona urbană

➤ *cu blocuri:* platforme de colectare, una la cca. 100 persoane, dotate astfel:

- pentru deșeuri în amestec/reziduale: 4 pubele de 240 l
- pentru reciclabile (hârtie + carton, plastic+metal, sticlă): 3 containere de 1100 l

➤ *cu case:*

- pentru deșeu rezidual/în amestec din poartă în poartă
- deșeu organic (biodeșeuri) - din poartă în poartă
- pentru reciclabile (hârtie + carton, plastic + metal, sticlă): platforme de colectare, una la maxim 50 gospodării respectiv cca. 125 persoane, dotate cu 3 containere de 1100 l

În zona rurală

- pentru deșeuri în amestec/reziduale: pubele de 120 l, colectare din poartă în poartă
- pentru reciclabile (hârtie+carton, plastic+metal, sticlă): o platformă de colectare la maxim 250 de persoane dotată cu 3 containere de 1100 l
- În zona rurală și în zona urbană cu case se va încuraja tratarea în gospodărie a biodeșeurilor (deșeuri verzi și deșeuri alimentare exclusiv deșeuri din carne și ulei uzat).

Deficiențe :

Zona urbană

- Nu există o strategie pentru implementarea sistemului ”plătește pentru cât arunci”, cu toate că termenul pentru implementare a fost 1 iulie 2019

- Sistemul propus prin SMID nu este compatibil cu cerința ”plătește pentru cât arunci”
- Nu există la nivel local o strategie privind reducerea risipei alimentare

Zona rurală

- colectarea de pe platforme de colectare pentru reciclabile. Sunt amplasate la prea distanțe mari, ceea ce nu încurajează colectarea separată a reciclabililor:
- distanța între punctele de colectare este de cca. 300 m, dacă acestea sunt amplasate pe drumuri
- modernizate sau cu îmbrăcăminte rutieră
- dacă ne raportăm la toată lungimea de drumuri (inclusiv cele pietruite și cele din pământ pe care mașinile de colectare nu pot intra) distanța între platforme este de cca. 500 m.
- Recomandarea Ghidurilor de bună practică este ca distanța față de platforma de colectare să fie de max. 200 m,
- Nu există o strategie pentru implementarea sistemului ”plătește pentru cât arunci”, cu toate că termenul pentru implementare a fost 1 iulie 2019
- Sistemul propus prin SMID nu este compatibil cu cerința ”plătește pentru cât arunci”

În județul Prahova s-au realizat 5 stații de transfer, în localitățile Bușteni (zona 1), Drăgănești (zona 3), Urlați (zona 4), Valea Doftanei (zona 6) și Câmpina (zona 7).

Obiectivul principal al unei instalații de sortare este separarea din deșeurile municipale colectate separat a fracțiilor valorificabile material. Principalele materiale sortate sunt: hârtia, cartonul plasticul, sticla și metalele.

În instalațiile de tratare biologică (compostare, digestie anaerobă) se pot trata deșeurile biodegradabile colectate separat, de regulă cele provenite din parcuri și grădini, din bucătării-resturi alimentare, nămolurile rezultate de la stațiile de epurare orășenești.

În urma procesului de compostare rezultă compostul, după caz digestatul, de bună calitate care pot avea diferite utilizări (agricultură, remedierea terenurilor degradate etc.).

Conform SMID Prahova:

- În mediul rural se încurajează compostarea la locul de producere/în gospodărie a biodeșeurilor. În acest scop au fost procurate și distribuite un număr de 64.751 compostoare individuale.
- În mediul urban, deșeurile verzi din parcuri și grădini și biodeșeurile din piețe se colectează separat și se vor trata în instalația TMB Ploiești.).

În instalațiile de tratare mecano-biologică (TMB) sunt tratate deșeurile municipale colectate în amestec printr-o combinație de procese mecanice și biologice. În procesul de tratare mecano-biologică sunt separate mecanic deșeurile valorificabile material și energetic, iar deșeurile

reziduale rezultate sunt tratate biologic (aerob). Capacitatea totală a stației TMB Ploiești este de 150.065 tone/an, reprezentând capacitatea deșeurilor reziduale 146.960 tone/an și capacitatea deșeurilor biodegradabile din grădini, parcuri și piețe 3.105 tone/an.

În județul Prahova s-au închis toate depozitele neconforme. În funcțiune sunt 2 depozite conforme în localitățile Boldești–Scăieni și Vălenii de Munte. Depozitele conforme Bănești și Băicoi au sistat depozitarea, dar nu au fost închise conform HG 349/2005 și nu au constituit fond de închidere. Depozitul Vălenii de Munte nu mai are capacitate de depozitare. Depozitul Boldești – Scăieni rămâne sigurul depozit conform în funcțiune din județ cu o capacitate disponibilă la sfârșitul anului 2018 de cca.

746.400 mc. În condițiile implementării SMID, capacitatea de depozitare disponibilă ar putea asigura funcționarea depozitului până aproximativ în anul 2030.

În județul Teleorman, lucrările de închidere pentru cele 5 depozite urbane neconforme existente (Alexandria, Turnu Măgurele, Roșiori de Vede, Zimnicea, Videle) au fost asigurate prin proiectul ISPA

„Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în județul Teleorman”. Deșeurile menajere rezultate de la populație și agenți economici au fost colectate, în majoritate, neselectiv și depozitate în depozite neamenajate și neconforme cu legislația națională și europeană.

În județul Teleorman nu existau depozite autorizate. Proiectul inițiat de Consiliul Județean Teleorman „Sistem integrat de management al deșeurilor în județul Teleorman”, finanțat în cadrul programului ISPA al UE, reglementat prin acordul integrat de mediu nr. 9/31.10.2005 este în curs de derulare. Deșeurile municipale generate în anul 2017 au fost depozitate temporar pe platforme betonate, în vecinătatea fostelor depozite neconforme de deșeuri care au sistat activitatea de depozitare, iar, în trimestrul IV, o parte din acestea au fost transportate la *depozitul conform Mavrodin*, ca strat de bază pentru depozitarea viitoare.

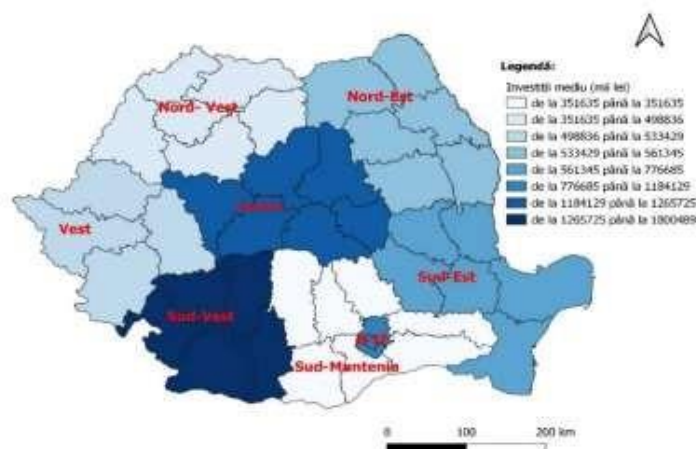
Per ansamblu, la nivelul regiunii Sud Muntenia funcționau, în 2018, 9 depozite urbane, cu o suprafață de 80,52 hectare (la care se adaugă suprafața celui din Giurgiu, pentru care nu există date disponibile) și o capacitate de 10,737 milioane mc.

Referitor la spațiile de depozitare din mediul rural, trebuie menționat că spațiile de depozitare identificate în 2011 au fost închise și ecologizate până la sfârșitul anului, autoritățile locale având obligația ca, pentru perioada următoare, să încheie contracte de prestări servicii cu operatori de salubritate în vederea colectării și depozitării deșeurilor la un depozit în funcțiune. În anul 2016 nu s-a realizat o altă inventariere a spațiilor de depozitare necontrolate din mediul rural, deși au existat situații de nerespectare a prevederilor legislative privind apariția de noi astfel de spații.

Închiderea propriu-zisă a fost efectuată cu mijloace locale (buldozer, forță de muncă manuală), o reconfigurare a depozitului (formă geometrică regulată), acoperirea cu pământ, înierbarea zonei, marcarea și evidențierea cadastrală.

În prezent, funcționează depozitul conform de la Mavrodin – Eco Sud SA, cu o capacitate de 3181770 m³ și stația de transfer Videle, având o suprafață de 4208 mp iar capacitate disponibilă este de 8983,8 tone/an.

Investiții pentru protecția mediului pe regiuni de dezvoltare, 2018

Sursa: Institutul Național de Statistică

Investițiile pentru protecția mediului din regiunea Sud Muntenia, erau de 351.635 mii lei la nivelul anului 2018, conform datelor de la Institutul Național de Statistică, ceea ce reprezintă 9,61% din nivelul național.

După cum se poate observa din descrierea detaliată a problemelor de mediu cu care se confruntă regiunea Sud Muntenia, investițiile în domeniul protecției mediului sunt insuficiente față de multitudinea provocărilor din acest domeniu, cărora trebuie să le facă față regiunea.

Totodată, trebuie menționat faptul că, în acest domeniu, planificarea și implementarea acțiunii locale este afectată și de anumite schimbări instituționale. Astfel, majoritatea datelor statistice au fost furnizate de către Agenția Regională pentru Protecția Mediului Pitești, înainte de desființare. Agenția Națională pentru Protecția Mediului s-a reorganizat ca organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea autorității publice centrale pentru protecția mediului, cu competențe în implementarea la nivel național a politicilor, strategiilor și a legislației în domeniul protecției mediului.

Prin urmare, începând cu data de 1 noiembrie 2012, Agențiile Regionale pentru Protecția Mediului au fost înlocuite de Agențiile Județene pentru Protecția Mediului. Agențiile Județene pentru Protecția Mediului îndeplinesc atribuțiile Agenției Naționale pentru Protecția Mediului de implementare a politicilor, strategiilor și legislației în domeniul protecției mediului la nivel județean, precum și la nivelul municipiului București.

3. **OBIECTIVELE DE PROTECTIA MEDIULUI STABILITE LA NIVEL NATIONAL RELEVANTE PENTRU POR 2021-2027**

La elaborarea **Raportului de Mediu** s-au luat in considerare actele normative in vigoare cu referire la protectia mediului: legi, hotarari de guvern, ordine ministeriale. Actele normative principale care asigura cadrul legislativ pentru protectia si managementul mediului si care au constituit elementul fundamental in evaluarea problemelor de mediu si in elaborarea Raportului de mediu sunt prezentate în tabelul următor:

Obiective de mediu relevante (OMR) pentru evaluarea de mediu

Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante	Ținte
AER	OMR 1. Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	Menținerea nivelului emisiilor în limitele admise prin legislația în vigoare.
<p>Documente sursa :</p> <p>Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa transpusa în Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător</p> <p>Directiva (UE) 2015/2193 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații medii de ardere transpusa în Legea 188/2018 privind limitarea emisiilor în aer ale anumitor poluanți proveniți din instalații medii de ardere</p>		
APA de suprafață și subterana	OMR 2. Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare	Respectarea obiectivelor de mediu stabilite pentru fiecare corp pe apa prin prevenirea și limitarea impactului asupra acestora
	OMR 3. Prevenirea modificărilor în morfologia și hidrologia corpurilor de apa de suprafață	Prevenirea apariției modificărilor în regimul hidrologic și morfologic cauzate de activitățile de construcție a infrastructurii propuse prin POR
	OMR 4. Prevenirea aportului de poluanți în apele de suprafață și subterane	Respectarea valorilor limita admise pentru indicatorii de calitate ai apelor uzate la deversare în emisar natural sau în rețeaua de canalizare.
<p>Documente sursa :</p> <p>Directiva Parlamentului European și a Consiliului nr. 2000/60/CE privind stabilirea unui cadru de politica comunitara în domeniul apei transpusa în Legea apelor nr. 107/1996</p> <p>Planurile de management ale Bazinelor Hidrografice</p>		
SOL și SUBSOL	OMR 5. Protejarea calității,	Respectarea legislației în vigoare și

Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante	Ținte
	compoziției și funcțiilor solului	prevenirea/ protecția solurilor
Documente sursa :		
Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabila a României 2030 aprobată prin HG nr. 877/2018 Strategia tematică pentru protecția solurilor (propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului din 22 septembrie 2006 de definire a unui cadru pentru protecția solurilor și de modificare a Directivei 2004/35/CE)		
MANAGEMENTUL DEȘEURILOR	OMR 6. Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	Minimizarea cantităților de deșeuri generate Creșterea cantității de deșeuri reciclate și valorificate
Documente sursa :		
Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile transpusă în Legea 211/2011 privind regimul deșeurilor Strategia națională de gestionare a deșeurilor 2014- 2020 aprobat cu HG 870/2013		
BIODIVERSITATE	OMR 7. Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale.	Planificarea acțiunilor lor de infrastructură ținând cont de reducerea impactului asupra habitatelor naturale și biodiversității, evitarea pe cât posibil, a ariilor naturale protejate. Dezvoltarea durabilă a infrastructurii propuse prin POR prin limitarea impactului asupra biodiversității
Documente sursa:		
OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, actualizată care transpune Directivele referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice 92/43/CEE și Directiva privind conservarea păsărilor sălbatice 79/409/EEC Strategia națională și Planul de acțiuni pentru conservarea biodiversității 2014-2020 aprobat cu HG nr.1081/11.12.2013		
PEISAJUL și MEDIUL VIZUAL	OMR 8. Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	Limitarea efectelor asupra peisajului natural și integrarea lucrărilor de infrastructură în peisaj.
Documente sursa:		
Convenția europeană a peisajului, adoptată la Florența la 20 octombrie 2000, ratificată de România prin Legea nr. 451/2002		
PATRIMONIUL CULTURAL	OMR 9. Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a	Protejarea obiectivelor de patrimoniu cultural prin realizarea obiectivelor de

Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante	Ținte
NATIONAL	monumentelor)	investiții propuse prin POR.
Documente sursa: Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022 LEGE nr. 422/2001 actualizata privind protejarea monumentelor istorice LEGE nr. 150 din 24 iulie 1997 privind ratificarea Convenției europene pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), adoptată la La Valetta la 16 ianuarie 1992		
<i>Populația și sănătatea umană</i>	OMR 10. Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	Menținerea nivelului emisiilor și a zgomotului în limitele admise prin legislația în vigoare.
	OMR 11. Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR	
	OMR 12 Îmbunătățirea condițiilor socio –economice pentru populație.	
Documente sursa: Documentele menționate la factorii de mediu analizați anterior Strategia națională de sănătate 2014 - 2020 și a Planului de acțiuni pe perioada 2014- 2020 pentru implementarea Strategiei naționale aprobat cu HG 1029/2014 Strategia de dezvoltare teritorială a României, România policentrică 2035 Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României Orizonturi 2010 –2020-2030) Directiva nr. 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant transpusă în HG nr.321/2005 modificat și completat privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant,		
EFICIENȚĂ ENERGETICĂ	OMR.13. Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	Conform Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice IV.
Documente sursa: Planul național de acțiune în domeniul eficienței energetice IV aprobat cu HG 122/2015 Strategia energetică a României pentru perioada 2019-2030 cu perspectiva anului 2050		
SCHIMBARI CLIMATICE	OMR 14. Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	Creșterea consumului de energie regenerabilă sau din surse sustenabile pe plan intern în defavoarea surselor convenționale de energie

Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante	Ținte
<p>Documente sursa :</p> <p>Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021-2030 Strategia energetică a României pentru perioada 2019-2030 cu perspectiva anului 2050 HG 739/2016 pentru aprobarea Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020 și a Planului național de acțiune</p>		
PREVENIRE RISCURI	OMR 15. Prevenirea riscurilor de accidente și limitarea consecințelor generate de producerea accidentelor asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	Reducerea riscurilor de accidente majore
<p>Documente sursa :</p> <p>Legea 59/2016 privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase care transpune Directiva 2012/18/UE (Seveso III)</p>		
Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	OMR16. Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului OMR 17 Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	Exploatare sustenabilă a tuturor tipurilor de resurse ale regiunii
<p>Documente sursă:</p> <p>Strategia energetică a României pentru perioada 2019-2030 cu perspectiva anului 2050 Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013 – 2020 Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p>		
CREȘTEREA GRADULUI DE CONSTIENȚĂRE ASUPRA PROBLEMELO R DE MEDIU	OMR 18. Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.	Realizarea consultărilor publicului și factorilor interesați conform procedurii descrise în HG 1076/2004.
<p>Documente sursa:</p> <p>Directiva 2001/42/EC a Parlamentului European și a Consiliului, care se refera la evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe Legea 544/ 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public</p>		

3.1 Obiective de mediu relevante pentru POR 2021-2027 și probleme de mediu identificate în raport cu Prioritățile și Obiectivele specifice ale POR

Domeniu	Obiective de mediu relevante pentru POR 2021-2027	Probleme de mediu identificate	Prioritatea corespunzătoare POR 2021-2027	Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții POR 2021-2027	Scop
AER	OMR 1. Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	Calitatea aerului în localități este afectată de traficul congestionat, cauzat de creșterea numărului de autovehicule rutiere, infrastructura insuficientă, lipsa susținerii neformale a transporturilor publice sau a celor nemotorizate (trafic pietonal, biciclete etc). Este necesară regândirea, modernizarea, transportului public urban, creșterea infrastructurii pentru bicicliști, în scopul transformării într-un transport ecologic.	Prioritatea 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri și crearea de noi locuri de muncă.
				a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	Creșterea IMM prin investiții, modernizare industrială, avans tehnologic și o economie regională sustenabilă
			Prioritatea 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Creșterea eficienței energetice în clădiri.
			b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Creșterea suprafeței de spațiu verde. Reducerea emisiilor de CO2 prin dezvoltarea infrastructurii verzi-albastre.	

			<p>Prioritatea 3 – O regiune cu mobilitate urbană durabilă</p>	<p>b(viii) - Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon</p>	<p>Reducerea emisiilor de carbon în special prin investiții prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă. Reducerea emisiilor de carbon în special prin investiții în infrastructura destinată deplasărilor nemotorizate și traficului de tranzit.</p>
			<p>Prioritatea 4 O regiune mai accesibilă</p>	<p>c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</p>	<p>Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin reabilitarea și modernizarea drumurilor județene</p>
<p>APA de suprafață și subterana</p>	<p>OMR 2. Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare</p>	<p>Realizarea unor obiective economice noi, modernizarea sau realizarea de noi obiective turistice și de agrement, sociale se recomandă să se facă cu asigurarea sistemelor corespunzătoare de epurare a apelor uzate și de deversare a acestora în sistemele de canalizare sau apele de suprafață, cu respectarea valorilor maxim admise prevăzute de legislația în vigoare.</p>	<p>Prioritatea 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice</p>	<p>a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</p>	<p>Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic</p>
				<p>a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive</p>	<p>Consolidarea poziției pe piață a microîntreprinderilor.</p>

			Prioritatea 2 – O regiune prietenoasă cu mediul	OS b (vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Dezvoltarea infrastructurii verzi și albastre în vederea reducerii de CO2 și creșterea calitatății vieții
	OMR 3. Prevenirea modificărilor în morfologia și hidrologia corpurilor de apă de suprafață		Prioritatea 6 - O regiune atractivă	e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în <u>zonele urbane</u>;	Dezvoltarea infrastructurii turistice în vederea creșterii atractivității regionale și a dezvoltării integrate.
	OMR 4. Prevenirea aportului de poluanți în apele de suprafață și subterane			e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în <u>alte zone decât cele urbane</u>.	
SOL și SUBSOL	OMR 5. Protejarea	Realizarea unor lucrări de infrastructură,			Creșterea inovării în firme prin

	calității, compoziției și funcțiilor solului.	abordarea incorectă a problemei deșeurilor generate de noi obiective economice/procese industriale, agricultura, turism, construcții, pot constitui surse punctiforme de poluare a solului.	regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic.
				a(iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	Creșterea IMM prin investiții, modernizare industrială, avans tehnologic și o economie regională sustenabilă
			Prioritatea 5 – O regiune educată	d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și inclusive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	Creșterea gradului de participare a populației școlare în sistemul educațional
			Prioritatea 6 - O regiune atractivă	e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității <u>în zonele urbane</u>;	Dezvoltarea infrastructurii turistice în vederea creșterii atractivității regionale și a dezvoltării integrate.

				e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.	
MANAGEMENTUL DEȘEURILOR	OMR 6. Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	Implementarea activităților de reabilitare a infrastructurilor rezidențiale, publice, rutiere, precum și realizarea unor obiective noi pot conduce la generarea de deșeuri de construcții.	Prioritatea 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic.
				a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	Consolidarea poziției pe piață a microîntreprinderilor.
				a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri.
			2- O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Creșterea eficienței energetice în clădirile, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari.
			5 - O regiune educată	d (ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	Creșterea gradului de participare în sistemul educațional

			4 - O regiune accesibilă	c (ii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Cresterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale si urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin reabilitarea și modernizarea drumurilor județene.
BIODIVERSITATE	OMR 7. Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale.	Unele activitati POR 2021-2027 pot sa fie implementate în interiorul sau în vecinatatea ariilor protejate sau siturilor Natura 2000. Pe de altă parte lucrările de infrastructură vor fi implementate în general pe vechile structuri, fără să existe astfel posibilitatea degradării antropogene, fragmentării habitatului, despăduriri.	6 - O regiune atractivă	e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane. e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și al securității în alte zone decât cele urbane.	Dezvoltarea infrastructurii turistice în vederea creșterii atractivității regionale și a dezvoltării integrate.
			4 - O regiune mai accesibilă	c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	
PEISAJUL și MEDIUL VIZUAL	OMR 8. Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție	Zonele istorice, monumentele istorice sau de arhitectura care pot constitui adevrate obiective turistice se afla de multe ori în stare avansată de degradare. Cartierele rezidențiale urbane necesita	Prioritatea 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Creșterea eficienței energetice în clădiri.

	și amenajare a peisajului	renovări substanțiale. Fostele zone industriale, abandonate în ultimii ani din cauza încetării activităților, nu au fost în totalitate reabilitate. Există de asemenea spații publice neîntreținute, infrastructura este depășită sau inexistentă, spațiile verzi sunt insuficiente.		b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Reducerea emisiilor de carbon în municipii în special prin dezvoltarea infrastructurii verzi -albastre
			Prioritatea 6 O regiune atractivă	e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane. e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;	Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în vederea consolidării identității culturale și utilizării eficiente ale acestuia.
PATRIMONIUL CULTURAL NATIONAL	OMR 9. Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a	Regiunea Sud Muntenia dispune de un patrimoniu cultural material și imaterial extrem de diversificat și valoros (5.243 de monumente istorice din cele 30.000 de la nivel național sunt localizate aici,	2 O regiune cu orașe prietenoase cu mediul 6 O regiune atractivă	b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Creșterea eficienței energetice în clădiri.

	monumentelor)	din care 9 se află în patrimoniul UNESCO). Multe din monumentele istorice de importanță națională se află într-o stare avansată de degradare, necesitând investiții în conservarea, restaurarea și protecția acestuia.		O.S e (i) și O.S e (ii)	Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în vederea consolidării identității culturale și utilizării eficiente ale acestuia.
POPULATIA și SANATATEA UMANA	OMR 10. Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	Lipsa unor soluții de infrastructură pentru ocolirea localităților, starea proastă a drumurilor secundare, terțiare etc, traficul congestionat generează zgomot, multe localități din mediul urban și rural fiind afectate, din acest punct de vedere. Lipsa alternativelor nemotorizate, a unor infrastructuri de tip pasaje/noduri rutiere sau cel puțin a spațiilor verzi și aliniamentelor de protecție contribuie și mai mult la disconfortul locuitorilor.	2 O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Creșterea eficienței energetice în clădiri.
				b (vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Creșterea calității spațiilor publice și a suprafeței de spațiu verde în zonele urbane.
			3. O regiune cu mobilitate urbană durabilă	b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	Reducerea emisiilor de carbon în municipii în special prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă. Reducerea emisiilor de carbon în orașele de dimensiuni medii și mici, în special prin investiții în infrastructura destinată deplasărilor nemotorizate și traficului de tranzit
			Prioritatea 4 O regiune mai accesibilă	c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin reabilitarea și modernizarea drumurilor județene.

	<p>OMR 11. Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR și îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.</p>	<p>Provocările în domeniul mediului, specifice turismului, includ, în principal, conservarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale și culturale, optimizarea utilizării resurselor și reducerea poluării în cadrul destinațiilor turistice, inclusiv producerea de deșeuri.</p>	<p>Prioritatea 6 O regiune atractivă</p>	<p>e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;</p> <p>e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.</p>	<p>Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în vederea consolidării identității culturale și utilizării eficiente ale acestuia.</p>
<p>EFICIENȚĂ ENERGETICĂ</p>	<p>OMR.12. Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR</p>	<p>Multe procese tehnologice sunt energoface și au randamente energetice mici, nu folosesc surse alternative regenerabile de energie. Eficiența energetică a sistemelor de încălzire a clădirilor publice și rezidențiale este scăzută, aflându-se sub media europeană.</p> <p>Consumurile excesive de combustibili, datorate lipsei de eficiență energetică a obiectivelor publice, dar și a clădirilor rezidențiale, afectează calitatea aerului și pot exista depășiri ale limitelor stabilite de normele legale pentru emisiile de poluanți din gazele de ardere.</p> <p>Infrastructurile de încălzire locale sunt de multe ori vechi. Randamentul global energetic al clădirilor este deficitar (lipsa izolațiilor, pierderi de energie etc).</p> <p>Sursele de energie regenerabilă în instituții/ infrastructuri publice și locuințe nu sunt suficient utilizate.</p>	<p>Prioritatea 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul</p>	<p>b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>	<p>Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră de la nivelul Regiunii Sud Muntenia</p>

SCHIMBARI CLIMATICE	OMR 13. Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	<p>Creșterea nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din procesele de ardere poate contribui la fenomenul de schimbare a climei. Multe procese tehnologice sunt energoface și au randamente energetice mici, nu folosesc surse alternative regenerabile de energie. Eficiența energetică a sistemelor de încălzire a clădirilor publice și rezidențiale este scăzută, aflându-se sub media europeană.</p> <p>Consumurile excesive de combustibili, datorate lipsei de eficiență energetică a obiectivelor publice, dar și a clădirilor rezidențiale, afectează calitatea aerului și pot exista depășiri ale limitelor stabilite de normele legale pentru emisiile de poluanți din gazele de ardere.</p> <p>Infrastructurile de încălzire locale sunt de multe ori vechi. Randamentul global energetic al clădirilor este deficitar (lipsa izolațiilor, pierderi de energie etc). Sursele de energie regenerabilă în instituții/ infrastructuri publice și locuințe nu sunt suficient utilizate.</p>	Prioritatea 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Creșterea eficienței energetice în clădiri publice și rezidențiale, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari
				b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Reducerea emisiilor de carbon în municipii în special prin dezvoltarea infrastructurii verzi -albastre
			3. O regiune cu mobilitate urbană durabilă	b(viii) - Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de doxid de carbon	Reducerea emisiilor de carbon în municipii în special prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă. Reducerea emisiilor de carbon în special prin investiții în infrastructura destinată deplasărilor nemotorizate și traficului de tranzit
PREVENIRE RISCURII	OMR 14. Prevenirea riscurilor de accidente majore și limitarea consecințelor generate	Realizarea unor obiective industriale trebuie să țină cont de amplasarea acestora în zone care nu prezintă risc la inundații (conform hărților de risc la	Prioritatea 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și	a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic.

	de producerea accidentelor majore asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	inundații). De asemenea, dezvoltarea unor noi capacități industriale trebuie să țină cont de legislația privind riscurile referitoare la deținere și utilizarea de chimicale în procesul tehnologic	întreprinderi dinamice	<p>a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive</p> <p>a(iv) - Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat</p>	<p>Consolidarea poziției pe piață a microîntreprinderilor.</p> <p>Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri.</p>
Conservarea și utilizarea eficienta a resurselor naturale	OMR15. Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului OMR 16 Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	<p>Creșterea unor capacități de producție, dar și dezvoltarea unor tipuri noi de industrii, pot duce la apariția/creșterea unor emisii de poluanți rezultați din procesele tehnologice. Pe de altă parte prin POR 2021-2027 sunt prevăzute a fi dezvoltate doar acele activități care stimulează competitivitatea prin utilizarea unor tehnologii și echipamente inovatoare și care să nu fie energofage</p> <p>Turismul poate avea efecte negative asupra zonelor de patrimoniu natural și cultural, valoroase și protejate din România și dacă este lăsat necontrolat sau este promovat în mod greșit poate</p>	Prioritatea 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	<p>a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</p>	Consolidarea poziției pe piață a microîntreprinderilor
				<p>a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive</p>	Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri
				<p>a(iv) - Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat</p>	Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic

		conduce în continuare la pierderi de patrimoniu și biodiversitate. În prezent, multe din zonele protejate se confruntă cu mari presiuni ca urmare a exploatării ilegale de resurse..			<p>e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;</p> <p>e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.</p>	<p>Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural; Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros; Dezvoltarea turismului de agrement; Promovarea unor nise turistice inovative; Îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice (ca activitate complementară celorlalte); Dezvoltarea infrastructurilor integrate cu rol în administrare, protejare, informare și exploatare turistică sustenabilă; Investiții în infrastructura din domeniul cultural Dezvoltare urbană integrate</p>
CREȘTEREA GRADULUI DE CONSTIENȚIZARE ASUPRA PROBLEMELOR DE MEDIU	OMR 17. Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.	Insuficientă cunoaștere și grad scăzut de implicare a societății civile în rezolvarea problemelor de mediu.	Toate prioritățile	Realizarea consultărilor publicului și factorilor interesați conform procedurii descrise în HG 1076/2004.		

3.2 Impactul prognozat al obiectivelor POR

Analiza impactului al obiectivelor POR se va face în funcție de Prioritățile, Obiectivele Specifice propuse și a acțiunilor prevăzute.

Pentru POR Sud Muntenia 2021-2027, la momentul realizării prezentului studiu, nu se pot determina amplasamentele pentru viitoarele proiecte ce vor fi finanțate.

Astfel, pentru acțiunile de la Prioritatea 1, din experiență, se poate aprecia că implementarea acestor acțiuni se va face în intravilanul localităților care dispun de utilități, în zone industriale, reglementate prin PUG/PUZ și RLU.

Pentru celelalte priorități este posibil ca unele locații ale viitoarelor proiecte să fie amplasate în vecinătatea siturilor Natura 2000. În aceste condiții în faza de proiect, se vor efectua Studii de Impact și Evaluarea Adecvată.

Pentru acele investiții care privesc lucrările de reabilitare, modernizare se vor realiza pe amplasamente existente și antropizate, se poate aprecia faptul că impactul produs va fi:

1. în perioada de construcție, va fi unul potențial mediu spre redus
2. în faza de operare va fi unul potențial redus spre nul
3. în faza de posibilă dezafectare va fi unul potențial mediu, după care se va reveni la starea inițială,

Această situație se datorează faptului că unele din aceste acțiuni ar putea fi implementate în situri Natura 2000, sau în vecinătatea acestora.

Acțiunile de la Prioritatea 4 - **O regiune mai accesibilă**, care privesc investiții de construire, reabilitare, modernizare, extindere în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, sunt acțiuni care, în principal, se vor implementa pe amplasamente existente și antropizate.

Acțiunile de la **Prioritatea 6 – O regiune atractivă**, OS e(ii) ar putea avea un impact potențial pentru că se vor desfășura în afara zonelor urbane, însă estimarea impactului va fi pe termen scurt și mediu, pe durata realizării lucrărilor de reabilitare/modernizare/consolidare etc și se va analiza la nivelul fiecărui proiect separat.

În continuare sunt prezentate listele cu propunerile de acțiuni existente la nivelul regiunii Sud Muntenia pentru drumurile județene și pentru turism (conform OUG 88/ 2020) posibil a se implementa, cu mențiunea că acestea sunt **doar propuneri (idei)** și că, în urma procesului de evaluare, selecție și contractare, se va stabili care sunt acțiunile ce vor fi implementate. De asemenea, pentru aceste propuneri de acțiuni, la momentul acesta, nu există documentații tehnice finalizate și fiecare proiect în parte urmează a parcurge procedura specifică pentru evaluarea impactului asupra mediului.

Propuneri de acțiuni pentru Drumurile Județene care trec prin sau vecinătatea siturilor Natura 2000.

Județ	Titlu proiect	Arie protejată intesectată
Argeș	DJ 679: Păduroi (DN67B) - Lipia - Popești - Lunca Corbului - Padureți - Ciești - Fâlfani - Cotmeana - Malu - Bârla - Lim. Jud. Olt, km 0+000-48.222; L=47,670 km;	Pădurea și Lacul Stolnici (ROSCI0341) Râul Vedea (ROSCI0386)
Călărași	Modernizarea și reabilitarea drumurilor județene DJ201B tronson DN31 - Ulmeni - Lunca (Ostrovu) - Frăsinet km 49+730 - km 81+290,	Valea Mostistea (ROSPA0105)
Giurgiu	Reabilitare traseu rutier compus din drumurile județene DJ 412 A, DJ 412 C și DJ 601	Comana (parc) Comana (ROSCI0043) Comana (ROSPA0022) Pădurea Bolintin (ROSCI0138)
Prahova	Modernizarea și reabilitarea traseului Comarnic - Gura Vitioarei - drumurile județene DJ 102I,	Cheile Doftanei (ROSCI0283)
Teleorman	Reabilitare și modernizare (DJ 701) - Buzescu (DE 70) Ungureni - Crovu	Valea Oltului Inferior ROSPA0106

Județ	Titlu proiect	
Ialomița	Modernizare și reabilitare DJ212: Limită județ Brăila - Luciu - Mihail Kogălniceanu - intersecție DN2A, intersecție cu DJ201 - Lăcusteni - Platonești - Movila - Fetești	Sărăturile de la Gura Ialomiței - Mihai Bravu (ROSCI0389) Berteștii de Sus - Gura Ialomiței (ROSPA0111)
Teleorman	Reabilitare și modernizare DJ 546, Turnu Măgurele - limită județ Olt	Valea Oltului Inferior ROSPA0106
TOTAL:		

Formulare standard Natura 2000 pot fi vizionate accesând linkurile de mai jos:

[\[Actualizat in 2017-08-29\] Formulare standard Natura 2000 pentru siturile de importanță comunitară, conform Decizia 2011/484/UE, privind formularul tip pentru siturile Natura 2000 11.08.2017](#)

[\[Actualizat in 2017-08-29\] Formulare standard Natura 2000 pentru ariile de protecție specială avifaunistică, conform Decizia 2011/484/UE, privind formularul tip pentru siturile Natura 2000 11.08.2017](#)

O analiză detaliată, va rezulta în urma identificării locațiilor și realizării în faza de proiect a Studiilor de Impact și Evaluarea Adecvată.

Informații privind speciile și habitatele de interes comunitar din siturile intersectate de Drumurile Județene.

ROSCI0341 Pădurea și Lacul Stolnici

Situl Padurea si Lacul Stolnici, alcatuit din doua poligoane situate de-o parte si de cealalta a raului Cotmeana, este situat în zona forestieră de câmpie, în Câmpia Burdea, la zona de contact cu Piemontul Cotmeana. Situl este reprezentat de paduri de cvercinee (trupul Balaceanca, pe malul drept tehnic al Cotmenei, iar pe malul stang trupurile Padurea Vlascuta si Cracul Sirului), alte zone fiind ocupate de pajisti, lac si zonele umede adiacente. Este printre pu inele situri desemnate pentru habitatele forestiere 91M0 (*Pannonian-Balkan turkey oak –sessile oak forests*). Este printre puținele situri desemnate pentru *Emys orbicularis*. De importanță ridicată pentru *Lutra lutra* și pentru speciile de amfibieni *Bombina* și *Triturus*.

Aria protejată a fost desemnată conform formularului standard (nu are Plan de management) pentru protecția și conservarea a 2 tipuri de habitate (91M0, 91Y0) și a următoarelor specii: 1 specie de mamifere (*Lutra lutra*), 3 specii de amfibieni (*Bombina bombina*, *Bombina variegata* *Triturus cristatus*), 1 specie de nevertebrate (*Lucanus cervus*) și 1 specie de reptile (*Emys orbicularis*).

Habitatele au nivelul de reprezentativitate excelentă pentru 1 habitat și redusă pentru 1 habitat, stadiul de conservare redus iar gradul de evaluare globală a ariei are valoare bună pentru 1 habitat și considerabilă pentru 1 habitat.

Speciile prezente în arie sunt permanente, au o populație semnificativă pentru 5 specii și nesemnificativă pentru 1 specie, gradul de conservare bun pentru 4 specii și redus pentru 1 specie, sunt neizolate, cu arie de raspandire extinsă, iar evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciilor respective are valoare bună pentru 4 specii și considerabilă pentru 1 specie.

ROSCI0386 Râul Vedea

Situl Natura 2000 ROSCI0386 Râul Vedea este foarte important din punct de vedere al biodiversității, în arealul acestuia regăsindu-se habitate naturale și specii de interes conservativ specifice zonelor umede. Albia majora a Raului Vedea si a afluentilor sai mai importanti constituie un important coridor ecologic in Campia Romana, care conecteaza platourile din Platforma Cotmeana cu Lunca Dunarii. In albia majora si pe terasele invecinate apar trupuri de paduri pe baza de cvercinee apartinand la tipurile de habitate 91F0, 91Y0 si 91M0. In cadrul sitului apar cca. 43 ha de zavoai de salcie alba +/- plop alb (cca. 0.06 % din sit). Tipurile de padure cele mai raspandite sunt 6324 Stejareto-sleau de lunca de productivitate mijlocie, 6322 Sleau normal de lunca din regiunea de campie si pe terase 7322 - Cereto-garnitet de campie de productivitate mijlocie. Peste 75 % din paduri sunt de tip natural-fundamental, plantatiile cu specii exotice sunt pe suprafete reduse in sit (pin silvestru in trupul Branistea Cucuieti, salcam, nuc negru, etc.).

Aria protejată a fost desemnată, conform formularului standard (Planul de management din 2016), pentru protecția și conservarea a 5 tipuri de habitate (6430 Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel, montan și alpin, 92A0 Zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba*, 91F0 Păduri ripariene mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia*, din lungul marilor râuri - *Ulmion minoris*, 91M0 Păduri balcano-panonice de cer și gorun, 91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen), 2 specii de mamifere (*Lutra lutra*, *Spermophilus citellus*), 2 specii de amfibieni (*Bombina bombina*, *Triturus cristatus*), 5 specii de pești – PM prezintă doar 4 specii (*Barbus balcanicus*, *Cobitis taenia* Complex, *Misgurnus fossilis*, *Rhodeus amarus*, *Sabanejewia balcanica*), 3 specii de nevertebrate (*Cerambyx cerdo*, *Lucanus cervus*, *Morimus asper funereus*), 1 specie de reptile (*Emys orbicularis*).

Habitatele întâlnite au o prezentă bună pentru 2 habitate și excelentă pentru 3. Gradul de conservare este bun pentru toate habitatele, iar evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea habitatelor are valoare bună. Speciile întâlnite în arie au o prezență semnificativă pentru toate speciile, gradul de conservare bun pentru 9 specii și semnificativ pentru 4 specii, 1 specie se găsește izolată, 1 specie neizolată, iar 8 specii sunt neizolate, cu arie de răspândire extinsă. Evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciilor respective are valoare bună pentru 10 specii și considerabilă pentru 3 specii.

ROSPA0105 Valea Mostiștea

Situl ROSPA0105 Valea Mostiștea are o suprafața sitului ce a fost extinsă până la suprafața actuală de 6.614,8 ha (formular standard). Situl se află în partea central-sudică a Câmpiei Române, în județul Călărași, pe valea Mostiștea, în aval de Comuna Gurbănești, în dreptul comunelor Frăsinet și Mânăstirea pe malul drept, respectiv Valea Argovei, Ulmu și Dorobanțu pe malul stâng. Accesul se face prin localitățile aflate în imediată apropiere a lacului. Custodele ariei protejate este Asociația Echilibru.

Acest sit găzduiește efective importante ale unor specii de păsări protejate: 26 specii din anexa 1 a Directivei Păsări, 47 specii migratoare, 5 specii periclitate la nivel global.

Situl este important pentru populațiile cuibăritoare ale speciilor următoare: *Pelecanus crispus*, *Aythya nyroca*, *Botaurus stellaris*, *Ixobrychus minutus*. Situl este important în perioada de migrație pentru speciile: *Pelecanus onocrotalus*, *Phalacrocorax pygmaeus*, *Tringa glareola*, *Pluvialis apricaria*, *Egretta alba*, *Philomachus pugnax*.

În prezent situl nu are un plan de management, dar măsurile de conservare sunt specifice speciilor protejate prezentate la alte situri, ce vor fi respectate, iar când va fi finalizat acest plan și regulamentul sitului, acestea vor intra în vigoare. În sit sunt interzise următoarele activități:

- Pescuitul intensiv
- Distrugerea cuiburilor păsărilor
- Vânătoarea – peste cotele legal stabilite
- Incendierea vegetației
- Depozitarea necontrolată a deșeurilor.

ROSPA0022 - Comana

Acest sit gazduieste efective importante ale unor specii de pasari protejate. Conform datelor din formularul standard avem urmatoarele categorii:

- a) număr de specii din anexa 1 a Directivei Pasari: 46;
- b) număr de alte specii migratoare, listate în anexele Convenției asupra speciilor migratoare (Bonn): 122;
- c) număr de specii periclitare la nivel global: 6.

Sunt inventariate 212 despecii de păsări caracteristice zonelor umede, habitatului forestier, pășunilor și terenurilor deschise din acest sit. Dintre acestea, 78 de specii sunt specii protejate, menționate în anexele Convenției de la Berna și Directivei Păsări a Comisiei Europene. Dintre speciile a căror protecție este asigurată prin legislația națională și internațională se menționează: *Phalacrocorax pygmaeus*, *Ardea cinerea*, *Ardea purpurea*, *Ardeola ralloides*, *Egretta alba*, *Egretta garzetta*, *Nycticorax nycticorax*, *Botaurus stellaris*, *Ixobrychus minutus* Linnaeus, *Ciconia nigra* Linnaeus, *Cygnus cygnus*, *Anser anser*, *Crex crex*, *Accipiter gentilis*, *Accipiter nissus*, *Buteo buteo*, *Circus aeruginosus*, *Falco columbarius*, *Falco peregrinus*, *Falco subbuteo*, *Falco tinnunculus*, *Falco vespertinus*, *Bubo bubo*, *Asio otus*, *Athene noctua*, *Dendrocopos major*, *Dendrocopos medius*, *Dendrocopos minor*, *Dendrocopos syriacus*, *Picus viridis*, *Picus canus*, *Dryocopus martius*, *Alcedo atthis*, *Sylvia atricapilla*, *Sylvia borin*, *Sylvia communis*, *Sylvia curruca*, *Sylvia nisoria*, *Lanius colurio*, *Lanius excubitor*.

Situl este important pentru populațiile cuibăritoare ale speciilor următoare: *Ixobrychus minutus*, *Nycticorax nycticorax*, *Ardea purpurea*, *Aythya nyroca*, *Porzana porzana*, *Porzana parva*, *Chlidonias hybridus*. Situl este important în perioada de migrație pentru speciile: *Himantopus himantopus*, *Recurvirostra avoseta*, *Philomachus pugnax*, *Tringa glareola chire*.

Dintre păsările prezente în sit, 94 de specii se reproduc, 12 specii iernezează, 2 specii sunt prezente și 70 de specii trăiesc concentrate (în stoluri). Conform categoriilor de abundență, 89 de specii sunt comune, 15 specii sunt rare iar 31 de specii sunt prezente. Populația în sit are reprezentativitate bună pentru 5 specii, reprezentativitate semnificativă pentru 32 de specii și prezență nesemnificativă pentru 147 de specii. Conservarea este bună pentru 8 specii și redusă pentru 30 de specii. În sit 37 de specii sunt neizolate, cu arie de răspândire extinsă. Evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciilor respective are valoare bună pentru 20 de specii și valoare considerabilă pentru 17 specii.

ROSCI0043 Comana

Datorită diversității bogate a microreliefului și prezenței unor izvoare și cursuri de apă abundente într-un sector de climă uscată, temperat-continentală, în această zonă se întâlnesc numeroase habitate ce permit viețuirea unui număr mare de specii de plante și animale. Principalele habitate existente în zona Comana sunt reprezentate de pajiști, păduri și zone umede și habitate de apă dulce. Trupurile de păduri din zona Comana formate dintr-o serie de specii lemnoase tipice cum ar fi: stejarul brumăriu, stejarul pufos, cer, gârnița, tei, frasin pufos, carpen, ulm, jugastru, arțar

tătăresc etc. Balta Comana cuprinde habitate de apă dulce, având în prezent aspectul unei delte cu bălți, ochiuri de apă, brațe, grinduri cu o vegetație abundentă de stuf. Aceste habitate reprezintă un mediu de viață prielnic pentru multe specii de păsări în special anseriforme (rațe și găște).

Conform formularului standard (Plan de management in lucru), aria protejată a fost desemnată pentru protecția și conservarea a 15 habitate (1530*, 3130, 3150, 3160, 3260, 3270, 40C0*, 6430, 91AA, 91E0*, 91F0, 91I0*, 91M0, 91Y0, 92A0), din care 4 prioritare, 2 specii de mamifere (*Myotis myotis*, *Spermophilus citellus*), 2 specii de amfibieni (*Bombina bombina*, *Triturus dobrogicus*), 5 specii de pești (*Cobitis taenia Complex*, *Misgurnus fossilis*, *Rhodeus amarus*, *Romanogobio kesslerii*, *Umbra krameri*), 10 specii de nevertebrate (*Anisus vorticulus*, *Cerambyx cerdo*, *Coenagrion ornatum*, *Euphydryas maturna*, *Euplagia quadripunctaria**, *Lucanus cervus*, *Lycaena dispar*, *Morimus asper funereus*, *Nymphalis vaualbum**, *Osmoderma eremita Complex**, *Vertigo angustior*), 3 specii de plante (*Himantoglossum jankae*, *Marsilea quadrifolia*, *Pontechium maculatum*) și 1 specie de reptile (*Emys orbicularis*), și alte specii de flora și fauna sunt importante în situl Comana pentru conservarea ecosistemelor.

Habitatele întâlnite au o reprezentativitate bună pentru 2 habitate și reprezentativitate semnificativă pentru 13 habitate, stadiul de conservare este excelentă pentru 1 habitat, bun pentru 13 habitate și redusă pentru 1 habitat, iar evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea habitatelor are valoare excelentă pentru 1 habitat, valoare bună pentru 13 habitate și valoare considerabilă pentru 1 habitat.

Speciile întâlnite sunt permanente pentru 24 de specii și concentrate pentru 1 specie. Conform categoriilor de abundență, 9 specii sunt rare, 2 specii sunt foarte rare, 3 specii sunt comune iar 8 specii sunt prezente. Speciiile întâlnite au o populație excelentă pentru 1 specie, bună pentru 9 specii, semnificativă pentru 8 specii și populație nesemnificativă pentru 7 specii, gradul de conservare excelent pentru 3 specii, bun pentru 14 specii, redusă pentru 8 specii și prezență nesemnificativă pentru 7 specii, 1 specie este neizolată și 15 specii sunt neizolate, cu arie de răspandire extinsă. Evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciilor respective are valoare excelentă pentru 2 specii, bună pentru 14 specii și valoare considerabilă pentru 1 specie.

ROSCI0138 Pădurea Bolintin

Situl include cea mai întinsă pădure de stejar din România, relict important al foștilor Codrii ai Deliromanului care, până spre mijlocul secolului al XIX - lea, se întindeau până la Dunăre. Aici se conservă structuri forestiere arhetipale și exemplare seculare de stejar. În trecut, pădurea numită pe atunci "pădurea cea mare din Vlașca" se unea cu codrii Vlasiei. Sunt foste păduri mănăstirești secularizate de domnitorul Cuza și rămase în proprietatea statului de la secularizare până în prezent, fiind administrate în prezent de Romsilva. Situl include și habitate acvatice reprezentate de lacuri și albiile de râuri, mărginite de zăvoaie de sălcii și plopi aflate într-o stare bună de conservare, care adăpostesc specii de herpetofaună și mamifere protejate la nivel european.

Aria protejată a fost desemnată conform formularului standard 2021 și Planului de management pentru protecția și conservarea a 3 tipuri de habitate (91M0, 91Y0, 92A0) și a următoarelor specii permanente: 1 specie de mamifere (*Lutra lutra*), 2 specii de amfibieni (*Bombina bombina*, *Triturus cristatus*) și 1 specie de reptile (*Emys orbicularis*).

Habitatele au nivelul de reprezentativitate excelentă pentru 1 habitat și bună pentru 2 habitate. Gradul de conservare este bun iar gradul de evaluare globală a ariei are valoare bună pentru 2 arii și valoare considerabilă pentru 1 specie.

Speciile întâlnite în arie au o populație semnificativă pentru toate speciile, gradul de conservare este bun, speciile sunt neizolate, cu arie de răspandire extinsă. Evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciilor respective are valoare bună.

ROSCI0283 Cheile Doftanei

Aria protejată a fost desemnată conform formular și Planul de management pentru protecția și conservarea a 10 tipuri de habitate (6430, 6520, 8210, 9110, 9130, 9170, 9180*, 91E0, 91V0, 91Y0), dintre care 2 tipuri prioritare și a următoarelor specii: 2 specii de mamifere (*Lutra lutra*, *Ursus arctos**), din care 1 specie prioritară, 1 specie de nevertebrate (*Morimus asper funereus*), 2 specii de amfibieni (*Bombina variegata*, *Triturus cristatus*) și o specie de reptile (*Emys orbicularis*), la care se adaugă o serie de alte specii importante de flora și fauna.

Habitatele au nivelul de reprezentativitate bună pentru 4 habitate, semnificativă pentru 2 habitate și prezentă nesemnificativă pentru 4 habitate. Gradul de conservare este bun pentru 5 habitate și redus pentru 1 habitat. Gradul de evaluare globală a ariei are valoare bună pentru 3 habitate și valoare considerabilă pentru 3 habitate.

Speciile prezente în arie sunt permanente, comune, au o populație semnificativă, gradul de conservare bun, sunt neizolate, cu arie de răspandire extinsă iar evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciilor respective are valoare bună.

ROSPA0106 Valea Oltului Inferior

Situl Natura 2000 ROSPA0106 Valea Oltului Inferior este o zonă cu un potențial turistic dat de valori naturale și culturale.

ROSPA0106 Valea Oltului Inferior conține integral situl de importanță comunitară ROSCI0166 Pădurea Reșca Hotărani și se suprapune parțial cu următoarele situri de importanță comunitară: ROSCI0266 Valea Oltețului, ROSCI0376 Râul Olt între Mărunței și Turnu Măgurele și ROSCI0354 Platforma Cotmeana. Deasemenea situl ROSPA0106 Valea Oltului Inferior se suprapune cu următoarele arii naturale protejate: rezervația naturală IV.44. Pădurea Reșca, ariile de protecție specială avifaunistică: VI.22. Lacul Strejești, VI.23. Lacul Slatina, VI.24. Lacul Izbiceni și VI.25. Iris-Malu Roșu.

Situl are o suprafață de 52786 ha – Planul de management 2016 (52.789,8 ha formular standard), este localizat în sudul României și se întinde în lungul râului Olt din sudul municipiului Râmnicu Vâlcea până în dreptul localității Izbiceni, având ca coordonate 44° 27' 44" latitudine nordică și 24° 18' 40" latitudine estică. Din punct de vedere administrativ este localizat pe teritoriul județelor Vâlcea, Olt și Teleorman.

ROSCI0389 Sărăturile de la Gura Ialomiței-Mihai Bravu

Aria protejată ROSCI0389 Sărăturile de la Gura Ialomiței-Mihai Bravu cu o suprafață de 3.489, 6 hectare – formular standard este localizată în județul Ialomița în proporție de 95% și județul Brăila de 5%.

Aceasta este o zonă importantă pentru situri de tipul habitatelor N2000 incluse la 1310, dar mai ales a pajiștilor halofile (ponto-sarmatice) incluse la *1530. De asemenea, este important pentru speciile de păsări, mamifere (popându) și amfibieni. Perimetrul este inclus în Câmpia Bărăganului. Înainte de 1989, zona a suferit transformări, s-au realizat canale de irigaie. Ulterior, nu s-a mai continuat îmbunătățirea pentru agricultură și vegetația potențial halofilă s-a refcut. Perimetrul cuprinde un mozaic de asociații vegetale (comunități de plante) halofile.

Aria protejată a fost desemnată pentru protecția și conservarea a 2 tipuri de habitate, din care un habitat prioritar și a unei 1 specii de mamifere.

Habitatele întâlnite au o reprezentativitate bună, gradul de conservare este bun pentru ambele habitate iar evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea habitatelor are valoare considerabilă. Specia de mamifer întâlnită în arie este permanentă, cu prezenta semnificativă, gradul de conservare bun, este neizolată, cu arie de răspândire extinsă. Evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciei respective are valoare bună.

- Tipuri de habitate pentru care a fost desemnat situl: 1310 Comunități de *Salicornia* și alte specii anuale care colonizează terenurile mlaștoase și nisipoase; 1530*Mlaștini și stepe sărăturate panonice
- Specii de mamifere: Popândău (*Spermophilus citellus*).

În prezent aria are un plan de management în pregătire, iar măsurile de conservare sunt specifice speciilor protejate prezentate la alte situri, ce vor fi respectate, iar când va fi finalizat acest plan și regulamentul sitului, acestea vor intra în vigoare.

ROSPA0111 Berteștii de Sus – Gura Ialomiței

Acest sit gazduiește efective importante ale unui număr de 21 de specii de pasări protejate, conform datelor din formularul standard 2021 (nu are Plan de management), specii din anexa 1 a Directivei Pasari: *Anser erythropus*, *Anthus campestris*, *Branta ruficollis*, *Burhinus oedicnemus*, *Buteo rufinus*, *Calandrella brachydactyla*, *Charadrius alexandrinus*, *Ciconia ciconia*, *Circus aeruginosus*, *Circus cyaneus*, *Circus macrourus*, *Circus pygargus*, *Coracias garrulus*, *Egretta garzetta*, *Emberiza hortulana*, *Falco vespertinus*, *Glareola pratincola*, *Himantopus himantopus*, *Philomachus pugnax*, *Recurvirostra avosetta*, *Tringa glareola*.

Situl propus cuprinde o sărătură de dimensiune mare cu o populație foarte semnificativă de *Glareola pratincola*. Sărătură este folosită în timpul migrației de multe specii de importanță comunitară, precum și concentrații populationale de *Philomachus pugnax* sau *Falco vespertinus*.

Dintre păsările prezente în sit, 13 de specii se reproduc, 3 specii ierneză și 9 specii trăiesc concentrate (în stoluri). Conform categoriilor de abundență, 24 de specii sunt comune iar 1 specie este rară. Populația în sit are reprezentativitate bună pentru 3 specii, semnificativă pentru 20 de specii și prezenta nesemnificativă pentru 2 specii. Conservarea este bună pentru 20 de specii și

redușă pentru 3 specii. În sit se regăsește 2 specii neizolate și 21 de specii neizolate, cu arie de răspândire extinsă. Evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciilor respective are valoare excelentă pentru 3 specii, bună pentru 12 specii și valoare considerabilă pentru 8 specii.

Propuneri de acțiuni/ idei de proiecte pentru turism conf. OUG 88/2020

Denumire fișă
Consolidare Muzeul Național al Agriculturii - Slobozia
Promenadă Delta Plantelor- Giurgiu
Amenajare peisagistică Șant și Valul Cetății - TGV
Tabăra Vila Șoimul - Bușteni
Domeniul schiabil Cota 1400 - Cota 2000 - Sinaia
Vacanță pentru suflet - Alexandria

Denumire fișă
Valorificare turistică centru pastoral-cultural Conac Drugănescu - comuna Florești-Stoenești
Tabăra Căprioara - comuna Moroeni
Dezvoltare turism în zona Padina-Peștera - comuna Moroeni

	Domeniu	Județ implementare	Localitate implementare	URBA N/NO N URBA N	Solicitant	COD de Intervenție	Titlu
1	Infrastructură și servicii publice de turism, inclusiv obiective de patrimoniu	JUDEȚUL GIURGIU	STOENEȘT I-non urban	Non urban	Consiliul Județean Giurgiu	130	Valorificarea turistică durabilă a Centrului Pastoral-Cultural Conacul „Gavril Drugănescu” prin reabilitare, dezvoltare, modernizare și dotare
2	Centre de agrement / Baze turistice (tabere școlare)	JUDEȚUL DÂMBOVIȚA	MOROENI-non urban	Non urban	Consiliul Județean Dâmbovița	130	Dezvoltarea infrastructurii de turism prin reabilitarea Taberei Căprioara, comuna Moroeni, județul Dâmbovița
3	Infrastructură și servicii publice de turism, inclusiv obiective de patrimoniu	JUDEȚUL DÂMBOVIȚA	MOROENI-non urban	Non urban	Consiliul Județean Dâmbovița	130	Dezvoltarea infrastructurii de turism în zona Padina-Peștera
4	Infrastructură și servicii publice de turism, inclusiv obiective de patrimoniu	JUDEȚUL IALOMIȚA	MUNICIPIUL SLOBOZIA -urban	Urban	Consiliul Județean Ialomița	129	„Consolidarea, amenajarea și reorganizarea Muzeului Național al Agriculturii”
5	Infrastructură și servicii publice de turism,	JUDEȚUL GIURGIU	MUNICIPIUL GIURGIU-	Urban	Primăria Municipiului	129	Zona de promenadă și agrement cu elemente de peisaj naturaliste – Delta

	inclusiv obiective de patrimoniu		urban		Giurgiu		Plantelor
6	Infrastructură și servicii publice de turism, inclusiv obiective de patrimoniu	JUDEȚUL DÂMBOVIȚA	MUNICIPIUL TÎRGOVIȘTE-urban	Urban	Primăria Municipiului Târgoviște	128	Amenajarea și valorificarea peisagistică a Șanțului și Valului Cetății
7	Centre de agrement / Baze turistice (tabere școlare)	JUDEȚUL PRAHOVA	ORAȘ BUȘTENI-urban	Urban	Ministerul Tineretului și Sporturilor	129	Reabilitarea Centrului de agrement „Vila Șoimul”
8	Infrastructură și servicii publice de turism, inclusiv obiective de patrimoniu	JUDEȚUL PRAHOVA	ORAȘ SINAIA-urban	Urban	Primăria Orașului Sinaia	129	Dezvoltarea domeniului schiabil zona Cota 1400 - Cota 2000 (instalații de transport pe cablu și instalații de zăpadă artificială) Bucegi (ROSCI0013)
9	Infrastructură și servicii publice de turism, inclusiv obiective de patrimoniu	JUDEȚUL TELEORMANA	MUNICIPIUL ALEXANDRIA-urban	Urban	Consiliul Județean Teleorman	129	Vacanță pentru suflet în Teleorman

Singurul proiect posibil a se implementa într-un sit SCI este **Dezvoltarea domeniului schiabil zona Cota 1400 - Cota 2000** (instalații de transport pe cablu și instalații de zăpadă artificială) - **Bucegi (ROSCI0013)**

ROSCI0013 Bucegi se suprapune peste Parcul Natural Bucegi care se desfășoară pe teritoriul administrativ a 3 județe: Prahova și Dâmbovița, care fac parte din Regiunea Sud Muntenia, și Brașov, având o suprafață de 38.683,60 ha - formular standard (38,787 ha - Planul de management 2018). Aria naturală protejată Situl Natura 2000 ROSCI0013 Bucegi conservă o diversitate biologică deosebită: circa 3037 specii de plante, de la alge la cormofite și circa 3500 specii de animale (dintre care 1300 specii de insecte, peste 100 specii de melci, 45 specii de mamifere, 129 specii de păsări, etc). Parcul Natural Bucegi, care se suprapune cu ROSCI0013 Bucegi, cuprinde următoarea zonare interioară în vederea necesității de conservare a diversității biologice, astfel: zone de protecție strictă, zone de protecție integrală, zonă de management durabil, zonă de dezvoltare durabilă a activităților umane.

În zona de protecție strictă au fost incluse zonele sălbatice în care nu au existat intervenții antropice sau nivelul acestora a fost foarte redus.

Zona de protecție integrală cuprinde cele mai valoroase elemente de patrimoniu natural din perimetrul Parcului, pentru protecția și conservarea cărora se impune adoptarea unor măsuri de management conservativ. Sunt permise acele activități care nu aduc prejudicii acestui patrimoniu.

Zona de management durabil a fost constituită din acele suprafețe de teren a căror valoare a biodiversității permite și utilizarea rațională a resurselor naturale precum și activități de protecție a pădurilor și activități științifice și educative.

Zona de dezvoltare durabilă a activităților umane a fost constituită pe baza solicitărilor formulate de către comunitățile locale din vecinătatea Parcului. Definierea și delimitarea acestei zone sa făcut astfel încât prin activitățile de investiții dezvoltare în infrastructura turistică să nu se înregistreze efecte negative semnificative asupra biodiversității.

Parcul Natural Bucegi este localizat în regiunea biogeografică alpină, ecoregiunea Carpaților Meridionali, domeniul deluros-muntos în care se manifesta zonalitatea altitudinala a vegetației astfel: etajul nemoral al pădurilor de foioase, etajul boreal al pădurilor de molid, etajul subalpin al rariștilor de arbori și tufărișurilor, etajul alpin al tufărișurilor pitice și al pajiștilor scunde. Există 78 de asociații de plante cormofite, cu 25 de subasociații.

În formularul standard al sitului Natura 2000 ROSC0013 Bucegi sunt listate 24 tipuri de habitate de interes comunitar.

- 3240 Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane;
- 3220 Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane;
- 3230 Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane;
- 4060 Tufărișuri alpine și boreale;
- 4070* Tufărișuri cu *Pinus mugo* și *Rhododendron myrtifolium*;
- 4080 Tufărișuri cu specii subarctice de *Salix* spp.;
- 6110* Comunități rupicole calcifile sau pajiști bazifile din *Alyso-Sedion albi*;
- 6170 Pajiști calcifile alpine și subalpine;
- 6230* Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicioase;
- 6430 Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, la cel montan și alpin;
- 6520 Fânețe montane;
- 7140 Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante;
- 8110 Grohotișuri silicioase din etajul montan până la cel alpin;
- 8120 Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin (*Thlaspietea rotundifolii*);
- 8160* Grohotișuri medio-europene calcaroase ale etajului colinar și montan;
- 8210 Versanți stâncoși calcaroși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase;
- 8310 Peșteri în care accesul publicului este interzis;
- 9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*;
- 9150 Păduri medio-europene de fag din *Cephalanthero-Fagion*;
- 9180* Păduri din *Tilio-Acerion* pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene;
- 91E0* Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);
- 91V0 Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*);
- 9410 Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montană (*Vaccinio-Piceetea*);
- 9420 Păduri de *Larix decidua* și /sau *pinus cembra* din regiunea montană.

În cadrul Normelor metodologice privind implementarea obiectivelor de conservare din Anexa la Hotărârea nr. 187/2011 pentru aprobarea Planului de management al Parcului Natural Bucegi, pentru situl ROSCI0013 Bucegi sunt propuse următoarele obiective specifice de conservare:

➤ Menținerea stării de conservare pentru habitatele: 3220 Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane; 3230 Cursuri de apă montane și vegetația lor lemnoasă cu *Myricaria germanica*; 3240 Vegetație lemnoasă cu *Salix elaeagnos* de-a lungul cursurilor de apă montane; 4060 Tufărișuri alpine și boreale; 4070* Tufărișuri cu *Pinus mugo* și *Rhododendron myrtifolium*; 6110* Comunități rupicole calcifile sau pajiști bazifile din *Alyso-Sedion albi*; 6170 Pajiști calcifile alpine și subalpine; 6230* Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicioase; 6430 Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, la cel montan și alpin; 6520 Fânețe montane; 7140 Mlaștini turboase de tranziție și turbării oscilante; 8110 Grohotișuri silicioase din etajul montan până în cel alpin (*Androsacetalia alpinae* și *Galeopsietalia ladani*); 8120 Grohotișuri calcaroase și de șisturi calcaroase din etajul montan până în cel alpin (*Thlaspietea rotundifolii*); 8160* Grohotișuri medio-europene calcaroase ale etajului colinar și montan; 8210 Versanți stâncoși calcaroși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase; 9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*; 9150 Păduri medio-europene de fag din *Cephalanthero-Fagion*; 91V0 Păduri dacice de fag (*Symphyto-Fagion*); 9410 Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montană (*Vaccinio-Piceetea*); 9420 Păduri de *Larix decidua* și/sau *Pinus cembra* din regiunea montană;

➤ Îmbunătățirea stării de conservare pentru habitatele: 4080 Tufărișuri cu specii subarctice de *Salix spp.*; 8310 Peșteri în care accesul publicului este interzis; 9180* Păduri din *Tilio-Acerion* pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene; 91E0* Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);

➤ Menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a speciilor: *Dicranum viride* (Mușchiul de pământ furculiță); *Buxbaumia viridis* (Mușchiul căciulă de pitic, mușchi de pământ); *Meesia longisetata*; *Draba dorneri* (Flămânzica); *Iris aphylla ssp. hungarica* (Stânjenel de stepă); *Tozzia carpathica* (Iarba gâtului); *Cordulegaster heros*; *Euphydryas aurinia*;

➤ Menținerea stării de conservare a speciilor: *Ligularia sibirica* (Curechiul de munte); *Campanula serrata* (Clopoței); *Poa granitica ssp. disparilis* (Firuță de munte); *Chilostoma banaticum* (*Drobacia banatica*); *Pholidoptera transsylvanica* (Cosașul transilvan); *Cucujus cinnaberinus* (Gândacul roșu de scoarță); *Cottus gobio*; *Triturus montandoni*; *Bombina variegata* (Izvorașul cu burtă galbenă); *Barbastella barbastellus* (Liliac cârn); *Rhinolophus hipposideros* (Liliac mic cu potcoavă); *Canis lupus* (Lup); *Lynx lynx* (Râs); *Ursus arctos* (Urs brun);

➤ *Vertigo genesii* – specie arctic-alpină; trebuie continuate investigațiile cu privire la prezența acestei specii în sit și în cazul în care este confirmată, va fi elaborat obiectiv de conservare specific sitului pentru *Vertigo genesii*;

➤ Îmbunătățirea stării de conservare: *Lucanus cervus* (Rădașca); *Rosalia alpina* (Croitorul fagului);

➤ *Colias myrmidone* (Gălbiorul roșcat) – prezența speciei în sit trebuie verificată periodic și în cazul în care prezența este confirmată, va fi formulat obiectiv specific de conservare;

➤ *Nymphalis vaualbum* – prezența speciei în sit trebuie reevaluată periodic și în cazul în care prezența este confirmată, va fi formulat obiectiv de conservare specific;

➤ *Barbus meridionalis* – trebuie clarificată prezența speciei în sit, în termen de 2 ani, iar dacă se confirmă, va fi formulat obiectiv de conservare specific sitului pentru această specie;

➤ *Triturus cristatus* - trebuie continuate investigațiile cu privire la această specie, în termen de 3 ani, și în cazul în care prezența speciei în sit se confirmă, va fi formulat obiectiv de conservare specific;

Triturus vulgaris ampelensis - trebuie continuate investigațiile cu privire la această specie, în termen de 3 ani, și în cazul în care prezența speciei în sit se confirmă, va fi formulat obiectiv de conservare specific.

Factorul perturbator identificat datorită lucrărilor de construire, reabilitare, modernizare, în faza de execuție, este zgomotul produs de utilaje și autovehiculele utilizate.

Însă prin intensitate, durată și măsurile propuse, nu va conduce la modificări esențiale de comportament care să afecteze ritualurile de împerechere și implicit perpetuarea speciilor. Evaluarea a ținut cont și de gradul ridicat de adaptabilitate al faunei, în special al mamiferelor și al păsărilor, care se retrag și revin după încetarea zgomotului produs de activitățile de construcții.

După finalizarea amenajării obiectivelor, impactul generat asupra factorilor de mediu și implicit asupra faunei, va fi redus, revenindu-se la starea inițială.

În ce privește integritatea ariilor naturale protejate de interes comunitar cât și ariile de protecție avifaunistică, **pentru acțiuni le de extindere, reabilitare și modernizare ce se vor implementa pe amplasamentele existente**, nu vor fi afectate, din următoarele considerente:

- Nu se va reduce suprafața habitatelor
- Nu se va reduce numărul exemplarelor speciilor de interes comunitar;
- Nu vor fi fragmentate habitatele de interes comunitar și/sau a habitatelor specifice din punct de vedere ecologic și etologic, după caz, al speciilor de interes comunitar;
- Nu va induce un impact negativ asupra factorilor care determină menținerea stării favorabile de conservare a ariilor naturale protejate de SCI sau SPA;
- Nu va produce modificări ale dinamicii relațiilor care definesc structura și/sau funcția ariei naturale protejate de interes comunitar;
- Nu va produce schimbări fiziologice și comportamentale, ale animalelor sălbatice;

În concluzie, luând în considerație gradul ridicat de adaptare la condițiile de mediu al faunei terestre și al avifaunei, precum și respectarea măsurilor propuse, considerăm că impactul asupra biodiversității, produs de implementarea acțiunilor de extindere, reabilitare și modernizare va fi:

- redus ca intensitate și durată, în faza de construcție;
- reversibil în faza de exploatare;
- nu va conduce la reducerea sau fragmentarea habitatelor;
- nu va conduce la reducerea numărului de specii;
- nu va produce modificări esențiale de comportament care să afecteze ritualurile de împerechere și implicit perpetuarea speciilor;

În ce privește acțiunile de construire, în lipsa locațiilor precise și a unui proiect, nu putem aprecia impactul asupra speciilor și habitatelor, pentru situația în care aceste acțiuni se vor desfășura în interiorul sau în imediata vecinătate a ariilor naturale protejate de interes comunitar sau a ariilor de protecție avifaunistică.

Dealtfel, aceste acțiuni se pot implementa și în alte zone decât ariile naturale protejate, cum ar fi cele din zonele urbane sau rurale, care dețin o infrastructură necesară dezvoltării unor proiecte de construcție.

O analiză detaliată, va rezulta în urma identificării locațiilor și realizării în faza de proiect a Studiilor de Impact și Evaluarea Adecvată.

Totodată, POR Sud Muntenia 2021-2027 a parcurs etapa de evaluare adecvată în urma căreia s-a decis că programul nu este susceptibil a avea un impact negativ asupra stării de conservare a speciilor și habitatelor pentru care au fost constituite arii protejate.

3.3 Principalele tipuri de impact produs de activitățile întreprinse pentru realizarea acțiunilor propuse în cadrul POR, asupra principalilor factori de mediu.

Aer

Principalul impact asupra aerului în perioada de execuție a investițiilor este determinat de derularea activităților de organizare de șantier și cele de construcții, inclusiv traficul rutier asociat acestor activități.

În etapa de funcționare sursele de poluare atmosferică sunt surse mobile (vehicule) surse fixe (emisii dirijate), asociate în principal procesului de încălzire și producție specifice activităților.

Schimbări climatice

Acțiuni le propuse prin POR, vor contribui în mod semnificativ la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, iar încurajarea utilizării resurselor regenerabile va permite României să atingă obiectivele stabilite privind schimbările climatice, respectiv la îndeplinirea cerințelor europene privind schimbările climatice stabilite de Strategia națională privind schimbările climatice, respectiv la îndeplinirea cerințelor europene privind schimbările climatice stabilite prin pachetul "Energie - schimbări climatice".

Acțiuni pentru atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice

În vederea adoptării celor mai bune măsuri de adaptare este necesară cunoașterea cât mai exactă a posibilelor efecte ale schimbărilor climatice asupra sectoarelor economice și sociale. Având în vedere că până în prezent în România datele privind impactul schimbărilor climatice au fost estimate cu un grad de exactitate redus și nu au acoperit toate sectoarele economice și sociale, se impune continuarea activităților de cercetare ținând cont de următoarele priorități:

- determinarea zonelor de vulnerabilitate la producerea anumitor evenimente extreme și a elementelor sistemelor naturale și umane vulnerabile (populație, resurse de apă, plante, animale, etc);
- identificarea schimbărilor climatice din România din datele de observație pe perioada 1961- 2007, la cea mai fină rezoluție spațială posibilă, detaliat pe principalii parametri climatici și diferite intervale de timp (anual, sezonier, lunar), incluzând și indici ai evenimentelor extreme;

- dezvoltarea modelelor statistice de downscaling pentru proiectarea la scară fină, la nivelul României, a efectelor schimbărilor climatice globale, estimate cu diferite modele climatice globale disponibile și diferite scenarii privind emisiile de gaze cu efect de seră;
- proiectarea și rularea de experimente numerice cu modele climatice regionale pe sisteme de calcul din România în vederea elaborării unor scenarii climatice la scară fină în România, pe baza downscalingului fizic;
- estimarea scenariilor schimbărilor climatice pentru România folosind informațiile rezultate din modele de downscaling fizic și statistic, disponibile pentru aria României și evaluarea incertitudinilor asociate acestor estimări. Scenariile vor fi elaborate atât pentru starea medie cât și pentru diferite evenimente extreme;
- dezvoltarea studiilor de estimare a impactului schimbărilor climatice asupra diferitelor sisteme socio-economice și evaluarea incertitudinilor asociate acestora.

Adaptarea este capacitatea sistemelor naturale și antropogenice de a reacționa la efectele schimbărilor climatice (actuale sau așteptate), inclusiv variabilitatea climei și evenimentele meteorologice extreme, cu scopul de a reduce pagubele potențiale, de a beneficia de oportunități și de a reacționa adecvat la consecințele schimbărilor climatice, având în vedere faptul că societatea și ecosistemele resimt efectul individual și cumulativ al tuturor acestor componente.

Există mai multe tipuri de adaptare: anticipativă și reactivă, privată și publică, autonomă și programată. Adaptarea este un proces complex, datorită faptului că gravitatea efectelor variază de la o regiune la alta, în funcție de expunere, vulnerabilitatea fizică, gradul de dezvoltare socio-economică, capacitatea naturală și umană de adaptare, serviciile de sănătate și mecanismele de monitorizare a dezastrelor.

Provocarea pentru adaptare constă în creșterea rezistenței sistemelor economice și ecologice și reducerea vulnerabilității lor la efectele schimbărilor climatice. Totodată măsurile adoptate în domeniul adaptării vor asigura un beneficiu maxim al efectelor pozitive pe care le generează procesul de încălzire.

Îndrumări tehnice privind protecția climatică a infrastructurii în perioada 2021-2027

Comisia Europeană a publicat noi orientări tehnice privind imunizarea la schimbările climatice a acțiunii lor de infrastructură pentru perioada 2021-2027. (https://ec.europa.eu/clima/sites/default/files/adaptation/what/docs/climate_proofing_guidance_en.pdf)

Orientările vor contribui la integrarea considerentelor legate de climă în viitoarele investiții și acțiuni în materie de infrastructură, de la clădiri și infrastructuri de rețea până la o gamă largă de sisteme și active construite. În acest mod, investitorii europeni instituționali și privați vor putea lua decizii în cunoștință de cauză cu privire la acțiuni considerate compatibile cu Acordul de la Paris și cu obiectivele climatice ale UE.

Orientările adoptate vor ajuta astfel UE să pună în aplicare **Pactul verde european**, să respecte cerințele prevăzute de Legea europeană a climei și să aloce fondurile UE pentru realizarea unor obiective mai ecologice. Orientările sunt aliniate la o traiectorie de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu -55 % din emisiile nete până în 2030 și cu obiectivul de realizare a neutralității climatice până în 2050, urmează principiul „eficiența energetică înainte de

toate” și principiul de „a nu aduce prejudicii semnificative” și îndeplinesc cerințele prevăzute în legislație pentru mai multe fonduri ale UE, cum ar fi InvestEU, Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE), Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul de coeziune (FC) și Fondul pentru o tranziție justă (FTJ).

Efectele schimbărilor climatice au deja repercusiuni asupra activelor și a infrastructurilor cu durate lungi de viață, cum ar fi căile ferate, podurile sau centralele electrice, iar aceste efecte urmează să se intensifice în viitor. De exemplu, construirea de clădiri în zone care ar putea fi afectate de creșterea nivelului mării necesită o atenție deosebită; în mod similar, toleranța la căldură a liniilor de cale ferată trebuie să fie calculată în funcție de temperatura maximă proiectată, și nu de valorile istorice. Prin urmare, este esențial să se identifice în mod clar – și, prin urmare, să se investească în – infrastructura care este pregătită pentru un viitor neutru din punct de vedere climatic și rezilient la schimbările climatice.

Imunizarea la schimbările climatice este un proces care integrează în dezvoltarea acțiunii lor de infrastructură măsuri de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea. Orientările tehnice adoptate astăzi stabilesc principii și practici comune pentru identificarea, clasificarea și gestionarea riscurilor climatice fizice în cursul planificării, dezvoltării, executării și monitorizării acțiunii lor și programelor de infrastructură. Procesul este împărțit în doi piloni (atenuare și adaptare) și două faze (examinare și analiză detaliată), iar partea de documentare și verificare a modalităților de imunizare la schimbările climatice este considerată un element esențial al raționamentului pentru luarea deciziilor de investiții.

Mai precis, pentru infrastructura cu o durată de viață care depășește anul 2050, orientările prevăd că exploatarea, întreținerea și dezafectarea finală a oricărui proiect ar trebui să se desfășoare într-un mod neutru din punct de vedere climatic, care poate include considerații legate de economia circulară, cum ar fi reciclarea sau reconversia materialelor. Reziliența la schimbările climatice a noilor acțiuni de infrastructură ar trebui asigurată prin măsuri de adaptare adecvate, bazate pe o evaluare a riscurilor aferente schimbărilor climatice.

Strategia privind Schimbările Climatice propune tipuri de măsuri cheie, care trebuie implementate în fiecare sector. Scopul acestor măsuri este reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) și adaptarea la efectele schimbărilor climatice în următoarele domenii:

Eficiență energetică:

- Schimbarea comportamentului consumatorilor casnici, ceea ce poate determina economii de 1-15% prin utilizarea corectă a aparatelor electrocasnice, a sistemelor de iluminat și a reguletoarelor termostactice pentru energie termică;
- Atragerea investiției private în acțiuni municipale, prin utilizarea contractului de performanță, cu economii estimate de 15% pentru clădiri publice și de 25-30% pentru acțiuni de iluminat public;
- Reducerea consumului de energie în industrie cu minimum 10%, prin îmbunătățirea managementului energetic și aplicarea unor măsuri de tip „low-cost/no-cost”.

Promovarea managementului energetic în industrie prin:

- informarea și formarea profesională pentru managerii energetici autorizați;

- dezvoltarea unui nou model de curs de pregătire pentru universitățile agreate, în vederea pregătirii pentru autorizare a managerilor și auditorilor energetici.

Transport

Încurajarea utilizării transportului feroviar ca alternativă la transportul Rutier și orientarea transporturilor rutiere de mărfuri către transportul Feroviar.

Auto

- Autovehicule echipate cu motoare convenționale (cu ardere internă), dar cu emisii poluante foarte reduse;
- Autovehicule echipate cu motoare convenționale (cu ardere internă), care utilizează parțial sau integral combustibili alternativi (în general biocarburanți lichizi, biogaz, GPL, GNC etc);
- Autovehicule cu altă sursă de energie (hibride, electrice, cu hidrogen etc).

Aviație

- Îmbunătățirea managementului de transport;
- Optimizarea rutelor de zbor;
- Dezvoltarea Transportului Intermodal;
- Încurajarea și promovarea transportului nemotorizat;
- Dezvoltarea unei infrastructuri adecvate pentru ciclism.

Urban

- Îmbunătățirea performanței termice a clădirilor. Va fi continuată, de pildă, reabilitarea termică a clădirilor existente, pentru care sunt avute în vedere două mecanisme de finanțare;
- Încurajarea dezvoltării de acțiuni care vizează casele ecologice, casele pasive și/sau active. Programul demarat în anul 2010, vizând instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire, denumit “Programul Casa Verde” va fi îmbunătățit și implementarea lui va continua în anii următori;
- Implementarea unui program de sprijin pentru îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile ocupate de persoanele cu venituri reduse;
- Modernizarea infrastructurii de transport și distribuție a energiei termice în sisteme centralizate;
- Implementarea proiectului vizând perdelele forestiere pentru protejarea orașelor mari din zonele de câmpie.

Agricultură

- Introducerea tehnologiilor agricole moderne de utilizare a soiurilor de plante rezistente la secetă, boli și dăunători, pentru care sunt necesare mai puține lucrări agrotehnice;
- Protejarea materiei organice în sol, în mod special în solurile bogate în carbon (mlaștini, turbării etc);

- Implementarea tehnologiilor de colectare și valorificare a reziduurilor agricole;
- Realizarea de microinstalații de obținere a biogazului în fermă sau în grupuri de ferme;
- Creșterea suprafeței forestiere, prin stoparea tăierilor ilegale, reconstrucția ecologică forestieră.

ADAPTARE:

- Actualizarea instrumentelor de estimare meteo și a scenariilor climatice;
- Instrumente de management al riscului;
- Agricultură este în mod particular vulnerabilă la schimbările de temperatură și precipitații care, pe termen lung, fac ca industria alimentară să fie, a rândului, vulnerabilă. Pot apărea probleme în sectorul energetic, în special în ceea ce privește producerea de hidroenergie, dacă fenomenele de secetă vor crește în România (pe timpul verii, crește și consumul energetic datorită utilizării pe o scară mai largă a aparatelor de aer condiționat, în cazul temperaturilor mari).
- Necesitatea folosirii unor soiuri de culturi mai bine adaptate și mai rezistente la condiții de temperaturi ridicate și la secetă;
- Necesitatea accesului la serviciile de intervenție activă în atmosferă, servicii cu caracter preventiv care acționează în sensul eliminării/reducerii pagubelor produse de fenomene meteorologice periculoase (grindină, furtuni, ploi abundente etc.);
- Identificarea zonelor și a sectoarelor vulnerabile și evaluarea necesității și a oportunității de alternanță a culturilor și a schimbării soiurilor, ca reacție la schimbările climatice;
- Sprijinirea cercetării agricole și a producției experimentale, în vederea selectării culturilor și a dezvoltării celor mai bune soiuri, mai potrivite cu noile condiții climatice.

POR, prevede măsuri și acțiuni în domeniul schimbărilor climatice în cadrul Priorităților prioritare 2, 3, și 4.

2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

OS b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

OS b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

3 - O regiune cu mobilitate urbană durabilă

OS 3 b(viii) - Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

4 – O regiune mai accesibilă

OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Apă

În perioada de execuție, lucrările de manevrare a maselor de pământ (decopertări, săpături, nivelări, compactări) pot avea un impact negativ asupra calității apelor de suprafață din zonă, prin depunerea de praf. Potențialul impact este reprezentat de creșterea turbidității și a depozitelor de sedimente în corpurile de apă receptoare.

Impactul potențial asupra resurselor de apă datorat lucrărilor de construcție, poate apărea doar accidental, gestionarea corespunzătoare a materialelor și produselor utilizate în perioada de execuție reducând în mod semnificativ probabilitatea apariției impactului.

În perioada de exploatare, apele uzate menajere și tehnologice generate în urma activităților desfășurate, precum și apele pluviale potențial contaminate colectate de pe amplasamentul obiectivelor vor fi epurate înainte de evacuare, nefiind în măsură să genereze un impact semnificativ asupra calității receptorilor, în condițiile de funcționare în parametrii optimi a instalațiilor de pre-epurare și epurare.

Sol

Principale forme de impact asupra solului în perioada de execuție a investiției sunt: stocarea temporară a diverselor materiale în locuri neamenajate, scurgeri accidentale de fluide de la utilajele și echipamentele de lucru, evacuări necontrolate de deșeuri menajere și/sau industriale.

În perioada de funcționare, solul ar putea fi afectat prin următoarele acțiuni:

- depozitarea diverselor materii prime și auxiliare în locuri neamenajate;
- evacuări necontrolate de deșeuri industriale și/sau menajere;
- exfiltrații datorate deteriorării sistemului de canalizare a apelor uzate;
- eventuale neetanșeități ale rezervoarelor de stocare a materiilor prime și materialelor;
- emisii atmosferice care pot fi antrenate de ploi în sol;
- scurgeri accidentale de substanțe chimice utilizate în cadrul proceselor tehnologice;
- gospodărirea necorespunzătoare a apelor uzate și a apelor pluviale potențial impurificate.

Populația și sănătatea umană

În perioada de construcție, principalele surse de zgomot și vibrații care ar putea influența negativ calitatea vieții locuitorilor din zona acțiuni lor propuse sunt următoarele:

- acțiuni de construcție, încărcare/descărcare de materiale și echipamente;
- funcționarea echipamentelor și a vehiculelor implicate în lucrările de construcție/instalare;
- traficul rutier al vehiculelor grele utilizate pentru transportul materialelor de construcție.

În perioada de execuție, se consideră că acțiuni le propuse vor avea un impact pozitiv asupra mediului social și economic, prin crearea unor noi locuri de muncă.

În etapa de funcționare, acțiuni le vor avea un impact pozitiv semnificativ, contribuind la asigurarea de noi locuri de muncă și creșterea veniturilor colectate la nivelul bugetelor locale.

Peisaj

În perioada de execuție, impactul asupra peisajului este cauzat de următoarele acțiuni:

- desfășurarea activităților de construcție a noilor elemente constructive;
- prezența utilajelor, materialelor și echipamentelor.

În perioada de funcționare, impactul asupra peisajului va fi pozitiv.

3.4 Biodiversitate

Pentru evaluarea impactului asupra biodiversității, s-au folosit informațiile din POR, privind Prioritățile și tipurile de acțiuni care ar putea afecta biodiversitatea, analizându-se potențialele forme de impact posibil să fie generate, în timpul etapelor de construcție/reabilitare, de operare și dezafectare.

Se pot menționa următoarele forme de impact:

1. Pierderea habitatelor - reprezintă suprafețele de teren utilizate de către specii pentru reproducere, hrănire sau odihnă dar care, în urma implementării proiectului sunt ocupate permanent cu construcții.

Această formă de impact va afecta toate componentele biodiversității. Impactul generat este pe termen lung, dar reversibil în urma unei etape de dezafectare a obiectivelor construite și reconstrucția ecologică a suprafețelor afectate;

2. Alterarea habitatelor - reprezintă suprafețele de teren utilizate de către specii pentru reproducere, hrănire sau odihnă dar care, în urma implementării proiectului sunt ocupate temporar cu construcții sau regimul de utilizare se schimbă, rămânând totuși în regim semi-natural (spații verzi, iazuri etc.).

Această formă de impact apare ca urmare a modificărilor fizice și biologice produse la nivelul habitatelor terestre și include acele modificări structurale și funcționale care conduc la scăderea capacității de suport a acestora. În timp, habitatele alterate pot conduce la afectarea speciilor de interes comunitar;

3. Fragmentarea habitatelor - utilizate pentru hrănire, odihnă sau reproducere ale speciilor. Acest tip de impact se referă la limitarea sau împiedicarea deplasării între habitatele importante pentru specii;
4. Perturbarea activității speciilor - formă de impact asociată prezenței și activității umane, manifestată în etapa de construcție, dar care se poate produce și în etapa de funcționare atunci când zgomotul, vibrațiile și emisiile poluante pot descuraja activitățile naturale și normale ale speciilor în vecinătatea amplasamentului proiectului;
5. Mortalitatea - formă de impact ce se poate manifesta direct, în special în perioada de construcție (de exemplu, prin decopertarea solului vegetal, excavații și săpături, trafic auto etc.). Se manifestă în special la nivelul speciilor cu mobilitate redusă sau aflate în stadii de dezvoltare ce îngreunează deplasarea.

Niciuna din formele de impact mai sus prezentate nu este posibil a se manifesta, datorită faptului că cele mai multe acțiuni propuse prin POR Sud Muntenia 2021-2027 prevăd lucrări

de reabilitare, modernizare, a unor obiective existente, chiar dacă unele dintre acestea se află pe teritoriul sau în imediata vecinătate a ariilor protejate.

Deranjul asupra biodiversității se va manifesta numai în faza lucrărilor de reabilitare, modernizare sau construire.

După finalizarea amenajării obiectivelor, impactul generat asupra factorilor de mediu și implicit asupra faunei, va fi redus, revenindu-se la starea inițială.

3.5 Evaluarea impactului, criteriile stabilite în evaluare, scor și pondere

Evaluarea impactului obiectivelor specifice ale POR s-a făcut în raport cu obiectivele de mediu relevante identificate și prezentate în cadrul capitolului anterior.

Evaluarea impactului pentru fiecare prioritate de investiții și obiectiv specific, a fost realizată pe baza modelului matricial, utilizat pentru fiecare obiectiv specific în parte.

Criteriile de evaluare au fost stabilite în concordanță cu cerințele din ghidurile de implementare a procedurii SEA, respectiv au fost luate în considerare următoarele aspecte:

- Dacă impactul asupra mediului poate să fie direct sau indirect
- Durata impactului pozitiv sau negativ (pe termen lung, scurt sau nu are impact)
- Scara impactului (la nivel regional, local sau nu are impact)
- Probabilitatea impactului pozitiv sau negativ (des, rar sau nu se aplică)
- Cumularea sau nu a impactului cu alte activități

Acestor criterii au fost ponderate, conform tabelului de mai jos.

Criterii stabilite în evaluare, scor și pondere

Criteriu	Pondere %	Scor	Observații
Impact direct	40	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	Acest criteriu s-a considerat cel mai important și din acest motiv a fost ponderat cu 40%.
Impact indirect	10	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	
Durata impactului	10	-2 negativ pe termen lung -1 negativ pe termen scurt 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv pe termen scurt +2 pozitiv pe termen lung	
Scara impactului	10	-2 negativ la nivel regional -1 negativ la nivel local 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv la nivel local +2 pozitiv la nivel regional	
Probabilitatea de producere	10	-2 în general -1 negativ rar 0 fără impact în general +1 pozitiv rar +2 pozitiv în general	
Cumulativ negativ sau pozitiv	20	-1 cumulativ negativ 0 nu se cumulează +1 cumulativ pozitiv	S-a considerat ca impactul negativ sau pozitiv cumulat poate să influențeze în mare măsură evoluția stării mediului, prin urmare acest criteriu a fost considerat al doilea ca pondere în evaluare.

Scara de evaluare a impactului

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
$I_c = - 1 - 0$	- influențele sunt negative iar mediul este afectat peste limitele admise
$I_c = 0$	- starea mediului nu este afectată de proiect

În continuare vor fi evaluate Prioritățile și OS-urile propuse prin POR Sud Muntenia 2021-2027 prin prisma acțiunilor indicative, în funcție de criteriile, ponderile, punctajele mai sus prezentate.

1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

OS 1: a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

Acțiuni indicative:

Ø Investiții pentru dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare-inovare și colaborare cu mediul academic, de afaceri și cu autorități și instituții publice locale/centrale prin dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și echipamentelor necesare relevante, activități de cercetare-dezvoltare și pregătirea ofertei de cercetare pentru piață și/sau valorificarea rezultatelor cercetării aferente nevoilor identificate în întreprinderi și alte organizații de tip public și privat;

Ø Sprijinirea transferului tehnologic în beneficiul IMM-urilor prin crearea și dezvoltarea (reabilitarea, modernizarea, extinderea) infrastructurii entităților de transfer tehnologic, dotarea acestora cu utilaje, echipamente, linii pilot, de testare, validare și certificare, tehnologii automatizate și digitale și dezvoltarea și/sau achiziționarea de servicii necesare transferului tehnologic;

Ø Investiții în activități de cercetare – inovare în microîntreprinderi pentru acțiuni de inovare de produs, proces, servicii, inovare organizațională și de model de afaceri pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică în domeniile de specializare inteligentă;

Ø Investiții în activități de cercetare – inovare în IMM-uri pentru acțiuni de inovare de produs, proces, servicii, inovare organizațională și de model de afaceri pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică în domeniile de specializare inteligentă

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Nr crt	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitate	Cumulativ negativ	Total
Aspekte de mediu relevante POR	Punctaj			-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 in general	-1 cumulativ negativ	
		-1 negativ	-1 negativ	-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează	
		0 fără	0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+ 1 cumulativ pozitiv	
		+1 pozitiv	+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+ 1 pozitiv la nivel local	+ 1 pozitiv rar		
				+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general		
	Pondere %	40	10	10	10	10	20	
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	0	0	0	0	0	0.00

2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	0	0	0	0	0	0	0.00
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	0	0	0	0	0	0	0.00
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	0	0	0	0	0	0	0.00
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale	0	0	0	0	0	0	0.00
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	0	0	0	0	0	0	0.00
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	0	0	0	0	0	0	0.00
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	1	1	2	1	2	0	1.17
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR	0	0	0	0	0	0	0.00
10		Îmbunătățirea condițiilor socio –economice pentru populație.	1	1	2	1	2	0	1.17
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	0	0	0	0	0	0	0.00
12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	0	0	0	0	0	0	0.00
13	Prevenire riscuri	Prevenirea riscurilor de accidente majore și limitarea consecințelor generate de producerea accidentelor majore asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	0	0	0	0	0	0	0.00
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	1	1	2	2	2	1	1.50
15		Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	0	0	0	0	0	0	0.00
16	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.	1	1	2	1	2	0	1.17
TOTAL IMPACT									0.31

Concluzie: OS 1 per total, va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 ..... +1. Se observă că pentru niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt pozitive.

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

a(ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

Acțiunile prevzute ca intervenții pentru acest obiectiv specific sunt:

- Valorificarea avantajelor digitalizării prin dezvoltarea de servicii pentru siguranța și în beneficiul cetățenilor, al mediului de afaceri și de cercetare și al autorităților și instituțiilor publice locale/centrale, inclusiv asigurarea securității cibernetice și interoperabilității acestora, prin dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și echipamentelor necesare relevante, precum și prin achiziționarea, dezvoltarea, testarea și pilotarea de soluții și aplicații;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul digitalizării administrației publice.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Nr crt	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total	
	Aspecte de mediu relevante POR	Punctaj			-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 in general	-1 cumulativ negativ	
			-1 negativ	-1 negativ	-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează	
			0 fără	0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+1 cumulativ pozitiv	
			+1 pozitiv	+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+1 pozitiv la nivel local	+1 pozitiv rar		
					+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general		
	Pondere %	40	10	10	10	10	20		
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	0	0	0	0	0	0.00	
2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	0	0	0	0	0	0.00	
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	0	0	0	0	0	0.00	
4	Managementul	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct	0	0	0	0	0	0.00	

	deșeurilor	de vedere tehnic, economic și de mediu.							
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale	0	0	0	0	0	0	0.00
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	0	0	0	0	0	0	0.00
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	1	1	2	1	2	0	1.17
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	0	0	0	0	0	0	0.00
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR	0	0	0	0	0	0	0.00
10		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	1	1	2	1	2	0	1.17
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	0	0	0	0	0	0	0.00
12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	0	0	0	0	0	0	0.00
13	Prevenire riscuri	Creșterea gradului de siguranță în condiții de riscuri naturale și antropice	0	0	0	0	0	0	0.00
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	1	1	2	2	2	1	1.50
15		Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	0	0	0	0	0	0	0.00
16	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Creșterea responsabilității autorităților locale, antreprenorilor și a cetățenilor prin facilitarea accesului la informare și cunoaștere.	1	1	2	1	2	0	1.17
TOTAL IMPACT									0.31

Concluzie: OS 2 per total, va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 ..... +1. Se observă că pentru niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt pozitive.

$I_c = 0 - +1$

- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile

1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive

- Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv în vederea adoptării tehnologiilor și a instrumentelor digitale, în activități specifice economiei circulare, internaționalizării, certificării și omologării produselor și serviciilor, în vederea updatării tehnologice, ce va conduce la îmbunătățirea capacităților tehnice, industriale și organizaționale pentru dezvoltarea de produse și servicii;
- Promovarea antreprenoriatului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri și **parcurilor industriale**, cu posibilitatea de a acorda granturi companiilor localizate în cadrul acestor structuri de afaceri;
- Sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare prin sprijinirea clusterelor și rețelelor de afaceri, inclusiv pentru dezvoltarea colaborării interregionale, internaționale și intersectoriale. Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Nr. crt.	Aspecte de mediu relevante POR	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
		Punctaj							
					-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 in general	-1 cumulativ negativ	
			-1 negativ	-1 negativ	-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează	
			0 fără	0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+ 1 cumulativ pozitiv	
			+1 pozitiv	+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+ 1 pozitiv la nivel local	+ 1 pozitiv rar		
					+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general		
		Pondere %	40	10	10	10	10	10	20
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	-1	-1	1	1	2	-1	0.17
2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	-1	1	-1	-1	-1	0	-0.50
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	-1	-1	1	1	2	-1	0.17
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	-1	1	-1	-1	-2	-1	-0.83
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele	0	-1	0	0	0	0	-0.17

		naturale							
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	1	1	2	1	2	1	1.33
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	0	1	0	0	0	0	0.17
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	0	-1	0	0	0	0	-0.17
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR	0	1	0	0	0	0	0.17
10		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	1	1	2	1	2	1	1.33
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	1	1	2	2	2	0	1.33
12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	1	1	2	2	2	1	1.50
13	Prevenire riscuri	Creșterea gradului de siguranță în condiții de riscuri naturale și antropice	0	-1	0	0	0	0	-0.17
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	1	1	2	2	2	1	1.50
15		Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	1	0	2	2	2	1	1.33
16	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Creșterea responsabilității autorităților locale, antreprenorilor și a cetățenilor prin facilitarea accesului la informare și cunoaștere.	1	1	2	1	2	0	1.17
TOTAL IMPACT									0.52

Concluzie: OS 2, per total, va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 .....+1. Se observă că, pentru obiectivele relevante de mediu 1, 2, 3, 4, 5, 8, 13 considerate, se așteaptă și impacturi negative. Această situație se datorează specificului priorității de investiții, cunoscându-se faptul că, în general, dezvoltarea activităților economice implică un impact negativ asupra mediului. Prin POR vor fi susținute doar acele investiții care vor fi orientate spre dezvoltare durabilă, care își propun eficiență economică și energetică, consum și producție sustenabile.

$I_c = 0 - +1$

- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile

1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

- Dezvoltarea competențelor la nivelul IMM-urilor / universităților și organizațiilor de CDI / autorităților publice/entităților implicate în PDA pentru specializare inteligentă;
- Dezvoltarea competențelor și abilităților pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat la nivelul IMM-urilor din domeniile regionale de specializare inteligentă;
- Dezvoltarea abilităților personalului din instituțiile de cercetare și învățământ superior pentru a crește fezabilitatea comercială și relevanța pentru piață a acțiunilor lor de cercetare, precum și capacitatea de a lua parte la procese de tip open innovation;
- Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea RIS3 și a MDA.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Nr. cr. t.	Aspecte de mediu relevante POR	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Tot al
		Punctaj					-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 in general
-1 negativ	-1 negativ			-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează		
0 fără	0 fără			0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+ 1 cumulativ pozitiv		
+1 pozitiv	+1 pozitiv			+1 pozitiv pe termen scurt	+ 1 pozitiv la nivel local	+ 1 pozitiv rar			
				+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general			
		Pondere %	40	10	10	10	10	10	20
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	0	0	0	0	0	0	0.00
2	Apa de suprafață și	Prevenirea poluării corpurilor de apă și	0	0	0	0	0	0	0.00

	subterană	menținerea calității și stării ecologice a apelor.							
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	0	0	0	0	0	0	0.00
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	0	0	0	0	0	0	0.00
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale	0	0	0	0	0	0	0.00
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	1	1	2	1	2	1	1.33
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	0	1	0	0	0	0	0.17
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	0	0	0	0	0	0	0.00
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR	0	1	0	0	0	0	0.17
10		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	1	1	2	1	2	1	1.33
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	1	1	2	2	2	0	1.33
12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	1	1	2	2	2	1	1.50
13	Prevenire riscuri	Creșterea gradului de siguranță în condiții de riscuri naturale și antropice	0	0	0	0	0	0	0.00
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	1	1	2	2	2	1	1.50
15		Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	1	0	2	2	2	1	0.00
16	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Creșterea responsabilității autorităților locale, antreprenorilor și a cetățenilor prin facilitarea accesului la informare și cunoaștere.	1	1	2	1	2	0	1.17
TOTAL IMPACT									0.53

Concluzie: OS 2, per total, va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 ..... +1. Se observă că pentru niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt pozitive.

$$I_c = 0 - +1$$

- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile

2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

OS b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

- Investiții în clădirile publice, inclusiv în monumente istorice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;
- Investiții în clădirile rezidențiale (inclusiv locuințe individuale și sociale) în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul eficienței energetice.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total	
Aspecte de mediu relevante POR	Punctaj			-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 in general	-1 cumulativ negativ		
		-1 negativ	-1 negativ	-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează		
		0 fără	0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+ 1 cumulativ pozitiv		
		+1 pozitiv	+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+ 1 pozitiv la nivel local	+ 1 pozitiv rar			
				+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general			
	Pondere %	40	10	10	10	10	10	20	
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	1	1	2	2	2	1	1.50
2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	0	0	0	0	0	0	0.00
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	0	1	0	0	0	0	0.17
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	-1	0	-1	-1	-1	0	-0.67

5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale	0	-1	0	0	0	0	-0.17
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	0	0	0	0	0	0	0.00
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	1	1	2	2	2	1	1.50
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	1	1	2	1	2	1	1.33
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR	1	1	2	1	2	1	1.33
		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	1	1	2	1	2	1	1.33
10	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	1	1	2	2	2	1	1.50
11	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	1	1	2	2	2	1	1.50
12	Prevenire riscuri	Creșterea gradului de siguranță în condiții de riscuri naturale și antropice	0	0	0	0	0	0	0.00
13	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Promovarea unor practici de consum și producție sustenabile/Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată. Promovarea turismului care asigură un grad înalt de protecție a mediului.	1	1	2	2	2	1	1.50
14		Promovarea turismului care asigură un grad înalt de protecție a mediului.	0	1	0	0	0	0	0.17
15	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.	1	1	2	2	2	0	1.33
TOTAL IMPACT									2,02

Concluzie: OS 1, per total, va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 ..... +1 în special ca rezultat al investițiilor în domeniul reabilitării clădirilor și consolidare structurală, în scopul creșterii eficienței energetice, a gradului de siguranță al locuitorilor, cu potențiale efecte asupra calității vieții și a reducerii GES Impactul negativ este legat de potențiale surse de poluare punctiforme pentru și OMR 4, gestionarea incorectă a deșeurilor generate din activitățile din reabilitare/construcții și asupra biodiversității pentru situația în care investițiile vor avea loc în interiorul sau în apropierea zonelor protejate. Această prioritate de investiții se estimează să aibă, și un posibil impact negativ, pe termen scurt, însă numai în faza de constructive.

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

OS b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Realizarea/amenajarea/dotarea de parcuri și grădini publice, inclusiv „parcuri de buzunar”, păduri urbane, grădini botanice, zone verzi existente (de ex. grădini zoologice) care ar putea fi reabilitate ca și IVA, inclusiv cu componente verzi și albastre și de biodiversitate semnificative (peste 50% spații verzi permeabile);

- Sisteme urbane durabile de drenaj, inclusiv, dar fără a se limita la pavaje permeabile, acoperișuri și pereți verzi; campie mlăștinoasă, iazuri de retenție, zone umede construite folosind soluțiile bazate pe natură;
- Colectarea apei pluviale și realizarea de bazine de retenție sau alte forme de stocare a apei pentru gestionarea inundațiilor și a secetei;
- Îmbunătățirea calității apei prin realizarea de insule plutitoare/zone umede plutitoare/grădini plutitoare în râuri/lacuri/păraie existente;
- Amenajarea terenurilor slab utilizate sau abandonate prin aducerea terenului la starea inițială în vederea refacerii ecosistemului sub formă de spații verzi naturale și semi-naturale urbane (păduri, tufișuri, pașiști, zone umede (mlăștini), lacuri și râuri/păraie, zone stâncoase etc.);
- Împădurirea și reîmpădurirea zonelor expuse la alunecări de teren care înconjoară orașele și sunt localizate în intravilanul localităților;
- Crearea de coridoare verzi – albastre prin:
  - reabilitarea, regularizarea, dragarea și amenajarea râurilor, lacurilor și canalelor, inclusiv a malurilor acestora. Măsurile ar putea include lucrări pentru managementul sedimentelor din amonte, reținerea/îndepărtarea elementelor mari din plastic, realizarea de terasamente naturale pentru managementul și protecția împotriva inundațiilor, retragerea controlată a apelor care creează noi spații și infrastructura pentru utilizarea activă a malurilor de apă pentru pietoni, bicicliști, activități educaționale etc. și crearea spațiilor de biodiversitate;
  - realizarea de străzi, treceri/pasarele pentru pietoni/bicicliști, trasee de ciclism/pietonale, „ecoducte”, spații verzi de-a lungul: drumurilor, liniilor de cale ferată/tramvai, etc. folosind soluții tehnice bazate pe natură;
  - conversia/reabilitarea coridoarelor de transport abandonate/dezafectate (linii de cale ferată) în căi de acces permeabile/piste de biciclete, combinate cu refugii.
- Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică, inclusiv a facilităților/infrastructurii de acostare pentru nave turistice fluviale;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul planificării și dezvoltării infrastructurii verzi-albastre;
- Elaborarea Planurilor pentru infrastructura verde-albastră.

Investițiile pot fi realizate atât în zona urbană cât și în zona rurală.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor

Nr. cr. t.	Aspecte de mediu relevante POR	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
			Punctaj			-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 în general	-1 cumulativ negativ
			-1 negativ	-1	-1 negativ pe	-1 negativ la	-1 negativ rar	0 nu se	

				negativ	termen scurt	nivel local		cumulează	
			0 fără	0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+ 1 cumulativ pozitiv	
			+1 pozitiv	+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+ 1 pozitiv la nivel local	+ 1 pozitiv rar		
					+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general		
Pondere %			40	10	10	10	10	10	20
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	-1	-1	-1	-1	-1	1	-0.67
2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	-1	-1	-1	-1	-1	1	-0.67
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	-1	-1	-1	-1	-1	0	-0.83
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	-1	0	-1	-1	-1	0	-0.67
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale	-1	1	2	2	2	1	1.17
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	1	1	2	1	1	1	1.17
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	1	1	2	2	2	1	1.50
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	1	1	2	1	2	1	1.33
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR	1	1	2	1	2	1	1.33
10		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	0	0	0	0	0	0	0.00
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	1	1	2	1	2	1	1.33
12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	1	1	2	1	2	1	1.33

13	Prevenire riscuri	Creșterea gradului de siguranță în condiții de riscuri naturale și antropice	1	1	2	1	1	1	1.17
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	1	1	2	1	2	1	1.33
15		Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	0	1	0	0	0	0	0.17
16	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.	1	1	2	2	2	0	1.33
TOTAL IMPACT									1.90

Concluzie: OS 2 per total, va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 ..... +1. Se observă că, pentru obiectivele relevante de mediu 1, 2, 3, 4, considerate, aer, apa, sol și gestionarea incorectă a deșeurilor generate din activitățile din reabilitare/construcții. Se așteaptă și impacturi negative, însă pe o perioadă scurtă de timp. Această situație se datorează lucrărilor de amenajare și construcții, însă numai în în faza de construcție. Per total, efectele priorității de investiții sunt pozitive.

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

3 – O regiune cu mobilitate urbană durabilă

OS b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

- Înființarea, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport urban ecologice și infrastructura de transport necesară acestora (configurarea/modernizarea/lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională în vederea dezvoltării transportului public și implementării măsurilor de siguranță rutieră (pasarele pietonale, intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat) pentru reducerea de CO2 prin eficientizarea transportului datorată logisticii urbane și restricționare/ limitare/ control acces a vehiculelor private sau de marfa, inclusiv dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management a traficului, aplicații mobility as a service, sisteme park & ride și terminale intermodale, etc.)
- Înființarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate, inclusiv configurarea/ modernizarea/ lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională, inclusiv intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat în vederea dezvoltării infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare, etc;
- Achiziționarea de autobuze/microbuze pentru transport școlar;
- Dezvoltarea unor culoare de mobilitate, inclusiv prin intervenții în depourile/ autobazele pentru transport public și infrastructura tehnică aferentă precum și pentru re tehnologizarea lor;
- Realizarea de parcuri și echipamente și servicii necesare punerii în practică a politicilor de parcare de la nivelul fiecărui oraș;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi, inclusiv infrastructură de producere de energie din surse regenerabile;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul mobilității urbane;
- Elaborarea/actualizarea PMUD și a SIDU.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total	
	Aspecte de mediu relevante POR	Punctaj			-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 in general	-1 cumulativ negativ	
			-1 negativ	-1 negativ	-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează	
			0 fără	0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+ 1 cumulativ pozitiv	
			+1 pozitiv	+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+ 1 pozitiv la nivel local	+ 1 pozitiv rar		
					+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general		
	Pondere %	40	10	10	10	10	20		
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	-1	-1	-1	-1	-1	1	-0.67
2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	-1	-1	-1	-1	-1	1	-0.67
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	-1	-1	-1	-1	-1	0	-0.83
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	-1	0	-1	-1	-1	0	-0.67
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale	0	0	0	0	0	0	0.00
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	0	1	2	1	2	0	1.00
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	0	1	0	0	0	1	0.33
8	Populația și sănătatea	Protecția sănătății umane prin menținerea	0	1	2	2	2	1	1.33

	umană	sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu							
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR .	0	1	2	2	2	1	1.33
10		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	0	1	2	1	2	1	1.17
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	0	0	0	0	0	0	0.00
12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	1	1	2	1	2	1	1.33
13	Prevenire riscuri	Prevenirea riscurilor de accidente majore și limitarea consecințelor generate de producerea accidentelor majore asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	0	1	0	0	0	0	0.17
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	1	1	2	2	2	0	1.33
15		Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	1	1	2	2	2	1	1.50
16	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.	1	1	2	2	2	0	1.33
TOTAL IMPACT									0.50

Concluzie: OS 1 per total, va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 ..... +1. Se observă că pentru OM 1, 2, 3 , 4, din obiectivele relevante de mediu considerate se așteaptă un impact negativ, generat de lucrările de construcții. Efectele priorității de investiții sunt în general pozitive ca rezultat al îmbunătățirii infrastructurii de transport, prin reducerea poluării aerului, nivelului de zgomot etc. Efectele priorității de investiții sunt pozitive.

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

4 O regiune mai accesibilă

c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Acțiuni

- Investiții (construire, reabilitare, modernizare, extindere) în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, precum și măsuri pentru reducerea impacturilor semnificative asupra IVA și refacerea conectivității coridoarelor ecologice, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme;
- Investiții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului prin investiții în infrastructura rutieră (pasaje, extinderi la 4 benzi, variante ocolitoare, etc), inclusiv sisteme de management al traficului;
- Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic. Măsurile orientative enumerate mai jos se vor aplica în funcție de specificul și necesitatea fiecărui drum județean:
  - amenajări de tip intersecție giratorie pentru intersecțiile la nivel;
  - introducerea sectoarelor de drum de 2+1 benzi de circulație (unde este cazul);
  - parapete de siguranță, acostament;
  - pasarele pietonale;
  - iluminarea drumului public pe timp de noapte, în special în intersecții și în zonele cu activitate pietonală, precum și a trecerilor pentru pietoni;
  - materiale retro-reflectorizante pentru a asigura vizibilitatea;
  - marcaje rezonatoare, orizontale și verticale;
  - limitatoare de viteză în localități rurale cu drumuri cu o singură bandă;
  - trotuare (unde este cazul);
  - benzi dedicate pentru viraje la stânga (unde este cazul), etc.

Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare pentru selectarea acțiuni lor:

- conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă;
- concordanța cu documentele strategice relevante;
- numărul de persoane (populație aflată în localitățile traversate) deservit de drumul județean respectiv, pentru asigurarea conexiunii cu rețeaua TEN-T;
- capacitatea financiară și administrativă de realizare și menținere a investiției preconizate de către UAT (urile) beneficiar(e);
- calitatea, maturitatea și sustenabilitatea acțiuni lor;
- complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POT, PNRR, PNDL, etc.);
- respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea.

Nu vor fi finanțate lucrări și investiții ce privesc mentenanța / întreținerea drumurilor județene.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor

Nr. crt.	Aspecte de mediu relevante POR	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
		Punctaj			-2 negativ	-2 negativ	-2 in general	-1	

				pe termen lung	la nivel regional		cumulativ negativ		
			-1 negativ	-1 negativ	-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează	
			0 fără	0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+ 1 cumulativ pozitiv	
			+1 pozitiv	+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+ 1 pozitiv la nivel local	+ 1 pozitiv rar		
					+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general		
		Pondere %	40	10	10	10	10	20	
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	-1	1	-1	-1	-1	0	-0.50
2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	-1	0	0	0	0	0	-0.17
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	-1	0	-1	-1	-1	0	-0.67
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	0	-1	0	0	0	0	-0.17
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale	0	-1	-1	0	0	0	-0.33
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	0	1	2	1	2	0	1.00
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	0	1	0	0	0	1	0.33
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	0	1	2	2	2	0	1.17
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR .	0	1	2	2	2	0	1.17
10		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	0	1	2	1	2	0	1.00
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	0	0	0	0	0	0	0.00

12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	1	1	2	1	2	0	1.17
13	Prevenire riscuri	Prevenirea riscurilor de accidente majore și limitarea consecințelor generate de producerea accidentelor majore asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	0	1	0	0	0	0	0.17
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	0	1	2	2	2	0	1.17
15		Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	1	1	2	2	2	0	1.33
16	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.	1	1	2	2	2	0	1.33
TOTAL IMPACT									0.50

Concluzie: OS 1 per total, va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 ..... +1. Se observă că pentru OM1, 2, 3, 4 și 5, din obiectivele relevante de mediu considerate se așteaptă un impact negativ, numai în faza de construcție. Efectele priorității de investiții sunt în general pozitive ca rezultat al decongestionării și fluidizării traficului, cu efecte asupra reducerii poluării aerului și nivelului de zgomot și implicit asupra stării de sănătate a populației, etc.

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

5 - O regiune educată

d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și inclusive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea infrastructurii educaționale destinate educației pentru nivelul antepreșcolar și preșcolar (creșe, grădinițe și învățământ special);
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea infrastructurii educaționale și a campusurilor școlare pentru învățământul general obligatoriu (învățământul primar și secundar, inclusiv asigurarea de spații pentru Programul Școală după Școală (SDS), liceal și postliceal, centre de excelență și învățământ special, palatele și cluburile copiilor);
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea unităților de învățământ și a campusurilor școlare pentru formarea profesională prin învățământ profesional și tehnic (școli profesionale), învățământ dual și special;
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea și dotarea infrastructurii sportive asociate unităților de învățământ publice, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ publice;
- Reabilitarea/ modernizarea/ dotarea infrastructurii aferente centrelor regionale de formare profesională a adulților;

Achiziționarea de autobuze/microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un declin al populației școlare.

A acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor

Nr. crt.		Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	Aspecte de mediu relevante POR	Punctaj			-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 in general	-1 cumulativ negativ	
			-1 negativ	-1 negativ	-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează	
			0 fără	0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+ 1 cumulativ pozitiv	
			+1 pozitiv	+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+ 1 pozitiv la nivel local	+ 1 pozitiv rar		
					+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general		
		Pondere %	40	10	10	10	10	10	20
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	-1	1	-1	-1	-1	0	-0.50
2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	0	-1	-1	-1	-1	0	-0.67
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	0	-1	-1	-1	-1	0	-0.67
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	0	-1	-1	-1	-1	0	-0.67
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale	0	0	0	0	0	0	0.00
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	0	0	0	0	0	0	0.00
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	0	0	0	0	0	0	0.00
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	1	1	2	1	2	1	1.33
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR .	1	1	2	1	2	1	1.33

10		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	0	1	2	1	2	0	1.00
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	1	1	2	2	2	1	1.50
12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	1	1	2	2	2	1	1.50
13	Prevenire riscuri	Prevenirea riscurilor de accidente majore și limitarea consecințelor generate de producerea accidentelor majore asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	0	0	0	0	0	0	0.00
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	0	0	0	0	0	0	0.00
15		Asigurarea premiselor pentru un turism durabil	0	0	0	0	0	0	0.00
16	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.	1	1	2	2	2	0	1.33
TOTAL IMPACT									0.34

Concluzie: Se poate aprecia că 5 OS 1, va avea un impact total pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 - + 1, în special ca rezultat al investițiilor în domeniul infrastructurii școlare cu potențiale efecte asupra calității vieții. Impactul negativ este legat de potențiale surse de poluare punctiforme pentru și OMR 1, 2, 3, 4, aer, ape, sol și gestionarea incorectă a deșeurilor generate din activitățile din reabilitare/construcții. Impactul negativ, se va manifesta pe termen scurt și numai în faza de construcție.,

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

6 - O regiune atractivă

OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;

Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare, precum și activități de marketing și promovare turistică;

- Investiții (reabilitare/modernizare/extindere și dotare) în clădiri destinate utilizării publice pentru activități culturale și recreative, socio-culturale, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază;

- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și de agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;

- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari/centrelor multidisciplinare de tineret;

- Investiții de regenerare urbană (creare/modernizare/reabilitare/extindere/dotare) în spațiile destinate utilizării publice (parcuri, zone verzi de mici dimensiuni, piațete, scuaruri, piețe publice, locuri de joacă pentru copii, etc.) prin demolarea clădirilor/structurilor situate pe terenurile supuse intervențiilor, amenajarea spațiilor verzi (aducerea terenului la starea inițială; modelarea terenului; montarea elementelor constructive de tipul alei, foișoare, pergole, grilaje etc.; plantarea/gazonarea suprafețelor,

inclusiv plantare arbori), precum și crearea de facilități pentru activități sportive și recreative de mici dimensiuni (ex. terenuri de sport, etc.), instalare rețele Wi-Fi și iluminat public, în spațiile publice, dotare cu mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc.). De asemenea, sunt eligibile pe amplasamentul proiectului de regenerare urbană și înlocuirea și/sau racordarea la utilități publice, inclusiv realizare alei pietonale, trotuare, piste de biciclete, parcări, căi de acces, modernizarea străzilor urbane adiacente terenurilor supuse intervențiilor (în situații excepționale, numai în măsura în care astfel de investiții sunt necesare pentru a asigura funcționalitatea proiectului integrat de regenerare urbană);

- Elaborare/actualizare SIDT (SIDU și SDJ).

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor

Nr. crt.	Aspecte de mediu relevante POR	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
		Punctaj							
					-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 in general	-1 cumulativ negativ	
			-1 negativ	-1 negativ	-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează	
			0 fără	0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+ 1 cumulativ pozitiv	
			+1 pozitiv	+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+ 1 pozitiv la nivel local	+ 1 pozitiv rar		
					+2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general		
		Pondere %	40	10	10	10	10	20	
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	0	-1	0	0	0	0	-0.17
2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	0	-1	-1	-1	-1	0	-0.67
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	0	-1	-1	-1	-1	0	-0.67
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	0	-1	-1	-1	-1	-1	-0.83
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de acțiuni care pot afecta habitatele naturale	0	-1	0	0	0	0	-0.17
6	Peisajul și	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de	1	1	2	1	2	1	1.33

	mediul vizual	politicile de management, protecție și amenajare a peisajului							
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	1	1	2	2	2	1	1.50
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de acțiuni propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	1	1	2	2	2	0	1.33
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR .	1	1	2	2	2	1	1.50
10		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	1	1	2	1	2	1	1.33
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de acțiuni propuse prin POR	0	1	0	2	2	1	1.00
12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	0	1	0	2	2	1	1.00
13	Prevenire riscuri	Prevenirea riscurilor de accidente majore și limitarea consecințelor generate de producerea accidentelor majore asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	0	1	0	0	0	0	0.17
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	0	1	0	2	2	1	1.00
15		Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	1	1	2	2	2	1	1.50
16	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.	1	1	2	2	2	0	1.33
TOTAL IMPACT									0.66

Concluzie: Se apreciază că OS 1, per total va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 - + 1, în special ca rezultat al investițiilor în domeniul infrastructurii de agrement din zonele urbane, cu potențiale efecte pozitive asupra calității vieții și a sănătății. Impactul negativ este produs de potențiale surse de poluare punctiforme pentru și OMR 1, 2, 3, 4 și 5, aer, ape și sol, gestionarea incorectă a deșeurilor generate din activitățile din reabilitare/construcții, biodiversitate. Impactul negativ se va manifesta pe termen scurt și numai în faza de reabilitare/construcție.

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

6 - O regiune atractivă

OS 2 e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.

Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare precum și activități de marketing și promovare turistică;
 Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
 Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;

Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari / centrelor multidisciplinare de tineret.

Elaborare/actualizare SIDT (SIDU și SDJ).

A acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor

Nr. crt.		Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	Aspecte de mediu relevante POR	Punctaj			-2 negativ pe termen lung	-2 negativ la nivel regional	-2 in general	-1 cumulativ negativ	
-1 negativ			-1 negativ	-1 negativ pe termen scurt	-1 negativ la nivel local	-1 negativ rar	0 nu se cumulează		
0 fără			0 fără	0 nu se aplică sau nu are impact	0 nu se aplică sau nu are impact	0 fără impact în general	+1 cumulativ pozitiv		
+1 pozitiv			+1 pozitiv	+1 pozitiv pe termen scurt	+1 pozitiv la nivel local	+1 pozitiv rar			
				+2 pozitiv pe termen	+2 pozitiv la nivel regional	+2 pozitiv în general			

			lung						
			Pondere %	40	10	10	10		
1	Aer	Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	0	-1	0	0	0	0	-0.17
2	Apa de suprafață și subterană	Prevenirea poluării corpurilor de apă și menținerea calității și stării ecologice a apelor.	0	-1	-1	-1	-1	0	-0.67
3	Sol și subsol	Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	0	-1	-1	-1	-1	0	-0.67
4	Managementul deșeurilor	Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	0	-1	-1	-1	-1	-1	-0.83
5	Biodiversitate	Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de proiecte care pot afecta habitatele naturale	0	-1	0	0	0	0	-0.17
6	Peisajul și mediul vizual	Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	1	1	2	1	2	1	1.33
7	Patrimoniul cultural	Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	1	1	2	2	2	1	1.50
8	Populația și sănătatea umană	Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de proiecte propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	1	1	2	2	2	0	1.33
9		Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR .	1	1	2	2	2	1	1.50
10		Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	1	1	2	1	2	1	1.33
11	Eficiența energetică	Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de proiecte propuse prin POR	0	1	0	2	2	1	1.00
12	Schimbări climatice	Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	0	1	0	2	2	1	1.00
13	Prevenire riscuri	Prevenirea riscurilor de accidente majore și limitarea consecințelor generate de producerea accidentelor majore asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	0	1	0	0	0	0	0.17
14	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	0	1	0	2	2	1	1.00
15		Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	1	1	2	2	2	1	1.50
16	Creșterea gradului	Implicarea publicului și a factorilor interesați și	1	1	2	2	2	0	1.33

	de conștientizare asupra problemelor de mediu	consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea măsurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.						
TOTAL IMPACT								0.66

Concluzie: Se apreciază că OS 2, per total va avea un impact pozitiv asupra mediului pe o scară de la 0 - + 1, în special ca rezultat al investițiilor în domeniul infrastructurii de agrement din zonele urbane, cu potențiale efecte pozitive asupra calității vieții și a sănătății. Impactul negativ este produs de potențiale surse de poluare punctiforme pentru și OMR 1, 2, 3, 4 și 5, aer, ape și sol, gestionarea incorectă a deșeurilor generate din activitățile din reabilitare/construcții, biodiversitate. Impactul negativ se va manifesta pe termen scurt și numai în faza de reabilitare/construcție.

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

3.6 Impactul cumulativ al investițiilor propuse prin toate prioritățile prioritare și OS.

Analiza impactului cumulativ al investițiilor propuse prin toate prioritățile prioritare și obiective specifice a relevat ca, programul va genera efecte pozitive asupra mediului.

Prioritatea	Nr. Ctr.	Obiective specifice	Impact
1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	1	a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	0.31
	2	a(ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	0.52
	3	a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	0.52
	4	a(iv) - Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	0.53
2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	5	b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	2.02
	6	b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	1.90
3 – O regiune cu mobilitate urbană durabilă	7	b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	0.50
4 O regiune mai accesibilă	8	c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	0.50
5 - O regiune educată	9	d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și inclusive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	0.34
6 - O regiune atractivă	10	e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;	0.66
	11	e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	0.66
TOTAL IMPACT			0.77
7 - Asistență Tehnică		Asigurarea funcționării sistemului de management	0

Concluzionând cele de mai sus, se poate afirma că Evaluarea Strategică de Mediu prin impactul cumulativ, a relevat faptul că, pe total, Priorități și Obiective Specifice, cu un impact cumulativ de 0,77, programul va genera efecte pozitive asupra mediului.

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

Acțiunile indicative, pe baza cărora a fost realizată evaluarea impactului, au fost selectate și evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Abordarea strategică a programului oferă un mare potențial pentru impacturi pozitive. Astfel prioritățile 2, 3, 4 și 6, cu Obiectivele Specifice aferente și tipurile de acțiuni, sunt, în mod evident, concentrate pe probleme de protecție a mediului și dezvoltare socio-economică:

Obiectivele Specifice mai sus menționate sunt în strânsă legătură cu politicile și strategiile de reducere a emisiilor de carbon, economia mediului și eficiența resurselor. Prin promovarea unor astfel de acțiuni, alte câteva domenii importante de mediu sunt legate direct sau indirect, prin inducerea unor efecte pozitive asupra mediului.

Sustenabilitatea activităților POR este invocată ca principiu orizontal în cadrul tuturor Priorităților. Cea mai concretă și evidentă raportare la acest principiu se face în cadrul acțiunilor Priorității 2, care combină propuneri de activități și investiții în cadrul **OS b(i) -Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și OS b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare.**

Prioritatea 1, dedicată îmbunătățirii competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, pe lângă efetele pozitive asupra mediului poate să genereze și efecte directe și indirecte negative, ca urmare a dezvoltării unor capacități de producție. În schimb, dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate, în care sunt propuse acțiuni specifice de inovare și transfer tehnologic, în interrelație cu Prioritatea 2, poate genera efecte pozitive asupra mediului, atât prin propriile acțiuni, cât și prin cele eventual în conexiune cu Prioritatea 2.

Activitățile care au ca obiectiv concret reducerea emisiilor de carbon din cadrul Priorităților 2,3,4, precum și cele referitoare la inovare și promovarea unor tehnologii avansate, care să fie prietenoase cu mediu (dezvoltate în cadrul Priorității 1), precum și activitățile de protecție a patrimoniului cultural propuse în cadrul Priorității 6, se așteaptă de asemenea, să contribuie la dezvoltarea durabilă a regiunii.

Întregul program arată un mare potențial de a mări beneficiile pentru mediu prin utilizarea legăturii și consistenței între acțiunile propuse de diferite Priorități.

Dezvoltarea infrastructurii de transport va contribui la optimizarea / fluidizarea traficului, reducând nivelul de poluare, în special în interiorul orașelor.

Promovarea unor alternative de transport, modernizarea parcului auto destinat transportului public vor conduce la reducerea emisiilor de carbon în aglomerările urbane. Planurile de mobilitate urbană durabilă vor fi realizate în scopul de a limita emisiile de gaze cu efect de seră

cauzate de transport.

POR Sud Muntenia 2021 - 2027 ia în considerare provocările specifice ale turismului, în cadrul acțiunilor propuse de Prioritatea 6, cum ar fi și conservarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale.

Angajamentul pentru dezvoltarea durabilă trebuie susținut de măsuri de minimizare a utilizării resurselor și a poluării în zonele turistice.

Regenerarea și revitalizarea spațiilor urbane pot contribui la crearea condițiilor necesare pentru o dezvoltare urbană durabilă prin creșterea activităților economice, reincluderea terenurilor în circuitul social, sau, în cazul oraselor, ca rezerve pentru investiții viitoare.

POR 2021 - 2027 pune accent pe activități inovatoare, incluzând domeniul protecției mediului, industriei și serviciilor cu emisii scăzute de dioxid de carbon, protecția resurselor naturale și dezvoltarea durabilă.

Se așteaptă ca acest lucru să ducă la o îmbunătățire a calității vieții comunităților locale prin susținerea capacității de inovare și digitalizare a administrației locale și a economiei regionale, dezvoltarea durabilă a infrastructurii și serviciilor și valorificarea potențialului cultural și turistic al regiunii.

În concluzie, POR Sud Muntenia 2021 – 2027, prin obiectivul său general și obiectivele specifice, în special cele care propun valorificarea potențialului local/regional, va contribui la stimularea creșterii economice inteligente, durabile și echilibrate în Regiunii Sud Muntenia.

4. POTENȚIALELE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI ÎN CAZUL IMPLEMENTĂRII POR 2021-2027

4.1 Evoluția posibilă în situația implementării POR 2021-2027

Nr ctr	Aspecte de mediu relevante POR	Evoluția posibilă în situația implementării POR 2021-2027	Impact estimat în cazul implementării POR
1	Aer	Prin angajamentele asumate, România trebuie să se conformeze și să ia toate măsurile privind reducerea emisiilor de poluanți atmosferici și îmbunătățirea calității aerului, pentru a atinge țintele propuse. În cazul implementării POR, se vor putea atinge țintele de reducere a emisiilor de poluanți reducându-se poluarea generată de traficul urban și de sistemele învechite și ineficiente de încălzire sau iluminat. Modernizarea rețelor rutiere naționale și județene vor reduce disconfortul creat de trafic, zgomot și poluarea atmosferică. Realizarea, acțiunilor propuse ar conduce la o îmbunătățire a situației actuale de emisii în apă, aer, sol sau de generare de deșeuri. În acest caz, ar scădea emisiile în atmosferă. Procesele tehnologice moderne, vor funcționa cu consumuri energetice, utilități și materii prime reduse și, în consecință va scădea poluarea la nivel local și regional. Implementarea	Potențial impact pozitiv.

		POR Sud Muntenia 2021-2027, în special prin prioritățile 2, 3, 4 va conduce la o reducere a poluării.	
2	Apa de suprafață și subteran	Reducerea riscului de a avea contribuții suplimentare la poluarea apelor de suprafață sau subterane. Reducere a consumurilor de apă prin re tehnologizare. Vor fi doar evoluții pozitive privind îmbunătățirea calității corpurilor de apă de suprafață și subterană, prin implementarea activităților susținute de POR.	Potențial impact pozitiv
3	Sol și subsol	Factorul de mediu sol poate fi puțin afectat de acțiunile propuse în cadrul POR și acest lucru în situația acțiunilor de realizarea unor proiecte de construcții sau reabilitări de drumuri. De asemenea, dezvoltarea unor capacități de producție pot să influențeze negativ solul, fie punctiform prin posibile deversări locale, fie prin creșterea unor debite de poluanți în atmosferă și afectarea suprafețelor de teren, însă doar în faza de construire. Aceste situații sunt foarte puțin probabile, iar implementarea POR poate să contribuie pozitiv la reabilitarea și refacerea unor suprafețe de teren degradate sau abandonate.	Potențial impact pozitiv.
4	Managementul deșeurilor	Implementarea politicilor de management al deșeurilor prevede necesitatea promovării investițiilor în inovare, cercetare și adoptarea tehnologiilor avansate pentru reducerea cantității de deșuri generate. Diminuarea deșeurilor din construcții și economia de materiale investite în noi structuri ocupă un loc important în strategiile de dezvoltare durabilă a localităților. Astfel Prioritățile 1 și 2 vor avea un impact pozitiv asupra mediului prin promovarea unor astfel de acțiuni. Implementarea activităților de reabilitare a infrastructurilor industriale și rezidențiale, publice, rutiere, vor conduce la o îmbunătățire a tuturor factorilor de mediu, cu respectarea managementului deșeurilor.	Potențial impact pozitiv
5	Biodiversitate	Unele probleme legate de biodiversitate pot să apară în cazul implementării acțiunilor din cadrul Priorității 4, 2 și 6 ale POR, ca urmare a dezvoltării unor activități în domeniul turismului sau de infrastructură de transport în arii naturale protejate de interes național sau comunitar sau în apropierea acestora. Acțiunile propuse prin POR în domeniul turismului au ca și componentă principală sustenabilitatea, conservarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale și culturale, reducerea la minimum a utilizării resurselor și a poluării în cadrul destinațiilor turistice, inclusiv producerea de deșuri, gestionarea schimbării în interesul bunăstării comunității. De asemenea, acțiunile prevăzute în cadrul Priorității 4, referitoare la realizarea sau modernizarea infrastructurii pentru interconectivitate, se așteaptă să aibă loc doar pe	Potențial impact pozitiv

		<p>infrastructuri existente, fără afectarea altor areale. Prin implementarea POR obiectivul specific b (vii) cu referire directă la Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare, va produce numai efecte pozitive. Prin implementarea POR se poate garanta o mai bună conservare a biodiversității și o reducere considerabilă a poluării la nivelul Regiunii Sud Muntenia .</p>	
6	Peisajul și mediu vizual	<p>Investițiile și acțiunile propuse vor contribui la conservarea naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, a spațiilor urbane degradate, inclusiv reintroducerea în circuitul urban a terenurilor neutilizate; valorificarea terenurilor neutilizate, inclusiv investiții în modernizarea și asigurarea de utilitati in aceste zone, precum și la întreținerea corespunzătoare a spațiilor publice, spațiilor verzi etc. Investițiile promovează infrastructura verde și/sau infrastructura albastră din zonele urbane/ zonelor urbane functionale din Regiunea Sud Muntenia , inclusiv inovații tehnologice care susțin infrastructura verde/ infrastructura albastră, inclusiv investiții în modernizarea și asigurarea de utilitati in aceste zone. Implementarea acestor măsuri, vor contribui la îmbunătățirea aspectului vizual, creșterea suprafeței de spațiu verde pe cap de locuitor, cu efecte directe asupra stării de sănătate a populației</p> <p>Reducerea cantităților de deșeuri din construcții și economia de materiale investite în noi structuri ocupă un loc important în strategiile de dezvoltare durabilă a orașelor.</p> <p>Implementarea măsurilor referitoare la peisaj din cadrul POR va conduce la o îmbunătățire a situației actuale prin reutilizarea și refuncționalizarea diferitelor zone din interiorul orașelor prin oportunitățile de oferite de program.</p>	Potențial impact pozitiv.

7	Patrimoniul cultural	<p>Implementarea POR, prin Prioritatea 6 va contribui la conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, creșterea numărului de locuri de muncă și promovarea turismului, facilitând astfel implementarea unor măsuri de protecție și promovare a acestora. De asemenea se propune restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice.</p> <p>Implementarea măsurilor referitoare la patrimoniul cultural din cadrul POR va conduce la o îmbunătățire a situației actuale prin oportunitățile de conservare și protecție a patrimoniului cultural și natural, oferite de program.</p>	Potențial impact pozitiv
8	Populația și sănătatea umană	Prin implementarea acțiunilor prevăzute în POR, privind consumul de combustibil datorat sistemelor neperformante de încălzire și iluminat, traficul congestionat, inexistența arterelor de ocolire a localităților, vor conduce la o creștere a calității factorului de mediu aer și implicit la o îmbunătățire a stării de sănătate a populației. Implementarea POR va contribui la creșterea calității vieții atât în zonele urbane cât și cele rurale, prin reducerea concentrațiilor de poluanți în atmosferă și creșterea suprafeței de spațiu verde pe cap de locuitor.	Potențial impact pozitiv.
9	Eficiența energetică	Promovarea eficienței energetice în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice și în sectorul locuințelor, se va reduce consumul de combustibili convenționali. Prin implementarea măsurilor propuse prin POR, privind eficiența energetică, se vor reduce considerabil emisiile de gaze cu efect de seră.	Potențial impact pozitiv.
10	Schimbări climatice	Implementarea POR, va reduce consumul de combustibili convenționali, va crește eficiența energetică în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice și în sectorul locuințelor. Prin implementarea măsurilor propuse prin POR, privind utilizarea energiilor regenerabile, creșterea eficienței energetice și promovarea mobilității urbane, se vor reduce considerabil emisiile de gaze cu efect de seră.	Potențial impact pozitiv.
11	Prevenire riscuri	Prin implementarea POR riscurile naturale și accidentele antropice pot fi diminuate dacă amplasarea obiectivelor noi se va face cu respectarea Regulamentului Local de Urbanism, Acțiunile de reabilitare a clădirilor vor contribui în mod pozitiv la reducerea riscului la posibile dezaastre naturale, astfel	Potențial impact pozitiv.

		<p>încât implemntarea POR va avea efecte pozitive. Implementarea acțiunilor prevăzute în cadrul Priorității 4 a POR, referitoare la legături rutiere secundare reabilitate și nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, drumuri expres, centuri ocolitoare cu statut de drum județean care asigură conectivitatea directă sau indirectă la rețeaua de bază – TEN-T) și soluții pentru decongestionarea/fluidizarea traficului (pasaje, extinderi la 4 benzi, măsuri de siguranță) va avea un impact pozitiv asupra mediului dar și asupra stării de sănătate a cetățenilor, ca urmare a îmbunătățirii situației actuale referitoare la accesibilitate și timpul de intervenție în situații de urgență. Modernizarea infrastructurii, va genera scăderi ale emisiilor din trafic, respectiv consumuri specifice de combustibili mai mici, cu efecte pozitive asupra mediului și implicit asupra schimbărilor climatice, generatoare de intensificarea riscurilor naturale.</p>	
12	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	<p>Implementarea POR, pentru acțiunile prevăzute vor conduce la o creștere a a calității vieții și a sănătății umane, la creșterea numărului de turiști, la crearea de noi locuri de muncă și nu în ultimul rând la o crștere economică la nivelul Regiunii Sud Muntenia. Realizarea obiectivelor propuse prin POR va conduce la o îmbunătățire a actualei infrastructuri turistice. Se vor colectarea corespunzătoare a deșeurilor, exploatarea durabilă a resurselor etc), va limita aportul unor poluări suplimentre ale mediului în cadrul destinațiilor turistice.</p>	Potențial impact pozitiv.
13	Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu	<p>Informarea publicului va conduce la creșterea responsabilității și a gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu.</p>	Potențial impact pozitiv.

5. EFECTE TRANSFRONTIERA SI CUMULATIVE

5.1 Impactul transfrontalier

Acțiunile indicative prevăzute prin POR Sud Muntenia 2021-2027 nu au relevat efecte transfrontaliere negative.

Acțiunile indicative de la **2. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul**, **3. O regiune cu mobilitate urbană durabilă** și **4. O regiune mai accesibilă**, vor avea efecte pozitive în context transfrontalier, prin reducerea emisiilor GES, cu efecte benefice pentru ambele state, România și Bulgaria.

5.2 Impactul cumulativ, efecte sinergice

În ce privește impactul cumulativ, al două sau mai multe acțiuni care prin funcționare să conducă la apariția unui efect de sinergism, nu excludem apariția unui astfel de impact. Este

posibilă apariția unui impact cumulativ, datorat amplasării unor obiective noi, identificate la 1, în apropierea, unor unități industriale, care prin funcționare și dezvoltare viitoare să conducă la manifestarea unor efecte de sinergism și să genereze disconfort populației din zona și ecosistemului.

Având în vedere că nu sunt cunoscute amplasamentele concrete ale noilor obiective industriale pentru toate acțiuni le de investiții, care ar putea fi susceptibile de un impact semnificativ asupra mediului și care ar putea dezvolta un efect de sinergism, vor fi supuse evaluărilor specifice, evaluarea impactului asupra mediului pentru acțiuni și evaluarea adecvată, dacă aceste acțiuni vor fi amplasate în vecinătatea ariilor protejate.

6. MĂSURI PROPUSE PENTRU A PREVENI EFECTELE NEGATIVE

6.1 Măsurile generale

Măsurile generale se aplică tuturor Priorităților, respectiv acțiunilor propuse în cadrul POR Sud Muntenia 2021-2027. Aceste măsuri au titlul de recomandare și se referă, în principal la:

- Se recomandă etapizarea lucrărilor de construcție a acțiunilor lor din aceeași zonă de amplasament sau a celor amplasate în zone adiacente și corelarea măsurilor de prevenire, reducere, compensare (dacă este cazul) cu cele stabilite în urma evaluărilor pentru alte strategii, planuri și programe;
- Se recomandă abordarea tuturor aspectelor care privesc etapa de construcție în cadrul evaluărilor privind impactul asupra mediului pornind de la amplasarea organizării de șantier până la construcția de drumuri tehnologice și asigurarea utilităților;
- Se recomandă evitarea amplasării acțiunilor noi în interiorul sau imediata vecinătate a ariilor naturale protejate; în cazul în care acest fapt nu poate fi evitat, stabilirea măsurilor corespunzătoare conform planurilor de management ale ariilor protejate sau prin aplicarea măsurilor de evitare, reducere, compensare a efectelor semnificative asupra mediului stabilite în cadrul procedurii de evaluare adecvată;
- Se recomandă realizarea unor planuri de management de mediu pentru acțiuni astfel încât pe toată durata acestuia (etapa de proiectare, construcție și operare) să poată fi evaluate performanțele de mediu.

Se recomandă ca acțiunile noi propuse în cadrul POR să corespundă măsurilor cuprinse în strategiile și planurile naționale privind schimbările climatice, calitatea aerului, calitatea apei (Planurile de Management ale bazinelor hidrografice), managementul deșeurilor, protejarea biodiversității.

Toate acțiunile POR care generează acțiuni care ar putea avea un impact semnificativ asupra mediului, trebuie supuse evaluărilor specifice (evaluare de mediu pentru planuri și programe, evaluarea impactului asupra mediului pentru acțiuni și evaluarea adecvată). Prin implementarea cerințelor de evaluare adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau acțiunilor lor asupra ariilor naturale protejate de interes național și comunitar, se asigură că niciun plan sau proiect nu poate afecta în mod semnificativ aria naturală protejată de interes comunitar, singur sau în combinație cu alte planuri/acțiuni, care se află în procedură de reglementare sau sunt prevăzute în strategii de dezvoltare. De asemenea, se stabilesc și se urmăresc indicatorii de monitorizare ai speciilor și habitatelor pentru activitățile ce se desfășoară în arii protejate.

Se recomandă implementarea măsurilor și condițiilor conținute în deciziile emise de autoritatea competentă de protecția mediului privind evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea adecvată. Astfel, în timpul realizării acțiunii lor, investițiilor beneficiarul trebuie să asigure un control efectiv al implementării măsurilor relevante pentru proiectul respectiv.

Implementarea priorităților de investiții POR ce prevăd utilizarea resurselor naturale de ape de suprafață sau subterane se recomandă a fi coordonată cu planurile de management și planurile de amenajare ale bazinelor hidrografice în privința eligibilității în raport cu obiectivele de mediu și măsurile planificate de realizare a stării bune a apei (stabilite prin obiectivele planurilor de management).

Implementarea unor acțiuni din cadrul priorităților de investiții din cadrul POR referitoare la captări de apă din corpuri de apă de suprafață sau subterane supuse autorizării conform legislației de ape, se recomandă a fi permise cu condiția respectării condițiilor prevăzute de legislația în vigoare și a reglementărilor subsecvente aplicabile.

Soluțiile de proiectare pentru construcția, re tehnologizarea și reconstrucția amplasamentelor ce urmează a fi construite se recomandă să țină cont de condițiile impuse în :

- Rezultatele studiilor geologice, geotehnice și hidrogeologice;
- Cerințele legislației de ape privind zonele de protecție sanitară din jurul surselor de apă și instalațiilor de alimentare cu apă potabilă și surselor de ape minerale utilizate în scopuri terapeutice, profilactice, potabile și de igienă
- Atunci când este necesară realizarea unor lucrări în zonele de protecție sanitară se vor lua măsuri de prevenire și eliminare a oricăror forme de impact negativ asupra stării cantitative și calitative a apei aflate în apropierea instalațiilor de captare.
- În cazul în care sistemul de monitorizare indică efecte negative neașteptate asupra mediului, generate de implementarea unor acțiuni realizate în cadrul POR, se vor propune măsuri de corecție.
- În situații de urgență (cutremure, inundații, poluări accidentale) trebuie impuse și respectate măsurile de reducere și atenuare a efectelor negative prevăzute în legislație.

Pentru acțiuni la care se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora se recomandă măsuri de reducere a impactului asupra biodiversității.

Măsurile recomandate pentru prevenirea, reducerea sau eliminarea potențialului impact al acțiunii lor propuse asupra componentelor biodiversității pot fi, dar fără a se limita la acestea:

- lucrările vor respecta strict perimetrul stabilit al acțiunii lor; se vor respecta toate condițiile și măsurile de protecția mediului (inclusiv privind termenele de execuție a lucrărilor) stabilite de autoritățile pentru protecția mediului și în documentele existente sau emise în urma parcurgerii procedurilor de mediu aferente (SEA, RIM și EA)
- se va evita utilizarea de drumuri suplimentare, care constituie o formă severă de exercitare a presiunii antropice asupra populațiilor mai puțin mobile ale unor grupuri de animale;
- nu se vor realiza organizări de șantier, depozite de materiale, gropi de împrumut etc. în perimetrul siturilor Natura 2000 sau în apropierea limitelor acestora;
- se vor lua măsuri concrete pentru împiedicarea scurgerilor accidentale de motorină, ulei sau alte substanțe periculoase/ poluante în apă sau pe sol;
- utilizarea de utilaje capabile să asigure nivelul de zgomot și emisiile de substanțe poluante încadrate în normele în vigoare; se recomandă ca acestea să fie verificate periodic și să fie

- puse în funcțiune numai după remedierea eventualelor defecțiuni;
- se recomandă inspecția și reparația utilajelor, a mijloacelor de transport și a echipamentelor folosite la sediul firmelor specializate în acest tip de activitate;
  - alimentarea cu carburant a utilajelor se va face cu grijă, cu personal instruit pentru eliminarea manipulărilor defectuoase și evitarea pierderilor de combustibil;
  - se va practica un management corespunzător al deșeurilor și se recomandă interzicerea depozitării necontrolate a acestora; deșeurile generate trebuie să fie preluate de către firme de salubritate specializate;
  - dacă nu se pun în pericol structurile drumurilor sau ale altor căi de acces, se vor conserva fără a fi drenate sau astupate, bălțile permanente și temporare din interiorul siturilor, respectiv din zona de execuție a acțiunilor lor și de pe drumurile de acces; măsura este benefică stabilității populațiilor de amfibieni;
  - activitățile pe fronturile de lucru vor fi întrerupte în timpul nopții, pentru a nu deranja activitățile fiziologice nocturne ale speciilor;
  - se recomandă interzicerea oricărei forme de recoltare, capturare, ucidere, vătămare a eventualelor specii de faună aflate în mediul lor natural;
  - se recomandă monitorizarea calității factorilor de mediu și a componentelor de biodiversitate atât în perioada de execuție, cât și în perioada de exploatare.

Pentru lucrările care se desfășoară în perimetrul unui sit Natura 2000 sau în imediata vecinătate, se impune respectarea Legii 462/2001 completată și modificată prin Legea 345/2006, art. 26, conform cărora sunt interzise:

- „a) orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vătămare;
- b) perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
- c) distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și ouălor din natură;
- d) deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere sau odihnă ;
- e) recoltarea florilor și fructelor, culegerea, tăierea, dezrădăcinarea cu intenție a acestor plante în habitatele lor naturale;
- f) deținerea, transportul, comerțul sau schimburile în orice scop fără autorizații din partea autorității de mediu competente”

Măsurile punctuale de reducere a impactului vor fi descrise în studiile de evaluare a impactului pentru fiecare proiect al fiecărei investiții în parte.

- Se recomandă respectarea planurilor de execuție și organizare internă;
- Se recomandă folosirea de utilaje silențioase pentru a evita disturbarea unor specii de interes comunitar prezente în zonă;
- Se recomandă interdicția de a folosi pentru lucrări în albie, utilaje cu pierderi de ulei motor sau de combustibil;
- în ceea ce privește gestionarea deșeurilor, acestea vor fi depozitate în europubele și evacuate zilnic la stația de transfer cea mai apropiată, prin grijă antreprenorului;

- deșeurile menajere vor fi evacuate zilnic pentru ca speciile de faună să nu fie atrase de posibile surse de hrană oferite de acestea (ex. resturi de alimente);
- organizarea de șantier se va realiza în limitele împrejmuite ale terenului pe suprafața căruia se află obiectivul ce urmează a fi reabilitat și va ocupa suprafețele strict necesare;
- programul de lucru se va desfășura numai pe timpul zilei.
- nu se va interveni asupra vegetației din vecinătatea ariilor protejate sau a zonelor din imediata vecinătate a proiectului.
- în eventualitatea că în timpul realizării lucrărilor se constată prezența unor exemplare de amfibieni sau reptile în frontul de lucru, pentru diminuarea impactului asupra acestora se recomandă colectarea indivizilor de pe amplasament și relocarea în habitate potrivite, departe de sursele de impact produs în perioada de execuție a lucrărilor;
- amplasarea echipamentelor de lucru în zone strict delimitate;
- evitarea introducerii speciilor alohtone; se vor prefera speciile native de arbori, arbuști și specii erbacee;
- se va interzice rănirea, braconarea, colectarea și utilizarea de orice fel a resurselor naturale: plante, lemn, ouă și pui de păsări etc.

6.2 Măsuri specifice pe Priorități prioritare și Obiective Specifice, acțiuni, și măsuri specifice

Axă Prioritatea	Obiectiv specific	Tipuri acțiuni	Amplasamentul proiectului	Măsuri specifice
1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	OS 1: a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Investiții pentru dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare-inovare și colaborare cu mediul academic, de afaceri și cu autorități și instituții publice locale/centrale prin dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și echipamentelor necesare relevante,	Nu se cunosc locațiile unde vor fi amplasate.	Se recomandă promovarea și dezvoltarea de activități inovative care au o componentă de sustenabilitate, cum ar fi eficiența energetică, reducerea consumului de materii prime și utilități, minimizarea deșeurilor la sursă, îmbunătățirea sistemelor de epurare a apelor uzate etc

		<p>activități de cercetare-dezvoltare și pregătirea ofertei de cercetare pentru piață și/sau valorificarea rezultatelor cercetării aferente nevoilor identificate în întreprinderi și alte organizații de tip public și privat;</p> <p>Sprijinirea transferului tehnologic în beneficiul IMM-urilor prin crearea și dezvoltarea (reabilitarea, modernizarea, extinderea) infrastructurii entităților de transfer tehnologic, dotarea acestora cu utilaje, echipamente, linii pilot, de testare, validare și certificare, tehnologii automatizate și digitale și dezvoltarea și/sau achiziționarea de servicii necesare transferului tehnologic;</p> <p>Investiții în activități de cercetare – inovare în microîntreprinderi pentru acțiuni de inovare de produs, proces, servicii, inovare organizațională și de model de afaceri pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică în domeniile de specializare inteligentă;</p> <p>Investiții în activități de cercetare – inovare în IMM-uri pentru acțiuni de inovare de produs, proces, servicii, inovare organizațională și de model de afaceri pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică în domeniile de specializare inteligentă</p>		<p>Se recomandă asigurarea sistemelor corespunzătoare de epurare a apelor uzate și cu asigurarea parametrilor de calitate pentru deversare a acestora în sursele de apă de suprafață, cu respectarea valorilor maxim admise pentru indicatorii prevăzuți de legislația în vigoare.</p> <p>Se recomandă ca asigurarea infrastructurii rutiere corespunzătoare pentru noile capacități de producție, școli, unități turistice, etc se va realiza astfel încât să nu fie generate noxe suplimentare prin aglomerarea traficului.</p> <p>Se recomandă ca amplasarea unor noi obiective industriale trebuie făcută cu respectarea distanțelor de protecție sanitară prevăzute de reglementările în vigoare.</p> <p>Măsuri de prevenire a afectării unor suprafețe de teren poluate și a apleor de suprafață ca urmare a creșterii debitelor masice de poluanți evacuați.</p> <p>Măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației.</p> <p>Pentru acțiuni le ce se vor desfășura în vecinătatea siturilor Natura 2000, deșeurile menajere din cadrul organizărilor de șantier, se recomandă a fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.</p> <p>Se recomandă impunerea unor măsuri vizând amenajări pentru protecția mediului cu rol de protecție împotriva poluării cu gaze sau fonice.</p>
	<p>OS 2: a(ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților</p>	<p>Valorificarea avantajelor digitalizării prin dezvoltarea de servicii pentru siguranța și în beneficiul cetățenilor, al mediului de afaceri și de cercetare și al autorităților și instituțiilor publice locale/centrale,</p>		

	publice	<p>inclusiv asigurarea securitatii cibernetice si interoperabilității acestora, prin dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și echipamentelor necesare relevante, precum și prin achiziționarea, dezvoltarea, testarea și pilotarea de soluții și aplicații;</p> <p>Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul digitalizării administrației publice.</p>		
1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	OS 3 a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	<p>Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv în vederea adoptării tehnologiilor și a instrumentelor digitale, în activități specifice economiei circulare, internaționalizării, certificării și omologării produselor și serviciilor, în vederea updatării tehnologice, ce va conduce la îmbunătățirea capacităților tehnice, industriale și organizaționale pentru dezvoltarea de produse și servicii; Promovarea antreprenoriatului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri și parcurilor industriale, cu posibilitatea de a acorda granturi companiilor localizate în cadrul acestor structuri de afaceri;</p> <p>Sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare prin sprijinirea clusterelor și rețelelor de afaceri, inclusiv pentru dezvoltarea colaborării interregionale, internaționale și intersectoriale.</p>	Nu se cunosc locațiile unde vor fi amplasate.	
	OS 4 a(iv) - Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție	Dezvoltarea competențelor la nivelul IMM-urilor / universităților și organizațiilor de CDI / autorităților		

	industrială și antreprenariat	<p>publice/entităților implicate în PDA pentru specializare inteligentă;</p> <p>Dezvoltarea competențelor și abilităților pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat la nivelul IMM-urilor din domeniile regionale de specializare inteligentă;</p> <p>Dezvoltarea abilităților personalului din instituțiile de cercetare și învățământ superior pentru a crește fezabilitatea comercială și relevanța pentru piața a acțiuni lor de cercetare, precum și capacitatea de a lua parte la procese de tip open innovation;</p> <p>Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea RIS3 și a MDA.</p>		
--	-------------------------------	--	--	--

Axă Prioritatea	Obiectiv specific	Tipuri acțiuni	Amplasamentul proiectului	Măsuri specifice
2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	OS b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	<p>Investiții în clădirile publice, inclusiv în monumente istorice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;</p> <p>Investiții în clădirile rezidențiale (inclusiv locuințe individuale și sociale) în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;</p> <p>Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în</p>	Nu se cunosc locațiile unde vor fi amplasate. Posibile locații la nivel macro atât în zona urbană cât și în zona rurală.	<p>Se recomandă măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației europene.</p> <p>Pentru acțiuni le ce se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora, deșeurile menajere din cadrul organizărilor de șantier, se recomandă a fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.</p>

		domeniul eficienței energetice.		
	<p>OS 2 b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</p>	<p>Realizarea/amenajarea/dotarea de parcuri și grădini publice, inclusiv „parcuri de buzunar”, păduri urbane, grădini botanice, zone verzi existente (de ex. grădini zoologice) care ar putea fi reabilitate ca și IVA, inclusiv cu componente verzi și albastre și de biodiversitate semnificative (peste 50% spații verzi permeabile);</p> <p>Sisteme urbane durabile de drenaj, inclusiv, dar fără a se limita la pavaje permeabile, acoperișuri și pereți verzi; campie mlăștinoasă, iazuri de retenție, zone umede construite folosind soluțiile bazate pe natură;</p> <p>Colectarea apei pluviale și realizarea de bazine de retenție sau alte forme de stocare a apei pentru gestionarea inundațiilor și a secetei;</p> <p>Îmbunătățirea calității apei prin realizarea de insule plutitoare/zone umede plutitoare/grădini plutitoare în râuri/lacuri/pâraie existente;</p> <p>Amenajarea terenurilor slab utilizate sau abandonate prin aducerea terenului la starea inițială în vederea refacerii ecosistemului sub formă de spații verzi naturale și semi-naturale urbane (păduri, tufișuri, pajiști, zone umede (mlăștini), lacuri și râuri/pâraie, zone stâncoase etc.);</p> <p>Împădurirea și reîmpădurirea zonelor expuse la alunecări de teren care înconjoară orașele și sunt localizate în intravilanul localităților;</p>		

		<p>Crearea de coridoare verzi – albastre prin: reabilitarea, regularizarea, dragarea și amenajarea râurilor, lacurilor și canalelor, inclusiv a malurilor acestora. Măsurile ar putea include lucrări pentru managementul sedimentelor din amonte, reținerea/îndepărtarea elementelor mari din plastic, realizarea de terasamente naturale pentru managementul și protecția împotriva inundațiilor, retragerea controlată a apelor care creează noi spații și infrastructura pentru utilizarea activă a malurilor de apă pentru pietoni, bicicliști, activități educaționale etc. și crearea spațiilor de biodiversitate;</p> <p>realizarea de străzi, treceri/pasarele pentru pietoni/biciclisti, trasee de ciclism/pietonale, „ecoducte”, spații verzi de-a lungul: drumurilor, liniilor de cale ferată/tramvai, etc. folosind soluții tehnice bazate pe natură;</p> <p>conversia/reabilitarea coridoarelor de transport abandonate/dezafectate (linii de cale ferată) în căi de acces permeabile/piste de biciclete, combinate cu refugii.</p> <p>Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică, inclusiv a facilităților/infrastructurii de acostare pentru nave turistice fluviale;</p> <p>Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul planificării și dezvoltării infrastructurii verzi-albastre;</p> <p>Elaborarea Planurilor pentru infrastructura verde-albastră.</p> <p>Investițiile pot fi realizate atât în zona urbană cât și în zona rurală.</p>		
--	--	---	--	--

Axă Prioritate a	Obiectiv specific	Tipuri acțiuni	Amplasamentul proiectului	Măsuri specifice
3 – O regiune cu mobilitate urbană durabilă	OS b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	<p>Înființarea, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport urban ecologice și infrastructura de transport necesară acestora (configurarea/modernizarea/lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională în vederea dezvoltării transportului public și implementării măsurilor de siguranță rutieră (pasarele pietonale, intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat) pentru reducerea de CO2 prin eficientizarea transportului datorată logisticii urbane și restricționare/ limitare/ control acces a vehiculelor private sau de marfa, inclusiv dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management a traficului, aplicații mobility as a service, sisteme park & ride și terminale intermodale, etc.)</p> <p>Înființarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate, inclusiv configurarea/ modernizarea/ lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională, inclusiv intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat în vederea dezvoltării infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare, etc;</p> <p>Achiziționarea de autobuze/microbuze pentru transport școlar;</p> <p>Dezvoltarea unor culoare de mobilitate, inclusiv prin intervenții în depourile/ autobazele pentru transport public și infrastructura tehnică aferentă precum și pentru retehnologizarea lor;</p>	Nu se cunosc locațiile unde vor fi amplasate	<p>Se recomandă măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației europene.</p> <p>Pentru acțiuni ce se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora, deșeurile menajere din cadrul organizărilor de șantier, se recomandă a fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.</p>

		<p>Realizarea de parcări și echipamente și servicii necesare punerii în practică a politicilor de parcare de la nivelul fiecărui oraș;</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi, inclusiv infrastructură de producere de energie din surse regenerabile;</p> <p>Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul mobilității urbane;</p> <p>Elaborarea/actualizarea PMUD și a SIDU.</p>		
--	--	---	--	--

Axă Prioritatea	Obiectiv specific	Tipuri acțiuni	Amplasamentul proiectului	Măsuri specifice
4 O regiune mai accesibilă	OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a	Investiții (construire, reabilitare, modernizare, extindere) în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, precum și măsuri pentru reducerea impacturilor semnificative asupra IVA și refacerea conectivității coridoarelor ecologice, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme;		Se recomandă măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației europene. Pentru acțiuni le ce se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în

	<p>mobilității transfrontaliere</p>	<p>Investiții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului prin investiții în infrastructura rutieră (pasaie, extinderi la 4 benzi, variante ocolitoare, etc), inclusiv sisteme de management al traficului;</p> <p>Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic. Măsurile orientative enumerate mai jos se vor aplica în funcție de specificul și necesitatea fiecărui drum județean:</p> <p>amenajări de tip intersecție giratorie pentru intersecțiile la nivel;</p> <p>introducerea sectoarelor de drum de 2+1 benzi de circulație (unde este cazul);</p> <p>parapeți de siguranță, acostament;</p> <p>pasarele pietonale;</p> <p>iluminarea drumului public pe timp de noapte, în special în intersecții și în zonele cu activitate pietonală, precum și a trecerilor pentru pietoni;</p> <p>materiale retro-reflectorizante pentru a asigura vizibilitatea;</p> <p>marcaje rezonatoare, orizontale și verticale;</p> <p>limitatoare de viteză în localități rurale cu drumuri cu o singură bandă;</p> <p>trotuare (unde este cazul);</p> <p>benzi dedicate pentru viraje la stânga (unde este cazul), etc.</p> <p>Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare pentru selectarea acțiunii lor:</p> <p>conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă;</p> <p>concordanța cu documentele strategice relevante;</p> <p>numărul de persoane (populație aflată în localitățile traversate) deservit de drumul județean respectiv, pentru asigurarea conexiunii cu rețeaua TEN-T;</p> <p>capacitatea financiară și administrativă de realizare și menținere a investiției preconizate de către UAT (urile) beneficiar(e);</p> <p>calitatea, maturitatea și sustenabilitatea acțiunii lor;</p> <p>complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POT, PNRR, PNDL, etc.);</p>	<p>Nu se cunosc locațiile viitoarelor proiecte. Posibile locații drumurile județene</p>	<p>vecinătatea acestora, deșeurile menajere din cadrul organizărilor de șantier, se recomandă a fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.</p>
--	--	--	---	---

		respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea. Nu vor fi finanțate lucrări și investiții ce privesc mentenanța / întreținerea drumurilor județene.	
--	--	---	--

Prioritatea	Obiectiv specific	Tipuri acțiuni	Amplasamentul proiectului	Măsuri specifice
5 - O regiune educată	OS d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și inclusive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	<p>Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea infrastructurii educaționale destinate educației pentru nivelul antepreșcolar și preșcolar (creșe, grădinițe și învățământ special);</p> <p>Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea infrastructurii educaționale și a campusurilor școlare pentru învățământul general obligatoriu (învățământul primar și secundar, inclusiv asigurarea de spații pentru Programul Școală după Școală (SDS), liceal și postliceal, centre de excelență și învățământ special, palatele și cluburile copiilor);</p> <p>Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea unităților de învățământ și a campusurilor școlare pentru formarea profesională prin învățământ profesional și tehnic (școli profesionale), învățământ dual și special;</p> <p>Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea și dotarea infrastructurii sportive asociate unităților de învățământ publice, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ publice;</p> <p>Reabilitarea/ modernizarea/ dotarea infrastructurii aferente centrelor regionale de formare profesională a adulților;</p> <p>Achiziționarea de autobuze/microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un</p>	<p>Nu se cunosc locațiile unde vor fi amplasate</p> <p>Posibile locații la nivel macro, atât în zona urbană cât și în zona rurală.</p>	<p>Se recomandă asigurarea condițiilor necesare pentru gestionarea conform prevederilor legale a apelor uzate rezultate de la unitățile de învățământ și educație.</p> <p>Se recomandă ca materialele și deșeurile de construcții să fie eliminate numai în locurile destinate acestui scop.</p> <p>Se recomandă măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației europene.</p> <p>Pentru acțiuni ce se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora, deșeurile menajere din cadrul organizărilor de șantier, se recomandă a fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.</p>

		declin al populației școlare.		
--	--	-------------------------------	--	--

Axă Prioritate a	Obiectiv specific	Tipuri acțiuni	Amplasamentul proiectului	Măsurile specifice
6 - O regiune atractivă	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;	<p>Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare, precum și activități de marketing și promovare turistică;</p> <p>Investiții (reabilitare/modernizare/extindere și dotare) în clădiri destinate utilizării publice pentru activități culturale și recreative, socio-culturale, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază; Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și de agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;</p> <p>Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;</p> <p>Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari/centrelor multidisciplinare de tineret;</p> <p>Investiții de regenerare urbană (creare/modernizare/reabilitare/extindere/dotare) în spațiile destinate utilizării publice (parcuri, zone verzi de mici dimensiuni, piațete, scuaruri, piețe publice, locuri de joacă pentru copii, etc.) prin demolarea clădirilor/structurilor situate pe terenurile supuse intervențiilor, amenajarea spațiilor verzi (aducerea terenului la starea inițială; modelarea terenului; montarea elementelor constructive de tipul alei, foișoare, pergole, grilaje etc.; plantarea/gazonarea suprafețelor, inclusiv plantare arbori), precum și crearea de facilități pentru activități sportive și recreative de mici dimensiuni (ex. terenuri de sport, etc.), instalare rețele Wi-Fi și iluminat public, în spațiile publice, dotare cu mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc.).</p> <p>De asemenea, sunt eligibile pe amplasamentul proiectului de regenerare urbană și înlocuirea și/sau racordarea la utilități publice,</p>	Nu se cunosc locațiile unde vor fi amplasate	<p>Se recomandă măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației europene.</p> <p>Pentru acțiuni ce se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora, deșeurile menajere din cadrul organizărilor de șantier, se recomandă a fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.</p>

	<p>OS 2 e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.</p>	<p>inclusiv realizare alei pietonale, trotuare, piste de biciclete, parcări, căi de acces, modernizarea străzilor urbane adiacente terenurilor supuse intervențiilor (în situații excepționale, numai în măsura în care astfel de investiții sunt necesare pentru a asigura funcționalitatea proiectului integrat de regenerare urbană);</p> <p>- Elaborare/actualizare SIDT (SIDU și SDJ).</p> <p>Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare precum și activități de marketing și promovare turistică;</p> <p>Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;</p> <p>Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;</p> <p>Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari / centrelor multidisciplinare de tineret.</p> <p>Elaborarea/actualizarea SIDT (SIDJ).</p>		
--	---	--	--	--

Axă Prioritatea	Obiectiv specific	Tipuri acțiuni	Amplasamentul proiectului	Măsuri specifice
7- Asigurarea funcționării sistemului de management		<p>Asigurarea funcționării sistemului de management și control pentru implementarea și monitorizarea eficientă a PORSM, inclusiv:</p> <p>sprijinirea AMPOR SM și a OI (dacă este cazul) inclusiv prin costuri administrative, respectiv de personal pentru implementarea diferitelor etape ale POR (identificarea și dezvoltarea acțiunilor lor, pregătirea și întocmirea de documentații tehnico-economice pentru acțiuni, programare, pregătire/lansare ghiduri, selecție, evaluare tehnică și financiară, contractare, monitorizare, management financiar, control și audit acțiuni);</p> <p>achiziția de bunuri și servicii necesare desfășurării activităților specifice AM POR SM / OI POR;</p> <p>achiziția/modernizarea/reabilitarea/consolidarea de spații de birouri/arhivă pentru AM POR SM (inclusiv costuri legate de amortizarea acestor spații);</p> <p>sprijin (organizatoric/logistic) pentru asigurarea cadrului partenerial al POR SM: Comitet de Monitorizare, comitete/grupuri de lucru implicate în implementarea programului cu participarea reprezentanților din mediul privat, ai organizațiilor neguvernamentale, reprezentanților autorităților publice locale și regionale, etc;</p> <p>sprijinirea activităților Organismului Intermediar (inclusiv costuri de personal) necesare pentru închiderea Programului Operațional Regional 2014 – 2020 (monitorizare ex-post, închidere de program etc) având în vedere inclusiv asigurarea tranziției personalului către AM PORSM.</p> <p>Asigurarea evaluării programului și elaborarea de studii relevante pentru o bună implementare a programului</p> <p>elaborare studii/analize/expertize specifice pentru POR 2014 – 2020, POR Sud Muntenia și PDR Sud Muntenia 2021 - 2027 (inclusiv ca suport pentru evaluarea cadrului de performanță, elaborarea rapoartelor de progres, costuri simplificate etc.);</p> <p>sprijinirea pregătirii PORSM, PDR Sud Muntenia, RIS3 și a oricărei altei strategii/studiu necesare pentru perioada de programare post 2027 (studii, analize, pregătirea de acțiuni, cadru partenerial/consultări publice, lansare POR SM etc.).</p> <p>Întărirea capacității administrative a AM POR SM, beneficiarilor și partenerilor regionali de a pregăti și implementa acțiuni și asigurarea informării corespunzătoare a acestora, inclusiv prin:</p> <p>sprijinirea dezvoltării capacității administrative a instituțiilor implicate în sistemul de management și control al POR SM prin organizarea de întâlniri de lucru, schimburi de experiență și bune practici și sesiuni specifice de instruire pe domenii de interes în implementarea fondurilor: achiziții publice, managementul acțiunilor lor cu finanțare europeană, ajutor de stat, nereguli, prevenirea corecțiilor financiare, managementul neregulilor, antifraudă, dezvoltarea abilităților tehnice ale personalului, etc;</p>	Nu este cazul	Nu este cazul

	<p>întărirea capacității de implementare la nivelul potențialilor beneficiari, a entităților beneficiare de finanțare și a organismelor care concurează la implementarea programului, inclusiv prin asigurarea informării prin structuri de tip Help-desk;</p> <p>sprijinirea dezvoltării capacității administrative a beneficiarilor și a potențialilor beneficiari ai POR SM prin organizarea de sesiuni specifice de instruire în scopul îmbunătățirii cunoștințelor și a competențelor acestora (conferințe, mese rotunde, seminarii, ateliere etc);</p> <p>susținerea activităților structurii de sprijinire a dezvoltării urbane / teritoriale, în vederea furnizării de sprijin autorităților locale.</p> <p>Asigurarea transparenței și promovării PORSM, inclusiv prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> sprijin pentru elaborarea și implementarea Strategiei/Planului de comunicare; organizarea de evenimente de comunicare, informare și promovare, campanii mass-media; dezvoltarea și gestionarea instrumentelor/campaniilor de comunicare; alte activități de informare și comunicare specifice POR Sud Muntenia, realizarea și distribuirea de materiale informative și publicitare, vizite la acțiuni etc.	
--	---	--

6.3 Detalierea măsurilor recomandate

1. Faza de construcție

a) Factorul de mediu aer

În perioada de execuție, pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative ale acțiunii lor propuse asupra calității aerului, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- referitor la emisiile de la vehiculele de transport, să corespundă condițiilor tehnice prevăzute la inspecțiile tehnice care se efectuează periodic pe toată durata utilizării tuturor autovehiculelor înmatriculate în țară;
- lucrările de organizare a șantierului să fie corect concepute și executate, cu dotări moderne, care să reducă emisiile de noxe în aer, apă și pe sol; concentrarea lor într-un singur amplasament este benefică, diminuând zonele de impact și favorizând o exploatare controlată și corectă.
- pentru perioada de iarnă, parcurile de utilaje și mijloacele de transport vor fi dotate cu roboți electrici de pornire, pentru a se evita evacuarea de gaze de eșapament pe timpul unor demarări lungi sau dificile. Asemenea instalații se vor prevedea și la punctele de lucru.
- utilajele și mijloacele de transport să fie verificate periodic în ceea ce privește nivelul de monoxid de carbon și concentrațiile de emisii în gazele de eșapament și să fie puse în funcțiune numai după remedierea eventualelor defecțiuni. Se recomandă să se folosească utilaje și mijloace de transport care nu produc emisii de Pb și foarte puțin monoxid de carbon.
- alimentarea cu carburanți a mijloacelor de transport să se facă în stații centralizate. Pentru utilajele ce sunt dispersate la diferite puncte de lucru, alimentarea se poate face în locuri situate în afara emisiilor de praf;
- procesele tehnologice care produc mult praf să fie reduse în perioadele cu vânt puternic, sau se va urmări o umectare mai intensă a suprafețelor;
- în perioada caldă a anului, drumurile de șantier vor fi permanent întreținute prin nivelare și stropire cu apă pentru a se reduce praful.

b) Factorul de mediu apă

În perioada de execuție, pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative ale acțiunii lor propuse asupra apelor de suprafață și subterane, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- dotarea cu toalete ecologice pentru personalul implicat în etapa de construcție;
- marcarea cu bariere a organizării de șantier pentru a nu afecta și alte suprafețe în afara celor necesare, stabilite prin proiect;
- prevenirea eroziunilor și a transportului sedimentelor din zonele de construcții, inclusiv drumuri, în cursurile de apă;
- depozitarea controlată, în zone separate pe amplasament a materialelor de construcție și deșeurilor rezultate în etapa de execuție și de dezafectare; deșeurile destinate valorificării sau eliminării ulterioare vor fi stocate temporar. Se recomandă respectarea strictă a sistemului de gestionare a deșeurilor;

- evitarea depozitării pe sol a materialelor care în urma expunerii la precipitații conduc la infiltrații pentru sol și acviferul freatic (prin impermeabilizarea suprafețelor de depozitare);
- interzicerea spălării mașinilor sau utilajelor în apele de suprafață din zona de lucru;
- utilajele și mijloacele de transport folosite vor fi menținute în stare bună de funcționare, iar defecțiunile (scurgeri de ului, combustibil) vor fi semnalate în cel mai scurt timp și remediate la unități specializate.
- elaborarea unui Plan de prevenire și combatere a poluărilor accidentale și instruirea personalului implicat în lucrările de construcție, pentru respectarea prevederilor acestuia; se va urmări derularea tuturor lucrărilor astfel încât să se prevină eventualele contaminări ale zonei, datorate scurgerii accidentale de combustibili sau lubrifianți de la echipamentele/utilajele utilizate la lucrări. În cazul poluării accidentale se va interveni imediat cu substanțe absorbante/neutralizatoare, iar defecțiunile mijloacelor de transport și/sau utilajelor vor fi remediate în unități de service specializate;
- programul de lucru va fi întocmit astfel încât lucrările care urmează a fi executate pe teren să nu se desfășoare în condiții meteorologice nefavorabile, condiții ce amplifică probabilitatea unui posibil impact asupra mediului și care pot afecta chiar și calitatea lucrărilor.

Pentru perioada de execuție, pentru organizarea de șantier, este necesar un sistem de management strict al regimului deșeurilor, astfel încât gradul de poluare să fie minim prin amenajarea unei platforme pentru păstrarea pubelelor destinate colectării și depozitării deșeurilor în vederea depozitării finale sau a reciclării. Pentru acțiuni ce se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora, deșeurile menajere din cadrul organizărilor de șantier, vor fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.

Din situații similare, este cunoscut faptul că în perioada intermediară, între începerea lucrărilor și finalizarea lor, riscul de depuneri necontrolate a deșeurilor menajere este foarte mare.

c) Factorul de mediu sol

Surse de poluare a solului

Poluarea sau afectarea solului, reprezintă orice acțiune care produce dereglarea funcționării normale a solului ca suport de mediu de viață în cadrul diferitelor ecosisteme.

În timpul execuției lucrărilor propuse prin acțiunile ce se vor implementa, sursele de poluare a factorului de mediu sol, sunt grupate după cum urmează:

- poluanți direcți, reprezentați în special de pierderile de produse petroliere timpul alimentării cu carburanți, a reparațiilor, a funcționării defectuoase a utilajelor, etc.; la acestea se adaugă pulberile rezultate din procesele de excavare, încărcare, transport, descărcare a pământului pentru terasamente;
- poluanți rezultați din turnarea betoanelor;

- poluanți ai solului prin intermediul mediilor de dispersie, în special prin sedimentarea poluanților din aer, proveniți din circulația mijloacelor de transport, funcționarea utilajelor de construcții, fabricarea betonului în situ, etc.;
- poluanți accidentali, rezultați în urmă unor deversări accidentale la nivelul zonelor de lucru sau căilor de acces;
- poluanți sinergici, în special asocierea SO₂ cu particule de praf. Poluanții emiși în timpul perioadei de execuție se regăsesc în marea lor majoritate în solurile din vecinătatea fronturilor de lucru și a zonelor în care se desfășoară activități în perioada de execuție. Excepție fac poluanții depuși pe suprafețele betonate.

Formele de impact identificate în perioada de execuție pot fi:

- înlăturarea stratului de sol vegetal prin lucrările de terasamente executate pentru fundații;
- pierderea caracteristicilor naturale ale stratului de sol fertil prin depozitare neadecvată a acestuia în haldele de sol rezultate din decopertări;
- înlăturarea/degradarea stratului de sol fertil în zonele unde vor fi realizate noi drumuri tehnologice, sau devieri ale actualelor căi de acces;
- deversări accidentale ale unor substanțe/compuși direct pe sol;
- depozitarea necontrolată a deșeurilor, a materialelor de construcție sau a deșeurilor tehnologice;

Măsuri de reducere a impactului asupra solului

Pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative ale acțiunii lor propuse asupra calității solului, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- utilizarea de bariere care să marcheze limitele organizării de șantier și să împiedice afectarea altor zone în afara celor necesare pentru proiect;
- depozitarea controlată a materialelor de construcții și a deșeurilor generate în timpul etapei de execuție și dezafectare în zone speciale pe amplasament;
- evitarea depozitării pe sol a materialelor care expuse precipitațiilor pot determina infiltrații în sol și apa subterană (zone de depozitare impermeabile);
- minimizarea excavațiilor și a decopertărilor în zonele afectate de activitățile proiectului;
- amenajarea unor zone de parcare pentru autovehicule și utilajele implicate în lucrările proiectului.
- toate echipamentele și vehiculele utilizate vor fi menținute în stare bună de funcționare iar posibilele defecțiuni ale mijloacelor de transport și/sau utilajelor vor fi remediate în unități de service specializate.

- pentru reducerea riscului scurgerilor accidentale de combustibil și lubrifianți, alimentarea cu combustibil și schimbul de ulei se vor realiza în centre specializate.
- zonele de lucru se vor dota cu materiale absorbante și/sau substanțe neutralizatoare pentru intervenție rapidă în caz de poluare accidentală generată de pierderi de carburanți și/sau lubrifianți;
- depozitele de sol fertil și de pământ rezultate din săpăturile executate pentru fundațiile construcțiilor se vor amplasa în imediata apropiere a zonelor de lucru de la care provin, fără afectarea terenurilor adiacente; înălțimea maximă de depozitare va asigura stabilitatea depozitului de sol excavat;
- în perioadele ploioase, săpăturile deschise vor fi protejate prin acoperire cu folii de polietilenă, traficul pe drumurile neasfaltate va fi evitat, iar brazdele realizate de vehicule vor fi remediate cât mai curând posibil;
- deșeurile generate în timpul activităților de construcție vor fi gestionate în conformitate cu prevederile legale în domeniu (colectare selectivă, reutilizare și depozitare finală)
- deșeurile menajere provenite din activitățile care se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora vor fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.;
- după realizarea lucrărilor aferente proiectului, vor fi întreprinse lucrări de refacere a amplasamentului, inclusiv replantarea/ însămânțarea cu specii native în completarea regenerării naturale a vegetației și îmbunătățirea stratului de la suprafața terenului.

După intervențiile antropice care pot perturba mediul natural, vor fi întreprinse acțiuni de restaurare ecologică prin tehnici de inginerie de mediu (restaurări, reabilitări), inclusiv restaurarea stratului de sol vegetal.

Implementarea activităților de reabilitare a infrastructurilor rezidențiale, publice, rutiere, precum și realizarea unor obiective noi pot conduce la generarea de deșeuri de construcții.

Gestionarea deșeurilor rezultate se va face conform recomandărilor;

d) Schimbări climatice

Creșterea nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din procesele de ardere poate contribui la fenomenul de schimbare a climei. Multe procese tehnologice sunt energoface și au randamente energetice mici, nu folosesc surse alternative regenerabile de energie. Eficiența energetică a sistemelor de încălzire a clădirilor publice și rezidențiale este scăzută, aflându-se sub media europeană.

Consumurile excesive de combustibili, datorate lipsei de eficiență energetică a obiectivelor publice, dar și a clădirilor rezidențiale, afectează calitatea aerului și pot exista depășiri ale limitelor stabilite de normele legale pentru emisiile de poluanți din gazele de ardere. Infrastructurile de

încălzire locale sunt de multe ori vechi. Randamentul global energetic al clădirilor este deficitar (lipsa izolațiilor, pierderi de energie etc).

Sursele de energie regenerabilă în instituții/ infrastructuri publice și locuințe nu sunt suficient utilizate.

Acțiunile propuse în cadrul POR Sud Muntenia 2021- 2027, vizează îndeplinirea țințelor propuse din:

- Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013 - 2020
- Strategia Energetică a României (SER) 2020-2030, actualizare pentru perioada 2020- 2030 cu perspectiva anului 2050
- Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon CRESC 2003-2020-2030
- Planul național de acțiune în domeniul energiei din surse regenerabile (PNAER) 2010 - 2020- 2030

Măsurile de reducere a impactului asupra schimbărilor climatice pentru faza de construcție sunt cele prezentate la Factorul de mediu aer dintre care amintim:

e) Zgomot

Se recomandă folosirea unor utilaje cu puteri acustice ca de exemplu:

- buldozerele – Lw aprox. 115 dB (A);
- încărcătoare – Lw aprox. 112 dB (A);
- excavatoare – Lw aprox. 117 dB (A);
- compactoare – Lw aprox. 105 dB (A);
- basculante – Lw aprox. 107 dB (A).

Pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative generate de nivelul de zgomot și vibrații ale acțiunii lor propuse, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- desfășurarea lucrărilor etapizat în timp și spațiu, conform graficului de lucrări, astfel încât nivelul de zgomot să fie situat sub limitele maxime admisibile;
- utilizarea de sisteme adecvate de atenuare a zgomotului la surse (motoare utilaje etc.);
- montarea de panouri mobile în imediata vecinătate a activității generatoare de zgomot, în vederea protejării zonelor locuite;
- stabilirea și impunerea unor viteze limită pentru circulația mijloacelor de transport în localități și pe drumurile tehnologice;
- desfășurarea activității pe timp de zi (interval 7⁰⁰ - 19⁰⁰), cu respectarea perioadei de odihnă a locuitorilor riverani acolo unde este cazul; în situația în care se vor primi reclamații din partea populației, se vor modifica traseele de circulație corespunzător;
- se vor efectua periodic măsurări ale nivelului de zgomot prin intermediul firmelor specializate;
- se recomandă montarea de panouri fonoabsorbante în dreptul receptorilor sensibili afectați de acțiunile lor propuse; proiectarea și selecția panourilor fonoabsorbante trebuie să fie

adaptate la condițiile din teren și să țină cont de impactul vizual și estetic produs, în condițiile integrării în mediul înconjurător.

f) Biodiversitate

Pentru prevenirea, reducerea sau eliminarea potențialului impact al acțiunii lor propuse asupra componentelor biodiversității se recomandă:

- lucrările vor respecta strict perimetrul stabilit al acțiunii lor; se vor respecta toate condițiile și măsurile de protecția mediului (inclusiv privind termenele de execuție a lucrărilor) stabilite de autoritățile pentru protecția mediului și în documentele existente sau emise în urma parcurgerii procedurilor de mediu aferente (SEA, RIM și EA)
- se va evita utilizarea de drumuri suplimentare, care constituie o formă severă de exercitare a presiunii antropice asupra populațiilor mai puțin mobile ale unor grupuri de animale;
- nu se vor realiza organizări de șantier în afara perimetrului împrejmuit al obiectivului propus pentru reabilitare/construcție.
- Nu se vor realiza depozite de materiale, gropi de împrumut etc. în perimetrul siturilor Natura 2000 sau în apropierea limitelor acestora;
- se vor lua măsuri concrete pentru împiedicarea scurgerilor accidentale de motorină, ulei sau alte substanțe periculoase/ poluante în apă sau pe sol;
- se vor folosi utilaje moderne, capabile să asigure nivelul de zgomot și emisiile de substanțe poluante încadrate în normele în vigoare; acestea vor fi verificate periodic și vor fi puse în funcțiune numai după remedierea eventualelor defecțiuni;
- inspecția și reparația utilajelor, a mijloacelor de transport și a echipamentelor folosite se vor realiza la sediul firmelor specializate în acest tip de activitate;
- alimentarea cu carburant a utilajelor se va face cu grijă, cu personal instruit pentru eliminarea manipulărilor defectuoase și evitarea pierderilor de combustibil;
- se va practica un management corespunzător al deșeurilor și se va interzice depozitarea necontrolată a acestora; deșeurile generate trebuie să fie preluate de către firme de salubritate specializate, iar deșeurile menajere vor fi evacuate zilnic pentru a evita atragerea mamiferelor și a păsărilor aflate în căutarea hranei;
- dacă nu se pun în pericol structurile drumurilor sau ale altor căi de acces, se vor conserva fără a fi drenate sau astupate, bălțile permanente și temporare din interiorul siturilor, respectiv din zona de execuție a acțiunii lor și de pe drumurile de acces; măsura este benefică stabilității populațiilor de amfibieni;
- activitățile pe fronturile de lucru vor fi întrerupte în timpul nopții, pentru a nu deranja activitățile fiziologice nocturne ale speciilor;
- monitorizarea calității factorilor de mediu și a componentelor de biodiversitate atât în perioada de execuție, cât și în perioada de exploatare.

În faza de construcție se va avea în vedere Legea 462/2001 completată și modificată prin Legea 345/2006, art. 26, conform căroră sunt interzise:

- „a) orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vatămare;
- b) perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
- c) distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și ouălor din natură;
- d) deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere sau odihnă ;
- e) recoltarea florilor și fructelor, culegerea, tăierea, dezrădăcinarea cu intenție a acestor plante în habitatele lor naturale;
- f) deținerea, transportul, comerțul sau schimburile în orice scop fără autorizații din partea autorității de mediu competente”

g) Peisajul

Impactul negativ asupra peisajului apare în perioada de execuție prin prezența șantierului, și desfășurarea lucrărilor.

Așa cum am prezentat la capitolul 6.2 Măsurile specifice, majoritatea lucrărilor sunt cele de reabilitare.

Având în vedere faptul că execuția obiectivelor privind reabilitarea drumurilor județene a precum și cele de reabilitare de la prioritățile 2, b (i) privind promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, b (vii), intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării, 5 și 6, se vor realiza pe amplasamente existente și antropizate, se poate afirma faptul că nu vor exista schimbări majore în peisajul existent.

Pentru amenajările peisagistice se recomandă să se folosească speciile locale, pentru ca vegetația nou instalată să se integreze organic prin păstrarea unei anumite legături cu vegetația înconjurătoare.

Influența directă a lucrărilor analizate asupra peisajului natural este necuantificabilă deoarece nu poate fi tratată decât subiectiv. Prin urmare, sunt necesare implicațiile față de alți factori de mediu cu care aceste lucrări intercondiționează, a căror calitate poate influența direct zona: apă, aerul, zgomotul, sănătate umană (accidente), vegetație și faună.

h) Mediul social și economic

În perioada de construcție și exploatare, impactul produs asupra mediului social și economic este benefic și important prin următoarele efecte sociale pozitive de natură obiectivă:

- Reabilitarea/construcției infrastructurii rutiere;
- Dezvoltarea activităților nepoluante și care nu afectează ariile naturale protejate din vecinătate
- dezvoltarea comerțului, prin care se vor valorifica produse locale,
- dezvoltarea turismului și o mai bună valorificare și punere în valoare a peisajului natural și cultural al zonei;
- eventual, crearea de noi locuri de muncă,

Pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative ale acțiunilor lor propuse asupra calității vieții, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- utilizarea de trasee optime din punct de vedere al protecției așezărilor umane pentru transportul materialelor și al deșeurilor;
- adaptarea programului de lucru în vederea respectării orelor de odihnă a locuitorilor din apropierea fronturilor de lucru;
- viteza de circulație a mijloacelor de transport va fi redusă; personalul din șantier va fi instruit în acest sens;
- verificarea tehnică periodică a utilajelor și autovehiculelor pentru limitarea emisiilor din gazele de eșapament;
- semnalizarea șantierului cu panouri de avertizare;
- împrejmuirea incintelor de lucru și montarea de panouri mobile în dreptul șantiierelor cu activități generatoare de zgomot și pulberi în suspensie;

i) Patrimoniu cultural

Se recomandă respectarea următoarelor specificații pentru protejarea patrimoniului arheologic, intervențiile în siturile arheologice reperate sau cu potențial se vor face conform prevederilor OG 43/2000:

- În cazul zonelor cu potențial arheologic cunoscut și cercetat, regimul de protecție este reglementat de legislația în vigoare privitoare la protejarea monumentelor istorice și a bunurilor mobile care fac parte din patrimoniul cultural național.
- Zonele cu patrimoniu arheologic reperat, delimitate și instituite conform legii, beneficiază de protecția acordată zonelor protejate, precum și de măsurile specifice de protecție prevăzute de respectiva ordonanță.
- În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător, ca urmare a factorilor naturali sau a acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică, se instituie, din momentul descoperirii de bunuri arheologice, în vederea cercetării și stabilirii regimului de protejare, temporar, pentru o perioadă ce nu poate depăși 12 luni, regimul de protecție pentru bunurile arheologice și zonele cu potențial arheologic.
- În cazul zonelor cu potențial arheologic este necesară o cercetare arheologică în vederea înregistrării și valorificării științifice a acestora.
- Săpătura arheologică și activitățile umane întreprinse asupra patrimoniului arheologic se efectuează numai pe baza și în conformitate cu autorizația emisă de Ministerul Culturii, în condițiile legii.
- Utilizarea detectoarelor de metale în situri arheologice, în zonele de interes arheologic prioritar și în zonele cu patrimoniu arheologic reperat este permisă numai pe baza autorizării prealabile emise de Ministerul Culturii.
- Până la descărcarea de sarcină arheologică, terenul care face obiectul cercetării este protejat ca sit arheologic, conform legii.
- Autorizarea lucrărilor de construire sau desființare din zonele cu patrimoniu arheologic reperat sau marcat pe planșele PUG se aprobă numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii.

- În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător, până la descărcarea de sarcină arheologică, autorizarea de construire se suspendă sau, după caz, primarul localității dispune întreruperea oricărei alte activități, în conformitate cu avizul serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Culturii și se instituie regimul de supraveghere sau cercetare arheologică.
- Toate lucrările care ar putea să afecteze solul aferent siturilor arheologice, în zonele în care există situri arheologice conform RAN, precum și alte situri cu patrimoniu arheologic reperat săpăturile pentru fundații, pentru șanțurile necesare amplasării de conducte sau de canale de irigații mai adânci de 40 cm sau executare de gropi pentru plantare pomi sau viță de vie, agricultură, urmează să fie anunțate prin grija Direcției de Cultură a fiecărui județ care va impune restricții pentru supraveghere sau cercetare arheologică, după caz, respectând toate obligațiile aferente legislației în vigoare.

De asemenea se recomandă:

- Semnalizarea peisajelor și monumentelor, redarea lor mai lizibibă în patrimoniul natural sau cultural, în special pentru turiștii străini și încurajarea circulației în această zonă.
- Protecția zonei prin educarea populației.
- Amplasarea la intrarea în zona naturală protejată și la fațada monumentelor a panourilor informative care prezintă informații pe scurt și atrage atenția vizitatorilor asupra elementelor de interes
- Interzicerea de lucrări sau activitate susceptibilă să genereze un impact negativ asupra monumentelor istorice de importanță națională, pe o rază de 50 m intravilan și 100 m extravilan pentru monumentele istorice și de arhitectură.

În zona în care se dorește a se realiza investițiile propuse, se recomandă ca, în cazul în care prin lucrările de excavații se descoperă elemente arheologice, geologice, istorice sau de altă natură, care, potențial, prezintă interes din punct de vedere al moștenirii istorice, arheologice și culturale, să se întrerupă desfășurarea lucrărilor, să se înștiințeze autoritățile competente în acest domeniu, spre a decide asupra valorii acestor descoperiri, a măsurilor de conservare necesare, respectiv asupra derulării în continuare a lucrărilor.

2. Faza de operare a obiectivelor nou construite propuse prin POR

Pentru faza de operare nu există informații despre acțiuni privind locația, tehnologii, materii prime, consumuri de apă, energie etc. În aceste condiții nu se pot face o evaluare corectă și specifică pentru fiecare proiect în parte și propuneri de măsuri.

Aceste aspecte vor fi clarificate și coantificate prin Studiile de Impact și acolo unde este cazul, Evaluarea Adecvată, pentru fiecare proiect propus ce urmează a fi finanțat.

3. Faza de dezafectare:

Se consideră că funcționarea obiectivelor propuse prin POR este nedeterminată.

Dacă se pune problema încetării activității și schimbării destinației terenului, se recomandă ca titularul de proiect să ia în considerare o analiză a calității factorilor de mediu pe amplasament (sol, subsol, apă, freatic) pentru identificarea gradului de poluare a amplasamentului datorat activității propuse, pentru identificarea gradului de poluare a amplasamentelor propuse privind regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv reintroducerea în circuitul urban a terenurilor neutilizate, valorificarea terenurilor neutilizate, inclusiv investiții în modernizarea și asigurarea de utilități în aceste zone, pentru identificarea gradului de poluare a amplasamentului datorat activităților industriale anterioare (Bilanț de Mediu).

La încetarea activității, se recomandă să fie luate măsuri de protecție a factorilor de mediu.

În caz de încetare înainte de termen a activității, indiferent de motivele ce o determină, se recomandă ca operatorul să prezinte la Agenția pentru Protecția Mediului o documentație care să prevadă lucrări specifice pentru redarea în circuitul economic a suprafețelor de teren afectate în timpul desfășurării activității și să execute lucrări de refacere. Se recomandă respectarea programului de monitorizare post închidere a factorilor de mediu.

Odată cu finalizarea acestor activități încetează și impactul asupra factorilor de mediu.

6.4 Măsuri în zonele cu riscuri naturale

Cauzele producerii de alunecări de teren sunt atât de origine naturală (perioade cu precipitații deosebit de bogate, substratul impermeabil, mișcări seismice), cât mai ales de natură antropogenă (tasarea solului de către animale, pășunatul pe timp umed, primăvara timpuriu și toamna târziu, pășunatul excesiv, defrișarea și distrugerea plantațiilor silvice cu rol de protecție, construcții amplasate inadecvat).

În vederea eliminării sau diminuării efectelor riscurilor naturale, se recomandă amplasarea construcțiilor noi, conform PUG și RLU.

6.5 Expunerea motivelor care au condus la selectarea variantelor alese și o descriere a modului în care s-a efectuat evaluarea, inclusiv orice dificultăți (cum sunt deficiențele tehnice sau lipsa de know-how) întâmpinate în prelucrarea informațiilor cerute;

Raportul de mediu a fost întocmit pentru versiunea 3 a Programului Operațional Regional Sud Muntenia 2021-2027, versiune care se află în proces de negociere cu Comisia Europeană și care a fost prezentată în cadrul Grupului de Lucru.

Astfel, prin Raportul de Mediu, au fost analizate două alternative, respectiv a neimplementării numită și alternativa 0 (do nothing), și a implementării programului (do something).

6.6 Alternativa zero

6.7 Evoluția stării mediului în cazul neimplementării POR 2021-2027

Analiza stării mediului în condițiile neimplementării POR 2021-2027 (așa numita alternativă „0”) reprezintă o cerință atât a Directivei SEA66 (art. 5 și anexa I-b) cât și a Hotărârii Guvernului nr. 1076/200467 (art.15).

Scopul analizei este de a evalua modul în care, prin obiectivele sale specifice, POR răspunde nevoilor și cerințelor stării mediului de pe teritoriul Regiunii Sud Muntenia și a tendințelor sale de evoluție.

Prin POR sunt propuse atât investiții în diferitele tipuri de infrastructuri, cât și în servicii, diferențiate în funcție de gradul de dezvoltare și specificul regiunii, formulând astfel un set de priorități și măsuri adecvate pentru optimizarea raportului nevoi - resurse și identificarea mijloacelor necesare realizării obiectivelor propuse.

Analiza programului și concluziile analizei posibilei evoluții a stării mediului, în cazul neimplementării POR SM a fost prezentată la cap. **2.54 Evoluția probabilă a calității mediului în situația neimplementării programului.**

Pentru analiza programului și concluziile analizei posibilei evoluții a stării mediului, în cazul implementării POR Sud Muntenia a fost prezentată la cap. 4.1 **privind Potențialele efecte semnificative asupra mediului în cazul implementării POR SM 2021-2027**

„Opțiunea 0”, respectiv de neimplementare a POR, este asociată cu următoarele dezavantaje:

- Menținerea unui nivel crescut de emisii de gaze cu efect de seră.
- Creșterea nivelului de poluare la nivelul zonelor urbane.
- Dificultăți în atingerea țintelor României referitoare la protecția calității aerului.
- Pierderea unor oportunități de modernizare a unor procese tehnologice învechite, mari consumatoare de resurse și energie.
- Pierderea unui important număr de locuri de muncă.
- Menținerea situației actuale de transfer limitat al rezultatelor cercetării în piață și a unui nivel scăzut de asimilare a inovării în companii.
- Păstrarea sectorului IMM-urilor insuficient dezvoltat, cu impact negativ asupra competitivității economiilor regionale.
- Pierderea unor investiții în domeniul infrastructurii și serviciilor.
- Consumuri energetice nesustenabile și potențial de economisire ridicat în infrastructurile publice, inclusiv clădiri publice, precum și la nivelul clădirilor rezidențiale.
- Nevalorificarea patrimoniului de resurse culturale.
- Nevalorificarea potențialului turistic.
- Atractivitate scăzută și investiții reduse, datorate gradului scăzut de accesibilitate al anumitor zone ale regiunii.
- Menținerea condițiilor actuale de dezvoltare a capitalului uman, ca urmare a nedezvoltării și modernizării a infrastructurii educaționale.

Alternativa selectată, este cea a implementării programului.

În situația implementării POR, vor fi aduse numeroase beneficii pozitive pentru obiectivele relevante de mediu, precum și beneficii pentru populație, la nivelul întregii regiuni, în special pentru dezvoltarea socio-economică, datorată dezvoltării economice și a turismului, care va conduce și la crearea de noi locuri de muncă.

În concluzie se poate afirma că, în situația neimplementării programului, problemele de mediu relevante pentru POR și analizate în acest raport vor persista, datorită lipsei finanțării pentru rezolvarea lor, conducând la agravarea efectelor directe și indirecte asupra mediului și asupra dezvoltării socio-economice a Regiunii Sud Muntenia.

7. DESCRIEREA MĂSURILOR DE MONITORIZARE

7.1 Monitorizarea privind reducerea impactului asupra mediului

Ca și în cazul măsurilor de prevenire, reducere și compensare, din punct de vedere al cerințelor HG 1076/2004, această secțiune trebuie să descrie măsurile pentru monitorizarea efectelor semnificative asupra mediului generate de implementarea POR 2021 – 2027..

Implementarea unui program de monitorizare va permite identificarea unor efecte adverse neprevăzute, precum și luarea de măsuri de remediere corespunzătoare.

Astfel, următoarele aspecte au fost considerate în propunerea unui sistem complet și eficient de monitorizare a efectelor asupra mediului generate de implementarea POR:

Un program de monitorizare a efectelor POR, asupra mediului, în ansamblul său și nu doar asupra unor componente, este necesar pentru a putea evalua impactul acesteia, a preîntâmpina eventuale efecte semnificative și a putea stabili la timp măsuri de reducere a efectelor negative;

Programul de monitorizare trebuie să fie unul cuprinzător, simplu și eficient care să presupună un consum redus de resurse, dar care să permită cunoașterea cât mai exactă a calității mediului în spațiul analizat;

Sistemul de monitorizare propus se raportează la obiectivele de mediu relevante stabilite în cadrul grupului de lucru SEA. Sistemul de monitorizare va permite astfel nu numai evaluarea impactului implementării Strategiei asupra mediului, dar și a modului în care aceste obiective relevante de mediu sunt atinse;

S-a propus un set de indicatori pentru care să nu fie necesare eforturi suplimentare, ei fiind aleși pe baza atribuțiilor și responsabilităților autorităților competente.

Obiectivele programului de monitorizare constau în:

- validarea concluziilor evaluării: existența unei corespondențe cu natura, probabilitatea și mărimea efectelor produse asupra mediului cu predicțiile din SEA;
- să permită verificarea modului în care au fost realizate măsurile propuse pentru compensarea efectelor adverse și optimizarea beneficiilor;
- identificarea necesității unor modificări ale Programului în vederea reducerii impactului asupra mediului sau a optimizării beneficiilor. Se va monitoriza realizarea obiectivelor propuse.

Monitorizarea este în sarcina unităților abilitate de lege în acest scop (ADR Sud Muntenia, Garda de Mediu, Agenția de Protecție a Mediului și beneficiarul investiției).

Indicatori de monitorizare si control al efectelor asupra mediului

Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021 - 2027	Indicatori de monitorizare	Frecvența	Justificare	Responsabil
Aer	OMR 1. Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	Emisii de poluanți în atmosferă (COx, NOx, SO2, particule în suspensie, metale grele, COV, HAP) rezultate în perioada de construcție a proiectelor propuse prin POR	Măsurători trimestriale în faza de execuție; Măsurători semestriale în faza de funcționare;	Prin implementarea proiectelor, în faza de execuție, este posibil ca emisiile de poluanți să aibă valori ce depășesc limitele admisibile stabilite prin legislația privind calitatea aerului înconjurător, dar în faza de funcționare acestea să aibă o descreștere semnificativă față de situația actuală, prin implementarea unor tehnologii nepoluante (parametrii supracritici și ultra supracritici în cazul termocentralelor);	Beneficiarul proiectului Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu
Apă (de suprafață și subterană)	OMR 2. Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare OMR 3. Prevenirea modificărilor în morfologia și hidrologia corpurilor de apă de suprafață OMR 4. Prevenirea aportului de poluanți în apele de suprafață și subteran	Volumul de ape uzate evacuate și concentrația poluanților (metale grele, CBO5, CCOCr, produse petroliere etc.) în receptori naturali; Modificările produse în regimul hidro-geo-morfologic asociate sectorului energetic - număr de cursuri de apă/lacuri pe care se fac amenajări în scop hidroenergetic, număr de lucrări provizorii în albie în faza de execuție lucrări;	Trimestrial, în faza de execuție lucrări, prin prelevarea de probe de apă din punctele de evacuare a apelor uzate. Semestrial, în faza de funcționare, pentru proiectele propuse prin POR prin prelevarea de probe de apă din punctele de evacuare a apelor uzate;	Menținerea valorilor limită admise pentru evacuarea apelor uzate emisar natural - NTPA001; Pot apărea schimbări în morfologia albiei minore, a dinamicii scurgerii ca urmare a lucrărilor pentru construcția amenajărilor hidroenergetice;	Beneficiarul proiectului Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu

Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021 - 2027	Indicatori de monitorizare	Frecvența	Justificare	Responsabil
Sol și subsol	OMR 5. Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului	Prevenirea poluării solului din surse punctiforme și difuze. Prevenirea degradării și poluării solurilor. Refacerea terenurilor afectate de execuția de lucrări.	Măsurători trimestriale în faza de execuție Măsurători semestriale în faza de funcționare Anual, în faza de funcționare	Nefuncționarea corectă a sistemelor de canalizare, sau inexistența acestora, poate conduce la o degradare a calității solului. Poluarea accidental. Acest indicator este relativ, numărul poluărilor accidentale nu depinde în totalitate de proiectarea investițiilor, acestea putând fi cauzate și de erori umane, mijloace de transport etc.	Beneficiarul proiectului Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu
Deșeuri	OMR 6. Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	Cantitatea de deșeuri generate, (tone/an) - pentru proiectele propuse prin POR 2021 - 2027 calculat la suprafeța construită; Cantitatea de deșeuri reutilizate sau recuperate prin reciclare (tone/an) - pentru proiectele propuse prin POR 2021 - 2027 calculat la suprafeța construită; Minimizarea la sursă a deșeurilor generate și susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor și gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și sănătății umane.	Trimestrial, în perioada de execuție și anual în perioada de funcționare.	Se vor face raportări ale cantității de deșeuri generate atât în perioada de execuție, cât și în perioada de funcționare;	Beneficiarul proiectului Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu

Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021 - 2027	Indicatori de monitorizare	Frecvența	Justificare	Responsabil
Biodiversitate	OMR 7. Reducerea presiunilor cauzate de acțiunile și propunerile de proiecte care pot afecta habitatele naturale.	<p>Mentținerea și conservarea diversității naturale, a faunei, florei și habitatelor din ariile naturale protejate și din siturile Natura 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> Planificarea proiectelor de infrastructură ținând cont de reducerea impactului asupra habitatelor naturale și biodiversității, evitarea pe cât posibil, a ariilor naturale protejate. Reducerea conversiei terenurilor din zona ariilor protejate pentru dezvoltarea infrastructurii propusă prin POR Dezvoltarea durabilă a infrastructurii propuse prin POR prin limitarea impactului asupra biodiversității 	<p>În faza de execuție și în faza de funcționare prin programe de monitorizare realizate în baza unor metodologii specifice, care vizează diferite etape din ciclul biologic, în funcție de fiecare clasă de organism</p>	<p>Localizarea proiectelor (cele pentru care nu s-a stabilit încă amplasamentul) - se va evita amplasarea în siturile Natura 2000</p>	<p>Beneficiarul proiectului Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu</p>
Peisajul și mediul vizual	OMR 8. Dezvoltarea infrastructurii propuse prin POR ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	<p>Limitarea efectelor asupra peisajului natural și integrarea lucrărilor de infrastructură în peisaj.</p>	<p>Pe durata lucrărilor de execuție</p>	<p>Măsurile specifice în faza de execuție.</p>	<p>Beneficiarul proiectului Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu</p>

Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021 - 2027	Indicatori de monitorizare	Frecvența	Justificare	Responsabil
Patrimoniul cultural	OMR 9. Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	Neafectarea obiectivelor de patrimoniu cultural prin realizarea obiectivelor de investiții propuse prin POR. Reducerea gradului de degradare a resurselor de patrimoniu cultural.	În faza de proiectare se vor lua măsuri de limitare a efectelor negative asupra obiectivelor de patrimoniu, care vor fi puse în aplicare atât în faza de execuție cât și în faza de funcționare.	Localizarea proiectelor (cele pentru care nu s-a stabilit încă amplasamentul) - se va evita amplasarea și construcția de noi obiective, pe o rază de 50m intravilan și 100 m extravilan, pentru monumentele istorice și de arhitectură.	Beneficiarul proiectului Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu
Populația și sănătatea umană	OMR 10. Protecția sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de acțiunile și tipurile de proiecte propuse prin POR, asupra calității factorilor de mediu	Emisii măsurate în stațiile de monitorizare din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (sau indicii specifici de calitate a aerului)/un an de pentru orașele în care se implementează proiectele dioxid de sulf (SO ₂) dioxid de azot (NO ₂) monoxid de carbon (CO) pulberi în suspensie (PM ₁₀)	Zilnic	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației și a factorilor de mediu prin implementarea de măsuri care să vizeze asigurarea dotărilor edilitare și de prevenire a poluării, inclusiv a poluării fonice și împotriva vibrațiilor. Menținerea nivelului emisiilor și a zgomotului în limitele admise prin legislația în vigoare. Număr de proiecte implementate dedicate reducerii CO ₂	Beneficiarul proiectului Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu ADR SUD MUNTENIA
	OMR 11. Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuse prin POR	Număr anual de utilizatori de drumuri nou construite, reconstruite, reabilite sau modernizate. Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Anual	Creșterea utilizatorilor per km de drumuri noi, reconstruite, reabilite sau modernizate. Creșterea atractivității (creșterea numărului de vizitatori ai siturilor culturale și turistice).	
	OMR 12 Îmbunătățirea condițiilor socio – economice pentru populație.	Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau îmbunătățite. Populația vizată de proiecte derulate în cadrul		Beneficii sporite pentru populația care are acces la infrastructura verde. Indicatorul măsoară populația	

	strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	acoperită de proiect(e). Rezultatul este menit să măsoare amplora intervențiilor privind îmbunătățirea spațiilor publice.
--	--	--

Aspecte de mediu	Obiective de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021 - 2027	Indicatori de monitorizare	Frecvența	Justificare	Responsabil
Eficiența energetică	OMR.13. Creșterea eficienței energetice prin intermediul acțiunilor propuse prin POR Sud Muntenia 2021-2027	Consumul anual de energie primară Gaze cu efect de seră estimate Număr de proiecte implementate dedicate reducerii CO2	Anual	Reducerea consumului anual de energie primară. Reducerea cantității de gaze cu efect de seră Număr de proiecte implementate dedicate reducerii CO2	ADR SUD MUNTENIA Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu
Schimbări climatice	OMR 14. Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	Gaze cu efect de seră estimate Număr de proiecte implementate privind scădere anuală estimată a emisiilor de gaze cu efect de seră (echivalent tone CO2)	Anual	Reducerea cantității de gaze cu efect de seră Număr de proiecte implementate dedicate reducerii CO2	ADR SUD MUNTENIA Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu
Prevenire riscuri	OMR 15. Prevenirea riscurilor de accidente și limitarea consecințelor generate de producerea accidentelor asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	Număr anual de utilizatori de drumuri nou construite, reconstruite, reabilitate sau modernizate. Creșterea gradului de siguranță în	Anual	Obiectivul este îmbunătățirea rețelei de drumuri județene, inclusiv prin investiții destinate siguranței rutiere. Succesul investiției este măsurat prin creșterea utilizatorilor per km de drumuri noi, reconstruite, reabilitate sau modernizate.	ADR SUD MUNTENIA

		condiții de riscuri antropice și naturale		Număr de proiecte implementate	Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu
Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	<p>OMR 16. Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului</p> <p>OMR 17 Asigurarea premiselor pentru un turism durabil</p>	<p>Cantitatea de combustibili alternativi utilizată (tone echivalent produs petrolier)</p> <p>Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin (RCR 77)</p>	Anual	<p>În faza de proiectare se pot impune măsuri de dotare a instalațiilor care utilizează surse epuizabile cu tehnologii /instalații care pot utiliza și combustibili</p> <p>Creșterea atractivității (creșterea numărului de vizitatori ai siturilor culturale și turistice).</p>	<p>Autoritatea competentă județeană pentru protecția mediului și Garda de Mediu.</p> <p>ADR SUD MUNTENIA</p>

8. DIFICULTATI ÎNTÂMPINATE

Pe parcursul evaluării POR Sud Muntenia 2021-2027 au fost întâmpinate dificultăți, privind localizarea viitoarelor acțiuni.

Aria de implementare a POR Sud Muntenia 2021 - 2027, este la nivelul Regiunii Sud Muntenia, fiind luate în considerare următoarele aspecte critice:

- Lipsa informațiilor privind localizarea acțiunilor propuse, nu a permis o analiză punctuală a acțiunilor lor.
- Aprecierea impactului s-a realizat preponderent pe baza acțiunilor propuse prin POR.

Principalele limitări ale prezentului studiu constau în:

- Lipsa localizării amplasamentelor viitoarelor obiective noi, care s-ar putea implementa în siturile Natura 2000, sau în vecinătate;
- Pentru acțiunile de la Prioritatea 6, deja construite și pentru care se dorește reabilitarea și modernizarea, se consideră că reabilitarea și modernizarea se vor face pe amplasamente existente sau în perimetrul înprejmuit al unui imobil, conform cărții funciare, indiferent de localizarea lor în interiorul sau în imediata vecinătate a siturilor Natura 2000. În aceeași situație se găsesc și acțiunile de la 4, care se vor realiza pe amplasamentele existente ale drumurilor județene. Pentru aceste situații, considerăm că nu va fi afectată suprafața și integritatea unui sit Natura 2000.
- Conform celor afirmate mai sus, am considerat că această situație privind neafectarea suprafeței și a integrității unui sit, corespunde unui impact nesemnificativ. De asemenea, impactul asupra speciilor de avifaună și faună terestră va fi redus ca intensitate și durată ca urmare a realizării lucrărilor de reabilitare și modernizare. O astfel de analiză va fi realizată în detaliu la nivelul unui proiect și cu siguranță va confirma ipoteza noastră;
- Pentru acțiunile de construcții noi, de la P 1, din experiența anterioară, am considerat că aceste acțiuni vor fi implementate în zonele industriale ale localităților (municipii, orașe sau comune din zona metropolitană), zone în care există utilități și accesibilitate
- Dezvoltarea parcurilor științifice și tehnologice, incubatoare, acceleratoare, clustere, Parcuri industriale în domeniul RIS, se vor implementa în zone industriale, reglementate prin PUG/PUZ și RLU. De asemenea, am considerat că acest tip de acțiuni nu se vor implementa în interiorul siturilor Natura 2000. Există totuși posibilitatea ca unele localități să se învecineze cu un sit Natura 2000. Astfel, se vor elabora Studii de Impact și Evaluarea Adecvată, dacă este cazul. Pentru această situație au fost propuse măsuri generale de reducere a impactului.

9. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În urma evaluării de mediu a POR Sud Muntenia 2021-2027 nu s-au constatat efecte negative asupra mediului și a sănătății umane.

Aspectele pozitive rezultate în urma implementării POR Sud Muntenia 2021-2027 sunt numeroase, cu efecte benefice asupra mediului și a sănătății umane, concretizate prin obiectivele specifice corespunzătoare priorităților de investiții din program .

Investițiile ce vor fi sprijinite în cadrul POR Sud Muntenia referitoare la creșterea eficienței energetice, a infrastructurilor publice și a clădirilor rezidențiale din Regiunea Sud Muntenia (în cadrul Priorității 2), prin potențialul semnificativ de eficientizare energetică al clădirilor existente, publice sau rezidențiale, este semnificativ și vor contribui în mare măsură la îndeplinirea țintei României privind economiile de energie.

Reducerea consumului de energie are un rol important și în promovarea siguranței aprovizionării cu energie, în dezvoltarea tehnologiei și în crearea de oportunități pentru dezvoltare regională. Prin urmare măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice pot să reprezinte unul dintre mijloacele care ar putea contribui la creșterea economică sustenabilă, deoarece este o modalitate de a stimula direct și imediat industria de construcții și, nu în ultimul rând, protecția mediului înconjurător.

În cadrul Regiunii Sud Muntenia, în orașele de reședință, calitatea aerului este influențată în cea mai mare măsură de transport și activitățile industriale. Pentru acest aspect de mediu, acțiunile propuse prin P 3 sunt axate, în principal, pe crearea unui transport public mai eficient și mai rapid, cu un consum de energie scăzut, ecologic, construcția unei infrastructuri dedicate rețelelor de transport public și introducerea de vehicule prietenoase mediului în transportul public.

Combinarea acestor tipuri de acțiuni cu cele dedicate traficului nemotorizat (pietonal și ciclist) va asigura împărțirea echilibrată dorită între modurile de transport public și personal (cu o reducere a transportului auto individual) și va reduce impactul asupra mediului.

Scopul esențial al dezvoltării transportului public urban este acela de a îmbunătăți condițiile de mediu și calitatea vieții în principalele aglomerări urbane ale Regiunii Sud Muntenia.

Măsurile orientative și acțiunile enumerate mai jos, se vor aplica în funcție de specificul și necesitatea fiecărui drum județean:

- amenajări de tip intersecție giratorie pentru intersecțiile la nivel;
- introducerea sectoarelor de drum de 2+1 benzi de circulație (unde este cazul);
- parapeti de siguranță, acostament;
- pasarele pietonale;
- iluminarea drumului public pe timp de noapte, în special în intersecții și în zonele cu activitate pietonală, precum și a trecerilor pentru pietoni;
- materiale retro-reflectorizante pentru a asigura vizibilitatea;
- marcaje rezonatoare, orizontale și verticale;
- limitatoare de viteză în localități rurale cu drumuri cu o singură bandă;
- trotuare (unde este cazul);
- benzi dedicate pentru viraje la stânga (unde este cazul), etc.

- Investițiile (construire, reabilitare, modernizare, extindere) în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă,
- măsurile pentru reducerea impacturilor semnificative asupra IVA și refacerea conectivității coridoarelor ecologice,
- realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme,
- investiții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului prin investiții în infrastructura rutieră (pasaje, extinderi la 4 benzi, variante ocolitoare, etc), inclusiv sisteme de management al traficului,
- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic

Aceste acțiuni vor avea ca scop creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T și creșterea gradului de siguranță, reducându-se numărul de accidente.

Dezvoltarea durabilă a turismului (6) este în deplină concordanță cu prevederile din strategiile de protecție a mediului, întrucât implementarea acestei priorități va contribui la creșterea calității vieții, a sănătății populației, la protecția și conservarea mediului înconjurător.

Turismul reprezintă o alternativă viabilă pentru stimularea dezvoltării în zonele rurale, a căror economie se bazează exclusiv pe activități agricole sau exploatarea resurselor naturale (inclusiv lemn), furnizând avantaje ambivalente, reprezentate de creșterea locurilor de muncă și a veniturilor, concomitent cu promovarea tradițiilor și patrimoniului cultural, dar și cu o mai bună protejare a patrimoniului cultural și a mediului înconjurător.

Nu în ultimul rând, investițiile propuse prin P 1, privind promovarea și dezvoltarea de activități economice inovative, inclusiv în domeniul tehnologiilor de protecția mediului sau al altor procese inovative, care au o componentă credibilă de sustenabilitate, cum ar fi eficiența energetică, reducerea consumului de materii prime și utilități, minimizarea deșeurilor la sursă, îmbunătățirea sistemelor de epurare a apelor uzate etc, vor contribui la dezvoltarea socio-economică a regiunii dar și la protecția mediului înconjurător.

Acțiunile propuse prin Prioritățile 2, 3, 4 și 6 vor contribui la îmbunătățirea stării de sănătate a populației, protecția patrimoniului cultural, conservarea monumentelor istorice și la protecția mediului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin:

- Creșterea calității spațiilor publice și a suprafeței de spațiu verde în zonele urbane, reducerea emisiilor de carbon în municipii prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă,
- Reducerea emisiilor de carbon, în special prin investiții în infrastructura destinată deplasărilor nemotorizate și traficului de tranzit; vor contribui la îmbunătățirea stării de sănătate a populației,
- Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin reabilitarea și modernizarea drumurilor județene,
- Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă prin turism și domenii conexe acestuia,

- Creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu și a învățământului profesional și tehnic prin crearea de condiții adecvate de funcționare în unitățile de învățământ, inclusiv prin asigurarea accesului la infrastructura de utilități - alimentare cu apă, canalizare cu stație de epurare
- Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în vederea consolidării identității culturale și utilizării eficiente ale acestuia.

Acțiunile de la Prioritatea 5 – O regiune educată, privind construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea unităților de învățământ, care vor fi eficientizate energetic, achiziționarea de autobuze/microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un declin al populației școlare, vor contribui la creșterea calității vieții și a sănătății umane.

Trebuie subliniat faptul că acțiunile privind îmbunătățirea calității vieții, creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane și dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud Muntenia, este în deplină concordanță cu obiectivele relevante de protecție a mediului, a calității vieții, a sănătății umane și a principiului dezvoltării durabile.

Așa cum rezultă din **Evoluția posibilă în situația implementării POR 2021-2027**, se așteaptă ca implementarea POR, să aibă un impact pozitiv pentru toate Obiectivele de Mediu relevante.

În urma parcurgerii procedurii de Evaluare Strategică de Mediu a POR SM 2021 - 2027, pe baza analizei și evaluării efectelor potențiale ale activităților prevăzute în cadrul Priorităților prioritare și a măsurilor de reducere a impactului asupra mediului, Programul Operațional Regional Sud Muntenia 2021-2027 nu va produce un impact negativ asupra factorilor de mediu.

De asemenea POR nu va avea un impact negativ asupra biodiversității din Regiunea Sud Muntenia. Prin implementarea obiectivului specific b (vii) cu referire directă la Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare, va produce numai efecte pozitive.

De asemenea, **Analiza impactului cumulativ**, pentru Evaluarea Strategică de Mediu, cu o valoare de **0,77**, a relevat faptul că, per total Priorități și Obiective Specifice și conform scării de evaluare a impactului, programul va genera efecte pozitive asupra mediului.

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
----------------	--

În concluzie, se consideră că Programul Operațional Regional 2021 - 2027, este conceput pe baza principiului de dezvoltare durabilă și va conduce la apariția unui impact pozitiv consistent asupra mediului, a sănătății umane și a dezvoltării socio-economice, atât la nivel local, regional și cu efecte pozitive la nivel național.

10. RECOMANDĂRI

În urma evaluării SEA a POR Sud Muntenia 2021-2027, s-a constatat că efectele pozitive asupra mediului și în special asupra dezvoltării economice a Regiunii Sud Muntenia, sunt numeroase și nu au fost identificate propuneri de dezvoltare care să afecteze mediul sau sănătatea populației.

Având în vedere că nu sunt cunoscute amplasamentele concrete ale activităților planificate, programul fiind elaborat la nivel de regiune, toate acțiunile de investiții, care ar putea fi susceptibile de un impact semnificativ asupra mediului, vor fi supuse evaluărilor specifice, Evaluarea Impactului asupra Mediului și Evaluarea Adecvată, acolo unde este cazul.

În aceste condiții, se recomandă introducerea în ghidul solicitantului a unei secțiuni/ unui criteriu de eligibilitate privind respectarea aspectelor legate de mediu.

Se recomandă ca cererea de finanțare să cuprindă informații privind respectarea principiilor dezvoltării durabile și prezentarea /depunerea actului de reglementare eliberat de autoritățile de mediu.

Se recomandă ca proiectul propuse să fie în concordanță cu strategiile și planurile naționale privind schimbările climatice, calitatea aerului, calitatea apei, managementul deșeurilor, protejarea biodiversității.

Având în vedere suprafața de spațiu verde pe cap de locuitor, situată sub media europeană de 26m² /cap de locuitor și în conformitate cu prevederile art. 1 și ale art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, republicată, denumită în continuare *Lege*, autoritățile administrației publice locale țin evidența spațiilor verzi din intravilanul localităților, prin constituirea registrelor locale ale spațiilor verzi, pe care le actualizează ori de câte ori intervin modificări.

În aceste condiții, se recomandă introducerea în ghidul solicitantului a unui criteriu de eligibilitate privind respectarea aspectelor legate de Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților și obligativitatea constituirii Registrelor Spațiilor Verzi.

De asemenea, se recomandă ca cererea de finanțare să fie însoțită de un extras din Registrul Spațiilor Verzi/ Fișa spațiului verde privind terenurile degradate ce urmează a fi reabilitate și introduse în circuitul urban pentru care se solicită finanțare, pentru prioritățile pentru care această măsură se pretează.

Se recomandă ca toate clădirile ce urmează a fi construite sau reabilitate, modernizate, după caz, să fie dotate cu sisteme de apă și canalizare cu stație de epurare.

Dacă prin POR Sud Muntenia 2021-2027 nu sunt finanțate astfel de acțiuni, se recomandă să fie găsită o altă sursă de finanțare pentru aceste tipuri de investiții.

11. REZUMAT NETEHNIC

Introducere

Prezentul Raport de Mediu, ca urmare a solicitării *ADR Sud Muntenia*, s-a elaborat în vederea obținerii Avizului de Mediu pentru Programul Operațional Regional Sud Muntenia 2021-2027.

Prezentul raport vizează analiza efectelor semnificative ale programului asupra mediului. Au fost urmărite problemele semnificative de mediu, inclusiv starea mediului și evoluția acestuia în absența, precum și în cazul implementării programului.

Au fost determinate obiectivele de mediu relevante, raportat la obiectivele specifice ale POR 2021-2027.

Raportul de mediu a fost întocmit pentru versiunea 3 a Programului Operațional Regional Sud Muntenia 2021-2027, versiune care se află în proces de negociere cu Comisia Europeană și care a fost prezentată în cadrul Grupului de Lucru.

POR Sud Muntenia 2021-2027 a fost analizat prin prisma celor două variante, a neimplementării și a implementării acestuia.

Programul a fost analizat folosind criteriile recomandate în anexă 1 la HG 1076/2004 și s-a respectat conținutul cadru indicat în anexă 2.

S-au stabilit măsurile de reducere și monitorizare a efectelor semnificative ale impactului asupra mediului și s-au făcut recomandări în acest sens.

Prin Raportul de Mediu s-au identificat, descris și evaluat, potențialele efecte semnificative asupra mediului ale implementării POR Sud Muntenia 2021-2027, luând în considerare obiectivele și aria geografică de amplasare.

POR Sud Muntenia 2021-2027, este un document strategic de programare care acoperă domeniile: specializare inteligentă și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiență energetică, dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate, regenerare urbană și infrastructura verde și eficiență energetică a clădirilor, infrastructura educațională, turism și cultură/patrimoniu cultural.

POR SM 2021–2027 și-a stabilit drept obiectiv general stimularea creșterii economice inteligente, durabile și echilibrate în RSM. Se așteaptă ca acest lucru să ducă la o îmbunătățire a calității vieții comunităților locale prin susținerea capacității de inovare și digitalizare a administrației locale și a economiei regionale, dezvoltarea durabilă a infrastructurii și serviciilor și valorificarea potențialului cultural și turistic al regiunii.

POR 2021 – 2027 conține 7 Priorități, după cum urmează:

Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

OS a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

Acțiuni indicative:

- Investiții pentru dezvoltarea capacității de cercetare-dezvoltare-inovare și colaborare cu mediiu academic, de afaceri și cu autorități și instituții publice locale/centrale prin dezvoltarea

infrastructurii, serviciilor și echipamentelor necesare relevante, activități de cercetare-dezvoltare și pregătirea ofertei de cercetare pentru piață și/sau valorificarea rezultatelor cercetării aferente nevoilor identificate în întreprinderi și alte organizații de tip public și privat;

- Sprijinirea transferului tehnologic în beneficiul IMM-urilor prin crearea și dezvoltarea (reabilitarea, modernizarea, extinderea) infrastructurii entităților de transfer tehnologic, dotarea acestora cu utilaje, echipamente, linii pilot, de testare, validare și certificare, tehnologii automatizate și digitale și dezvoltarea și/sau achiziționarea de servicii necesare transferului tehnologic;
- Investiții în activități de cercetare – inovare în microîntreprinderi pentru acțiuni de inovare de produs, proces, servicii, inovare organizațională și de model de afaceri pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică în domeniile de specializare inteligentă;
- Investiții în activități de cercetare – inovare în IMM-uri pentru acțiuni de inovare de produs, proces, servicii, inovare organizațională și de model de afaceri pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică în domeniile de specializare inteligentă

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

OS a(ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

- Valorificarea avantajelor digitalizării prin dezvoltarea de servicii pentru siguranța și în beneficiul cetățenilor, al mediului de afaceri și de cercetare și al autorităților și instituțiilor publice locale/centrale, inclusiv asigurarea securității cibernetice și interoperabilității acestora, prin dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și echipamentelor necesare relevante, precum și prin achiziționarea, dezvoltarea, testarea și pilotarea de soluții și aplicații;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul digitalizării administrației publice.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

OS a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive

- Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv în vederea adoptării tehnologiilor și a instrumentelor digitale, în activități specifice economiei circulare, internaționalizării, certificării și omologării produselor și serviciilor, în vederea updatării tehnologice, ce va conduce la îmbunătățirea capacităților tehnice, industriale și organizaționale pentru dezvoltarea de produse și servicii;
- Promovarea antreprenoriatului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri și parcurilor industriale, cu posibilitatea de a acorda granturi companiilor localizate în cadrul acestor structuri de afaceri;
- Sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare prin sprijinirea clusterelor și rețelelor de afaceri, inclusiv pentru dezvoltarea colaborării interregionale, internaționale și intersectoriale.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

OS a(iv) - Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat

- Dezvoltarea competențelor la nivelul IMM-urilor / universităților și organizațiilor de CDI / autorităților publice/entităților implicate în PDA pentru specializare inteligentă;
- Dezvoltarea competențelor și abilităților pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat la nivelul IMM-urilor din domeniile regionale de specializare inteligentă;
- Dezvoltarea abilităților personalului din instituțiile de cercetare și învățământ superior pentru a crește fezabilitatea comercială și relevanța pentru piață a acțiunilor lor de cercetare, precum și capacitatea de a lua parte la procese de tip open innovation;
- Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea RIS3 și a MDA.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Prioritatea 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

OS b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

- Investiții în clădirile publice, inclusiv în monumente istorice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;
- Investiții în clădirile rezidențiale (inclusiv locuințe individuale și sociale) în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul eficienței energetice.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

OS b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

- Realizarea/amenajarea/dotarea de parcuri și grădini publice, inclusiv „parcuri de buzunar”, păduri urbane, grădini botanice, zone verzi existente (de ex. grădini zoologice) care ar putea fi reabilitate ca și IVA, inclusiv cu componente verzi și albastre și de biodiversitate semnificative (peste 50% spații verzi permeabile);

- Sisteme urbane durabile de drenaj, inclusiv, dar fără a se limita la pavaje permeabile, acoperișuri și pereți verzi; campie mlăștinoasă, iazuri de retenție, zone umede construite folosind soluțiile bazate pe natură;
- Colectarea apei pluviale și realizarea de bazine de retenție sau alte forme de stocare a apei pentru gestionarea inundațiilor și a secetei;
- Îmbunătățirea calității apei prin realizarea de insule plutitoare/zonă umedă plutitoare/grădini plutitoare în râuri/lacuri/pâraie existente;
- Amenajarea terenurilor slab utilizate sau abandonate prin aducerea terenului la starea inițială în vederea refacerii ecosistemului sub formă de spații verzi naturale și semi-naturale urbane (păduri, tufișuri, pajști, zone umede (mlăștini), lacuri și râuri/pâraie, zone stâncoase etc.);
- Împădurirea și reîmpădurirea zonelor expuse la alunecări de teren care înconjoară orașele și sunt localizate în intravilanul localităților;
- Crearea de coridoare verzi – albastre prin:
  - reabilitarea, regularizarea, dragarea și amenajarea râurilor, lacurilor și canalelor, inclusiv a malurilor acestora. Măsurile ar putea include lucrări pentru managementul sedimentelor din amonte, reținerea/îndepărtarea elementelor mari din plastic, realizarea de terasamente naturale pentru managementul și protecția împotriva inundațiilor, retragerea controlată a apelor care creează noi spații și infrastructura pentru utilizarea activă a malurilor de apă pentru pietoni, bicicliști, activități educaționale etc. și crearea spațiilor de biodiversitate;
  - realizarea de străzi, treceri/pasarele pentru pietoni/bicicliști, trasee de ciclism/pietonale, „ecoducte”, spații verzi de-a lungul: drumurilor, liniilor de cale ferată/tramvai, etc. folosind soluții tehnice bazate pe natură;
  - conversia/reabilitarea coridoarelor de transport abandonate/dezafectate (linii de cale ferată) în căi de acces permeabile/piste de biciclete, combinate cu refugii.
- Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică, inclusiv a facilităților/infrastructurii de acostare pentru nave turistice fluviale;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul planificării și dezvoltării infrastructurii verzi-albastre;
- Elaborarea Planurilor pentru infrastructura verde-albastră.

Investițiile pot fi realizate atât în zona urbană cât și în zona rurală.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Prioritatea 3 – O regiune cu mobilitate urbană durabilă

OS b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

- Înființarea, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport urban ecologice și infrastructura de transport necesară

acestora (configurarea/modernizarea/lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională în vederea dezvoltării transportului public și implementării măsurilor de siguranță rutieră (pasarele pietonale, intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat) pentru reducerea de CO2 prin eficientizarea transportului datorată logisticii urbane și restricționare/ limitare/ control acces a vehiculelor private sau de marfa, inclusiv dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management a traficului, aplicații mobility as a service, sisteme park & ride și terminale intermodale, etc.)

- Înființarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate, inclusiv configurarea/ modernizarea/ lărgirea/reconfigurarea străzilor din orașe și din zona urbană funcțională, inclusiv intervenții asupra sistemului de iluminat public aferent traseului reabilitat în vederea dezvoltării infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare, etc;
- Achiziționarea de autobuze/microbuze pentru transport școlar;
- Dezvoltarea unor culoare de mobilitate, inclusiv prin intervenții în depourile/ autobazele pentru transport public și infrastructura tehnică aferentă precum și pentru retehnologizarea lor;
- Realizarea de parcări și echipamente și servicii necesare punerii în practică a politicilor de parcare de la nivelul fiecărui oraș;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi, inclusiv infrastructură de producere de energie din surse regenerabile;
- Întărirea capacității AM, a dezvoltatorilor de acțiuni și a autorităților și instituțiilor publice în domeniul mobilității urbane;
- Elaborarea/actualizarea PMUD și a SIDU.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Prioritatea 4 O regiune mai accesibilă

OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

- Investiții (construire, reabilitare, modernizare, extindere) în rețeaua de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, precum și măsuri pentru reducerea impacturilor semnificative asupra IVA și refacerea conectivității coridoarelor ecologice, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme;
  - Investiții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului prin investiții în infrastructura rutieră (pasaje, extinderi la 4 benzi, variante ocolitoare, etc), inclusiv sisteme de management al traficului;
  - Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic. Măsurile orientative enumerate mai jos se vor aplica în funcție de specificul și necesitatea fiecărui drum județean:
- amenajări de tip intersecție giratorie pentru intersecțiile la nivel;

- introducerea sectoarelor de drum de 2+1 benzi de circulație (unde este cazul);
- parapete de siguranță, acostament;
- pasarele pietonale;
- iluminarea drumului public pe timp de noapte, în special în intersecții și în zonele cu activitate pietonală, precum și a trecerilor pentru pietoni;
- materiale retro-reflectorizante pentru a asigura vizibilitatea;
- marcaje rezonatoare, orizontale și verticale;
- limitatoare de viteză în localități rurale cu drumuri cu o singură bandă;
- trotuare (unde este cazul);
- benzi dedicate pentru viraje la stânga (unde este cazul), etc.

Următoarele principii orientative vor fi luate în considerare pentru selectarea acțiunilor lor:

- conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă;
- concordanța cu documentele strategice relevante;
- numărul de persoane (populație aflată în localitățile traversate) deservit de drumul județean respectiv, pentru asigurarea conexiunii cu rețeaua TEN-T;
- capacitatea financiară și administrativă de realizare și menținere a investiției preconizate de către UAT (urile) beneficiar(e);
- calitatea, maturitatea și sustenabilitatea acțiunilor lor;
- complementaritatea cu alte investiții realizate din alte surse de finanțare (POT, PNRR, PNDL, etc.);
- respectarea principiilor privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen și nediscriminarea.

Nu vor fi finanțate lucrări și investiții ce privesc mentenanța / întreținerea drumurilor județene.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Prioritatea 5 – O regiune educată

OS d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și inclusive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

- Construirea / reabilitarea / modernizarea / consolidarea / extinderea / dotarea infrastructurii educaționale destinate educației pentru nivelul antepreșcolar și preșcolar (creșe, grădinițe și învățământ special);
- Construirea / reabilitarea / modernizarea / consolidarea / extinderea / dotarea infrastructurii educaționale și a campusurilor școlare pentru învățământul general obligatoriu (învățământul primar și secundar, inclusiv asigurarea de spații pentru Programul Școală după Școală (SDS), liceal și postliceal, centre de excelență și învățământ special, palatele și cluburile copiilor);
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea/dotarea unităților de învățământ și a campusurilor școlare pentru formarea profesională prin învățământ profesional și tehnic (școli profesionale), învățământ dual și special;
- Construirea/reabilitarea/modernizarea/consolidarea/extinderea și dotarea infrastructurii sportive asociate unităților de învățământ publice, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe

lângă școli sau instituții de învățământ publice;

- Reabilitarea/ modernizarea/ dotarea infrastructurii aferente centrelor regionale de formare profesională a adulților;
- Achiziționarea de autobuze/microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un declin al populației școlare.

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Prioritatea 6 O regiune atractivă

OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;

- Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare, precum și activități de marketing și promovare turistică;

- Investiții (reabilitare/modernizare/extindere și dotare) în clădiri destinate utilizării publice pentru activități culturale și recreative, socio-culturale, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază;

- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și de agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;

- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari/centrelor multidisciplinare de tineret;

- Investiții de regenerare urbană (creare/modernizare/reabilitare/extindere/dotare) în spațiile destinate utilizării publice (parcuri, zone verzi de mici dimensiuni, piațete, scuaruri, piețe publice, locuri de joacă pentru copii, etc.) prin demolarea clădirilor/structurilor situate pe terenurile supuse intervențiilor, amenajarea spațiilor verzi (aducerea terenului la starea inițială; modelarea terenului; montarea elementelor constructive de tipul alei, foișoare, pergole, grilaje etc.; plantarea/gazonarea suprafețelor, inclusiv plantare arbori), precum și crearea de facilități pentru activități sportive și recreative de mici dimensiuni (ex. terenuri de sport, etc.), instalare rețele Wi-Fi și iluminat public, în spațiile publice, dotare cu mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc.). De asemenea, sunt eligibile pe amplasamentul proiectului de regenerare urbană și înlocuirea și/sau racordarea la utilități publice, inclusiv realizare alei pietonale, trotuare, piste de biciclete, parcări, căi de acces, modernizarea străzilor urbane adiacente terenurilor supuse intervențiilor (în situații excepționale, numai în măsura în care astfel de investiții sunt necesare pentru a asigura funcționalitatea proiectului integrat de regenerare urbană);

- Elaborare/actualizare SIDT (SIDU și SDJ).

OS e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.

- Protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare precum și activități de marketing și promovare turistică;
- Construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii de turism și agrement în vederea punerii în valoare a patrimoniului turistic natural;
- Înființarea și amenajarea traseelor turistice și a locurilor de recreere folosind soluții prietenoase cu mediul;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea taberelor de elevi și preșcolari / centrelor multidisciplinare de tineret.

Elaborarea/actualizarea SIDT (SIDJ).

Acțiunile indicative au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Prioritatea 7- Asigurarea funcționării sistemului de management

- Asigurarea funcționării sistemului de management și control pentru implementarea și monitorizarea eficientă a PORSM, inclusiv:
- sprijinirea AMPOR SM și a OI (dacă este cazul) inclusiv prin costuri administrative, respectiv de personal pentru implementarea diferitelor etape ale POR (identificarea și dezvoltarea acțiunilor lor, pregătirea și întocmirea de documentații tehnico-economice pentru acțiuni, programare, pregătire/lansare ghiduri, selecție, evaluare tehnică și financiară, contractare, monitorizare, management financiar, control și audit acțiuni);
- achiziția de bunuri și servicii necesare desfășurării activităților specifice AM POR SM / OI POR;
- achiziția/modernizarea/reabilitarea/consolidarea de spații de birouri/arhivă pentru AM POR SM (inclusiv costuri legate de amortizarea acestor spații);
- sprijin (organizatoric/logistic) pentru asigurarea cadrului partenerial al POR SM: Comitet de Monitorizare, comitete/grupuri de lucru implicate în implementarea programului cu participarea reprezentanților din mediul privat, ai organizațiilor neguvernamentale, reprezentanților autorităților publice locale și regionale, etc;
- sprijinirea activităților Organismului Intermediar (inclusiv costuri de personal) necesare pentru închiderea Programului Operațional Regional 2014 – 2020 (monitorizare ex-post, închidere de program etc) având în vedere inclusiv asigurarea tranziției personalului către AM PORSM.
- Asigurarea evaluării programului și elaborarea de studii relevante pentru o bună implementare a programului
- elaborare studii/analize/expertize specifice pentru POR 2014 – 2020, POR Sud Muntenia și PDR Sud Muntenia 2021 - 2027 (inclusiv ca suport pentru evaluarea cadrului de performanță, elaborarea rapoartelor de progres, costuri simplificate etc.);
- sprijinirea pregătirii PORSM, PDR Sud Muntenia, RIS3 și a oricărei altei strategii/studiu necesare pentru perioada de programare post 2027 (studii, analize, pregătirea de acțiuni, cadru partenerial/consultări publice, lansare POR SM etc.).

- Întărirea capacității administrative a AM POR SM, beneficiarilor și partenerilor regionali de a pregăti și implementa acțiuni și asigurarea informării corespunzătoare a acestora, inclusiv prin:
- sprijinirea dezvoltării capacității administrative a instituțiilor implicate în sistemul de management și control al POR SM prin organizarea de întâlniri de lucru, schimburi de experiență și bune practici și sesiuni specifice de instruire pe domenii de interes în implementarea fondurilor: achiziții publice, managementul acțiunilor lor cu finanțare europeană, ajutor de stat, nereguli, prevenirea corecțiilor financiare, managementul neregulilor, antifraudă, dezvoltarea abilităților tehnice ale personalului, etc;
- întărirea capacității de implementare la nivelul potențialilor beneficiari, a entităților beneficiare de finanțare și a organismelor care concurează la implementarea programului, inclusiv prin asigurarea informării prin structuri de tip Help-desk;
- sprijinirea dezvoltării capacității administrative a beneficiarilor și a potențialilor beneficiari ai POR SM prin organizarea de sesiuni specifice de instruire în scopul îmbunătățirii cunoștințelor și a competențelor acestora (conferințe, mese rotunde, seminarii, ateliere etc);
- susținerea activităților structurii de sprijinire a dezvoltării urbane / teritoriale, în vederea furnizării de sprijin autorităților locale.
- Asigurarea transparenței și promovării PORSM, inclusiv prin:
- sprijin pentru elaborarea și implementarea Strategiei/Planului de comunicare;
- organizarea de evenimente de comunicare, informare și promovare, campanii mass-media;
- dezvoltarea și gestionarea instrumentelor/campaniilor de comunicare;
- alte activități de informare și comunicare specifice POR Sud Muntenia, realizarea și distribuirea de materiale informative și publicitare, vizite la acțiuni etc.

Criterii folosite pentru determinarea efectelor semnificative potențiale asupra mediului sunt:

a. Caracteristicile planurilor și programelor cu privire, în special, la:

- gradul în care planul sau programul creează un cadru pentru acțiuni și alte activități viitoare, fie în ceea ce privește amplasamentul, natură, mărimea și condițiile de funcționare, fie în privința alocării resurselor;
- gradul în care planul sau programul influențează alte planuri și programe, inclusiv pe cele în care se integrează sau care derivă din ele;
- relevanța programului sau programului în/pentru integrarea considerațiilor de mediu, mai ales din perspectiva promovării dezvoltării durabile;
- problemele de mediu relevante pentru plan sau program;
- relevanță programului sau programului pentru implementarea legislației naționale și comunitare de mediu (de exemplu, planurile și programele legate de gospodărirea deșeurilor sau de gospodărirea apelor).

b. Caracteristicile efectelor și ale zonei posibil a fi afectate cu privire, în special, la:

- natura cumulativă a efectelor;
- natura transfrontiera a efectelor

- riscul pentru sănătatea umană sau pentru mediu;
- mărimea și spațialitatea efectelor (zona geografică și mărimea populației potențial afectate);
- valoarea și vulnerabilitatea arealului posibil a fi afectat, date de:
  - (i) caracteristicile naturale speciale sau patrimoniul cultural;
  - (ii) depășirea standardelor sau a valorilor limita de calitate a mediului;
  - (iii) folosirea terenului în mod intensiv;
- efectele asupra zonelor sau peisajelor care au un statut de protejare recunoscut pe plan național, comunitar sau internațional

Principalele caracteristici de mediu care pot fi afectate în mod semnificativ prin implementarea POR Sud Muntenia, au fost prezentate în cadrul capitolului 2 și au fost evaluate în cadrul prezentului raport la nivel general.

Detalii ale caracteristicilor de mediu din zonele unde vor fi implementate concret acțiunile de investiții propuse în POR Sud Muntenia vor fi descrise în cadrul procedurilor EIA/EA aferente fiecărui proiect în parte.

Evaluarea potențialelor efecte asupra mediului al acțiunilor POR Sud Muntenia, precum și impactul prognozat al Priorităților și al obiectivelor specifice asupra factorilor de mediu, au fost prezentate în cadrul cap. 3.11.

Analiza impactului cumulativ al investițiilor propuse prin toate prioritățile prioritare și obiective specifice a relevat ca, programul va genera efecte pozitive asupra mediului.

Prioritatea	Nr. Ctr.	Obiective specifice	Impact
1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	1	a(i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	0.31
	2	a(ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	0.52
	3	a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	0.52
	4	a(iv) - Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	0.53
2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	5	b(i) - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	2.02
	6	b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	1.90
3 – O regiune cu mobilitate urbană durabilă	7	b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	0.50
4 O regiune mai accesibilă	8	c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	0.50
5 - O regiune	9	d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și	0.34

educată		inclusive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	
6 - O regiune atractivă	10	e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;	0.66
	11	e(ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	0.66
TOTAL IMPACT			0.77
7 - Asistență Tehnică		Asigurarea funcționării sistemului de management	0

Scara de evaluare a impactului

$I_c = 0 - +1$	- influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile
$I_c = - 1 - 0$	- influențele sunt negative iar mediul este afectat peste limitele admise
$I_c = 0$	- starea mediului nu este afectată de proiect

Conform scării de evaluare a impactului, impactul cumulativ în valoare de **0,77**, se încadrează între 0 și +1 care indică - influențele sunt pozitive iar mediul este afectat în limitele admisibile.

Concluzionând cele de mai sus, se poate afirma că Evaluarea Strategică de Mediu prin impactul cumulativ, a relevat faptul că, per total, Priorități și Obiective Specifice, programul va genera efecte pozitive asupra mediului.

Acțiunile indicative, pe baza cărora a fost realizată evaluarea impactului, au fost selectate și evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că nu se așteaptă ca acestea să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului, datorită naturii lor.

Abordarea strategică a programului oferă un mare potențial pentru impacturi pozitive. Astfel, prioritățile 2, 3, 4 și 6, cu Obiectivele Specifice aferente și tipurile de acțiuni, sunt, în mod evident, concentrate pe probleme de protecție a mediului și dezvoltare socio-economică:

Obiectivele Specifice sunt în strânsă legătură cu politicile și strategiile de reducere a emisiilor de carbon, economia mediului și eficiența resurselor. Prin promovarea unor astfel de acțiuni, alte câteva domenii importante de mediu sunt legate direct sau indirect, prin inducerea unor efecte pozitive asupra mediului.

Sustenabilitatea activităților POR este invocată ca principiu orizontal în cadrul tuturor Priorităților. Cea mai concretă și evidentă raportare la acest principiu se face în cadrul acțiunilor Priorității 2, care combină propuneri de activități și investiții în cadrul **OS 1 b(i) -Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și OS b(vii) Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare.**

Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate, în care sunt propuse acțiuni specifice de inovare și transfer tehnologic, în interrelație cu

Prioritatea 2, poate genera efecte pozitive asupra mediului, atât prin propriile acțiuni, cât și în conexiune cu Prioritatea 3.

Activitățile care au ca obiectiv concret reducerea emisiilor de carbon din cadrul Priorității 2, cele referitoare la inovare și promovarea unor tehnologii avansate, care să fie prietenoase cu mediul (dezvoltate în cadrul Priorităților 1 și 3), precum și activitățile de protecție a patrimoniului cultural propuse în cadrul Priorității 6, se așteaptă de asemenea, să contribuie la dezvoltarea durabilă a regiunii.

Întregul program arată un mare potențial de a mări beneficiile pentru mediul prin utilizarea legăturii și consistenței între acțiunile propuse de diferite Priorități.

Dezvoltarea infrastructurii de transport va contribui la optimizarea/ fluidizarea traficului, reducând nivelul de poluare, în special în interiorul orașelor.

Promovarea unor alternative de transport, modernizarea parcului auto destinat transportului public vor conduce la reducerea emisiilor de carbon. Planurile de mobilitate urbană durabilă vor fi realizate în scopul de a limita emisiile de gaze cu efect de seră cauzate de transport.

POR Sud Muntenia 2021 - 2027 ia în considerare provocările specifice ale turismului, în cadrul acțiunilor propuse de Prioritatea 6, cum ar fi conservarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale.

Angajamentul pentru dezvoltarea durabilă trebuie susținut de măsuri de minimizare a utilizării resurselor și a poluării în zonele turistice.

Regenerarea și revitalizarea spațiilor urbane pot contribui la crearea condițiilor necesare pentru o dezvoltare urbană durabilă prin creșterea activităților economice, reincluderea terenurilor în circuitul social, sau, în cazul orașelor, ca rezerve pentru investiții viitoare.

POR Sud Muntenia 2021 - 2027 pune accent pe activități inovatoare, incluzând domeniul protecției mediului, infrastructurii și serviciilor cu emisii scăzute de dioxid de carbon, protecția resurselor naturale și dezvoltarea durabilă.

În ce privește impactul transfrontalier, nu au fost identificate efecte transfrontaliere negative.

Acțiunile indicative de la **Prioritatea 2 O regiune cu orașe prietenoase cu mediul, Prioritatea 3 O regiune cu mobilitate urbană durabilă** și **Prioritatea 4 O regiune mai accesibilă**, vor avea efecte pozitive în context transfrontalier, prin reducerea emisiilor GES, cu efecte benefice pentru ambele state, România și Bulgaria.

În ce privește impactul cumulativ, privind construcția sau funcționarea a doua obiective concomitent, și crearea unui efect de sinergism, nu este exclusă apariția unui astfel de impact.

Având în vedere că nu sunt cunoscute amplasamentele concrete ale noilor obiective, toate acțiunile de investiții, care ar putea fi susceptibile de un impact semnificativ asupra mediului și care ar putea dezvolta un efect de sinergism, vor fi supuse evaluărilor specifice, evaluarea impactului asupra mediului și evaluarea adecvată.

Stabilirea măsurilor de prevenire, reducere și compensare a efectelor semnificative asupra mediului rezultate în urma implementării POR Sud Muntenia 2021-2027 este o prevedere a Hotărârii de Guvern 1076/2004.

Astfel, au fost propuse măsuri cu caracter general referitoare la implementarea anumitor tipuri de investiții, precum și măsuri specifice recomandate pentru prevenirea și reducerea unor efecte adverse asupra mediului în raport cu aspectele de mediu relevante.

De asemenea, au fost propuse măsuri eficiente de monitorizare și control privind reducerea impactului asupra mediului.

Metodologia de evaluare

Elaborarea Raportului de Mediu s-a realizat parcurgând următoarele etape:

- Analiza stării actuale a mediului la nivelul regiunii Sud Muntenia (aspecte relevante pentru POR Sud Muntenia 2021-2027), luând în considerare datele și informațiile existente;
- În urma caracterizării stării actuale a mediului se identifică un set de aspecte de mediu și probleme de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021-2027;
- Pentru aspectele de mediu și problemele de mediu identificate au fost formulate obiective relevante de mediu cărora POR Sud Muntenia trebuie să se adreseze;
- Analiza planurilor și programelor de mediu relevante și a strategiilor conexe la nivel european și național;
- Identificarea domeniilor de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021-2027, printr-o analiză multicriterială, în baza caracterizării stării mediului și a analizării strategiilor, planurilor și programelor de mediu relevante în raport cu POR Sud Muntenia 2021-2027;
- Formularea obiectivelor de mediu relevante pentru POR Sud Muntenia 2021-2027, pentru domeniile selectate și agreerea acestora în cadrul sesiunilor GL (Grupul de Lucru);
- Evaluarea programului, a Priorităților, a Obiectivelor Specifice de investiții precum și a tipurilor de acțiuni, în raport cu obiectivele de mediu relevante;
- Analiza evoluției probabile a stării mediului, în condițiile neimplementării POR Sud Muntenia 2021-2027 și în condițiile implementării programului, în formele de evoluție ale acestuia, până la varianta finală;
- Întocmirea unor propuneri de măsuri de prevenire, diminuare și compensare a potențialelor efecte adverse asociate implementării POR Sud Muntenia 2021-2027;
- Propunerea unor indicatori de mediu, pentru monitorizarea impactelor de mediu și recomandări, ca urmare a implementării programului.

Metodologia utilizată în cadrul procedurii SEA pentru POR Sud Muntenia 2021-2027 a inclus cerințele Directivei SEA și ale HG 1076/2004, recomandările metodologice ale "Manualului privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe" elaborat de MMGA și ANPM, aprobat prin Ordinul 117/2006, precum și recomandările

metodologice din unele ghiduri elaborate în cadrul proiectului EuropeAid/121491/D/SER/ RO-Phare 2004/016-772.03.03/ „Întărirea capacității instituționale pentru implementarea și punerea în aplicare a Directivei SEA și Directivei de Raportare" și anume:

- Ghid generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe;
- Ghid privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe de amenajare a teritoriului și urbanismului;
- Ghid privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe de dezvoltare;
- Ghid privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe în domeniul transporturilor;
- Ghid privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe de dezvoltare a zonelor industriale.

Pentru evaluarea POR Sud Muntenia 2021-2027, a Priorităților și a Obiectivelor Specifice, evaluarea a fost realizată prin prisma acțiunilor indicative, în raport cu obiectivele de mediu relevante.

S-a folosit analiza matricială și multicriterială, astfel prioritățile de investiții au fost evaluate în raport cu mai multe criterii, cum ar fi:

- Impactul direct sau indirect al activităților propuse asupra mediului;
- Durata posibilului impact;
- Scara potențialului impact (la nivel regional sau local)
- Probabilitatea impactului;
- Posibilitatea de a crea sinergii pozitive sau negative asupra mediului.

POR Sud Muntenia 2021-2027 se aplică regiunii Sud Muntenia și s-a construit pe o abordare în largi parteneriate, pentru asigurarea corelării cu strategiile de dezvoltare naționale, sectoriale.

Totodată, s-a asigurat corelarea și cu politica de coeziune a UE, fiind luate în considerare obiectivele promovate prin Strategia Europa 2020, precum și cu obiectivele tematice și prioritățile de investiții stabilite în regulamentele aprobate pentru perioada 2020-2027.

Concluzii

POR 2021 – 2027, prin obiectivul său general și obiectivele specifice, în special cele care propun valorificarea potențialului local/regional, va contribui la stimularea creșterii economice inteligente, durabile și echilibrate în Regiunii Sud Muntenia.

Se așteaptă ca acest lucru să ducă la o îmbunătățire a calității vieții comunităților locale prin susținerea capacității de inovare și digitalizare a administrației locale și a economiei regionale, dezvoltarea durabilă a infrastructurii și serviciilor și valorificarea potențialului cultural și turistic al regiunii.

În urma Evaluării Strategice de Mediu, concluzia generală este că **Programul Operațional Regional SM 2021 - 2027, conceput pe baza principiului de dezvoltarea durabilă, va conduce la apariția unui impact pozitiv consistent asupra mediului, a sănătății**

umane și a dezvoltării socio-economice, atât la nivel local, regional și cu efecte pozitive la nivel național și transfrontalier.

Baza de date

Procesul de evaluare s-a bazat pe datele privind situația actuală și care ar trebui îmbunătățită prin implementarea POR Sud Muntenia 2021-2027.

Informațiile de baza au fost obținute din POR Sud Muntenia 2021-2027 întocmit de Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia (ADR Sud Muntenia) și Planul de Dezvoltare a Regiunii Sud Muntenia 2021-2027 – Analiza socio-economică a Regiunii Sud Muntenia, Planuri și strategii europene și naționale, precum și diverse surse, incluzând organizații guvernamentale și neguvernamentale.

Toate informațiile privind prezența, efectivele, presiunile identificate la nivelul siturilor Natura 2000 din zona de studiu, pentru acțiuni de reabilitare a infrastructurii, au fost extrase exclusiv din Formularele Standard Natura 2000 și Planurile de Management, metodă recomandată de Ordinul nr. 262/2020 cap 4 IV. Metodele utilizate pentru culegerea informațiilor privind speciile și/sau habitatele de interes comunitar afectate:

- a) planurile de management/măsurile de conservare a ariei naturale protejate de interes comunitar;
- b) studiile de fundamentare și/sau formularele standard Natura 2000;
- c) informații de la instituții și organizații relevante pentru conservarea naturii;d)planuri, hărți, materiale privind geologia, hidrologia și ecologia zonei;
- d) rapoarte privind starea mediului;
- e) rapoartele anuale ale administratorilor ariilor naturale protejate;
- f) planuri privind utilizarea terenurilor și alte planuri relevante existente;
- g) alte surse de informații.

12. BIBLIOGRAFIE

- Planul pentru Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027
- Condiții favorizante pentru perioada de programare 2021 – 2027
- Biodiversitatea Regiunii Sud Muntenia
- Formularele standard Natura 2000
- Memoriul de prezentare pentru POR Sud Muntenia 2021- 2027
- Agenda 2030
- Al-8-lea Program de Acțiune pentru Mediu pentru perioada 2021 - 2030,
- Nouă agendă strategică 2019-2024
- Pactul ecologic european
- Pachetul Aer curat pentru Europa
- Pachetul Energie - Schimbări Climatice
- [Pachetul privind Cadrul 2030 în domeniul energiei și schimbărilor climatice](#)
- [„Foaia de parcurs privind tranziția până în 2050 către o economie cu un conținut scăzut de carbon”, „Foaia de parcurs privind energia în orizont 2050” și Cartea Albă în domeniul transporturilor](#)
- Strategia națională de dezvoltare durabilă a României. Orizonturi 2010-2020-2030
- Planul Național de Acțiune pentru Protecția Mediului (PNAPM)
- Master Planul General de Transport – MPGT 2014 - 2030
- Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon
- Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030
- Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România
- Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030
- Strategia de Dezvoltare a Regiunii Sud Muntenia 2021 - 2027
- Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România Orizont 2020
- <http://www.imm.gov.ro/ro/2018/11/14/actiuni/>
- Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027
- Document de politică în domeniul e-comert (in pregătire)
- <https://www.adr.gov.ro/imbunatatirea-normelor-procedurilor-si-mecanismelor-necesare-ministerului-comunicatiilor-si-pentru-societatea-informationala-in-vederea-continuarii-dezvoltarii-sectorului-de-comert-electronic-ecom/>
- Document de politică în domeniul e-guvernare
- Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050, proiect
- <http://energie.gov.ro/transparenta-decizionala/strategia-energetica-a-romaniei-2019-2030-cu-perspectiva-anului-2050/>
- Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 - https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro.pdf
- Acord de Parteneriat / Programe 2021-2027 <https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>
- Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050

- Strategia Națională privind Schimbările Climatice
<http://mmediu.ro/categorie/strategia-nationala-privind-schimbarile-climatice-rezumat/171>
<https://www.adr.gov.ro/stabilirea-cadrului-de-dezvoltare-a-instrumentelor-de-e-guvernare-egov/>
- Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România
<https://edu.ro/strategia-privind-reducerea-p%C4%83r%C4%83sirii-timpurii-%C8%99colii-%C3%AEn-rom%C3%A2nia>
- Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020
<https://edu.ro/strategia-educa%C5%A3iei-%C5%9Fi-form%C4%83rii-profesionale-din-rom%C3%A2nia>
- Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015-2020
<https://edu.ro/strategia-na%C8%9Bional%C4%83-de-%C3%AEnv%C4%83%C5%A3are-pe-tot-parcursul-vie%C5%A3ii>
- Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020
<https://edu.ro/strategia-na%C8%9Bional%C4%83-pentru-%C3%AEnv%C4%83%C8%9Bm%C4%83m%C3%A2nt-ter%C8%9Biar>
- Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018-2023
<https://edu.ro/consultare-public%C4%83-proiectul-de-hot%C4%83r%C3%A2re-de-guvern-privind-aprobarea-strategiei-pentru-modernizarea>
- România Educată – viziune și strategie 2018-20304
- Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului
<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/219401>
- Hotărâre nr. 558 din 4 august 2017 privind aprobarea Programului pentru dezvoltarea investițiilor în turism - Masterplanul investițiilor în turism - și a criteriilor de eligibilitate a acțiunilor lor de investiții în turism
<http://turism.gov.ro/web/programe-si-strategii-2/>
- Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030
<http://b2b-strategy.ro/b2b/wp-content/uploads/Strategia-na%C8%9Bional%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-pentru-dezvoltarea-turismului-Volumul-1.pdf>
- Raportul privind operaționalizarea unei rețele de Organizații de Management al Destinației (OMD) în România
<https://www.oecdilibrary.org/docserver/9074fc18en.pdf?expires=1596105723&id=id&accname=guest&checksum=269FF84EC5B875D9CCB9F43A0B4BDCA7>
- Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022
<http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/ SCPN%202016-2022inavizare.pdf>
- Strategia de dezvoltare teritorială a României
<https://www.mlpda.ro/pages/sdtr>
- Raportul de țară din 2020 privind România
http://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2020/pdf_2020/raportul_de_tara_2020_privind_romania.pdf

---

4 În cadrul proiectului "Noi perspective în educație" (SIPOCA 398, 24 de luni) este programată dezvoltarea politicii publice Educația 2030. Cadrul de politică strategică la nivel național are în vedere actualizarea și prelungirea până în 2030 a strategiilor naționale existente, astfel încât măsurile de actualizare să răspundă îndeplinirii condiției favorizante.

- Programul Național de Reformă
<https://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2020/05/ANEXA-5.pdf>
- Recomandări specifice de țară, 2020
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-csr-comm-recommendation-romania_ro.pdf
- Strategia Națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030
<http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2018/12/Strategia-na%C8%9Bional%C4%83-pentru-dezvoltarea-durabil%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>
- Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării
http://suerd.gov.ro/ro/wp-content/uploads/sites/3/2018/10/Comunicarea-COM-SUERD-2010_715_danube_ro.pdf
- Planul de acțiune al Strategiei UE pentru regiunea Dunării
<https://danube-region.eu/wp-content/uploads/2020/04/EUSDR-ACTION-PLAN-SWD202059-final.pdf>
<http://www.romaniaeducata.eu/wp-content/uploads/2018/11/Romania-Educata-Viziune.pdf>
- Master Planul de Transport – Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport 2020-2030
- Ghid JASPERS _Imunizare la schimbări climatic
- Ghid privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice
<https://www.meteoromania.ro/anm/images/clima/SSCGhidASC.pdf>